

Ιστορία

Α΄ Γενικού Λυκείου

Τράπεζα Θεμάτων του
Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Το/τα θέμα/τα προέρχεται και αντλήθηκε/αν από την πλατφόρμα της Τράπεζας Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας που αναπτύχθηκε (MIS5070818-Τράπεζα θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Γενικό Λύκειο-ΕΠΑΛ) και είναι διαδικτυακά στο δικτυακό τόπο του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) στη διεύθυνση (<http://iep.edu.gr/el/trapeza-thematon-arxiki-selida>)».

Περιεχόμενα

Αριθμός	Θέμα	(Μέχρι και τη) Διδακτική Ενότητα	Σελίδα
1.	25427	Οι πολιτισμοί της Εγγύς Ανατολής	1
2.	25716	Ο μυκηναϊκός πολιτισμός	1
3.	27597		2
4.	30010		2
5.	30406		2
6.	24037		3
7.	29925	Ομηρική εποχή	3
8.	30002		4
9.	29081		4
10.	32097	Αρχαϊκή εποχή	5
11.	29919		5
12.	29920		5
13.	32270		5
14.	33078		6
15.	35191		6
16.	24638		6
17.	24644		7
18.	25618		7
19.	25718		8
20.	30004		8
21.	30008		9
22.	32406		10
23.	33097		10
24.	34166		11
25.	26514		Κλασική εποχή
26.	26521	12	
27.	28162	13	
28.	28656	13	
29.	29072	14	
30.	30730	14	
31.	30734	15	
32.	30735	15	
33.	32100	16	
34.	32102	17	
35.	32305	18	
36.	24180	18	
37.	26205	19	
38.	26208	19	
39.	26212	19	
40.	26214	19	
41.	28457	19	
42.	28459	19	
43.	28460	19	
44.	30740	19	
45.	32114	20	
46.	32115	20	
47.	26523	20	
48.	28339	Κλασική εποχή. Η συμμαχία της Δήλου – Αθηναϊκή ηγεμονία	
49.	24254	Κλασική εποχή. Η εποχή του Περικλή	22
50.	29323		22
51.	29923		22
52.	32429		22
53.	24635		22
54.	24643		22
55.	30006		23
56.	24013		Κλασική εποχή. Ο Πελοποννησιακός πόλεμος

57.	24036		24	
58.	29317		24	
59.	29324	Κλασική εποχή. Ο Πελοποννησιακός πόλεμος	24	
60.	29921		24	
61.	32281		24	
62.	33067		24	
63.	24636		Κλασική εποχή. Η κρίση της πόλης - κράτους	25
64.	29798			25
65.	25213	Κλασική εποχή. Η πανελλήνια ιδέα	26	
66.	32423	Κλασική εποχή Ο Φίλιππος Β΄ και η ένωση των Ελλήνων	26	
67.	25212		27	
68.	25345		27	
69.	25346		27	
70.	29922		27	
71.	32267		27	
72.	32271		28	
73.	32278		28	
74.	35196		28	
75.	29821		28	
76.	30003		29	
77.	30005		29	
78.	30009		30	
79.	31669		30	
80.	24016		Κλασική εποχή Το έργο του Μ.Αλεξάνδρου	31
81.	24034	31		
82.	25211	31		
83.	25214	31		
84.	29321	31		
85.	29322	31		
86.	33047	31		
87.	33092	31		
88.	25208	31		
89.	27786	32		
90.	27938	33		
91.	29098	33		
92.	33098	34		
93.	25200	Κλασική εποχή. Ο πολιτισμός		34
94.	30738	Ελληνιστικοί χρόνοι	35	
95.	24179		35	
96.	30739		35	
97.	30741		35	
98.	30745		36	
99.	24033	Ο ελληνιστικός κόσμος Τα χαρακτηριστικά του ελληνιστικού κόσμου	36	
100.	25218		36	
101.	25352		36	
102.	26206		36	
103.	26211		36	
104.	26215		36	
105.	33096		36	
106.	35198		36	
107.	24639		37	
108.	25205		Ο ελληνιστικός πολιτισμός Τα ελληνιστικά πνευματικά κέντρα	37
109.	28164	38		
110.	29076	39		
111.	23862	39		
112.	24039	39		
113.	25209	40		
114.	33094	40		
115.	24640	40		

116.	32430	Ο ελληνιστικός πολιτισμός. Τα ελληνιστικά πνευματικά κέντρα	41	
117.	30397	Ο ελληνιστικός πολιτισμός Η γλώσσα	41	
118.	30494		42	
119.	33057		42	
120.	24299		42	
121.	35199		43	
122.	25616		Ο Ελληνισμός της Δύσης. Πολιτισμοί Δ. Μεσογείου και Ρώμη	43
123.	23988	Οι λαοί της ιταλικής χερσονήσου και ο σχηματισμός του Ρωμαϊκού κράτους Η ίδρυση της Ρώμης και η οργάνωσή της	44	
124.	26516		44	
125.	26204		45	
126.	26520		45	
127.	27576		46	
128.	29073		46	
129.	29079		47	
130.	29080		47	
131.	30733		48	
132.	30736		48	
133.	31627		49	
134.	31953		50	
135.	32092		50	
136.	32093		51	
137.	32094		52	
138.	32103		52	
139.	32307		53	
140.	32412		54	
141.	33093		54	
142.	35596		55	
143.	24007		56	
144.	24014		56	
145.	24177		56	
146.	24251		56	
147.	24252		56	
148.	24253		56	
149.	25347		56	
150.	25349		56	
151.	25350		56	
152.	26207		56	
153.	28462		57	
154.	28463		57	
155.	30743		57	
156.	32274		57	
157.	23710		Οι λαοί της ιταλικής χερσονήσου και ο σχηματισμός του Ρωμαϊκού κράτους Η συγκρότηση της ρωμαϊκής πολιτείας – Res publica	57
158.	23729			58
159.	23738			59
160.	23999			59
161.	24168			60
162.	24228	60		
163.	24231	61		
164.	24234	61		
165.	25202	62		
166.	26106	62		
167.	26371	63		
168.	26373	63		
169.	26893	64		
170.	27596	65		
171.	27935	66		
172.	28652	66		
173.	28658	67		
174.	28659	68		

175.	28662		68
176.	28664		69
177.	29030		70
178.	29034		71
179.	29052		71
180.	29534		72
181.	30399		73
182.	30731		74
183.	30737		75
184.	31628		76
185.	31666		77
186.	32290		77
187.	32422		78
188.	32529		79
189.	34172		79
190.	34187	Οι λαοί της ιταλικής χερσονήσου και ο σχηματισμός του Ρωμαϊκού κράτους	80
191.	34190	Η συγκρότηση της ρωμαϊκής πολιτείας – Res publica	81
192.	35288		81
193.	24012		82
194.	24250		82
195.	25351		82
196.	27592		82
197.	29314		82
198.	30496		82
199.	30749		82
200.	32262		83
201.	32467		83
202.	33053		83
203.	33090		83
204.	35187		83
205.	30007		83
206.	23733		84
207.	23735		84
208.	23736		85
209.	23991		85
210.	24002		86
211.	24161		86
212.	24163		87
213.	24225		87
214.	24227		88
215.	24229		88
216.	24298		89
217.	25199		89
218.	25206		90
219.	25418	Οι μεγάλες κατακτήσεις	91
220.	26194	Οι συνέπειες των κατακτήσεων	92
221.	26202	Οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες	92
222.	27936		93
223.	28163		93
224.	28655		94
225.	29040		95
226.	29054		95
227.	29292		96
228.	29533		97
229.	30398		97
230.	30400		98
231.	30401		98
232.	31625		99
233.	31663		100

234.	32299		100
235.	32309		101
236.	34167		102
237.	35186		103
238.	35188		103
239.	35190		104
240.	35594		105
241.	24001		106
242.	26210		106
243.	27588		106
244.	29924		106
245.	30500		106
246.	32276		106
247.	33061		106
248.	33082		107
249.	33086		107
250.	31434		107
251.	35200		107
252.	23670		108
253.	23711		109
254.	23714		110
255.	23997		110
256.	24173		111
257.	24174		112
258.	26199		112
259.	26504		113
260.	26510		113
261.	27577		114
262.	29078		115
263.	30729		116
264.	32101		117
265.	24185		118
266.	29085		118
267.	23671		118
268.	23715		119
269.	23734		119
270.	23737		120
271.	23839		120
272.	23992		121
273.	23993		122
274.	24164		122
275.	25201		122
276.	25203		123
277.	25204		124
278.	25417		125
279.	25420		125
280.	25425		126
281.	26110		126
282.	26201		127
283.	26375		127
284.	26378		128
285.	26379		129
286.	26380		129
287.	26891		130
288.	27575		131
289.	27787		131
290.	27788		132
291.	27931		133
292.	27933		134

Οι μεγάλες κατακτήσεις
Οι συνέπειες των κατακτήσεων
Οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες

Η ρωμαϊκή αυτοκρατορία

Η εποχή του Αυγούστου

293.	28653		134
294.	28657		135
295.	29039		135
296.	29041		136
297.	29915		137
298.	30404		137
299.	32308		138
300.	32425		139
301.	33084		140
302.	33091		140
303.	34168		141
304.	35195	Η εποχή του Αυγούστου	141
305.	35197		142
306.	24009		142
307.	24010		142
308.	25215		142
309.	28461		142
310.	29082		143
311.	29312		143
312.	30744		143
313.	32113		143
314.	28602		143
315.	25424		144
316.	27789		144
317.	29810		145
318.	29813		146
319.	31665		147
320.	34179	Η εποχή του Αυγούστου	148
321.	34189	Η ισχυροποίηση της κεντρικής εξουσίας	148
322.	35290		149
323.	24038		149
324.	24256		149
325.	24642		149
326.	30012		150
327.	23713		150
328.	23842		151
329.	27578		151
330.	29536		152
331.	29537		153
332.	29538		153
333.	29807	Η εποχή του Αυγούστου	154
334.	29836	Το πολίτευμα και οι στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις	155
335.	33055		155
336.	33059		156
337.	34177		156
338.	35599		157
339.	24637		158
340.	23712		158
341.	23730		159
342.	23731		159
343.	23994		160
344.	24226		161
345.	25207		161
346.	26111	Οι διάδοχοι του Αυγούστου	162
347.	26197		162
348.	26372		163
349.	26374		163
350.	26890		164
351.	27790		165

352.	27791		166
353.	27792		166
354.	27934		167
355.	28661		168
356.	28663		168
357.	29048		169
358.	29816		170
359.	29820		171
360.	29841		171
361.	29916		171
362.	29918		172
363.	30405		173
364.	31626		173
365.	31629		174
366.	31630		174
367.	31664		175
368.	32302	Οι διάδοχοι του Αυγούστου	177
369.	32310		177
370.	33044		178
371.	33049		178
372.	33080		179
373.	34171		179
374.	34178		180
375.	35193		181
376.	35285		181
377.	35289		182
378.	35291		182
379.	35292		183
380.	27590		183
381.	35189		183
382.	35194		183
383.	24965		183
384.	29086	Η κρίση της αυτοκρατορίας τον 3ο αι. μ.Χ.	184
385.	30746		184
386.	24170		184
387.	24172		185
388.	26107		186
389.	26108		186
390.	26519		187
391.	29038		188
392.	32095		189
393.	23865		189
394.	23867		189
395.	23868		189
396.	24176		190
397.	24178		190
398.	24181	Η ύστερη αρχαιότητα	190
399.	24182		190
400.	24183		190
401.	24184		190
402.	27593		190
403.	27595		190
404.	28458		190
405.	28464		191
406.	28466		191
407.	29083		191
408.	29084		191
409.	29087		191
410.	29088		191

411.	29089		191
412.	29090		191
413.	29091		192
414.	30747		192
415.	30748		192
416.	32105		192
417.	32107		192
418.	32109		192
419.	32110		192
420.	32112		192
421.	32116		192
422.	32117		193
423.	24645		193
424.	23732		193
425.	23826		194
426.	23830		195
427.	25426		195
428.	29535		196
429.	30403		197
430.	33073		198
431.	25216		198
432.	27591		199
433.	26109		199
434.	27579		199
435.	27580		200
436.	29290		201
437.	29842		201
438.	29843		202
439.	29913		203
440.	30402		203
441.	32294		204
442.	33088		205
443.	33095		205
444.	34164		206
445.	34165		207
446.	35293		207
447.	35295		208
448.	23863		209
449.	23866		209
450.	24015		209
451.	25210		210
452.	25217		210
453.	25353		210
454.	26209		210
455.	29320		210
456.	30493		210
457.	30499		210
458.	32265		210
459.	28903		211
460.	23835		211
461.	23838		211
462.	25198		212
463.	26377		213
464.	28165		214
465.	28166		215
466.	32287		215
467.	25348		216
468.	25354		216
469.	30498		216

Η ύστερη αρχαιότητα

Ο Διοκλητιανός και η αναδιοργάνωση της αυτοκρατορίας

Μ.Κωνσταντίνος:
Εκχριστιανισμός και ισχυροποίηση της ρωμαϊκής Ανατολής

Ο εξελληνισμός του Ανατολικού Ρωμαϊκού κράτους

470.	29037		216
471.	29051		217
472.	29839		218
473.	29844		218
474.	29914		219
475.	29917		219
476.	33065		220
477.	29318		221
478.	29319		221
479.	30492	Η ελληνοχριστιανική οικουμένη	221
480.	30495		221
481.	30501		221
482.	30502		221
483.	32283		222
484.	32426		222
485.	27939		222
486.	35605		223
487.	35606		223

1. ΘΕΜΑ_3_25427

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να παρουσιάσετε:

- α. τις συνέπειες των πλημμυρών του Νείλου για την οικονομία της Αιγύπτου.
- β. τις θεότητες που λατρεύονταν από την αιγυπτιακή θρησκεία.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η ιλύς είναι η λάσπη που έμενε στα χωράφια μετά την πλημμύρα του Νείλου και τα λίπαινε καθιστώντας τα γόνιμα, γεγονός που προκαλούσε μεγαλύτερο θαυμασμό ακόμη και από τον ίδιο τον ποταμό. Ανάμεσα στα χαραγμένα στις πυραμίδες κείμενα διαβάζει κανείς και την ακόλουθη φράση: «Τρέμουν όσοι βλέπουν την πλημμύρα όταν χτυπούν [ενν. τα κύματα], αλλά τα λιβάδια γελούν, οι όχθες ανθίζουν, τα θεϊκά δώρα έρχονται [ενν. από τον ουρανό], οι άνθρωποι δοξάζουν τους θεούς, η καρδιά των θεών αγαλλιάζει». [...] Η Αίγυπτος λάτρευε επίσης ένα άλλο περιοδικό φαινόμενο, εξίσου τακτικό όπως η πλημμύρα: τον ήλιο. Καθημερινά ο ήλιος ανατέλλει “εξ ανατολών” κατακλύζοντας με τις εκθαμβωτικές ακτίνες του τον κόσμο, φτάνει στο ζενίθ του και δύνει το βράδυ με απρόσμενη ταχύτητα. Πώς θα μπορούσε λοιπόν να μη δημιουργηθεί ήδη από τους προϊστορικούς χρόνους ένα ηλιοκεντρικό πολιτικό δόγμα προς τιμήν του θεού Ήλιου; Πώς θα μπορούσαν οι φαραώ της 4ης δυναστείας, δημιουργοί των μεγάλων πυραμίδων, εμπνευσμένοι από την ηλιοκεντρική αντίληψη του σύμπαντος, να μην προσθέσουν το επίθετο Ρα στο όνομά τους;

Λεκλάν, Ζ., «Ο Νείλος, οι Φαραώ και οι θεοί», στο Sartori, Cr., Sacchi, L. (επιμ.), Αίγυπτος: οι Φαραώ την εποχή των πυραμίδων. Από την προϊστορία έως το 16ο αιώνα π.Χ., μτφρ. Άννα Κατσιμίρη, «Η Καθημερινή», Αθήνα 2007, σσ. 17-22.

2. ΘΕΜΑ_3_25716

Βασιζόμενοι/-ες στις γνώσεις σας αναφορικά με τον μυκηναϊκό πολιτισμό και αξιοποιώντας πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα εξής:

- α. Σε ποιους τομείς του μυκηναϊκού πολιτισμού περιορίζονται οι πληροφορίες που δίνουν τα κείμενα που βρέθηκαν στα μυκηναϊκά ανάκτορα, χαραγμένα σε πήλινες πινακίδες σε γραμμική Β' γραφή, και πού οφείλεται ο περιορισμός αυτός;
- β. Ποια είναι η ιστορική αξία των πινακίδων αυτών;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Έχουμε λοιπόν κάποιους σωρούς από πήλο, που καταρχήν δεν μας υπόσχονται τίποτα. Τους κάνει πολύτιμους όμως το γεγονός ότι συνιστούν μια ολότελα καινούρια πηγή αδιάβλητης πληροφόρησης για τον αρχαιότατο ελληνικό πολιτισμό. [...] Είναι βέβαια λυπηρό που οι πινακίδες δεν μας λένε τίποτα για την ιστορία των ανθρώπων που τις έγραψαν, ούτε για τη σκέψη τους. Κι όμως, μερικοί από εμάς θα εκπλαγούν ίσως, όταν ανακαλύψουν πόσα συμπεράσματα μπορούμε να αντλήσουμε από αυτές. Οι Μυκηναίοι δεν το θεώρησαν απαραίτητο να διασώσουν ούτε την ιστορία τους ούτε τη διπλωματική τους αλληλογραφία. Μας άφησαν όμως τουλάχιστον καταγραφές από τη διοίκηση των βασιλείων τους και από τη λειτουργία ορισμένων τομέων της οικονομίας τους.

Chadwick, J. Ο Μυκηναϊκός κόσμος, μτφρ. Κ.Ν. Πετρόπουλος, Gutenberg, Αθήνα 1997, σσ. 29-30.

3. ΘΕΜΑ 3_27597

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται,

- α. να παρουσιάσετε την αρχιτεκτονική δομή των θολωτών τάφων κατά τη μυκηναϊκή περίοδο.
- β. να αναφερθείτε στο σπουδαιότερο δείγμα θολωτών τάφων.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η πιο «αρχέγονη» ομάδα τάφων εμφανίζει όλα τα ουσιώδη αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά. Ένας βαθύς κυκλικός χώρος σκαμμένος μέσα στο βράχο. [...] Ένας μακρύς διάδρομος, ο δρόμος, οδηγεί καταφερικά στον τάφο από τη φυσική επιφάνεια, περνώντας μέσα από την είσοδο, το στόμιον, προς το θάλαμο. Το στόμιον πλαισιώνεται από μεγάλους κατεργασμένους λίθους για να δημιουργηθεί κομψότερη και πιο γερή πρόσοψη. [...] Ο Θησαυρός του Ατρέως αποτελεί το πιο φημισμένο αντιπροσωπευτικό δείγμα: ένας εκπληκτικά μακρύς δρόμος που φέρει πλευρικά τοιχώματα, [...] είσοδος με τέλεια επένδυση κατεργασμένων λίθων, [...] ένας θάλαμος κατασκευασμένος εξ ολοκλήρου από ογκόλιθους, αρκετά γερός για να αντέχει στην πίεση νερού και χόματος, ένας πλευρικός θάλαμος με δικό του υπέρθυρο και ανακουφιστικό τρίγωνο. Πιστεύεται ότι η σκοτεινή θόλος έφερε κάποτε διακόσμηση από χάλκινους ρόδακες οι οποίοι είχαν καρφωθεί στους τοίχους.

Vermeule, E., Ελλάδα, Εποχή του Χαλκού, (μτφρ. Θεόδωρος Ξένος), Καρδαμίτσα, Αθήνα 1983, σσ. 131-132.

4. ΘΕΜΑ 3_30010

Αντλώντας στοιχεία από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις γνώσεις σας, να αναφερθείτε:

- α. στα χαρακτηριστικά της γραμμικής Β' γραφής.
- β. στο περιεχόμενο των κειμένων που σώζονται στις μυκηναϊκές πινακίδες γραμμένα σε αυτή τη γραφή.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Όλο αυτό το γραφικό σύστημα είναι δύσκαμπτο, αλλά αρκετά εξηρητικό για το είδος του υλικού που περιέχουν τα αρχεία. Κύρια ονόματα και τρέχουσες λέξεις γράφονται με συλλαβογράμματα, που έχει καθιερωθεί συμβατικά να τα αποδίδουμε με συλλαβές χωρισμένες με παύλες. Αυτές οι μεταγραφές μας δίνουν μόνο ένα πρώτο νήμα, για να αναζητήσουμε τις δυνατές ερμηνείες των λέξεων. [...] Σε πινακίδα της Κνωσού γίνεται λόγος για 237 άνδρες: Πρόκειται για κάτι σαν απογραφή του δυναμικού ενηλίκων ανδρών. Υπάρχει επίσης κατάλογος οικοδόμων τεσσάρων διαφορετικών περιοχών, αλλά οι ομάδες είναι ολιγάριθμες, και δεχόμαστε ότι αυτοί είναι οι τεχνίτες, όχι οι απλοί εργάτες. Στο άλλο μισό μέρος της ίδιας πινακίδας φαίνεται ότι καταγράφεται μια εμπορική πράξη για αγορά αλατιού με ανταλλαγή σε είδος. Πιο συχνά βρίσκουμε πινακίδες με καταστάσεις πληρωμής διάφορων επαγγελματικών ομάδων σε κριθάρι, αλλά ο αριθμός των μελών τους δεν προσδιορίζεται.

Chadwick, J., Ο Μυκηναϊκός κόσμος, μτφρ. Κ. Ν. Πετρόπουλος, Gutenberg, Αθήνα 1997, σσ. 59 και 151.

5. ΘΕΜΑ 3_30406

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις αναφορικά με τη γραμμική Β' γραφή και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Ποιες πληροφορίες αντλούμε, με την αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β' γραφής, αναφορικά με τη γλώσσα στην οποία είναι γραμμένα τα κείμενα αυτά;
- β. Ποια εικόνα σχηματίζουμε για τη στρατιωτική οργάνωση των μυκηναϊκών βασιλείων;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η γλώσσα των κειμένων της γραμμικής Β', η λεγόμενη μυκηναϊκή, είναι ελληνική διάλεκτος και μάλιστα σε γενικές γραμμές κοινή στα κείμενα όλων των περιοχών, αν και διάφοροι γραφείς χρησιμοποιούν και παραλλαγές γλωσσικών τύπων, που ανήκουν μάλλον στη μητρική τους διάλεκτο. Δεν είναι εύκολο να συνάγουμε από τα κείμενα την κοινωνική διαστρωμάτωση του ελεύθερου πληθυσμού. Γενικά μπορούμε να πούμε πως ο μυκηναϊκός κόσμος διαθέτει μια πολύ εξελιγμένη πολεμική τέχνη. Τα δύο βασικά χαρακτηριστικά της είναι ο βαρύς οπλισμός πολλών πολεμιστών και το πολεμικό άρμα. Θα έπρεπε να θεωρήσουμε τα δύο αυτά χαρακτηριστικά ως σημάδια σημαντικής κοινωνικής διαφοροποίησης· τα άλογα, το πολεμικό άρμα, ο βαρύς οπλισμός στοιχίζουν πολύ και συνεπώς περιορίζονται κατά κανόνα στους εύπορους. Φαίνεται όμως ότι στα μυκηναϊκά βασίλεια το ίδιο το κράτος αναλάμβανε τα έξοδα. Στην Κνωσό και στην Πύλο οι απογραφές περιλαμβάνουν καταλόγους θωράκων, ξιφών κλπ, κυρίως όμως αρμάτων και εφεδρικών τροχών· καταγράφουν επίσης παραχωρήσεις αρμάτων σε ορισμένα πρόσωπα κατά εκατοντάδες.

Gschnitzer F., Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Κοινωνίας, μτφρ. Α. Χανιώτης, ΜΙΕΤ 2011, σσ. 43 & 55.

6. ΘΕΜΑ 2_24037

- α. Να καταγράψετε τα χαρακτηριστικά του μεγάρου της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής.
- β. Σε ποιες περιοχές μετακινήθηκαν και με ποιο τρόπο οργανώθηκαν κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό οι Έλληνες;

7. ΘΕΜΑ 3_29925

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε:

- α. στη συγκρότηση του ομηρικού οίκου.
- β. στην οικονομική δραστηριότητα που σχετίζεται με αυτόν.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ο οίκος, [...] περιλαμβάνει επίσης όλα εκείνα τα άτομα -είτε πρόκειται για ελεύθερους είτε για δούλους- τα οποία εξαρτώνται άμεσα από τον επικεφαλής του οίκου (όλους εκείνους τους υπηρέτες στους οποίους έχουν ανατεθεί τα πολλά και διάφορα καθήκοντα που απαιτούνται από την οικονομική ζωή του οίκου). [...] Ο οίκος περιλαμβάνει και περιουσιακά στοιχεία κάθε είδους, τα οποία στην πράξη δεν μπορούν να χωριστούν από την ανθρώπινη ομάδα, αφού εξασφαλίζουν την υλική της ύπαρξη. Επομένως η γη, τα κτίρια, τα ζώα, τα κάθε είδους αποθέματα, ο εξοπλισμός και ούτω καθεξής αποτελούν όλα μέρος του οίκου.

Austin, M.M., Vidal-Naquet, P., Οικονομία και κοινωνία στην αρχαία Ελλάδα, Δαίδαλος, Αθήνα 1998, σ. 67.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Όλοι οι οίκοι επιδίωκαν την αυτάρκεια τους. Γι' αυτό τον σκοπό συνδύαζαν γεωργία και κτηνοτροφία, προσπαθούσαν να έχουν ποικιλία καλλιεργειών και ζώων, στο μέτρο των δυνατοτήτων, τους και τα μέλη τους έκαναν όλες τις εργασίες [...]. Η επιδίωξη της αυτάρκειας και των κλειστών κυκλωμάτων ήταν αποτέλεσμα μαζί και αίτιο της ανυπαρξίας εμπορίου γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων και ειδών ανάλογων με εκείνα που κατασκευάζονταν μέσα στους οίκους. [...] Οι δούλοι, οι πρώτες ύλες, τα έτοιμα προϊόντα πολυτελείας

αγοράζονταν με την αντιπαροχή ζώων, άλλων πρώτων υλών και άλλων ειδών πολυτελείας, αλλά, σε τελευταία ανάλυση, ό, τι εισαγόταν στον οίκο είχε ως αντίκρισμα την εξαγωγή αριθμού ζώων που περισσεύαν.

Σακελλαρίου, Μ., «Η αποκρυστάλλωση του ελληνικού κόσμου: Εθνική και πολιτική ανασύνταξη (1125 - 700 π.Χ.)», στο Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. Β', Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1971, σσ. 38-39.

8. ΘΕΜΑ_3_30002

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι/-ες στις γνώσεις σας:

- α. να αναφερθείτε στις πηγές προέλευσης των δούλων κατά την ομηρική εποχή, δίνοντας ένα παράδειγμα για την κάθε περίπτωση.
- β. να σχολιάσετε κριτικά τις δυνατότητες κοινωνικής ανέλιξης που ένας δούλος μπορούσε, υπό προϋποθέσεις, να αποκτήσει εντός του οίκου.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Στα ομηρικά ποιήματα ο πόλεμος είναι ο κύριος παράγοντας δουλείας, αφού όταν κυριεύεται μια πόλη, οι γυναίκες και τα παιδιά γίνονται λάφυρα του νικητή. Η πειρατεία παίζει επίσης σημαντικό ρόλο: τον νεαρό Εύμαιο τον απήγαγαν Φοίνικες έμποροι-πειρατές, με τη συνεργία μιας δούλης από τη Σιδώνα, την οποία επίσης είχαν απαγάγει πειρατές από την Τάφο. Η Οδύσσεια αναφέρει ακόμη μια δούλη που γεννήθηκε στον οίκο του Οδυσσέα: η Μελανθώ η κόρη του Δόλιου, η οποία φέρθηκε με αγνωμοσύνη στην Πηνελόπη, που την ανέθρεψε από την παιδική της ηλικία σαν να ήταν παιδί της. Τα ποιήματα [ενν. η Ιλιάδα και η Οδύσσεια] δεν αναφέρουν καμία περίπτωση χειραφέτησης¹ δούλου. Ένας δούλος όμως απολαμβάνει ενίοτε² κάποια αυτονομία -ο Εύμαιος είχε αγοράσει έναν δούλο με δική του πρωτοβουλία και με δικά του έξοδα-, και ένας καλός κύριος ξέρει να ανταμείβει τους πιο αφοσιωμένους υπηρέτες, παραχωρώντας τους έναν κλήρο γης, ένα σπίτι και μια γυναίκα.

Carlier, P., Ο Όμηρος, μτφρ. Αν. Κεφαλά, Πατάκης, Αθήνα 2005, σ. 187.

9. ΘΕΜΑ_1_29081

- α. (I) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): παιδεία, άρχοντας, δικαστής, δαπάνη, βουλευτής, αποζημίωση, λατρεία.

«Η ενίσχυση του δημοκρατικού πολιτεύματος της Αθήνας των κλασικών χρόνων επιτεύχθηκε με την καθιέρωση χρηματικής.....(1) για τους κληρωτούς.....(2), τους .....(3) και τους λαϊκούς.....(4). Τούτο το μέτρο στόχευε στην οικονομική ενίσχυση των λαϊκών στρωμάτων που δε διέθεταν περιουσία και έπρεπε να συμμετέχουν στη διοίκηση του κράτους. Οι οικονομικές παροχές επεκτάθηκαν και σε δαπάνες για την πολιτιστική ανάπτυξη των Αθηναίων. Τα θεωρικά ήταν το αντίτιμο της ελεύθερης εισόδου των πολιτών στο θέατρο, το οποίο αποτελούσε χώρο .....(5) για τους Αθηναίους.»

¹ απελευθέρωση/ απόκτηση πλήρους αυτονομίας

² κάποιες φορές

- (II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Η γραμμική Β΄ γραφή μάς έχει δώσει συνεχή κείμενα με λογοτεχνικό περιεχόμενο.
  2. Οι ιστορικοί Θουκυδίδης και Ξενοφών κατέγραψαν γεγονότα του Πελοποννησιακού πολέμου.
  3. Τα θεωρικά ήταν μια μορφή έμμεσης φορολογίας στην κλασική Αθήνα.
  4. Οι αδελφοί Γράκχοι απέτυχαν στις πολιτικές επιδιώξεις τους.
  5. Ιδρυτής της δυναστείας των Φλαβίων (69-96 μ.Χ) ήταν ο Βεσπασιανός.
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: άνακτας, πρώτος ελληνικός αποικισμός.

10. ΘΕΜΑ_1_32097

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Η οργάνωση του αρχαίου Αιγυπτιακού κράτους είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
  2. Η διάλυση του μυκηναϊκού κόσμου οφείλεται σε επιδρομές των Αιγυπτίων.
  3. Οι περισσότεροι δούλοι, κατά την ομηρική εποχή, προέρχονταν από την πειρατεία και τον πόλεμο.
  4. Η αυτονομία της πόλης-κράτους σχετιζόταν με την παραγωγή αγαθών για την κάλυψη των αναγκών των πολιτών της.
  5. Η κλασική εποχή τελειώνει με τον θάνατο του Φιλίππου Β'.
- (II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα στοιχεία πολιτισμού, όπως αυτά πρωτοεμφανίζονται στην ιστορία, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:
- α. τραγωδία και κωμωδία
  - β. αιγυπτιακά ιερογλυφικά
  - γ. Κοινή Ελληνική
  - δ. ελληνικό αλφάβητο
  - ε. γραμμική Β΄ γραφή
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: γεωμετρική τέχνη, οπλική φάλαγγα.

11. ΘΕΜΑ_2_29919

- α. Ποιο ρόλο έπαιζαν οι επαγγελματίες στρατιωτικοί και οι ελεύθεροι πολίτες στη διάρθρωση της κοινωνίας της αρχαίας Αιγύπτου;
- β. Να εξηγήσετε γιατί ο θεσμός της πόλης-κράτους αποτέλεσε σημαντική καινοτομία για την εξέλιξη του πολιτισμού.

12. ΘΕΜΑ_2_29920

- α. Τι γνωρίζετε για το έργο των γραφέων της αρχαίας Αιγύπτου;
- β. Να παρουσιάσετε τα συστατικά στοιχεία του θεσμού της πόλης-κράτους από γεωγραφική άποψη.

13. ΘΕΜΑ_2_32270

- α. Ποια είναι τα σημαντικότερα επιτεύγματα του πολιτισμού της ομηρικής εποχής στον χώρο της ποίησης;

β. Ποια ήταν τα κύρια γεγονότα της δεύτερης οργανωμένης εκστρατείας των Περσών κατά των Ελλήνων;

14. ΘΕΜΑ_2_33078

α. Με ποιον τρόπο καλύπτονταν οι ανάγκες της διοίκησης στην αρχαία Αίγυπτο;

β. Ποια ήταν τα βασικά συστατικά στοιχεία της πόλης-κράτους από οργανωτικής άποψης και ποιες οι βασικές επιδιώξεις των πολιτών;

15. ΘΕΜΑ_2_35191

α. Ποιο είναι κυρίως το περιεχόμενο των σωζόμενων αρχαίων αιγυπτιακών κειμένων;

β. Τι ήταν η οπλική φάλαγγα και πώς συνέτεινε στην κρίση της αριστοκρατικής δομής της αρχαϊκής κοινωνίας;

16. ΘΕΜΑ_3_24638

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τις ιστορικές πηγές που σας δίνονται, να αναφερθείτε:

α. στα χαρακτηριστικά της νέας τακτικής πολέμου που καθιέρωσε η οπλική φάλαγγα κατά τους αρχαϊκούς χρόνους.

β. στην ανάδυση της έννοιας του οπλίτη-πολίτη, λαμβάνοντας υπόψη τον τρόπο με τον οποίο η συγκεκριμένη στρατιωτική μεταρρύθμιση επέδρασε στον τομέα της πολιτικής συμμετοχής.

ΕΙΚΟΝΑ

Λεπτομέρεια από παράσταση που διακοσμούσε αγγείο του β' μισού του 7ου αι. π.Χ. Απεικονίζεται σκηνή της νέας πολεμικής τακτικής που καθιέρωσε η οπλική φάλαγγα. Ρώμη, Villa Giulia. Πηγή: The Beazley Archive <http://users.sch.gr/ipap/Ellinikos%20Politismos/AR/ar.ag/Chigi%20painter2.htm>

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ακόμη κρίνεται σωστό να θεωρούνται πολίτες όσοι φέρουν οπλισμό: [...] Μάλιστα το αρχαιότερο πολίτευμα στους Έλληνες μετά τη βασιλεία στηρίχθηκε στους πολεμιστές, πρώτα στους ιππείς (γιατί οι ιππείς υπερίσχυαν και υπερείχαν στους πολέμους). [...] Στη συνέχεια με την αύξηση των πόλεων και της δύναμης των οπλιτών περισσότεροι μετείχαν στο πολίτευμα. Για τον λόγο αυτό οι παλαιότεροι αποκαλούσαν δημοκρατίες τα πολιτεύματα με την τωρινή ονομασία «πολιτείες».

Αριστοτέλης, Πολιτικά IV, 1297b 1-15 (μτφρ. Π. Τζιώκα-Ευαγγέλου)

17. ΘΕΜΑ 3_24644

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται:

- α. να σχολιάσετε τα δύο διαφορετικά «είδη» ισότητας, τα οποία αναφέρονται σε αυτό.
- β. να εξηγήσετε τον τρόπο με τον οποίο η τυραννίδα συνέβαλε στη συγκρότηση της έννοιας του πολίτη και στη διαμόρφωση συλλογικών μορφών διοίκησης της πόλης.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η τυραννίδα επέτρεψε, με επίκεντρο το πρόσωπο του τυράννου, για πρώτη φορά τη συνεργασία και τη συμμετοχή στη διοίκηση της πόλης διαφορετικών κοινωνικών ομάδων. Στο πλαίσιο αυτό αναπτύχθηκαν προοδευτικά συμπεριφορές και κανόνες που θεμελιώναν την αντίληψη για συλλογικές μορφές διοίκησης της πόλης. Μία από τις σημαντικότερες μεταβολές στο ζήτημα αυτό ήταν το γεγονός ότι με το τέλος της τυραννίδας από τη συμβατική ισότητα που επέβαλλε ο τύραννος (όλοι ήταν ίσοι έναντι του τυράννου) προβάλλεται το αίτημα της ισότητας απέναντι στο νόμο και της νομιμότητας της εξουσίας. Η αντίδραση, δηλαδή, κατά του τυραννικού καθεστώτος προσδιόρισε την έννοια και το περιεχόμενο του πολίτη, είτε με πλήρη είτε με μειωμένα πολιτικά δικαιώματα, ο οποίος συμμετέχει στην επεξεργασία των νόμων και υποτάσσεται σε αυτούς με τη θέλησή του, σε ισότιμη βάση με όλους τους ομοίους του.

Μπιργάλιας, Ν., Από την κοινωνική στην πολιτική πλειονοψηφία: το στάδιο της ισονομίας. Πολιτειακές μεταβολές στον αρχαίο κόσμο (550-479 π.Χ.), Πατάκης, Αθήνα 2009, σσ. 24-25.

18. ΘΕΜΑ 3_25618

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να παρουσιάσετε:

- α. τα χαρακτηριστικά της νέας τακτικής πολέμου που καθιέρωσε η οπλική φάλαγγα κατά τους αρχαϊκούς χρόνους.
- β. την επίδραση της οπλικής φάλαγγας στην εξέλιξη του πολιτεύματος.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Οι πολεμικές ανάγκες στη γενική συγκυρία του έβδομου και του έκτου αιώνα έφεραν στις γραμμές των μαχητών τους ιδιοκτήτες γης που μπορούσαν να οπλισθούν και να πολεμήσουν. Όσο αύξανε το βάρος της φάλαγγας των οπλιτών, τόσο μειωνόταν η αξία των ευγενών πολεμιστών. Οι ιππείς συνέχισαν να φτάνουν στο πεδίο της μάχης έφιπποι και ξεκούραστοι αλλά τη στιγμή της σύγκρουσης ξεπέζευαν και εντάσσονταν στις τάξεις των οπλιτών. Η προσωπική τους δεξιότητα ήταν άχρηστη όταν υποχρεώνονταν να αντιμετωπίσουν ένα σύμπλεγμα ασπίδων και δοράτων.

Κυρτάτας Δ., Μαθήματα από την αθηναϊκή δημοκρατία, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, Αθήνα 2015², σ. 64.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ακόμη κρίνεται σωστό να θεωρούνται πολίτες όσοι φέρουν οπλισμό. [...] Μάλιστα το αρχαιότερο πολίτευμα στους Έλληνες μετά τη βασιλεία στηρίχθηκε στους πολεμιστές, πρώτα στους ιππείς (γιατί οι ιππείς υπερίσχυαν και υπερείχαν στους πολέμους). [...] Στη συνέχεια με την αύξηση των πόλεων και της δύναμης των οπλιτών

περισσότεροι μετείχαν στο πολίτευμα. Για τον λόγο αυτό οι παλαιότεροι αποκαλούσαν δημοκρατίες τα πολιτεύματα με την τωρινή ονομασία «πολιτείες».

Αριστοτέλης, Πολιτικά IV, 1297b 1-15 (μτφρ. Π. Τζιώκα-Ευαγγέλου)

19. ΘΕΜΑ_3_25718

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Πότε τοποθετείται η εμφάνιση και ποια θεωρείται ότι είναι η προέλευση της αλφαβητικής γραφής στον ελλαδικό χώρο;
- β. Ποιος ειδικότερα είναι ο τρόπος λειτουργίας αυτού του συστήματος γραφής;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Οι Έλληνες υιοθέτησαν την αλφάβητο λίγο μετά το 800 π.Χ. Ένα σύστημα γραφής μυκηναϊκού τύπου είχε επιζηήσει στην Κύπρο, αλλά το μεγαλύτερο μέρος των Ελλήνων είχαν αποφασίσει να γράφουν «φοινικικά». Οι Έλληνες προσεκτικά έμαθαν τα ονόματα των γραμμάτων «Άλφα, Βήτα, Γάμα, Δέλτα» εκφέροντάς τα με τον δικό τους φωνητικό τρόπο και τηρώντας πάντα αμετάβλητη τη σειρά τους. [...] (Από) πού ακριβώς τα υιοθέτησαν αρχικά δεν είναι γνωστό. Και παρά το γεγονός ότι οι Έλληνες αποκαλούσαν το σύστημα «φοινικικό», μένει ακόμη αναπάντητο αν αναφέρονταν πράγματι στους Φοίνικες της Βύβλου, της Τύρου, της Σιδώνας και των αποικιών τους στην Κύπρο και την Αφρική, ή στους Αραμαίους από τη Συρία. Είναι πολύ πιθανό πως η μεταστροφή από το παλιό σύστημα γραφής να έλαβε χώρα στην Κύπρο. [...] Μαζί με την αλφάβητο οι Έλληνες επίσης υιοθέτησαν τον πίνακα γραφής, που διατήρησε το σημιτικό του όνομα στα ελληνικά, δέλτος.

Burkert, W., Βαβυλών, Μέμφις, Περσέπολις, μτφρ. Π. Κουμούτση, Ενάλιος, Αθήνα 2009, σσ. 36, 38.

20. ΘΕΜΑ_3_30004

«Το φαινόμενο της συγκέντρωσης της γης σε λίγους είναι ένα από τα χαρακτηριστικά της κρίσης του ομηρικού κόσμου».

- α. Αφού ελέγξετε την εγκυρότητα της παραπάνω πληροφορίας, με βάση το κείμενο που σας δίνεται, να αναφερθείτε στους λόγους που οδήγησαν στο φαινόμενο αυτό.
- β. Ποια από τις πληροφορίες του κειμένου επιβεβαιώνεται από τα αρχαιολογικά δεδομένα στην περίπτωση της Αργολίδας; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένες αναφορές από τις δύο πηγές.

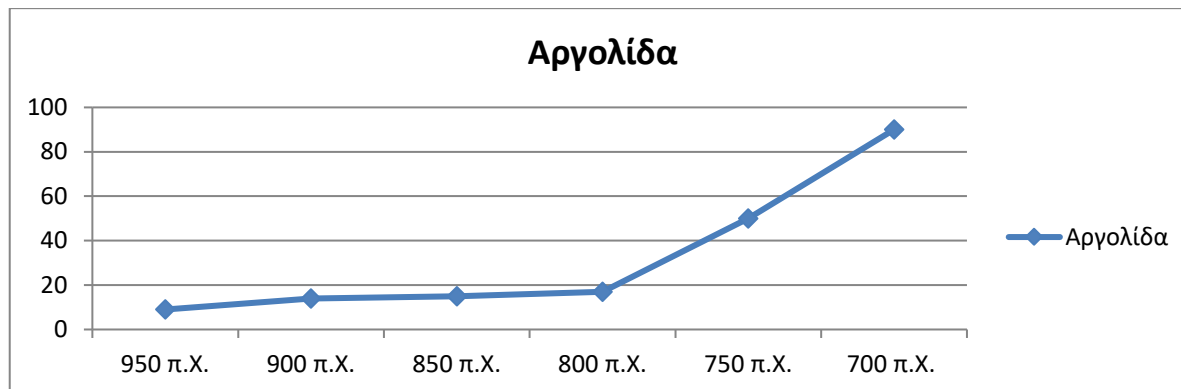
ΚΕΙΜΕΝΟ

Πολλές περιοχές της Ελλάδας φαίνεται πως από τον 8ο αιώνα και μετά υπέφεραν από υπερπληθυσμό. [...] Οι δυσκολίες που προκαλούσε αυτό το γεγονός επιδεινώνονταν από την ανεπαρκή αξιοποίηση του εδάφους, την άνιση κατανομή της γης και από τη συνήθεια να διαιρούν και να μοιράζονται τα κτήματα οι κληρονόμοι, μια πρακτική που τη βλέπουμε ήδη στον Όμηρο και στον Ησίοδο. Τέτοιες μοιρασιές έφερναν σε μειονεκτική θέση τους μικρούς γαιοκτήμονες, που κινδύνευαν να εξαθλιωθούν αν διαιρούσαν συνεχώς τη γη τους. Ιδιαίτερα, υπήρχε

η απληστία των πλούσιων και ισχυρών γαιοκτημόνων, που είχαν παντού την εξουσία κι επιζητούσαν να μεγαλώσουν τα κτήματά τους και ν' αυξήσουν το μέγεθος της εξαρτώμενης από αυτούς εργατικής δύναμης.

Austin, M.M., Vidal-Naquet, P., Οικονομία και Κοινωνία στην Αρχαία Ελλάδα, μτφρ. Τ. Κουκουλιός, Δαίδαλος, Αθήνα 1998, σ. 92.

ΓΡΑΦΗΜΑ

Ο αριθμός των τάφων ανά γενιά στην Αργολίδα

Πηγή: Snodgrass, A., Archaic Greece, Berkeley 1980

21. ΘΕΜΑ 3_30008

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές γνώσεις σας, να απαντήσετε τεκμηριωμένα στα εξής:

- α. Ποια ήταν τα συστατικά στοιχεία της «πόλης-κράτους»;
- β. Ποιες ήταν οι επιδιώξεις των πολιτών;

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η κοινωνική οντότητα που προήλθε από τη συνένωση περισσότερων χωριών είναι η πόλη, μια κοινωνική οντότητα τέλεια, που μπορούμε να πούμε ότι πέτυχε τελικά την ύψιστη αυτάρκεια: συγκροτήθηκε για να εξασφαλίζει τη ζωή, στην πραγματικότητα όμως υπάρχει για να εξασφαλίσει την καλή ζωή.

Αριστοτέλης, Πολιτικά, Α.2.5. (μετφρ. Δ. Λυπουρλής)

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Οι γεωγραφικές συνθήκες της Ελλάδας συνέβαλαν πραγματικά στη μόρφωση της ιστορικής φυσιογνωμίας της. Ο φυσικός κατακερματισμός³ καθορίζει ή τουλάχιστον ευκολύνει τον πολιτικό κατακερματισμό. [...] Σύμφωνα με τον συγγραφέα των Πολιτικών (τον Αριστοτέλη), οι Έλληνες πέρασαν από τρία στάδια. Η πρώτη κοινότητα, που διατηρείται σε όλες τις εποχές με το να είναι φυσική [...] είναι η οικογένεια (οικία). Από την οικογένεια αναπτύχθηκε το χωριό (ή η κόμη): Τέλος με το συνεταιρισμό⁴ αρκετών χωριών σχηματίζεται το ολοκληρωμένο κράτος, η τέλεια κοινωνία, η πόλη.[...] Να λοιπόν γιατί ο άνθρωπος, ο οποίος μόνο μέσα στην οικογένεια μπορεί

³ χωρισμός, διάσπαση σε επιμέρους τμήματα

⁴ συννοικισμό

να αρχίσει να αναπτύσσεται, δεν μπορεί να φτάσει στην ολοκλήρωσή του παρά μόνο μέσα στην πόλη, και επομένως είναι «ὄν πολιτικόν».

Glantz, G., Η ελληνική «πόλις», μτφρ. Αγνή Σακελλαρίου, ΜΙΕΤ, Αθήνα 1981, σσ. 11, 12.

22. ΘΕΜΑ_3_32406

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να εξηγήσετε:

- α. πώς επικράτησε και διατηρήθηκε η τυραννίδα σε πολλές ελληνικές πόλεις-κράτη κατά την αρχαϊκή εποχή.
- β. τις περιστάσεις που οδήγησαν τελικά στην ανατροπή των περισσότερων τυράννων.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Και οι τύραννοι πάλι, όσοι ήταν στις ελληνικές πόλεις, καθώς απέβλεπαν αποκλειστικά στο συμφέρον τους, δηλαδή στην προσωπική τους ασφάλεια και την ανάπτυξη του οίκου τους, διοικούσαν τις πόλεις όσο μπορούσαν πιο συντηρητικά, κι έτσι τίποτα αξιόλογο δεν συντελέστηκε από αυτούς, εκτός ίσως από κάποιες μεμονωμένες επιτυχίες εναντίον γειτόνων τους· όπως στη Σικελία, όπου οι τύραννοι έφθασαν να έχουν μεγάλη δύναμη. Έτσι από όλες τις πλευρές η Ελλάδα εμποδιζόταν για πολύ καιρό, κι ούτε από κοινού μπορούσε να επιχειρήσει κάτι αξιόλογο αλλά και χωριστά κατά πόλεις παρουσιαζόταν άτολμη. Τελικά όμως οι περισσότεροι αλλά και οι τελευταίοι τύραννοι, όχι μόνο της Αθήνας αλλά και της υπόλοιπης Ελλάδας, η οποία σχεδόν παντού, και πρωύτερα από την Αθήνα, είχε κυβερνηθεί από τυράννους, ανατράπηκαν από τους Λακεδαιμονίους, με εξαίρεση τους τυράννους της Σικελίας...

Θουκυδίδου Ιστορία, Α' 17-18, μτφρ. Ν. Σκουτερόπουλος, Πόλις, Αθήνα 2011, σ. 53.

23. ΘΕΜΑ_3_33097

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται,

- α. να παρουσιάσετε τα κυριότερα αίτια του δεύτερου ελληνικού αποικισμού (8ος – 6ος αι. π.Χ.).
- β. να αναφερθείτε στη σχέση των αποικιών με τις μητροπόλεις.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ο Θουκυδίδης λέει πως το κύριο αίτιο του αποικισμού ήταν η αναζήτηση γης και αυτό, από άποψη πολύ γενική, φαίνεται να είναι σωστό. [...] Φαινόταν πολύ εύλογο να πιστεύουμε ότι σε πολλά μέρη στη Δύση, όπως ιδιαίτερα στις Συρακούσες, η εισαγωγή ελληνικής κεραμικής από τους εγχωρίους είχε αρχίσει προτού φτάσουν εκεί άποικοι και ήταν λογικό να συμπεράνουμε από αυτό πως το εμπόριο ήταν παράγοντας σπουδαίος, αν όχι αποφασιστικός, για την αποστολή των αποίκων. [...] Είδαμε πως αυτή την εποχή επικρατούσε γενικά η αριστοκρατική μορφή διακυβερνήσεως. [...] Μ' αυτές τις περιστάσεις υπήρχαν στους ανθρώπους ισχυρές παρορμήσεις να εγκαταλείψουν τη γενέτειρα πόλη τους [...] και να συμμετάσχουν στην ίδρυση μιας νέας πολιτείας, όπου θα μπορούσαν να άρχουν οι ίδιοι.

Bury, J.B. & Meiggs, R., Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος μέχρι τον θάνατο του Μεγάλου Αλεξάνδρου, μτφρ. Κ. Ν. Πετρόπουλος, Καρδαμίτσα, Αθήνα 1978, σσ. 106-107.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Οι αποικίες της εποχής εκείνης ιδρύθηκαν από πόλεις, γι' αυτό και διαφέρουν από τους συνοικισμούς της δεύτερης χιλιετίας. Ο αποικισμός γινόταν τώρα από μια «μητρόπολη», με την οποία η νέα κοινότητα διατηρούσε τη σχέση θυγατρικής πόλεως. [...] Η νέα κοινότητα ήταν πόλη όπως ακριβώς η μητρόπολη. [...] Ωστόσο ως πολιτική κοινότητα, ως «πόλις», ήταν κατά κανόνα ανεξάρτητη από αυτήν. [...] Ο πολίτης της αποικίας δεν ανήκε πλέον στο σώμα των πολιτών της μητροπόλεως. [...] Θετική επίδραση στην περαιτέρω ανάπτυξη των αποικιών είχε επίσης το γεγονός ότι αυτές δεν διοικούνταν από την μητρόπολη, αλλά από τους πολίτες που ήταν εγκατεστημένοι εκεί.

Wilcken, Ul., Αρχαία ελληνική Ιστορία, μτφ. Ι. Τουλουμάκου, Παπαζήση, Αθήνα 1976, σσ. 119-120.

24. ΘΕΜΑ_3_34166

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι στις γνώσεις σας, να παρουσιάσετε:

- α. τα βασικά χαρακτηριστικά του ελληνικού δικαίου κατά την αρχαϊκή εποχή.
- β. τη βασική στόχευση (σκοπό) που είχε το πολίτευμα της τυραννίας κατά την ίδια χρονική περίοδο στον ελλαδικό χώρο.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το καταγεγραμμένο ελληνικό δίκαιο αποδίδει τις διατάξεις του ισχύοντος εθμικού νόμου, φυσικά με ορισμένες, σημαντικές ή ασήμαντες, τροποποιήσεις των νομοθετών. Πίσω από κάθε εντολή, ιδιαίτερα στον τομέα του ποινικού δικαίου, διακρίνεται η διάθεση προς ακριβή καθορισμό ενός παγίου μέτρου κρίσεως, ώστε να μην εξαρτάται αυτό από την αυθαίρετη σκέψη των δικαστών. Επανειλημμένα διαφαίνονται παιδαγωγικές τάσεις στη νομοθεσία. [...] Οι τύραννοι πρόσφεραν στην ελληνική πολιτεία αυτό που χρειαζόταν περισσότερο από κάθε τι άλλο, μια ενιαία, με συνειδητούς στόχους διαχείριση της κυβερνητικής εξουσίας, στον τομέα της εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής, της εξουσίας που μέχρι τότε ήταν κατακερματισμένη και γινόταν όργανο των διαφόρων οικογενειακών συμφερόντων της αριστοκρατίας. [...] Η εικόνα της πρώιμης ελληνικής τυραννίδος είναι πολύχρωμη και πολύπλευρη. Ακόμα και το μίσος, που έτρεφαν κατά των τυράννων στα κατοπινά χρόνια, δεν κατόρθωσε να απαλείψει τη θύμηση των μεγάλων εκείνων ανδρών, που είχαν δράσει κατά τη νεανική περίοδο του Ελληνισμού.

Bengtson, H., Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος (μτφρ. Αντρέα Γαβρίλη), Μέλισσα, Αθήνα 1991, σσ. 107-108.

25. ΘΕΜΑ_1_26514

- α. (I) Να αντιστοιχίσετε τις ιστορικές περιόδους της στήλης Α με πρόσωπα της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. αρχαϊκή εποχή	α. Οκταβιανός
2. κλασική εποχή	β. Σέλευκος
3. ελληνιστική εποχή	γ. Γάιος Γράκχος
4. δημοκρατική Ρώμη	δ. Μ. Κωνσταντίνος
5. αυτοκρατορική Ρώμη	ε. Ατρέας

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ) ως προς την ιστορική πληροφορία που παρέχει:

1. Ο φαράώ Αμένοφις Δ΄ επέβαλε στην αρχαία Αίγυπτο την πολυθεΐα.
2. Οι πρώτες ανασκαφές στην Πύλο έγιναν το 1876 από τον Ερίκο Σλήμαν.
3. Οι εκστρατείες του Κίμωνα απομάκρυναν τον περσικό κίνδυνο.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος πέθανε σε νεαρή ηλικία τριαντατριών ετών.
5. Ο Τιβέριος Γράκχος έγινε ο πρώτος αυτοκράτορας της Ρώμης.

β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: λααγέτας, Βασίλειος ειρήνη.

26. ΘΕΜΑ 1_26521

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η αποκρυπτογράφηση των ιερογλυφικών οφείλεται στον:
  - α. Η. Scliemann (Ερίκο Σλήμαν)
  - β. M. Ventris
  - γ. J. Champollion
  - δ. J. Chadwick
2. Ως κλασική εποχή ορίζουν οι ιστορικοί:
  - α. την περίοδο από το τέλος του μυκηναϊκού πολιτισμού μέχρι το τέλος των περσικών πολέμων
  - β. την περίοδο από το τέλος των περσικών πολέμων έως και τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου
  - γ. τον «χρυσό αιώνα» του Περικλή
  - δ. την εποχή των διαδόχων του Μ. Αλεξάνδρου
3. Οι «τριακοντούτεις σπονδαί» ήταν συμφωνία ειρήνης ανάμεσα σε:
  - α. Έλληνες και Πέρσες
  - β. Αθηναίους και Κορίνθιους
  - γ. Αθηναίους και Σπαρτιάτες
  - δ. Μακεδόνες και Πέρσες
4. Ο Φίλιππος Β΄ επιβλήθηκε ως αδιαφιλονίκητος ηγέτης των Ελλήνων στη μάχη:
  - α. της Ιμέρας
  - β. της Μαντινείας
  - γ. των Λεύκτρων
  - δ. της Χαιρώνειας
5. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν:
  - α. ολιγαρχία
  - β. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από τη βουλή
  - γ. απόλυτη μοναρχία
  - δ. τυραννίδα

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: σπλιτική φάλαγγα, μακεδονική φάλαγγα.

27. ΘΕΜΑ 1_28162

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Περίανδρος	α. περιόρισε τη δύναμη των αριστοκρατικών στην Αθήνα
2. Μιλτιάδης	β. θέσπισε τα θεωρικά
3. Κίμων	γ. αντιμετώπισε νικηφόρα τους Πέρσες στις εκβολές του Ευρυμέδοντα ποταμού
4. Εφιάλτης	δ. υποστήριξε την πανελλήνια ιδέα
5. Ισοκράτης	ε. εγκαθίδρυσε τυραννίδα στην Κόρινθο
	στ. νίκησε τους Πέρσες στη μάχη του Μαραθώνα

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α.** Πελοποννησιακός πόλεμος
- β.** Θηβαϊκή ηγεμονία
- γ.** περσικοί πόλεμοι
- δ.** Σπαρτιατική ηγεμονία
- ε.** Αθηναϊκή ηγεμονία

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: δούλοι (Αιγύπτου), δημιουργοί (ομηρικής εποχής).

28. ΘΕΜΑ 1_28656

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η βάση της οικονομίας της Αιγύπτου ήταν το εμπόριο.
2. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β' γραφής οφείλεται στον Μ. Ventris και τον J. Chadwick.
3. Τα πρώτα κράτη που συγκροτήθηκαν κατά την ομηρική εποχή στην Ελλάδα ήταν φυλετικά.
4. Στην τυραννίδα κυρίαρχο πολιτειακό όργανο αναδεικνύεται η εκκλησία του δήμου.
5. Η ιωνική επανάσταση ήταν η αιτία για τους περσικούς πολέμους.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Θουκυδίδης	α. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης της Αθήνας
2. Λυκούργος	β. αγροτικός νόμος
3. Κίμων	γ. ρητορική
4. Εφιάλτης	δ. νομοθέτης ή αισυμνήτης
5. Τιβέριος Γράκχος	ε. ιστοριογραφία

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: οπλιτική φάλαγγα, δικτάτορας.

29. ΘΕΜΑ_1_29072

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Μια πρώιμη μορφή γραφής της ελληνικής γλώσσας αποδίδουν τα σύμβολα:
  - α. της γραμμικής Β' γραφής
  - β. της ελληνικής αλφαβητικής γραφής
  - γ. της ιερογλυφικής γραφής
  - δ. του φοινικικού αλφαβήτου
2. Οι Δωριείς, κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό, εγκαταστάθηκαν:
  - α. στις ακτές της βόρειας Μ.Ασίας
  - β. σε νησιά του Αιγαίου και στις νοτιοδυτικές ακτές της Μ. Ασίας
  - γ. στην ιταλική χερσόνησο
  - δ. στον Εύξεινο Πόντο
3. Ο Καλλίας ήταν:
  - α. στρατηγός των Αθηναίων που πολέμησε τους Πέρσες
  - β. αρχηγός της αθηναϊκής αποστολής για σύναψη συνθήκης ειρήνης στα Σούσα
  - γ. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
  - δ. νομοθέτης της Αθήνας κατά την κλασική εποχή
4. Την άνοδο και την πτώση της Θηβαϊκής ηγεμονίας έκριναν αντίστοιχα οι μάχες:
  - α. στα Λεύκτρα και τη Μαντίνεια
  - β. στις Θερμοπύλες και την Ιμέρα
  - γ. στο Αρτεμίσιο και τη Μυκάλη
  - δ. στη Μαντίνεια και τη Χαιρώνεια
5. Ο αυτοκράτορας Οκταβιανός-Αύγουστος:
  - α. χρησιμοποίησε αυταρχικές μεθόδους άσκησης της εξουσίας
  - β. δεν εφάρμοσε συμβιβαστική πολιτική κατά την κατανομή της εξουσίας
  - γ. μοιράστηκε τη διοίκηση των επαρχιών με την εκκλησία του δήμου
  - δ. δημιούργησε το συμβούλιο του αυτοκράτορα που τον βοήθουσε στην άσκηση της εξουσίας

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: γεωμετρική τέχνη, Ανταλκίδειος ειρήνη.

30. ΘΕΜΑ_1_30730

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
α. Κίμων	1. πολεοδομικός σχεδιασμός του Πειραιά
β. Ιππόδαμος	2. ανασκαφές στις Μυκίνες

γ. Περικλής	3. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β' γραφής
δ. Φίλιππος Β'	4. μακεδονική φάλαγγα
ε. M. Ventris	5. εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
	6. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο ιστορικός Θουκυδίδης αποκαλεί την Αίγυπτο δώρο του Νείλου.
2. Κατά την ομηρική εποχή όλα τα παραγόμενα αγαθά καταναλώνονταν έξω από το πλαίσιο του «οίκου».
3. Η «στενοχωρία» ήταν ένα από τα κύρια αίτια του δεύτερου ελληνικού αποικισμού.
4. Διάδοχος του Εφιάλτη στην ηγεσία της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα ήταν ο Κίμων.
5. Οι δήμαρχοι στην αρχαία Ρώμη υπεράσπιζαν τα δικαιώματα των πληβείων.

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: γραμμική Β' γραφή, αρχιθεωρία.

31. ΘΕΜΑ_1_30734

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. άνακτας (άναξ)	α. είχε δεκαοκτάμηνη θητεία
2. αισυμνήτης	β. διέθετε φιλολογική παιδεία
3. γραμματικός	γ. αρχηγός της πλειοψηφίας
4. τιμητής	δ. κύριος του μυκηναϊκού ανακτόρου
5. συγκλητικός	ε. είχε ισόβια θητεία
	στ. νομοθέτης
	ζ. ειδικός νομομαθής, ερμηνευτής του ρωμαϊκού δικαίου

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ) ως προς την ιστορική πληροφορία:

1. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός κατευθύνθηκε κυρίως προς τις αιγυπτιακές ακτές και την Κυρηναϊκή.
2. Ο Περικλής ήταν αρχηγός της αριστοκρατικής παράταξης.
3. Εισηγητής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Ισοκράτης.
4. Η μακεδονική φάλαγγα οργανώθηκε από τον Μέγα Αλέξανδρο.
5. Ο Οκταβιανός Αύγουστος διαδέχτηκε τους αδελφούς Γράκχους.

β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: βασιλεύς (μυκηναϊκός κόσμος), τριηραρχία.

32. ΘΕΜΑ_1_30735

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο Ερικός Σλήμαν έκανε τις πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες.

2. Οι πρώτες ελληνικές κοινωνίες κατά την ομηρική εποχή αποτέλεσαν φυλετικά κράτη.
3. Με τον δεύτερο αποικισμό οι Έλληνες εξαπλώθηκαν μέχρι την Ινδία.
4. Ολιγαρχικό ή τιμοκρατικό ονομάστηκε το πολίτευμα που βασίστηκε στην επικράτηση των ευγενών.
5. Η πανελλήνια ιδέα διατυπώθηκε για πρώτη φορά από τον σοφιστή Γοργία.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

Α	Β
1. γραφείς	α. αρμόδιοι για την ερμηνεία του ρωμαϊκού δικαίου
2. τελεστές	β. μέλη της προσωπικής φρουράς και πιστοί στον Ρωμαίο αυτοκράτορα
3. γραμματικοί	γ. υπεύθυνοι για την κατάρτιση προϋπολογισμού του ρωμαϊκού κράτους
4. τιμητές	δ. σημαντικά πρόσωπα στην περιφερειακή διοίκηση του μυκηναϊκού κράτους
5. νομοδιδάσκαλοι	ε. υπάλληλοι που γνώριζαν την ιερογλυφική γραφή
	στ. αντιγραφείς και σχολιαστές των κλασικών κειμένων

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: εκκλησία του δήμου (δημοκρατικό πολίτευμα), τριηραρχία

33. ΘΕΜΑ_1_32100

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Οι θολωτοί τάφοι αποτελούν το μοναδικό επίτευγμα της αιγυπτιακής αρχιτεκτονικής.
  2. Μετά την πτώση των τυραννικών καθεστώτων, περίπου στα τέλη του 6ου αιώνα π.Χ., στις περισσότερες ελληνικές πόλεις-κράτη επιβλήθηκαν ολιγαρχικά καθεστάτα.
  3. Τα θεωρικά ήταν ένα μέτρο του Κίμωνα που παρείχε τη δυνατότητα της δωρεάν εισόδου στο θέατρο.
  4. Οι ηγεμονικές τάσεις της Σπάρτης οδήγησαν στην έκρηξη του Πελοποννησιακού πολέμου.
  5. Ο Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος έληξε με μια μειωτική για τους Έλληνες ειρήνη.
- (II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Η Αλεξάνδρεια κατά την ελληνιστική εποχή ήταν γνωστή για:
    - α. τον βωμό του Διός
    - β. το Μουσείο και τη Βιβλιοθήκη της
    - γ. την παραγωγή περγαμινών
    - δ. την οργάνωσή της σε τέσσερις συνοικισμούς
  2. Η ίδρυση της Ρώμης, σύμφωνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα, αποδίδεται στους:
    - α. Αιγυπτίους
    - β. Έλληνες αποίκους
    - γ. Ετρούσκους
    - δ. Δωριείς
  3. Οι ύπατοι κατά την περίοδο της ρωμαϊκής δημοκρατίας:
    - α. συγκέντρωναν όλες τις εξουσίες που είχε προηγουμένως ο βασιλιάς

- β. είχαν αναλάβει τη σύνταξη του καταλόγου των συγκλητικών
  - γ. ήταν εκλεγμένοι εκπρόσωποι των πληβείων
  - δ. είχαν την επίβλεψη των ηθών
4. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε να διατεθούν στους ακτήμονες του Ρωμαϊκού κράτους οι θησαυροί:
- α. του βασιλιά της Περγάμου, Άτταλου Γ΄
  - β. του Ατρέως
  - γ. του βασιλιά Σέλευκου
  - δ. των Περσών
5. Η μορφή του πολιτεύματος στα χρόνια του Οκταβιανού ονομάστηκε:
- α. δημοκρατία (Res publica)
  - β. Ηγεμονία (Principatus)
  - γ. αυτοκρατορία όμοια με αυτή των ανατολικών λαών
  - δ. αυτοκρατορία όμοια με αυτή των ελληνιστικών χρόνων
- β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: βασιλιάς (ομηρικών κοινωνιών), τριηραρχία.

34. ΘΕΜΑ_1_32102

- α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Ο Ακενατών θέλησε να προχωρήσει σε θρησκευτικές μεταρρυθμίσεις επιβάλλοντας:
    - α. τον πολυθεϊσμό
    - β. τον μονοθεϊσμό
    - γ. τη λατρεία του φαραώ
    - δ. τη λατρεία του ολυμπιακού πανθέου
  2. Το κυρίαρχο πολιτειακό όργανο λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος στις ελληνικές πόλεις-κράτη ήταν η:
    - α. συνέλευση των πολεμιστών
    - β. εκκλησία του δήμου
    - γ. βουλή των γερόντων
    - δ. σύγκλητος
  3. Η πολιτική του Κίμωνα αποσκοπούσε στη:
    - α. συνεργασία με τις πόλεις της Αθηναϊκής συμμαχίας
    - β. συνεργασία με τους Πέρσες
    - γ. σύγκρουση με τη Σπάρτη
    - δ. συνεργασία με τη Σπάρτη και στην αντιμετώπιση των Περσών
  4. Η Αλεξάνδρεια κατά την ελληνιστική εποχή ήταν γνωστή για:
    - α. τον βωμό του Διός
    - β. το Μουσείο και τη Βιβλιοθήκη της
    - γ. την παραγωγή περγαμηνών
    - δ. την οργάνωσή της σε τέσσερις συνοικισμούς
  5. Η λοχίτιδα εκκλησία στην αρχαία Ρώμη εκπροσωπούσε:

- α. τους πατρίκιους
- β. τους πληβείους
- γ. το σύνολο των Ρωμαίων
- δ. όσους Ρωμαίους πολίτες στρατεύονταν

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Το μετοίκιο ήταν λειτουργία που αναλάμβαναν οι πλούσιοι Αθηναίοι πολίτες.
2. Το μακρύ δόρυ που έφεραν οι στρατιώτες της μακεδονικής φάλαγγας ονομαζόταν σάρισα.
3. Η ένωση των Ελλήνων πραγματοποιήθηκε από τον Φίλιππο Β΄ σε συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.).
4. Οι σοφιστές αρχικά, εν συνεχεία ο Σωκράτης και, τον 4ο αι. π.Χ., ο Πλάτων και ο Αριστοτέλης επιζητούσαν με τις ιδέες τους τις πρακτικές εφαρμογές που θα βελτίωναν τον άνθρωπο και τη ζωή του.
5. Κατά την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη κυβέρνησαν δέκα βασιλείς.

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: άνακτας, Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος.

35. ΘΕΜΑ 1_32305

α. (I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά, ξεκινώντας από το αρχαιότερο:

- α. μεταρρυθμίσεις του Εφιάλτη στην Αθήνα
- β. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- γ. συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Φίλιππο
- δ. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής
- ε. κατάργηση της βασιλείας στη Ρώμη

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1.φαραώ	α. ηγέτης που καταλαμβάνει την εξουσία και με την υποστήριξη
2.λααγέτας	κατώτερων κοινωνικών ομάδων
3.άνακτας	β. νομοθέτης της αρχαϊκής περιόδου
4.βασιλεύς	γ. ηγεμόνας των Αιγυπτίων
5.αισυμνήτης	δ. ανώτατος άρχοντας των Μυκηναίων
6.τύραννος	ε. τοπικός άρχοντας, διοικητής περιφερειών των Μυκηναίων

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: στενοχωρία (αρχαϊκή εποχή), χαλκιδικό αλφάβητο, εστίαση.

36. ΘΕΜΑ 2_24180

- α. Πότε και πώς δημιουργήθηκε το ελληνικό αλφάβητο;
- β. Τι ήταν ο θεσμός της λειτουργίας; Να αναφέρετε τρεις από τις σπουδαιότερες λειτουργίες.

37. ΘΕΜΑ_2_26205

- α. Πώς επηρέασε η κρίση του ομηρικού κόσμου, στα τέλη του 9ου αι. π.Χ., τον ρόλο του βασιλιά και των ευγενών;
- β. Ποια ήταν τα έσοδα που είχε το αθηναϊκό κράτος την εποχή του Περικλή από τη φορολογία και τις εισφορές των συμμάχων;

38. ΘΕΜΑ_2_26208

- α. Ποια ήταν τα ενοποιητικά χαρακτηριστικά του μυκηναϊκού κόσμου, που επιβεβαιώνουν την πολιτιστική του συνοχή;
- β. Ποια ήταν η έδρα της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας και με ποιους όρους συμμετείχαν τα μέλη της;

39. ΘΕΜΑ_2_26212

- α. Ποια ήταν η σημασία της αποκρυπτογράφησης της γραμμικής Β΄ γραφής;
- β. Ποια εξωτερική πολιτική ακολούθησε ο Φίλιππος Β΄ για την ένωση των Ελλήνων μέχρι το συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.);

40. ΘΕΜΑ_2_26214

- α. Σε ποιες περιοχές εξαπλώθηκαν οι Έλληνες κατά τον δεύτερο αποικισμό και ποιες ήταν οι συνέπειες της εξάπλωσής τους στον τομέα του πολιτισμού;
- β. Ποιο ήταν το περιεχόμενο της Ανταλκιδείου ειρήνης;

41. ΘΕΜΑ_2_28457

- α. Να αναφέρετε τους οικονομικούς λόγους που οδήγησαν σε κρίση τις ομηρικές κοινότητες στα τέλη του 9ου αι. π.Χ.
- β. Ποιος ήταν ο κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας και ποιες ήταν οι απόψεις του για την εφαρμογή της;

42. ΘΕΜΑ_2_28459

- α. Ποια είναι τα κύρια γεγονότα της δεύτερης οργανωμένης εκστρατείας των Περσών κατά των Ελλήνων;
- β. Ποια άποψη έχει διατυπωθεί για τις πολιτικές επιδιώξεις του Μ. Αλεξάνδρου και πώς τεκμηριώνεται αυτή η άποψη;

43. ΘΕΜΑ_2_28460

- α. Να αναφέρετε ποιες ήταν οι βασικές προϋποθέσεις για την ύπαρξη της πόλης- κράτους.
- β. Ποια ήταν η συμβολή της εκστρατείας του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτισμό;

44. ΘΕΜΑ_2_30740

- α. Ποια είναι η συμβολή των ομηρικών επών και των αρχαιολογικών ερευνών στη μελέτη του μυκηναϊκού πολιτισμού;
- β. Με ποια μέτρα ο Περικλής ενίσχυσε τον δημοκρατικό χαρακτήρα του πολιτεύματος της Αθήνας;

45. ΘΕΜΑ_2_32114

- α. Ποιες παραγωγικές εργασίες, και με ποιο τρόπο, πραγματοποιούνταν σε έναν «οίκο» της ομηρικής εποχής;
- β. Ποια ήταν το περιεχόμενο και το αποτέλεσμα της Ανταλκιδείου (ή Βασιλείου) ειρήνης;

46. ΘΕΜΑ_2_32115

- α. Πώς επιβλήθηκε το πολίτευμα της τυραννίδας στις πόλεις – κράτη τον 6ο αι. π.Χ.;
- β. Ποια ήταν η συμβολή της εκστρατείας του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτισμό;

47. ΘΕΜΑ_3_26523

Το παρακάτω κείμενο αναφέρεται στη μεταστροφή της Α' Αθηναϊκής συμμαχίας σε ηγεμονία («αθηναϊκή αυτοκρατορία»). Με βάση το δεδομένο αυτό και αντλώντας τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να αναφερθείτε:

- α. στα γεγονότα που επιβεβαιώνουν την αλλαγή αυτή ως προς τον χαρακτήρα της συμμαχίας.
- β. στον τρόπο με το οποίο χρησιμοποιήθηκε η συμμαχία από τους Αθηναίους μετά το 454 π.Χ. καθώς και στην αντίθεση που εμφανίζει η συμπεριφορά τους σε σύγκριση με τον αναφερόμενο ως στόχο της συμμαχίας.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Στο μεταξύ ήδη από τη δεκαετία του 450 π.Χ. είχε αρχίσει να γίνεται όλο και πιο σαφές ότι η αντιπερσική συνομοσπονδία μετατρέποταν σε αθηναϊκή αυτοκρατορία. Το 454 π.Χ., ύστερα από ένα μεγάλο πλήγμα, όπου μια αθηναϊκή εκστρατευτική δύναμη χάθηκε κοντά στις ακτές της Αιγύπτου, το ταμείο της Δηλιακής συμμαχίας μεταφέρθηκε από τη Δήλο στην Αθήνα. Μετά από αυτό, δεν μαθαίνουμε για κάποια άλλη συνάντηση της συνέλευση της συμμαχίας, θεσμού που είχε οπωσδήποτε εκφυλιστεί⁵ σε απλή σφραγίδα επικύρωσης πολιτικών αποφάσεων που παίρνονταν στην Αθήνα. [...] Ο δηλωμένος στόχος της συμμαχίας, η συγκράτηση της Περσίας, έμοιαζε να έχει επιτευχθεί. Όμως οι υποχρεωτικές ετήσιες εισφορές των κρατών-μελών στο ταμείο της συμμαχίας σύντομα ξανάρχισαν. Το ερώτημα δεν ήταν πια αν η συμμαχία είχε μετατραπεί σε αθηναϊκή αυτοκρατορία, αλλά τι είδους αυτοκρατορία ήταν αυτή.

Ober, J., Η άνοδος και η πτώση της κλασικής Ελλάδας, μτφρ. Μ. Λαλιώτης, Δώμα, Αθήνα 2020, σσ. 342-343.

48. ΘΕΜΑ_3_28339

Το παρακάτω παράθεμα αναφέρεται στις εξελίξεις που ακολούθησαν μετά το τέλος των Περσικών πολέμων και συγκεκριμένα στην ίδρυση της Α' Αθηναϊκής συμμαχίας (478/7 π.Χ.). Λαμβάνοντας υπόψη το συγκεκριμένο ιστορικό πλαίσιο και αντλώντας πληροφορίες από το κείμενο και τον χάρτη που σας δίνεται, να απαντήσετε τεκμηριωμένα στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Ποια πόλη τέθηκε επικεφαλής της συμμαχίας («ξυνόδου») που συγκροτήθηκε μετά τους Περσικούς Πολέμους και ποια περιοχή επιλέχθηκε ως έδρα της συμμαχίας; Να σχολιάσετε κριτικά τη σημασία που είχε, για την ηγέτιδα δύναμη, η συγκεκριμένη επιλογή.
- β. Τι αποφασίστηκε στο πλαίσιο της συμμαχίας αυτής και ποιος ορίστηκε ως ο σκοπός της ίδρυσης της;

⁵ Είχε αλλοιωθεί, είχε χάσει το πραγματικό του νόημα και σκοπό.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Μετά τους Περσικούς πολέμους [...] δημιουργήθηκαν θαυμάσιες προϋποθέσεις για την ίδρυση μιας νέας συμμαχίας, ανεξάρτητης, που επικεφαλής της θα ήταν η Αθήνα. Ήδη, είχε αποφασισθεί Αθηναίοι και Ίωνες σύμμαχοι να στείλουν τους αντιπροσώπους τους για τον καθορισμό των προκαταρκτικών διαδικασιών στη Δήλο, το πανάρχαιο θρησκευτικό κέντρο των Ιώνων. Η «ξύνοδος» εκείνη όρισε τους σκοπούς της Αθηναϊκής συμμαχίας και αποφάσισε την οργάνωσή της, ενώ παράλληλα αναγνώρισε την ηγετική θέση της Αθήνας. [...] Σκοπός της (Αθηναϊκής) συμμαχίας ορίστηκε πως θα ήταν να πάρουν «εκδίκηση οι Έλληνες, για όσα έπαθαν από τους βαρβάρους, λεηλατώντας τη χώρα του Πέρση βασιλέως» (ο Θουκυδίδης αυτό το χαρακτηρίζει ως πρόσχημα). Ύστερα, συμφωνήθηκε «να έχουν όλα τα μέλη της συμμαχίας τους ίδιους εχθρούς και φίλους» και έδωσαν τον απαραίτητο όρκο.

Καλογεροπούλου Α., «Η Πεντηκονταετία 479-431 π.Χ.», στο ΙΕΕ, τ. Γ1, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1972, σσ. 20-21 (διασκευή).

ΕΙΚΟΝΑ-ΧΑΡΤΗΣ

Χάρτης της αθηναϊκής συμμαχίας

- Επικράτεια των Αθηνών.
- Μέλη της συμμαχίας που κατέβαλλαν φόρο.
- Μέλη της συμμαχίας που παρείχαν πλοία.
- Επικράτεια Σπάρτης.
- Σύμμαχοι των Σπαρτιατών.
- Ουδέτερες περιοχές.
- Σφαίρα επιρροής των Αθηναίων.
- Σφαίρα επιρροής των Σπαρτιατών.

Τα γράμματα της ελληνικής αλφαβήτου δείχνουν τις πέντε φορολογικές περιφέρειες.

Πηγή: Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος Γ1, Εκδοτική Αθηνών Α.Ε., Αθήνα 1972, σσ. 104-105. Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού (<http://www.ime.gr/chronos/05/gr/politics/windows/ph12.html>)

49. ΘΕΜΑ_2_24254

- α. Να αναφέρετε και να εξηγήσετε τις τρεις βασικές προϋποθέσεις για την ύπαρξη και την εξέλιξη της πόλης-κράτους.
- β. Να αναφέρετε τα μέτρα που έλαβε ο Περικλής για την ενίσχυση του δημοκρατικού πολιτεύματος.

50. ΘΕΜΑ_2_29323

- α. Να αναφέρετε τους οικονομικούς λόγους που οδήγησαν σε κρίση τις ομηρικές κοινωνίες στα τέλη του 9ου π. Χ. αι.
- β. Με ποια μέτρα ο Περικλής ενίσχυσε το δημοκρατικό πολίτευμα της Αθήνας;

51. ΘΕΜΑ_2_29923

- α. Τι γνωρίζετε για τους θολωτούς τάφους του μυκηναϊκού πολιτισμού;
- β. Να παρουσιάσετε τρεις από τις σπουδαιότερες λειτουργίες της κλασικής εποχής (480-323 π.Χ.).

52. ΘΕΜΑ_2_32429

- α. Ποιος αποκρυπτογράφησε τα αιγυπτιακά ιερογλυφικά και με ποιον τρόπο;
- β. Με ποια οικονομικά μέτρα ενισχύθηκε στα χρόνια του Περικλή το δημοκρατικό πολίτευμα της Αθήνας;

53. ΘΕΜΑ_3_24635

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να παρουσιάσετε:

- α. τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κοινωνικής κατηγορίας των μετοίκων στην Αθήνα την εποχή του Περικλή.
- β. την εμπλοκή των μετοίκων στις λειτουργίες της χορηγίας και της τριηραρχίας κατά την ίδια ιστορική περίοδο.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Οι περισσότεροι Αθηναίοι μέτοικοι ήταν Έλληνες, μα βρίσκουμε ανάμεσά τους και Φοίνικες, Φρύγες, Αιγυπτίους, ακόμη και Άραβες. Στην Αθήνα τον πέμπτο αιώνα π.Χ. ήταν πολλοί οι μέτοικοι. Ήταν περίπου οι μισοί από τους «Αθηναίους πολίτες», δηλαδή ήταν γύρω στις είκοσι χιλιάδες. Είχαν όλες σχεδόν τις οικονομικές υποχρεώσεις των πολιτών, κυρίως τις λειτουργίες, παραδείγματος χάρι τη χορηγία για τη γιορτή των Ληναίων. Όποιος οριζόταν από τον επώνυμο άρχοντα γι' αυτή τη λειτουργία ήταν υποχρεωμένος να συντηρήσει, να πληρώσει τα έξοδα για τη διδασκαλία ενός χορού για τις δραματικές παραστάσεις που θα δίνονταν στη γιορτή αυτή. Οι μέτοικοι ήταν απαλλαγμένοι από την τριηραρχία, γιατί αυτός που υποχρεωνόταν να την αναλάβει θα κυβερνούσε ένα πολεμικό πλοίο. Οι μέτοικοι πλήρωναν επίσης έναν ειδικό φόρο, για να πούμε την αλήθεια πολύ μικρό, το μετοίκιον.

Flaceliere, R., Ο δημόσιος και ιδιωτικός βίος των αρχαίων Ελλήνων, μτφρ. Γ. Βανδάρου, Παπαδήμας, Αθήνα 1991, σσ. 59-60.

54. ΘΕΜΑ_3_24643

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Ποιες είναι οι μεταρρυθμίσεις που ενίσχυσαν το δημοκρατικό πολίτευμα και σε ποιον αποδίδονται;
- β. Ποιο από τα αναφερόμενα μέτρα θεωρείτε ότι συνέβαλε περισσότερο στην ενίσχυση του δημοκρατικού πολιτεύματος και γιατί;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Μετά τη δολοφονία του Εφιάλτη αρχηγός των δημοκρατικών αναδεικνύεται ο Περικλής και εισηγείται μέτρα που ενισχύουν τη δημοκρατική λειτουργία του πολιτεύματος. Η Βουλή των πεντακοσίων και η Ηλιαία, των οποίων οι δικαιοδοσίες αυξήθηκαν με τις μεταρρυθμίσεις του Εφιάλτη, είναι αρχές κληρωτές προσιτές σε όσους έχουν αποκτήσει το δικαίωμα του πολίτη με τις μεταρρυθμίσεις του Κλεισθένη, οι οποίοι και συναπαρτίζουν την εκκλησία του δήμου. Η ανάδειξη των αρχόντων με κλήρο, γνώρισμα δημοκρατικό, είχε εισαχθεί το 487 π.Χ. Οι άποροι όμως δεν επιζητούσαν τα αξιώματα γιατί η οικονομική τους κατάσταση δεν επέτρεπε να παραμελούν τις βιοτικές τους ασχολίες. Προς θεραπεία αυτής της κατάστασης εισάγεται η μισθοφορά. Αρχικά έπαιρναν μισθό τα μέλη της Ηλιαίας (ηλιαστικός) [...], αργότερα και τα μέλη της βουλής (βουλευτικός) [...], φαίνεται μάλιστα πως πριν από το θάνατο του Περικλή το μέτρο επεκτάθηκε σε όλους τους κληρωτούς άρχοντες.

Ραμού-Χαψιάδη, Α., Σωτήρες της Ελλάδος (Ηρόδ. VII. 139.5)· Ναυκράτορες (Θουκ. V 97,109,VI. 18.5), Καρδαμίτσα, Αθήνα 1994, σσ. 26-27.

55. ΘΕΜΑ_3_30006

Αντλώντας πληροφορίες από τα παρακάτω κείμενα και βασιζόμενοι/-ες στις γνώσεις σας:

- α. να αναφερθείτε στην προσωπικότητα του Περικλή
- β. να παρουσιάσετε τις παρεμβάσεις του στην κατεύθυνση της ενίσχυσης του δημοκρατικού πολιτεύματος στην Αθήνα.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Όσον καιρό κυβερνούσε αυτός [ο Περικλής] στην πολιτεία και ήταν ειρήνη, την οδηγούσε με μετριοπάθεια και τη διαφέντευε με ασφάλεια· και δυνάμωσε η πολιτεία με την αρχηγία του περισσότερο παρά ποτέ. [...] Η αιτία ήταν πως εκείνος, επειδή είχε μεγάλη επιρροή από το αξιωμα του και την ισχυρή του διάνοια, και ήταν φως φανερό σε όλους πως δεν μπορούσε να διαφθαρεί με χρήματα, συγκρατούσε το πλήθος χωρίς να τους αφαιρέσει την ελευθερία τους, και δεν άφηνε να τον παρασύρουν αυτοί, παρά τους οδηγούσε ο ίδιος, επειδή δεν κέρδιζε τη δύναμή του με άπρεπα μέσα και με ρητορεία που κολάκευε τις ορμές τους, αλλά μπορούσε, από τη μεγάλη εκτίμηση που του είχαν να τους εναντιωθεί και να προκαλέσει και την οργή τους ακόμα.

Θουκυδίδης, Ιστορία, 2.65.5-10, μτφ. Έλλη Λαμπρίδου. Στο:

https://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/corpora/anthology/content.html?m=1&t=186

(ανάκτηση: 02/01/2023)

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Υπό την καθοδήγηση του Περικλή η Εκκλησία του Δήμου ψήφισε μια σειρά από νόμους, οι οποίοι αποτελούσαν ένα μεγάλο βήμα προς την καθιέρωση του πιο δημοκρατικού πολιτεύματος που υπήρξε ποτέ. Οι νόμοι αυτοί [...] προέβλεπαν ότι η επιλογή για τα περισσότερα δημόσια αξιώματα θα γινόταν με κλήρωση. [...] Όλοι οι δημόσιοι αξιωματούχοι θα είχαν σύντομη θητεία και θα υποβάλλονταν σε αυστηρό έλεγχο. [...] Το δημοκρατικό ιδεώδες απαιτούσε τη συμμετοχή της πλειοψηφίας των πολιτών στη λήψη αποφάσεων, αλλά οι φτωχοί δεν ήταν να

συμμετάσχουν αν δεν αμείβονταν. Για να αντιμετωπίσει αυτό το πρόβλημα, ο Περικλής εισήγαγε έναν νόμο ο οποίος ενέκρινε αυτές τις αμοιβές [...] στους δικαστές στα μέλη της Βουλής των Πεντακοσίων, στους άρχοντες, σε όλα τα κληρωτά αξιώματα και σε όσους υπηρετούσαν στο πεζικό και στο ναυτικό.

Κείγκαν, Ντ., Περικλής ο Αθηναίος και η γέννηση της δημοκρατίας, μτφ. Όλγα Παπακώστα, Ωκεανίδα, Αθήνα 2005, σσ. 101-103.

56. ΘΕΜΑ_2_24013

- α. Σε τι αναφέρονται ως επί το πλείστον τα αιγυπτιακά κείμενα;
- β. Πού βρίσκονταν οι ρίζες της αντιπαράθεσης ανάμεσα στην Αθηναϊκή και την Πελοποννησιακή συμμαχία;

57. ΘΕΜΑ_2_24036

- α. Ποια είναι τα ενοποιητικά χαρακτηριστικά του μυκηναϊκού πολιτισμού που επιβεβαιώνουν την πολιτιστική του συνοχή;
- β. Ποιες ήταν οι βασικές αιτίες που οδήγησαν στον Πελοποννησιακό πόλεμο;

58. ΘΕΜΑ_2_29317

- α. Η αποκρυπτογράφηση των ιερογλυφικών και η σημασία της για τη γνώση της αιγυπτιακής ιστορίας.
- β. Ποιες ήταν οι συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου για τις ελληνικές πόλεις;

59. ΘΕΜΑ_2_29324

- α. Ποιοι μπορούσαν να γίνουν γραφείς στην αρχαία Αίγυπτο και ποιο ήταν το έργο τους;
- β. Ποιοι παράγοντες αποτελούσαν τη ρίζα της αντιπαράθεσης μεταξύ Αθήνας και Σπάρτης και οδήγησαν σε ανοιχτή ρήξη με τον Πελοποννησιακό πόλεμο (431-404 π.Χ.);

60. ΘΕΜΑ_2_29921

- α. Πώς προέκυψε η αποκρυπτογράφηση των ιερογλυφικών;
- β. Να αναφέρετε τους παράγοντες που οδήγησαν σε αντιπαράθεση την Αθηναϊκή και την Πελοποννησιακή Συμμαχία κατά τον 5ο αι. π.Χ.

61. ΘΕΜΑ_2_32281

- α. Ποιοι είναι οι λόγοι που οδήγησαν τους Έλληνες στον δεύτερο ελληνικό αποικισμό;
- β. Να αναφέρετε τα αίτια που προκάλεσαν τον Πελοποννησιακό πόλεμο.

62. ΘΕΜΑ_2_33067

- α. Να εξηγήσετε τη σημασία που είχε η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β' γραφής.
- β. Ποιες ήταν οι συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου για τις ελληνικές πόλεις;

63. ΘΕΜΑ_3_24636

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να παρουσιάσετε:

- τις συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου για τις ελληνικές πόλεις που ενεπλάκησαν σε αυτόν.
- τα βασικά σημεία και τις συνέπειες της Ανταλκιδείου ειρήνης (386 π.Χ.).

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το τέλος του Πελοποννησιακού Πολέμου έκανε φανερή τη μεγάλη κρίση από την οποία χειμαζόταν ο ελληνικός κόσμος σε όλους τους τομείς της πολιτειακής, οικονομικής και της κοινωνικής του ζωής. [...] Χιλιάδες άνθρωποι έμειναν χωρίς πόρους ζωής και όλοι αισθάνονταν σαν εφιάλη την έλλειψη δικαιοσύνης. [...] Τούτα όλα τα φαινόμενα δεν ήταν παρά συμπτώματα της βαριάς νόσου που κατέτρυχε τον οργανισμό του ελληνικού κράτους, την πόλη. [...] Για την ιστορία των Ελλήνων η ειρήνη του «Βασιλέως» αντιπροσωπεύει μια από τις πιο ταπεινές στιγμές της έσχατης παρακμής. Χρησιμοποιώντας η Περσία το αξίωμα εκείνο που αποτελούσε το Α και το Ω της πολιτειακής ζωής των Ελλήνων, το αξίωμα της αυτονομίας των διαφόρων μεμονωμένων πόλεων, για να κατακερματίσει την Ελλάδα σε αδύναμα κρατίδια, και επιβάλλοντας την παρουσία του μεγάλου βασιλέως ως εγγύηση της κατάστασης αυτής, η μεγάλη δύναμη της Ανατολής κατόρθωσε επί τέλους να θέσει το πόδι της πάνω στον αυχένα του Ελληνισμού.

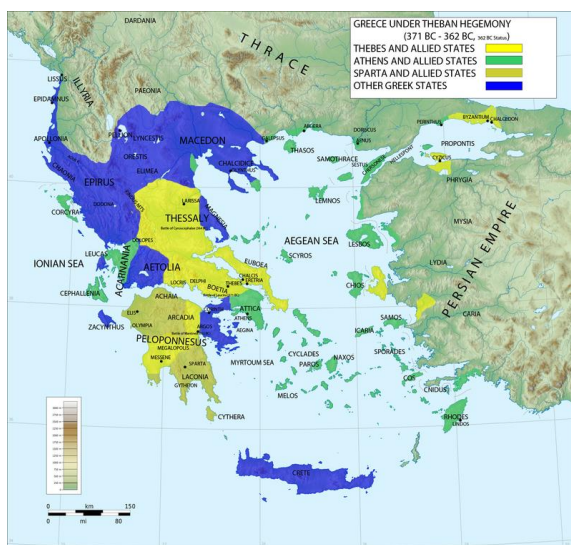
Bengtson, H., Ιστορία της αρχαίας Ελλάδος, μτφρ. Ανδρέα Γαβρίλη, Μέλισσα, Αθήνα 1991, σσ. 218, 231.

64. ΘΕΜΑ_3_29798

Αντλώντας πληροφορίες από τις παρακάτω ιστορικές πηγές (εικόνα-χάρτης και κείμενο) και βασιζόμενοι/-ες στις γνώσεις σας, να παρουσιάσετε:

- την κρίση της πόλης-κράτους τον 4ο αι. π.Χ. και τον παρεμβατικό ρόλο των Περσών, όπως καταφαίνεται και από την απεικόνιση της διάσπασης των Ελλήνων.
- την επικράτηση της Θηβαϊκής ηγεμονίας στον ελλαδικό χώρο και την Εγγύς Ανατολή τον 4ο αι. π.Χ.

ΕΙΚΟΝΑ-ΧΑΡΤΗΣ

Η Ελλάδα κατά την περίοδο της Θηβαϊκής Ηγεμονίας (371-362 π.Χ.)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Χαρακτηριστικό στοιχείο της ελληνικής ιστορίας στην περίοδο μεταξύ των Λεύκτρων (371) και της Μαντινείας (362) είναι η προσπάθεια των Θηβαίων να επεκτείνουν την επιρροή τους και στην Πελοπόννησο, να περιορίσουν τη λακωνική πολεμική κοινότητα και να καταφέρουν στη Σπάρτη το θανάσιμο πλήγμα. Η εισβολή των βοιωτικών στρατών στην Πελοπόννησο απεικόνιζε τη βαθιά αλλαγή που είχε γίνει στα εσωτερικά πράγματα της Ελλάδας: Η Σπάρτη, η άλλοτε ηγεμονική δύναμη του Ελληνισμού, βρισκόταν τώρα πια αναγκασμένη να περιορισθεί στην άμυνα. [...] Για τη διεθνή πολιτική η πάλη αυτή ανάμεσα στη Σπάρτη και στη Θήβα δεν είχε καμιά ουσιαστική σημασία. Εξάλλου και η Θήβα, παρά τη δυναμικότητα του Επαμεινώνδα και του Πελοπίδα, στους οποίους χρωστούσε την ισχύ της, δεν ήταν παρά ένα πιόνι στο παιχνίδι της περσικής πολιτικής, ακριβώς όπως και η Σπάρτη στα χρόνια μετά τη Βασίλειο ειρήνη.

Bengtson H., Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος (μτφρ. Αντρέα Γαβρίλη), Μέλισσα, Αθήνα 1991, σ. 237.

65. ΘΕΜΑ_2_25213

- α. Πώς τεκμηριώνεται επιστημονικά η ελληνικότητα του μυκηναϊκού πολιτισμού;
- β. Ποιος ήταν ο κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας και πώς την εξέφρασε;

66. ΘΕΜΑ_1_32423

- α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα τοπωνύμια της στήλης Α με γεωγραφικούς χώρους της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Θούριοι	α. Συρία
2. Αιολίς	β. Κύπρος
3. Τίρυνθα	γ. Ιταλία
4. Αντιόχεια	δ. Εύξεινος Πόντος
5. Κίτιον	ε. Αργολίδα
	στ. Μικρά Ασία
	ζ. Αίγυπτος

- (II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ανώτατη αρχή στην αρχαία Αίγυπτο ήταν:
  - α. το ιερατείο
  - β. ο Φαραώ
  - γ. οι γραφείς
  - δ. οι πολεμιστές
2. Η γραμμική Β' γραφή ήταν:
  - α. μη Ελληνική

- β. σφηνοειδής
  - γ. συλλαβογραφική
  - δ. φωνητική
3. Οι Έλληνες εγκαταστάθηκαν στα παράλια της Μικράς Ασίας με:
- α. τον πρώτο ελληνικό αποικισμό
  - β. τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό
  - γ. την ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
  - δ. τις επιτυχημένες εκστρατείες του Κίμωνα κατά των Περσών
4. Το μετοίκιο ήταν στην κλασική Αθήνα μια μορφή:
- α. χρηματικής ποινής
  - β. αποζημίωσης
  - γ. έκτακτης εισφοράς
  - δ. τακτικού φόρου
5. Οι εταίροι ήταν το ιππικό των:
- α. Αθηναίων
  - β. Θηβαίων
  - γ. Μακεδόνων

67. ΘΕΜΑ 2_25212

- α. Ποια είναι η συμβολή των ομηρικών επών και των αρχαιολογικών ερευνών στη μελέτη του μυκηναϊκού πολιτισμού;
- β. Πώς οργάνωσε ο Φίλιππος Β΄ τον στρατό και την οικονομία του μακεδονικού κράτους;

68. ΘΕΜΑ 2_25345

- α. Πώς δημιουργήθηκαν τα ομηρικά έπη, ποιοι τα τραγουδούσαν και πού;
- β. Πώς οργάνωσε τον στρατό και την οικονομία της Μακεδονίας ο Φίλιππος Β΄;

69. ΘΕΜΑ 2_25346

- α. Να αναφέρετε τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της κοινωνικής ομάδας των δημιουργών κατά την ομηρική εποχή (1100-750 π.Χ.);
- β. Τι συμφωνήθηκε στο συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.) ανάμεσα στον Φίλιππο Β΄ και τις ελληνικές πόλεις;

70. ΘΕΜΑ 2_29922

- α. Ποια ήταν τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση των αποικιών κατά τον δεύτερο αποικισμό (8ος – 6ος αι. π.Χ.);
- β. Να παρουσιάσετε δύο ενέργειες με τις οποίες πέτυχε ο Φίλιππος ο Β' την ισχυροποίηση της Μακεδονίας.

71. ΘΕΜΑ 2_32267

- α. Ποια ήταν η οικονομική οργάνωση του μυκηναϊκού κόσμου;
- β. Τι συμφωνήθηκε στο συνέδριο της Κορίνθου, 337 π.Χ. ανάμεσα στον Φίλιππο Β΄ και στις ελληνικές πόλεις;

72. ΘΕΜΑ 2_32271

- α. Να εξηγήσετε ποια ήταν τα σπουδαιότερα στοιχεία που αποδεικνύουν την πολιτιστική ενότητα του μυκηναϊκού κόσμου.
- β. Ποια άποψη έχει διατυπωθεί για τις πολιτικές επιδιώξεις του Μ. Αλεξάνδρου και πώς η άποψη αυτή τεκμηριώνεται;

73. ΘΕΜΑ 2_32278

- α. Ποιες ήταν οι συνέπειες στην κοινωνία των πόλεων-κρατών από τις οικονομικές μεταβολές του δεύτερου ελληνικού αποικισμού;
- β. Τι συμφωνήθηκε στο συνέδριο στις Κορίνθου (337 π.Χ.) ανάμεσα στον Φίλιππο Β΄ και τις ελληνικές πόλεις;

74. ΘΕΜΑ 2_35196

- α. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση των μυκηναϊκών κρατών;
- β. Ποιες αποφάσεις ελήφθησαν στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ.;

75. ΘΕΜΑ 2_29821

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Ποιες και κάτω από ποια ιστορική συγκυρία ήταν οι προτάσεις του Ισοκράτη προς τον Φίλιππο Β΄;
- β. Ποια ήταν, κατά τη γνώμη σας, η ιστορική σημασία των αποφάσεων του συνεδρίου που συγκλήθηκε το 337 π.Χ στην Κόρινθο; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το επόμενο βήμα του νικητή της μάχης της Χαιρώνειας ήταν πραγματικά απροσδόκητο. Παρουσίασε [ενν. ο Φίλιππος Β΄] στις ελληνικές πόλεις-κράτη το σχέδιο μιας ομοσπονδιακής ένωσης γι' αυτές, να το μελετήσουν κατά τη διάρκεια των χειμερινών μηνών. Ο Ισοκράτης, που εκείνη τη στιγμή ήταν ενενήντα οκτώ χρόνων, έγραψε μια επιστολή παροτρύνοντάς τον να τερματίσει τον μανιακό ανταγωνισμό και τον επεκτατισμό που είχαν επιδείξει ως τότε οι ελληνικές πόλεις-κράτη, να τις οδηγήσει σε ομόνοια και να κηρύξει πόλεμο ενάντια στην Περσία. [...] Την άνοιξη του 337 το σχέδιο που είχε υποβάλει ο Φίλιππος έγινε δεκτό από όλες τις ελληνικές πόλεις-κράτη του ηπειρωτικού ελλαδικού χώρου εκτός από τη Σπάρτη, όπως επίσης έγινε δεκτό από πολλές πόλεις-κράτη των νησιών του Αιγαίου, σε μια συνάντηση των αντιπροσώπων όλων των Ελλήνων που πραγματοποιήθηκε στην Κόρινθο. Εκεί ο ίδιος ο Φίλιππος απευθύνθηκε στο συνέδριο των αντιπροσώπων. Η ομοσπονδιακή ένωση των Ελλήνων υιοθετήθηκε. Τα μέλη της καινούριας συμμαχίας των Ελλήνων παρουσιάζονταν ως «οι Έλληνες».

Hammond, N., Το θαύμα που δημιούργησε η Μακεδονία, μτφρ. Φ. Κ. Βώρος, Παπαδήμα, Αθήνα 1995, σ. 178.

76. ΘΕΜΑ_3_30003

Ο παρακάτω λόγος εκφωνήθηκε από τον Μ. Αλέξανδρο στους Μακεδόνες βετεράνους στρατιώτες το 323 π.Χ. Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με πληροφορίες που θα αντλήσετε από το κείμενο να αναφέρετε και να σχολιάσετε κριτικά:

- α. δύο φράσεις, με τις οποίες παρουσιάζονται οι εσωτερικές μεταρρυθμίσεις του Φιλίππου ως έργο εκπολιτισμού.
- β. τα σημεία, στα οποία γίνεται αναφορά στη μάχη της Χαιρώνειας (338 π.Χ.) και τα αποτελέσματά της.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Φίλιππος, λοιπόν, αφού σας παρέλαβε περιφερόμενους και φτωχούς, να βόσχετε λίγα πρόβατα στα βουνά, ντυμένοι με προβιές, και να πολεμάτε για να τα εξασφαλίσετε με δυσκολία εναντίον των Ιλλυριών και των Τριβαλλών και των γειτόνων Θρακών, αντί για προβιές σας έδωσε να φοράτε χλαμίδες, και σας κατέβασε από τα βουνά στις πεδιάδες, και σας έκανε ικανούς να πολεμάτε τους βάρβαρους γείτονές σας, έτσι που να στηρίζετε την ασφάλειά σας όχι τόσο στην οχυρότητα των τόπων σας, αλλά στην προσωπική σας ανδρεία. Και σας έκανε κατοίκους πόλεων, και σας εφοδίασε με νόμους και ήθη χρηστά. [...] Και τους Αθηναίους και τους Θηβαίους, που καιροφυλακτούσαν πάντα να επιτεθούν στη Μακεδονία, τους ταπείνωσε σε τέτοιο βαθμό, ώστε, αντί να καταβάλλετε εσείς φόρους στους Αθηναίους και να είστε υπήκοοι των Θηβαίων, να ζητούν εκείνοι από εμάς να τους παράσχουμε ασφάλεια. Κι αφού κατέβηκε στην Πελοπόννησο, διευθέτησε εκεί τα πράγματα. Κι όταν αναγορεύτηκε αρχηγός με απόλυτη εξουσία όλης της υπόλοιπης Ελλάδας για την εκστρατεία εναντίον του Πέρση βασιλιά, απέδωσε αυτή τη δόξα όχι στον εαυτό του αλλά στο κοινό των Μακεδόνων.

Αρριανός, Αλεξάνδρου Ανάβασις, 7.9

77. ΘΕΜΑ_3_30005

Αντλώντας στοιχεία από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις γνώσεις σας:

- α. να παρουσιάσετε τις αποφάσεις του συνεδρίου της Κορίνθου (337 π.Χ.) ανάμεσα στον Φίλιππο Β΄ και στις ελληνικές πόλεις
- β. να εξηγήσετε τη σημασία των αποφάσεων του συνεδρίου αυτού για τον ελληνισμό.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Συνασπισμοί ανάμεσα σε μερικές πόλεις-κράτη για στρατιωτικούς σκοπούς είχαν κατά καιρούς σχηματιστεί και την έννοια της γενικής ειρήνης ανάμεσα στις ελληνικές πόλεις-κράτη την είχαν εκμεταλλευτεί κατά καιρούς η Σπάρτη και η Θήβα, προκειμένου να προωθήσουν τη δική τους ηγεμονία και μάλιστα με περσική οικονομική βοήθεια. Αλλά (...) όταν το Συνέδριο των Ελλήνων, το Κοινό των Ελλήνων, προχώρησε σε συμμαχία με τους Μακεδόνες (τους Έλληνες του βορρά) και έδωσε στον Φίλιππο την αρχηγία των δυνάμεων του Κοινού των Ελλήνων για την ετοιμαζόμενη εκστρατεία, είχε στην πραγματικότητα δημιουργηθεί μία στρατιωτική ένωση που ήταν σε θέση να εγγυηθεί την ειρήνη σε όλον τον Ελληνισμό της ηπειρωτικής και νησιωτικής ελληνικής γης· ήταν επίσης σε θέση ο συνασπισμός αυτός να ελευθερώσει τις ελληνικές πόλεις-κράτη στη Μικρά Ασία και να εξασφαλίσει την έξοδο του πλεονάζοντος ελληνικού πληθυσμού προς την Ασία, γιατί ο πληθυσμός αυτός με την παρουσία του στον ελληνικό χώρο συνέβαλλε στην ένταση των εσωτερικών ταραχών στις ελληνικές πόλεις-κράτη.

78. ΘΕΜΑ_3_30009

Λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές γνώσεις σας:

- α. να παρουσιάσετε και να εξηγήσετε την εξωτερική πολιτική του Φιλίππου Β΄.
- β. Ποιο πολιτικό γεγονός ήταν το αποτέλεσμα της πολιτικής που εκείνος ακολούθησε και ποια η σημασία του για τον ελληνισμό;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Φίλιππος στάθηκε πολύ αυστηρός απέναντι στη Θήβα που λιποτάκτησε απ' αυτόν την τελευταία στιγμή. Η Θήβα έχασε την ηγεμονία της στη Βοιωτία: όσοι απ' τους αρχηγούς της επανάστασης δεν είχαν καταφέρει να ξεφύγουν, θανατώθηκαν και μια μακεδονική φρουρά τοποθετήθηκε στην Καδμεία. Ο Φίλιππος επίσης θεώρησε σκόπιμο να τοποθετήσει φρουρά στη Χαλκίδα και στην Κόρινθο. Η Αθήνα, από την άλλη μεριά, που του είχε ανταχθεί με τη μεγαλύτερη συνέπεια, δέχτηκε αναπάντεχη εύνοια. [...] Με πρόσκλησή του τα διάφορα κράτη της κεντρικής και νότιας Ελλάδας έστειλαν αντιπροσώπους σε ένα συνέδριο στην Κόρινθο. Συμφωνήθηκε ότι τα κράτη θα είναι ανεξάρτητα και αυτοκυβέρνητα, απαγορεύτηκαν οι παράνομες εκτελέσεις ή εξορίες, κανένα κράτος δεν έπρεπε να δίνει καταφύγιο σε εξόριστους αγωνιστές και τα πλοία όλων των κρατών θα μπορούσαν να πλέουν ελεύθερα στις θάλασσες: με λίγα λόγια όλα τα κράτη έπρεπε να διατηρήσουν την ειρήνη.

Botsford & Robinson, Αρχαία Ελληνική Ιστορία, μτφρ. Σ.Ι.Τσιτσώνη, ΜΙΕΤ, Αθήνα 1985, σσ. 350-351.

79. ΘΕΜΑ_3_31669

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Ποιοι ήταν οι στόχοι της εξωτερικής πολιτικής του Φιλίππου Β΄;
- β. Πώς οργάνωσε τον μακεδονικό στρατό ο Φίλιππος Β΄;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Τις πρώτες εκστρατείες του εναντίον των Θρακών και των Ιλλυριών ο Φίλιππος τις είχε επιχειρήσει για δύο λόγους: για ν' αποθαρρύνει τους λαούς αυτούς να κάνουν επιδρομές εναντίον της Μακεδονίας και, δεύτερο, για να τους απωθήσει, να ξαναπάρει τα ωφέληματα των κατακτήσεών τους. [...] Ως το 356 π.Χ. ο Φίλιππος είχε επεκτείνει τη χρήση ενός μακρού όπλου από το πεζικό στο Εταιρικό Ιππικό. Αυτό που τότε λεγόταν σάρισα, και που εμείς μπορούμε να το ονομάσουμε λόγχη, είχε μήκος 9 πόδια, με μία λεπίδα κοφτερή στο κάθε άκρο (η βαρύτερη μεταλλική λεπίδα ήταν προς τα πίσω) και περίπου 5 πόδια⁶ από αυτό το συνολικό μήκος εκτείνονταν προς τα εμπρός του σαρισοφόρου, ο οποίος κρατούσε το όπλο αυτό με το ένα του χέρι σε θέση ισορροπίας [...]. Ο Φίλιππος συγκρότησε επίσης σώματα ελαφρού ιππικού, που οι «πρόδρομοί» τους ήταν οπλισμένοι και αυτοί με σάρισα.

Hammond, N., Το θαύμα που δημιούργησε η Μακεδονία, μτφρ. Φ. Κ. Βώρος, Παπαδήμα, Αθήνα 1995, σσ. 156, 157.

⁶ Μονάδα μήκους.

80. ΘΕΜΑ_2_24016

- α. Ποια ήταν η κοινωνική διάρθρωση στην αρχαία Αίγυπτο;
- β. Να παρουσιάσετε το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον οικονομικό τομέα.

81. ΘΕΜΑ_2_24034

- α. Πώς αντιμετώπισαν οι Έλληνες τη δεύτερη συστηματικά οργανωμένη εκστρατεία των Περσών εναντίον τους τον 5ο αι. π.Χ.;
- β. Ποιο ήταν το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα;

82. ΘΕΜΑ_2_25211

- α. Ποιος ήταν ο ρόλος του πλήθους, των δημιουργών και των δούλων στο πλαίσιο λειτουργίας του ομηρικού οίκου;
- β. Ποια ήταν η συμβολή της εκστρατείας του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτισμό;

83. ΘΕΜΑ_2_25214

- α. Ποιες ήταν οι συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου για τις ελληνικές πόλεις;
- β. Ποια ήταν η πολιτισμική πολιτική του Μ. Αλεξάνδρου;

84. ΘΕΜΑ_2_29321

- α. Πώς επιβλήθηκε το πολίτευμα της τυραννίδας στις πόλεις-κράτη της αρχαϊκής εποχής;
- β. Να παρουσιάσετε το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα.

85. ΘΕΜΑ_2_29322

- α. Να εξηγήσετε τη σημασία της αποκρυπτογράφησης της γραμμικής Β' γραφής για τον μυκηναϊκό πολιτισμό.
- β. Να παρουσιάσετε την πολιτική δράση του Μ. Αλεξάνδρου.

86. ΘΕΜΑ_2_33047

- α. Να παρουσιάσετε τη δομή του μυκηναϊκού ανακτόρου.
- β. Να αναπτύξετε τις πολιτικές πρωτοβουλίες του Μ. Αλεξάνδρου στον ελλαδικό ιστορικό χώρο.

87. ΘΕΜΑ_2_33092

- α. Ποια ήταν η διάρθρωση της κοινωνίας στην αρχαία Αίγυπτο;
- β. Ποια η πολιτική του Μ. Αλεξάνδρου στον οικονομικό τομέα;

88. ΘΕΜΑ_3_25208

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τις ιστορικές πηγές που σας δίνονται, να αναφερθείτε:

- α. στον τρόπο με τον οποίο προώθησε το σύστημα της νομισματικής οικονομίας ο Μ. Αλέξανδρος,
- β. στις επιπλέον πληροφορίες που αντλούμε από τις λεπτομέρειες και τα σύμβολα των νομισμάτων.

ΕΙΚΟΝΑ

Χρυσός στατήρας του Μ. Αλεξάνδρου, 323 π.Χ., κοπής Μέμφιδος (Αίγυπτος). Κεφαλή της Αθηνάς κοιτάζοντας προς τα δεξιά και φορώντας κορινθιακό κράνος διακοσμημένο με γρύπα και επιγραφή «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ». Απεικόνιση φτερωτής Νίκης που κρατά στεφάνη και στυλίδα, με κηρύκειο κάτω από το δεξί φτερό.

Classical Numismatic Group, Inc. <http://www.cngcoins.com> Αρχαιολογικό Μουσείο Αμφίπολης

ΚΕΙΜΕΝΟ

Συγκεντρωτική ήταν, λοιπόν, η οργάνωση των «δημοσιονομικών» λειτουργιών και υπηρεσιών του Αλεξάνδρου. Όλοι οι κατά τόπους αρμόδιοι υπάγονταν σε έναν γενικό θησαυροφύλακα. Η συγκεντρωτική αυτή οργάνωση διευκόλυνε και την χάραξη μιας ενιαίας νομισματικής πολιτικής. Και τούτο είναι βαρυσήμαντο. Για πρώτη φορά στην ιστορία βλέπουμε να καθιερώνεται ένα ενιαίο νόμισμα, ενιαίο σε μια πολύ μεγάλη περιοχή του κόσμου. Στο σημείο τούτο, όπως και σε πολλά άλλα, ο Αλέξανδρος πρόλαβε τη Ρώμη.

Κανελλόπουλος, Π., «Η δημοσιονομική πολιτική του Αλεξάνδρου», ΙΕΕ, τόμ. Δ, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1977, σ. 223.

89. ΘΕΜΑ_3_27786

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι στις γνώσεις σας, να παρουσιάσετε:

- α. τις στρατιωτικές τακτικές επιλογές του Μ. Αλεξάνδρου κατά την εκστρατεία του στην Ανατολή.
- β. την επιστημονική διάσταση της εκστρατείας αυτής.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Αλέξανδρος δεν περιφρόνησε, αντίθετα ανέδειξε ικανούς διοικητές από άλλα κράτη (ο Νέαρχος που ανέλαβε τον στόλο είναι ίσως το γνωστότερο παράδειγμα), ενώ αργότερα δεν δίστασε να τοποθετήσει Πέρσες σε υπεύθυνες θέσεις. [...] Γενικότερα, στην Αρχαιότητα δεν ήταν εύκολο να αποστέλλονται διαταγές από το ένα σημείο της μάχης στο άλλο και δεν ήταν σπάνια η παρανόησή τους. [...] Ο μακεδονικός στρατός κατάφερε να απαλλαγεί σε κάποιο βαθμό από το πρόβλημα αυτό, καθώς βλέπουμε τους επιμέρους διοικητές, έχοντας σαφείς εντολές από τον Αλέξανδρο, να έχουν στις μάχες την ορθή (και ταχύτατη) κρίση ώστε να αντιδρούν στην απότομη αλλαγή των συνθηκών, χωρίς να απασχολούν τη γενική διοίκηση. Όταν ξεκίνησε για την Ανατολή [ο Αλέξανδρος], ανάμεσα στους λιγοστούς -συγκριτικά, με το εγχείρημά του- στρατιώτες, υπήρχε για πρώτη φορά στην Ιστορία και οργανωμένη «επιστημονική ομάδα» σοφών και εμπειρογνομόνων, οργανωμένη από τον Αριστοτέλη, με σαφή εντολή να συλλέξει πληροφορίες για τα πάντα και να καταγράψει κάθε ανακάλυψη.

Τσιγαρίδας, Ν., «Στρατηγική, τεχνικές μάχης και νέα όπλα» & Κώνστας, Χρ., «Το εξερευνητικό έργο του Μεγάλου Αλεξάνδρου», στο Χατζηδάκης, Γ. κ.ά., Ο άγνωστος Μέγας Αλέξανδρος, Αρχέτυπο, Αθήνα 2004, σσ. 91, 92, 107 (διασκευή).

90. ΘΕΜΑ_3_27938

Βασιζόμενοι/-ες στις γνώσεις σας αναφορικά με το έργο του Μ. Αλεξάνδρου και αντλώντας πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Ποια πολιτική ακολούθησε ο Μ. Αλέξανδρος απέναντι στους νέους υπηκόους του που κατοικούσαν στα εδάφη της Ανατολής;
- β. Με ποιον τρόπο επιχείρησε να διασώσει τον ελληνικό πολιτισμό στην Ανατολή;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Στην (πόλη) Ζαρίασπα ο Βήσσοσ⁷ δικάστηκε τυπικά για τον φόνο του Δαρείου και καταδικάστηκε να σταλεί με κομμένα αυτιά και μύτη στα Εκβάτανα για να σταυρωθεί. Οι Έλληνες, όπως κι εμείς, θεωρούσαν τον ακρωτηριασμό βάρβαρη τιμωρία, και δεν ήταν ευχάριστη για τον Αλέξανδρο η αποδοχή της. [...] Ο οποιοσδήποτε κατακτητής μιας ξένης φυλής βρίσκεται σε σοβαρή αμηχανία. Πρέπει να προδώσει τα ιδανικά του και να εγκαταλείψει τις πεποιθήσεις του, παραδεχόμενος τα ξενότροπα έθιμα σε βάρος των δικών του; Ή θα πρέπει, όντας σκληροτράχηλος και πιστός στις αρχές του δικού του πολιτισμού, να αποκοπεί από τους νέους υπηκόους του; [...] Ο Αλέξανδρος δεν υιοθέτησε τη δεύτερη μέθοδο. Είχε φτάσει η καιρία στιγμή να διασώσει τον ελληνικό πολιτισμό στην Ανατολή. Πρόβλεψε όμως ότι αυτό δεν θα μπορούσε να γίνει από έναν ξένο, έναν Έλληνα στρατηγό ή ένα Μακεδόνα βασιλιά. Έπρεπε να τους κυβερνήσει με τις δικές τους συνήθειες. Το καλύτερο μέσο για τη διάδοση του Ελληνισμού ήταν ν' αρχίσει να δέχεται με συμπάθεια τις προκαταλήψεις τους.

Bury J.B. & Meiggs R., Ιστορία της αρχαίας Ελλάδας, τ. Β', Καρδαμίτσα, Αθήνα 1998, σ. 746.

91. ΘΕΜΑ_3_29098

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να αναφερθείτε:

- α. στον τρόπο με τον οποίο οργάνωσε τη φορολογική διοίκηση της αυτοκρατορίας ο Μ. Αλέξανδρος
- β. στις συνέπειες αυτής της οικονομικής πολιτικής στο νομισματικό σύστημα.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Στο οικονομικό πεδίο ο Αλέξανδρος αφαίρεσε από τη δικαιοδοσία των σατραπών τη διαχείριση του οικονομικού τομέα και δημιούργησε με τη συνένωση περισσότερων σατραπειών περισσότερες φορολογικές περιφέρειες, θέτοντας βασικά τέρμα στο σύστημα αποθησαυρίσεως των Περσών βασιλέων και μετατρέποντας σε νομίσματα τα εκατομμύρια θησαυρούς που βρήκε στις πόλεις-έδρες των Περσών βασιλέων. Τα νομίσματα αυτά έφερε στην κυκλοφορία, κάνοντας έτσι την αρχή για τη μεγαλύτερη ανάπτυξη της νομισματικής οικονομίας στην Ανατολή. Πριν, στην Περσική αυτοκρατορία το δικαίωμα κοπής αργυρών μόνο νομισμάτων είχαν οι διάφοροι σατράπες, ενώ

⁷ Βήσσοσ: Πέρσης σατράπης που συνωμότησε εναντίον του Δαρείου Γ', συνελήφθη από τον Μ. Αλέξανδρο, καταδικάστηκε και εκτελέστηκε στα Εκβάτανα.

εκείνος δημιούργησε ενιαίο αυτοκρατορικό νομισματικό σύστημα καθορίζοντας ως αποκλειστικό βασιλικό δικαίωμα, εκτός από την κοπή χρυσών, και την κοπή αργυρών νομισμάτων [...] Την κοπή πραγματοποίησε κατά τέτοιο τρόπο, ώστε τα νομίσματα του Αλεξάνδρου να γίνουν το κύριο μέσο συναλλαγής σε όλο τον μεσογειακό κόσμο.

Wilcken, U., Αρχαία ελληνική ιστορία, μτφρ. Ι. Τουλουμάκος, Παπαζήση, Αθήνα 1976, σ. 339.

92. ΘΕΜΑ_3_33098

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται,

- α. να παρουσιάσετε την οικονομική πολιτική του Μ. Αλεξάνδρου.
- β. να αναζητήσετε τα βαθύτερα πολιτικά κίνητρα των επιλογών του.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η οικονομία της Περσικής Αυτοκρατορίας βασιζόταν στο ότι οι χωρικοί και οι δουλοπάροικοι στη γη του βασιλιά -οι βασιλικοί λαοί- πλήρωναν φόρους (θεωρητικά) στο βασιλιά σε μετρητά ή σε είδος. Πιθανόν, όμως, οι μεγάλοι γαιοκτήμονες να συνέλεγαν οι ίδιοι τους φόρους από τα κτήματά τους και να πλήρωναν στους σατράπες ένα καθορισμένο ποσό, από το οποίο οι σατράπες αφαιρούσαν το κόστος διοίκησης και απέδιδαν το υπόλοιπο στο βασιλιά. [...] Ο Αλέξανδρος τα άλλαξε όλα. Οι οικονομικοί επόπτες του όφειλαν να συλλέγουν τους φόρους απευθείας από τους χωρικούς και να τους αποδίδουν στο Θησαυροφυλάκιο με βάση υπολογισμούς που παρέμεναν αναλλοίωτοι και βασίζονταν στο παλαιό παραδοσιακό σύστημα. [...] Οι ελληνικές πόλεις όφειλαν, επίσης, να πληρώνουν φόρους στον βασιλιά. [...] Ο Αλέξανδρος είχε καθυποτάξει τους Πέρσες. [...] Επιθυμούσε πάντως να είναι βασιλιάς και των Μακεδόνων και των Περσών. Θα συμφιλιώνε το ελληνικό με το βαρβαρικό στοιχείο - κατά τον Ερατοσθένη, θα δημιουργούσε ένα αρμονικό σύνολο. Κανείς δεν είχε σκεφτεί κάτι παρόμοιο έως τότε.

Tarn, W.W, Ο Αλέξανδρος πίσω από τον Μέγα, μτφρ. Μ. Δραγούμης, Καθημερινή, Αθήνα 2014, σσ. 72-97.

93. ΘΕΜΑ_1_25200

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
  1. Κύριες πηγές πληροφόρησης για την ομηρική εποχή είναι τα ομηρικά έπη και τα αρχαιολογικά ευρήματα.
  2. Ίωνες που μετανάστευσαν στη Μ. Ασία συγκρότησαν το Πανιώνιο, θρησκευτική ένωση με κέντρο το ιερό του Απόλλωνα στο Τριόπιο, ακρωτήριο της Κνίδου.
  3. Στο τιμοκρατικό πολίτευμα κύριο κριτήριο διάκρισης των πολιτών ήταν το εισόδημά τους.
  4. Ο Εφιάλτης εκπροσωπούσε την αριστοκρατική παράταξη και υποστήριζε τη συνεργασία με τη Σπάρτη.
  5. Η εκμετάλλευση των μεταλλείων αποτελούσε μία από τις βασικές πηγές εσόδων για την Αθήνα της εποχής του Περικλή.
- (II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. «τριακοντούτεισπονδαί»	α. Φίλιππος Β'
2. χωροταξικός σχεδιασμός Πειραιά	β. Ιππόδαμος
3. αντιμετώπιση των Περσών στον ποταμό Ευρυμέδοντα	γ. Περικλής
4. «Πανηγυρικός» λόγος	δ. Ισοκράτης
5. μάχη της Χαιρώνειας	ε. Κίμων
	στ. Εφιάλτης

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: μυκηναϊκός πολιτισμός, νομοθέτες (αισυμνήτες).

94. ΘΕΜΑ_1_30738

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η τέχνη των ομηρικών χρόνων ονομάστηκε γεωμετρική.
2. Η σπαρτιατική ηγεμονία ήταν αποτέλεσμα των περσικών πολέμων.
3. Ο Δημοσθένης ήταν σημαντικός ιστορικός της κλασικής εποχής.
4. Η μορφή της ελληνικής γλώσσας που διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους ονομάζεται Κοινή Ελληνική ή απλώς Κοινή.
5. Ο τίτλος του Αυγούστου (σεβαστού) αναγνώριζε στον Οκταβιανό θεϊκές ιδιότητες.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. μάχη της Χαιρώνειας
- β. ιωνική επανάσταση
- γ. ναυμαχία της Σαλαμίνας
- δ. ίδρυση της Ρώμης
- ε. ίδρυση Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: βασιλεύς (μυκηναϊκή εποχή), γραμματικοί (ελληνιστική εποχή).

95. ΘΕΜΑ_2_24179

- α. Ποιος θεωρείται ο πρώτος μεγάλος ελληνικός πολιτισμός και πώς πήρε το όνομά του;
- β. Υπό ποιες οικονομικές συνθήκες ευνοήθηκε στους ελληνιστικούς χρόνους η ανάπτυξη της δουλείας;

96. ΘΕΜΑ_2_30739

- α. Ποια ήταν τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση αποικιών κατά τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό;
- β. Ποια ήταν η συμβολή της εκστρατείας του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα;

97. ΘΕΜΑ_2_30741

- α. Ποιες ήταν οι βασικές επιδιώξεις των πολιτών της πόλης-κράτους;

β. Ποια ήταν τα κοινωνικά χαρακτηριστικά του ελληνοιστικού κόσμου;

98. ΘΕΜΑ_2_30745

α. Ποια συστατικά στοιχεία παρουσιάζει η πόλη-κράτος από γεωγραφική άποψη;

β. Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά του συστήματος διακυβέρνησης στα ελληνοιστικά βασίλεια;

99. ΘΕΜΑ_2_24033

α. Ποιοι λόγοι οδήγησαν τις δύο μεγάλες συμμαχίες, την Αθηναϊκή και την Πελοποννησιακή, σε ανοιχτή ρήξη και, εν τέλει, στον Πελοποννησιακό πόλεμο;

β. Ποια ήταν τα οικονομικά χαρακτηριστικά του ελληνοιστικού κόσμου;

100. ΘΕΜΑ_2_25218

α. Ποια ήταν η σχέση των Μυκηναίων με την τρωική εκστρατεία;

β. Να περιγράψετε το σύστημα διακυβέρνησης που εφαρμόστηκε στα ελληνοιστικά βασίλεια και τις συνέπειες που είχε για τους πολίτες.

101. ΘΕΜΑ_2_25352

α. Να παρουσιάσετε τους λόγους που οδήγησαν τις ομηρικές κοινότητες σε κρίση προς τα τέλη του 9ου αι. π.Χ.

β. Ποια μορφή της ελληνικής γλώσσας διαδόθηκε κατά τους ελληνοιστικούς χρόνους και πού χρησιμοποιήθηκε;

102. ΘΕΜΑ_2_26206

α. Ποιο ήταν το περιεχόμενο της πανελλήνιας ιδέας και ποιος ο κύριος εκφραστής της;

β. Ποιο ήταν το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνοιστικά βασίλεια της Ανατολής;

103. ΘΕΜΑ_2_26211

α. Ποια είναι τα σημαντικότερα επιτεύγματα του πολιτισμού της ομηρικής εποχής, ειδικότερα σχετικά με τη γραφή;

β. Πώς λειτούργησε η οικονομία του ελληνοιστικού κόσμου;

104. ΘΕΜΑ_2_26215

α. Ποιος ήταν ο ρόλος του βασιλιά στην ομηρική εποχή και από ποια όργανα περιορίζονταν οι εξουσίες του;

β. Το Μουσείο και η Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας κατά τους ελληνοιστικούς χρόνους.

105. ΘΕΜΑ_2_33096

α. Να αναπτύξετε τον ρόλο των δημιουργών στο πλαίσιο λειτουργίας του ομηρικού «οίκου».

β. Ποιος ήταν ο τρόπος λειτουργίας της οικονομίας στον ελληνοιστικό κόσμο;

106. ΘΕΜΑ_2_35198

α. Ποια ήταν η κοινωνική διαστρωμάτωση των μυκηναϊκών βασιλείων;

β. Με ποιον τρόπο κυβερνήθηκε ο ιστορικός ελλαδικός χώρος στους ελληνοιστικούς χρόνους;

107. ΘΕΜΑ_2_24639

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Πού οφείλεται η διευκόλυνση της κοινωνικής κινητικότητας κατά τους ελληνοιστικούς χρόνους και ποιος παράγοντας φαίνεται να επηρεάζει σημαντικά τις εξελίξεις αυτές;
- β. Ποιες αλλαγές παρατηρούνται ως προς τον ρόλο του πολίτη και τις επιδιώξεις του;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Στον ελληνοιστικό κόσμο, οι δομικές ομοιότητες των διαφόρων μοναρχιών διευκόλυναν ανθρώπους [...] που διέθεταν τα προσόντα εκείνα που ζητούσαν οι βασιλείς, να μετακινούνται με άνεση από τόπο σε τόπο και να κάμουν την τύχη τους, όπως ακριβώς και οι άνθρωποι που ανήκαν σε κατώτερα κοινωνικά στρώματα και διέθεταν συνηθισμένες ικανότητες μπορούσαν να βελτιώσουν τη θέση τους και τα οικονομικά τους [...] κατατασσόμενοι ως μισθοφόροι σε κάποιον από τους βασιλικούς στρατούς. [...] Για τους Έλληνες, λοιπόν, ο κόσμος ήταν εύκολος να τον κατοικήσεις και με πολλές ευκαιρίες κατακόρυφης ανόδου και πλουτισμού για όποιον ήταν έτοιμος να τις εκμεταλλευθεί.

Walbank, F.W., Ο ελληνοιστικός κόσμος, μτφρ. Τάσος Δαρβέρης, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1999, σσ. 104-105.

108. ΘΕΜΑ_1_25205

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Αποκάλεσε την Αίγυπτο «δώρο του Νείλου» ο:
  - α. Γάλλος αιγυπτιολόγος J. Champollion
  - β. φαραώ Αμένοφις Δ΄
  - γ. ιστορικός Ηρόδοτος
  - δ. βασιλιάς Πτολεμαίος Ε΄
2. Η πιο πρώιμη μορφή γραφής της ελληνικής γλώσσας είναι:
  - α. η γραμμική Β΄ γραφή
  - β. η ελληνική αλφαβητική γραφή
  - γ. η ιερογλυφική γραφή
  - δ. το φοινικικό αλφάβητο
3. Ο Καλλίας ήταν:
  - α. αρχηγός αθηναϊκής αποστολής για σύναψη συνθήκης ειρήνης στα Σούσα
  - β. στρατηγός των Αθηναίων που πολέμησε τους Πέρσες
  - γ. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
  - δ. νομοθέτης της Αθήνας κατά την κλασική εποχή
4. Ο Φίλιππος Β΄ επιβλήθηκε ως αδιαφιλονίκητος ηγέτης των Ελλήνων στη μάχη:
  - α. της Ιμέρας
  - β. της Μαντινείας

- γ. των Λεύκτρων
- δ. της Χαιρώνειας

5. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν:

- α. ολιγαρχικό
- β. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από βουλή
- γ. η απόλυτη μοναρχία
- δ. η τυραννίδα

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Αρχηγός-επικεφαλής του κράτους της Αιγύπτου ήταν ο φαραώ.
2. Οι βασικές προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους ήταν η δημοκρατία, η ελευθερία και η επέκτασή της.
3. Οι σύμμαχοι των Αθηναίων στο πλαίσιο της Α΄ Αθηναϊκής Συμμαχίας κατέβαλλαν φόρο σε πλοία ή χρήματα.
4. Στο συνέδριο της Κορίνθου, το 337 π.Χ., συμφωνήθηκε να ιδρυθεί πανελλήνια συμμαχία με ισόβιο αρχηγό τον Φίλιππο Β΄.
5. Οι ελεύθεροι πολίτες στην αρχαία Ελλάδα αντιμετώπιζαν με περιφρόνηση τη χειρωνακτική εργασία.

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ραψωδοί , αυτάρκεια (πόλης-κράτους), αρχιθεωρία.

109. ΘΕΜΑ 1_28164

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η βάση της οικονομίας στην Αίγυπτο ήταν η γεωργία.
2. Οι Έλληνες είχαν συνειδητοποιήσει ήδη από την αρχαιότητα τον πανελλήνιο χαρακτήρα της τρωικής εκστρατείας.
3. Οι δούλοι αποτελούσαν περιουσιακό στοιχείο του ομηρικού οίκου.
4. Στην οπλική φάλαγγα μπορούσαν να ενταχθούν όλοι οι πολίτες ανεξαρτήτως της οικονομικής θέσης τους.
5. Η δύναμη των αριστοκρατικών στην Αθήνα ενισχύθηκε με τις μεταρρυθμίσεις του Εφιάλτη.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Αιγυπτιακή Τέχνη	α. κούροι και κόρες
2. Μυκηναϊκή Τέχνη	β. βωμός του Διός
3. Αρχαϊκή Τέχνη	γ. ναοί σε Λούξορ και Καρνάκ
4. Ελληνιστική Τέχνη	δ. θολωτοί τάφοι
	ε. δραματική ποίηση

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: τελεστές, στενοχωρία (αρχαϊκή εποχή), θεωρικά.

110. ΘΕΜΑ_1_29076

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις παρακάτω προτάσεις:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο δεν αναπτύχθηκε η:
  - α. ιατρική
  - β. αστρονομία
  - γ. γεωμετρία
  - δ. φιλολογία
2. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός σχετίζεται με τη(ν):
  - α. παρακμή των λαών της θάλασσας
  - β. παρακμή της τυραννίδας
  - γ. μετανάστευση προς τις ακτές της Μ. Ασίας
  - δ. τρωική εκστρατεία
3. Ποιο από τα παρακάτω δεν ήταν λειτουργία στην αρχαία Αθήνα;
  - α. η τριηραρχία
  - β. η στενοχωρία
  - γ. η αρχιθεωρία
  - δ. η γυμνασιαρχία
4. Ποιο από τα παρακάτω δεν συγκαταλέγεται στα έργα του Φιλίππου Β':
  - α. η μακεδονική φάλαγγα
  - β. το χρυσό νόμισμα (στατήρας)
  - γ. η πανελλήνια ένωση
  - δ. ένα ενιαίο νομισματικό σύστημα
5. Ο Σέλευκος ίδρυσε τη(ν):
  - α. Αντιόχεια
  - β. Πέργαμο
  - γ. Αλεξάνδρεια
  - δ. Ρόδο

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: θεωρικά, γραμματικοί (ελληνιστική εποχή).

111. ΘΕΜΑ_2_23862

- α. Να καταγράψετε τα χαρακτηριστικά των θολωτών τάφων της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής.
- β. Να επισημάνετε τα βασικά χαρακτηριστικά του Μουσείου και της Βιβλιοθήκης της πόλης της Αλεξάνδρειας.

112. ΘΕΜΑ_2_24039

- α. Ποια ήταν τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση των αποικιών κατά τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό (8ος-6ος αι. π.Χ.);

β. Να επισημάνετε τα βασικά χαρακτηριστικά της πόλης της Αντιόχειας κατά τη διάρκεια των ελληνοιστικών χρόνων.

113. ΘΕΜΑ_2_25209

- α. Ποια ήταν τα έσοδα που είχε το αθηναϊκό κράτος την εποχή του Περικλή από τα ορυχεία μετάλλου και την άμεση φορολογία;
- β. Να επισημάνετε τα βασικά χαρακτηριστικά του Μουσείου και της Βιβλιοθήκης της πόλης της Αλεξάνδρειας.

114. ΘΕΜΑ_2_33094

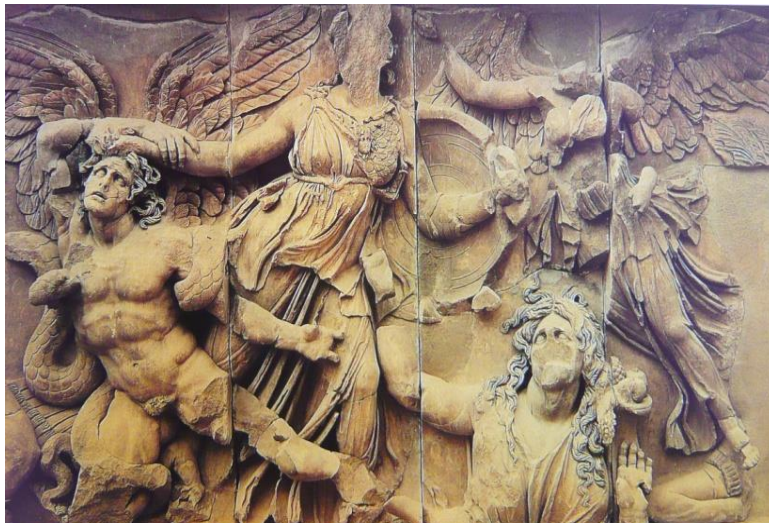
- α. Ποια ήταν τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση των αποικιών κατά τον δεύτερο αποικισμό (8ος – 6ος αι. π.Χ.);
- β. Τι γνωρίζετε για τη Βιβλιοθήκη, το Μουσείο και το βωμό του Διός στην Πέργαμο;

115. ΘΕΜΑ_3_24640

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τις ιστορικές πηγές που σας δίνονται, να παρουσιάσετε:

- α. δύο στοιχεία της τεχνοτροπίας από τη ζωφόρο του βωμού του Διός της Περγάμου που σας εντυπωσιάζουν, σε σχέση με την επίτευξη του στόχου του καλλιτέχνη.
- β. το πολιτικό μήνυμα του έργου, λαμβάνοντας υπόψη το ιστορικό πλαίσιο στο οποίο τοποθετείται η οικοδόμηση του μνημείου.

ΕΙΚΟΝΑ

Λεπτομέρεια από τη ζωφόρο του βωμού του Διός στην Πέργαμο (περ. 160 π.Χ.). Αρχαιολογικό Μουσείο Βερολίνου. Πηγή: <http://www.pi-schools.gr/lessons/aesthetics/eikastika/afises/index.php?id=6&v=2>

ΚΕΙΜΕΝΟ

Πάνω στο μεγάλο βωμό του Δία, ο βασιλιάς Ευμένης ο Β΄ είχε προσθέσει μια κολοσσιαία κυκλική ζωφόρο που απεικόνιζε τη Μάχη των Θεών και των Γιγάντων. Η δράση «περικυκλώνει» κυριολεκτικά το μνημείο με δραματική ζωντάνια. [...] Αυτό όμως που κυριαρχεί, είναι το μυστηριώδες λάξευμα των μυώνων και των σωμάτων γενικότερα, που διακρίνονται για την έντασή τους και τις συσπάσεις τους. Ωστόσο ο καλλιτέχνης δεν αρκείται σ΄

αυτά τα στοιχεία για να μεταδώσει τη φρίκη της πάλης. Τα πρόσωπα χαρακτηρίζονται επίσης από μια έκφραση υπέρτατης έντασης και αγωνίας. Το έργο αυτό του 2ου αιώνα π.Χ. είναι αντιπροσωπευτικό της τεχνοτροπίας της Περγάμου στη φάση της μεγαλύτερης ακμής της.

Boardman, J., Αρχαία ελληνική τέχνη, μτφρ. Α. Παππάς, Υποδομή, Αθήνα 1980, σσ. 220-221.

116. ΘΕΜΑ_3_32430

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι/ες στις γνώσεις σας, να παρουσιάσετε:

- α. τα δημόσια κτήρια της Αλεξάνδρειας, σημαντικού ελληνιστικού κέντρου της Αιγύπτου.
- β. το πολιτικό σύστημα της πόλης σε συνδυασμό με το γενικότερο σύστημα διακυβέρνησης των ελληνιστικών βασιλείων.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η Βιβλιοθήκη περιείχε σχεδόν πεντακόσιες χιλιάδες κυλίνδρους παπύρου και διευθυντές της στάθηκαν ολόκληρη σειρά από μεγάλους επιστήμονες: ο Ζηνόδοτος από την Έφεσο, μελετητής του Ομήρου· ο Απολλόδωρος ο Ρόδιος· ο Ερατοσθένης από την Κυρήνη, ίσως ο μεγαλύτερος βιβλιοθηκονόμος, πολυμαθής γεωγράφος· ο Αριστοφάνης από το Βυζάντιο, και αυτός μελετητής του Ομήρου. Βασιλικά και δημόσια κτίρια δέσποζαν στην πόλη. Ακριβώς στο κέντρο της βρισκόταν ο τάφος του Αλεξάνδρου· κοντά στο Μουσείο και τη Βιβλιοθήκη ήταν τα ανάκτορα με τους κήπους τους και οι στρατώνες για τους βασιλικούς φρουρούς. [...] Η Αλεξάνδρεια χωριζόταν σε πέντε τομείς, που είχαν τα ονόματα των γραμμάτων του αλφαβήτου, και οι διάφορες εθνικότητες είχαν την τύχη να συναγελάζονται σε ομάδες (πολιτεύματα). Την πιο σπουδαία από αυτές αποτελούσαν οι Έλληνες, γιατί αυτοί ήταν οι πολίτες. Το πολιτικό τους σύστημα δεν ήταν διαφορετικό από εκείνο της πόλης-κράτους· ο λαός χωριζόταν σε φύλα και δήμους, διάλεγε τους δικούς του αξιωματούχους και ψήφιζε νόμους με τη συνέλευση και τη βουλή του.

Botsford & Robinson, Αρχαία Ελληνική Ιστορία, μτφ. Σ.Ε.Τσιτσώνη, ΜΙΕΤ, Αθήνα 1985, σ. 486.

117. ΘΕΜΑ_1_30397

- α. (I) Να αντιστοιχίσετε τις ιστορικές περιόδους της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Μυκηναϊκός πολιτισμός	α. Κοινή Ελληνική
2. Ομηρική εποχή	β. θολωτοί τάφοι
3. Αρχαϊκή εποχή	γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
4. Κλασική εποχή	δ. πρώτος ελληνικός αποικισμός
5. Ελληνιστικοί χρόνοι	ε. ιερογλυφικά
	στ. διάταγμα του Καρακάλλα
	ζ. Περσικοί πόλεμοι

- (II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. Καλλίειος συνθήκη
- β. εποχή του Αυγούστου
- γ. δολοφονία Τιβέριου Γράκχου
- δ. ομηρικά έπη
- ε. δεύτερος ελληνικός αποικισμός

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: δημιουργοί, λειτουργίες.

118. ΘΕΜΑ_2_30494

- α. Ποιο ήταν το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον στρατιωτικό τομέα;
- β. Τι ήταν η Κοινή Ελληνική γλώσσα, πώς δημιουργήθηκε και πώς χρησιμοποιήθηκε;

119. ΘΕΜΑ_2_33057

- α. Ποια στοιχεία αποδεικνύουν την πολιτιστική ενότητα του μυκηναϊκού κόσμου;
- β. Πώς ονομάζεται και ποια χαρακτηριστικά είχε η ελληνική γλώσσα που προέκυψε κατά την ελληνιστική περίοδο;

120. ΘΕΜΑ_3_24299

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να παρουσιάσετε:

- α. τις αρχές που διέπουν τις κοινωνίες των ελληνιστικών χρόνων.
- β. τον τρόπο διαμόρφωσης της ελληνιστικής κοινής (γλώσσας) και τον ρόλο που διαδραμάτισε στη μετάδοση των αρχών που διέπουν τις κοινωνίες των ελληνιστικών χρόνων.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Σ' αυτές τις [ενν. ελληνιστικές] πόλεις έπεσαν οι παραδοσιακοί φραγμοί που χώριζαν την Ευρώπη από την Ασία. Έτσι, εκατό χρόνια περίπου μετά τον Αλέξανδρο, ο μεγάλος σοφός Ερατοσθένης επέκρινε⁸, αυτούς που, ακολουθώντας τον Αριστοτέλη, χώριζαν τους ανθρώπους σε Έλληνες και Βαρβάρους και ζητούσε να τους διακρίνουν μάλλον σύμφωνα με τον τρόπο του Αλέξανδρου, δηλαδή σύμφωνα με τις ηθικές και πνευματικές τους ιδιότητες σε καλούς και σε κακούς, γιατί, όπως έλεγε, «ακόμα και ανάμεσα στους Έλληνες βρίσκονται πολλοί κακοί άνθρωποι, ενώ ανάμεσα στους Βαρβάρους υπάρχουν άνθρωποι με υψηλό πολιτισμό, όπως οι Ινδοί και οι Άριοι (Ιρανοί). [...] Η ελληνική γλώσσα αποτέλεσε το όχημα αυτού του μοναδικού κοσμοπολίτικου πολιτισμού. [...] Την ίδια εποχή, οι Εβραίοι της Διασποράς υιοθέτησαν σχεδόν αμέσως τα ελληνικά, έτσι ώστε, ήδη από τον 3ο αιώνα, οι Εβραίοι της Αλεξάνδρειας υποχρεώθηκαν να μεταφράσουν τη Βίβλο στα ελληνικά, γιατί κατά τη Θεία Λειτουργία, οι κοινότητες δεν την καταλάβαιναν πλέον αρκετά στην πρωτότυπη γλώσσα.

Παπαϊωάννου, Κ., Τέχνη και Πολιτισμός στην Αρχαία Ελλάδα, Εναλλακτικές Εκδόσεις, Αθήνα 1998, σσ. 320-321.

⁸Ασκούσε κριτική.

121. ΘΕΜΑ 3_35199

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να αναφερθείτε:

- α. στη γένεση και τη διάδοση της Κοινής Ελληνικής γλώσσας, κατά την ελληνιστική περίοδο.
- β. στη χρήση της γλώσσας αυτής.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο όρος Κοινή χρησιμοποιείται για να δηλωθεί η γλώσσα που διαμορφώθηκε από το θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου (323 π.Χ.) ως την εποχή του Ιουστινιανού. [...] Εξελίχθηκε με βάση την Αττική διάλεκτο σε μία «εκτός ομάδας» γλώσσα, την οποία χρησιμοποιούσαν για τις ευρύτερες επικοινωνιακές τους ανάγκες οι υπόλοιποι Έλληνες και οι ξένοι. [...] Η Κοινή που διαμορφώθηκε γύρω στα χρόνια της γέννησης του Χριστού δεν είχε καμία σχέση με τις προηγούμενες κοινές γλώσσες: μιλιόταν σε ολόκληρη την ανατολική λεκάνη της Μεσογείου και βρισκόταν σε χρήση στην καθημερινή επικοινωνία, το εμπόριο, τη διοίκηση και τη λογοτεχνία. [...] Οι κατακτήσεις του Μεγάλου Αλεξάνδρου συνέβαλαν στο να αποκτήσει η Ελληνική γλώσσα παγκόσμια ακτινοβολία και να διαδοθεί ως τα ενδότερα της Ασίας.

Χαραλαμπάκης, Χ., (2000), Γένεση και πηγές της κοινής, στο Μ. Ζ. Κοπιδάκης (επιμ.), Ιστορία της ελληνικής γλώσσας, Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, Αθήνα, σσ. 94 – 95.

122. ΘΕΜΑ 1_25616

- α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με πόλεις της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Εφιάλτης	α. Ρώμη
2. Λυκούργος	β. Πέργαμος
3. Σέλευκος	γ. Σπάρτη
4. Άτταλος Α΄	δ. Αθήνα
5. Γάιος Γράκχος	ε. Θήβα
	στ. Αλεξάνδρεια
	ζ. Αντιόχεια

- (II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ο φαράω Αμένοφις Δ΄ προσπάθησε να επιβάλει τον Ρα ως μοναδικό θεό.
  2. Οι πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες έγιναν τον 20ο αιώνα από τον Ερίκο Σλήμαν.
  3. Βασικές επιδιώξεις της πόλης - κράτους ήταν η ελευθερία, η αυτονομία και η αυτάρκεια.
  4. Η σάρισα ήταν μακεδονικό δόρυ μήκους 6 μέτρων.
  5. Στην αρχαία Ρώμη η άνοδος της βασιλείας συμπίπτει με την απομάκρυνση των Ετρούσκων.
- β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: βασιλεύς (μυκηναϊκά βασιλεια), Καλλίειος συνθήκη.

123. ΘΕΜΑ_1_23988

- α. (I)** Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Στην Αίγυπτο, η συστηματική οργάνωση της γεωργίας ήταν υπό την επίβλεψη του ιερατείου.
  2. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β' γραφής επικύρωσε την ελληνικότητα του μυκηναϊκού πολιτισμού.
  3. Το σπουδαιότερο δείγμα θολωτού τάφου είναι ο «θησαυρός του Ατρέως» στις Μυκήνες.
  4. Η ομηρική εποχή χαρακτηρίστηκε από τους ερευνητές ως «ελληνικός μεσαίωνας», γιατί αποτελούσε περίοδο παρακμής.
  5. Το αθηναϊκό κράτος εκμίσθωνε σε ιδιώτες, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, τα ορυχεία προς εκμετάλλευση.
- (II)** Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
- α. μάχη του Μαραθώνα
  - β. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
  - γ. ίδρυση Δηλιακής ή Αθηναϊκής συμμαχίας
  - δ. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
  - ε. μάχη της Χαιρώνειας
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: νομοθέτες (αισυμνήτες), πατρίκιοι.

124. ΘΕΜΑ_1_26516

- α. (I)** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Κατά τη μυκηναϊκή εποχή οι τεχνίτες και οι καλλιτέχνες λειτουργούσαν ανεξάρτητα από τις ανακτορικές ανάγκες.
  2. Κατά την αρχαϊκή εποχή, οι πολίτες συμμετείχαν στη διαχείριση των κοινών και έπαιρναν μέρος στη λήψη των αποφάσεων.
  3. Μετά τους περσικούς πολέμους η Σπάρτη αναδείχθηκε σε ηγεμονική δύναμη.
  4. Ο Πειραιάς κτίστηκε σύμφωνα με τα σχέδια του Ιππόδαμου του Μιλήσιου.
  5. Η οικουμενικότητα του ελληνιστικού πολιτισμού φανερώνεται από την επικράτηση της ελληνικής γλώσσας.
- (II)** Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:
- α. αγροτικός νόμος Τιβέριου Γράκχου
  - β. ίδρυση αποικίας των Θουρίων
  - γ. μάχη του Μαραθώνα
  - δ. ίδρυση Δηλιακής ή Α' Αθηναϊκής συμμαχίας
  - ε. μάχη των Θερμοπυλών
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: γεωμετρική εποχή, φρατρική εκκλησία.

125. ΘΕΜΑ_1_26204

α. (I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν:

A	B
1. Ηρόδοτος	α. χωροταξική οργάνωση των πόλεων
2. Chadwick	β. θεωρία για τα φυσικά αίτια των ασθενειών
3. Θουκυδίδης	γ. αποκρυπτογράφηση ιερογλυφικών
4. Champollion	δ. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β' γραφής
5. Περικλής	ε. εξιστόρηση του Πελοποννησιακού πολέμου
6. Ιπποκράτης	
7. Ιππόδαμος	

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Οι πρώτες ελληνικές κοινωνίες οργανώθηκαν με φυλετικά κριτήρια.
2. Την εποχή του Περικλή θεσπίστηκε χρηματική αποζημίωση για τους κληρωτούς άρχοντες, τους βουλευτές και τους λαϊκούς δικαστές.
3. Στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ. συμμετείχαν όλες οι ελληνικές πόλεις πλην της Αθήνας.
4. Ο ελληνιστικός κόσμος δεν λειτούργησε μέσα σε ένα ενιαίο οικονομικό σύστημα.
5. Οι πελάτες ζούσαν κοντά στους πατρικούς ως υπήκοοι και δέχονταν την προστασία τους.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: γραμμική Β' γραφή, ισηγορία.

126. ΘΕΜΑ_1_26520

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι Αιγύπτιοι παρουσίαζαν τους θεούς τους με ανθρώπινο σώμα και κεφάλι ζώου.
2. Η τέχνη των ομηρικών χρόνων ονομάστηκε γεωμετρική.
3. Ο θεσμός της πόλης-κράτους, κατά την αρχαϊκή εποχή, αποτέλεσε εμπόδιο για την πολιτιστική πορεία των Ελλήνων.
4. Η ρωμαϊκή παράδοση ανάγει την ίδρυση της Ρώμης στους Ετρούσκους.
5. Ένα από τα μέτρα του Γάιου Γράκχου ήταν η μείωση των χρόνων της στράτευσης.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία από τη στήλη Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Ανταλκίδειος ειρήνη	α. νίκη του Φιλίππου Β'
2. Ιωνική επανάσταση	β. σύγκρουση Αθηναϊκής και Πελοποννησιακής συμμαχίας
3. Καλλίειος συνθήκη	γ. αφορμή για τους περσικούς πολέμους
4. μάχη Χαιρώνειας	δ. συμφωνία Σπαρτιατών-Περσών

5. Πελοποννησιακός πόλεμος

ε. νικηφόρα αντιμετώπιση των Περσών στις εκβολές του Ευρυμέδοντα ποταμού
στ. συνθήκη ειρήνης Αθηναίων-Περσών

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: μετοίκιο, λογίτιδα (εκκλησία).

127. ΘΕΜΑ 1_27576

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ομηρική εποχή θεωρείται από τη σύγχρονη ιστορική έρευνα ως περίοδος παρακμής.
2. Η αρχαϊκή εποχή ήταν η εποχή της προετοιμασίας και των απαρχών της εξέλιξης του ελληνικού κόσμου.
3. Η Α΄ Αθηναϊκή (Δηλιακή) συμμαχία συγκροτήθηκε με σκοπό την προώθηση του θαλάσσιου εμπορίου μεταξύ των ελληνικών πόλεων-κρατών.
4. Στα ελληνιστικά βασιλεία η άρχουσα - προνομιούχος - τάξη αποτελούνταν κυρίως από Έλληνες και λίγους ελληνίζοντες ντόπιους.
5. Οι πελάτες ήταν οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης.

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. Ιπποκράτης	α. ποιητική τέχνη
2. Αισχύλος	β. ρητορική
3. Ηρόδοτος	γ. ιατρική
4. Σωκράτης	δ. ιστορία του Πελοποννησιακού πολέμου
5. Μέτων	ε. φιλοσοφία
6. Δημοσθένης	
7. Θουκυδίδης	

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: νομοθέτες ή αισυμνήτες, Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος.

128. ΘΕΜΑ 1_29073

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τις ιστορικές περιόδους της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Μυκηναϊκή εποχή	α. Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας
2. Ομηρική εποχή	β. τυραννίδα
3. Αρχαϊκή εποχή	γ. Διάταγμα των Μεδιολάνων
4. Κλασική εποχή	δ. Πανιώνιο

5. Ελληνιστικοί χρόνοι	ε. μέγαρο στ. χωροταξική οργάνωση των πόλεων ζ. σύγκλητος
------------------------	---

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: θεωρικά , φυλετική εκκλησία (ρωμαϊκής πολιτείας).

129. ΘΕΜΑ_1_29079

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Β' γραφής απέδειξε την ελληνικότητα του μυκηναϊκού πολιτισμού.
2. Όλα τα ελληνικά φύλα που μετανάστευσαν στη Μ. Ασία, κατά τον πρώτο αποικισμό, αναμείχθηκαν με γηγενείς πληθυσμούς.
3. Η δεύτερη περσική εκστρατεία κατά των Ελλήνων στόχευε στην τιμωρία των Ερετριέων και των Αθηναίων.
4. Η ρωμαϊκή κοινωνία, την περίοδο της βασιλείας, συγκροτούνταν από τους πατρικούς, τους πελάτες και τους πληβείους.
5. Ο Οκταβιανός δέχτηκε το αξίωμα του δικτάτορα, και άσκησε μόνος του όλες τις εξουσίες.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν:

A	B
1. φαραώ	α. ηγέτης που καταλαμβάνει την εξουσία με την υποστήριξη κατώτερων κοινωνικών ομάδων
2. λααγέτας	β. νομοθέτης της αρχαϊκής περιόδου
3. άνακτας	γ. ηγεμόνας των Αιγυπτίων
4. βασιλεύς	δ. ανώτατος άρχοντας των Μυκηναίων
5. αισυμνήτης	ε. τοπικός άρχοντας, διοικητής περιφερειών των Μυκηναίων
6. τύραννος	
7. δήμαρχος	

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: αρχιθεωρία, φρατρική εκκλησία.

130. ΘΕΜΑ_1_29080

α. (I) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. Αρχιδάμειος ή Δεκαετής πόλεμος
- β. εγκαθίδρυση της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res publica)
- γ. πανελλήνιο συνέδριο της Κορίνθου (αμυντική συμμαχία κατά των Περσών)
- δ. τριακοντούταις σπονδαί
- ε. ίδρυση της Α' Αθηναϊκής συμμαχίας

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην Αίγυπτο σκοπός των καλλιτεχνών ήταν να προβάλλουν τα επιτεύγματα των φαραώ.
  2. Ο «οίκος» στα ομηρικά χρόνια ήταν μόνο ένα σύνολο ανθρώπων με οικογενειακούς δεσμούς.
  3. Το έργο και η δράση του Μ. Αλεξάνδρου περιορίστηκε στον πολιτικό τομέα.
  4. Η παράδοση αναφέρει πως ιδρυτής της Ρώμης δεν ήταν ο Ρωμύλος.
  5. Οι τιμητές στη διάρκεια της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res publica) ήταν δύο (2) στον αριθμό.
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: λειτουργία, λοχίτιδα εκκλησία.

131. ΘΕΜΑ_1_30733

α. (I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά πρόσωπα με χρονολογική σειρά, ξεκινώντας από το αρχαιότερο:

- α. Κλεισθένης
- β. Κίμων
- γ. Σόλων
- δ. Φίλιππος Β΄
- ε. Άτταλος Α΄

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ) ως προς την ιστορική πληροφορία:

1. Ο Θουκυδίδης ονομάζει την Αίγυπτο «δώρο των φαραώ».
2. Η γραμμική Β΄ γραφή είναι μια παραλλαγή σφηνοειδούς γραφής.
3. Μια από τις «λειτουργίες» ήταν και η εστίαση.
4. Η Πέργαμος και η Αντιόχεια ήταν σημαντικά πολιτισμικά κέντρα κατά την κλασική εποχή.
5. Στην αρχαία Ρώμη η τάξη των πατρικίων συγχωνεύτηκε κάποια στιγμή με εκείνη των πληβείων.

β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: Βασίλειος (ή Ανταλκίδειος) ειρήνη, πελάτες.

132. ΘΕΜΑ_1_30736

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι γραμματικοί στην Αλεξάνδρεια κατά τους ελληνιστικούς χρόνους ασχολούνταν με την:
  - α. κατάρτιση του προϋπολογισμού του κράτους
  - β. καταγραφή σε παύρους των έργων των φαραώ
  - γ. καταγραφή του εθιμικού δικαίου
  - δ. καταγραφή και σχολιασμό κειμένων αρχαίων συγγραφέων
2. Η Βίβλος είναι γραμμένη στη (ν):
  - α. ιωνική διάλεκτο
  - β. Κοινή Ελληνική
  - γ. δωρική διάλεκτο
  - δ. αττική διάλεκτο
3. Οι βασιλικές δικαιοδοσίες στο ρωμαϊκό κράτος, κατά την περίοδο της βασιλείας, ελέγχονταν από :
  - α. τη σύγκλητο και την εκκλησία του λαού
  - β. τους τιμητές
  - γ. τους πληβείους
  - δ. τους πατρικίους

4. Οι δήμαρχοι στην αρχαία Ρώμη είχαν δικαίωμα να αρνηθούν την ψήφιση ενός νόμου, όταν αυτός προσέβαλλε τα συμφέροντα των:
- πατρικίων
  - πελατών
  - πληβείων
  - δυνατών
5. Έφθασε στο ακραίο σημείο να αποστρέφεται καθετί ελληνικό ο:
- Κάτων ο Τιμητής
  - Γάιος Γράκχος
  - Οκταβιανός
  - Τιβέριος Γράκχος

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- Ο Ηρόδοτος χαρακτηρίζει την Αίγυπτο «δώρο του Νείλου».
- Ο Β΄ αποικισμός έλαβε χώρα κατά τον 8ο π.Χ. αιώνα.
- Τα θεωρικά ήταν μια από τις λειτουργίες.
- Η σάρισα ήταν το χαρακτηριστικό ξίφος των Μακεδόνων.
- Ο Οκταβιανός έλαβε το προσωνύμιο «Αύγουστος».

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος, νομοδιδάσκαλοι.

133. ΘΕΜΑ 1_31627

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

- Η ταρίχευση των νεκρών βοήθησε τους αρχαίους Αιγύπτιους να αποκτήσουν γνώσεις ανατομίας και ιατρικής.
- Ο μυκηναϊκός πολιτισμός έχει ονομαστεί έτσι γιατί το σπουδαιότερο κέντρο του ήταν η «πολύχρυσος Μυκήνη».
- Κατά την ομηρική περίοδο το συμβούλιο των ευγενών (βουλή των γερόντων) βαθμιαία ενίσχυσε τη βασιλική εξουσία.
- Προς τα τέλη του 9ου αι. π.Χ. οι ομηρικές κοινότητες παρουσίαζαν σταδιακή μείωση πληθυσμού.
- Κατά την ελληνιστική περίοδο το κέντρο βάρους μετατοπίστηκε από τη μητροπολιτική Ελλάδα στις μεγαλουπόλεις της Ανατολής.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Ιπποκράτης	α. αρχιτεκτονική
2. Πλάτων	β. ρητορική
3. Θουκυδίδης	γ. ιατρική

4. Σοφοκλής	δ. τραγωδία
5. Λυσίας	ε. φιλοσοφία
	στ. ιστορία
	ζ. κωμωδία

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: λααγέτας, λειτουργία, πελάτες.

134. ΘΕΜΑ_1_31953

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ανώτατος άρχοντας στα μυκηναϊκά κέντρα ήταν ο *άνακτας*, ο κύριος του ανακτόρου.
2. Η Ομηρική εποχή χαρακτηρίστηκε από τους ερευνητές ως «ελληνικός μεσαίωνας», γιατί παλαιότερα τη θεωρούσαν περίοδο παρακμής.
3. Η Αθήνα στα χρόνια του Περικλή παρουσίασε πολιτική και πολιτισμική κάμψη.
4. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Αθηναίος ρητοροδιδάσκαλος Ισοκράτης.
5. Ο Μ. Αλέξανδρος κατά την άσκηση της πολιτικής του αγνόησε τα πολιτιστικά στοιχεία της παράδοσης των λαών της Ανατολής.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. φαραώ	α. προέρχονταν από τους πολέμους
2. βασιλικοί υπάλληλοι	β. ενσαρκώνει τον επίγειο θεό και το κράτος
3. δούλοι	γ. κατέγραφαν τα έργα και τη δράση των φαραώ
4. γραφείς	δ. ήταν στην κοινωνική ιεραρχία κάτω από τον φαραώ
5. ιερείς	ε. απέδιδαν τα ποσοστά της συγκομιδής που αναλογούσαν στον φαραώ
	στ. εργάζονταν παράλληλα στην κατασκευή μεγάλων έργων και μνημειακών κατασκευών.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος, πατρίκιοι.

135. ΘΕΜΑ_1_32092

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τις ιστορικές περιόδους της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Μυκηναϊκός πολιτισμός	α. μετοίκιο
2. Ομηρική εποχή	β. Δωδεκάδελτος

3. Αρχαϊκή εποχή	γ. λαογέτας
4. Κλασική εποχή	δ. αγροτικός νόμος
5. Ελληνιστικοί χρόνοι	ε. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
	στ. γεωμετρική τέχνη
	ζ. Κοινή Ελληνική

(II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ίδρυση Ρώμης
- β. ίδρυση Αντιόχειας
- γ. Καλλίειος (ή Κιμώνειος) ειρήνη
- δ. τρωική εκστρατεία
- ε. συγκρότηση Πανιωνίου (θρησκευτική ένωση)

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: τριηραρχία, αγροτικός νόμος.

136. ΘΕΜΑ_1_32093

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις παρακάτω προτάσεις:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο η οργάνωση του κράτους είχε χαρακτήρα:
  - α. θεοκρατικό
  - β. ιεραρχικό
  - γ. απολυταρχικό
  - δ. αυταρχικό
2. Ποιο από τα παρακάτω δεν αποτελεί χαρακτηριστικό του μυκηναϊκού πολιτισμού:
  - α. κοινές θρησκευτικές δοξασίες
  - β. κοινή διοικητική οργάνωση
  - γ. κοινή γλώσσα
  - δ. ομοιομορφία σε όλες τις πτυχές του υλικού βίου
3. Ποιο από τα παρακάτω δεν αποτελεί κοινωνική ομάδα της ομηρικής εποχής;
  - α. άριστοι
  - β. δημιουργοί
  - γ. πλήθος
  - δ. ιππείς
4. Ποιο από τα παρακάτω δεν σχετίζεται με τα πολιτεύματα της αρχαϊκής εποχής;
  - α. αισυμνήτες
  - β. τύραννοι
  - γ. δήμαρχοι
  - δ. άριστοι
5. Ο Φίλιππος Β΄ δημιούργησε ισχυρή οικονομία και έκοψε νόμισμα που ονομαζόταν:
  - α. χρυσός δαρεικός
  - β. χρυσός στατήρας
  - γ. ασημένιος στατήρας

δ. ασημένιος φοίνικας

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η Αλεξάνδρεια ήταν γνωστή στον ελληνιστικό κόσμο για τον περίφημο βωμό του Διός.
2. Η ρωμαϊκή παράδοση ανάγει την ίδρυση της Ρώμης σε απογόνους του Αινεία που ήρθε στην Ιταλία μετά την καταστροφή της Τροίας.
3. Η πρώτη καταγραφή του εθμικού δικαίου των Ρωμαίων (Δωδεκάδελτος) οφείλεται σε πρωτοβουλία των πατρικίων.
4. Με το διάταγμα του Καρακάλλα, όλοι οι ελεύθεροι κάτοικοι της αυτοκρατορίας αναγνωρίστηκαν ως Ρωμαίοι πολίτες.
5. Στα χρόνια του Διοκλητιανού το πολιτειακό σύστημα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας μεταβλήθηκε από Ηγεμονία σε Απόλυτη Μοναρχία.

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: τριακοντούτεις σπονδαί, αγροτικός νόμος.

137. ΘΕΜΑ 1_32094

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Την αποκρυπτογράφηση των ιερογλυφικών έκανε ο Γάλλος J. Champollion.
2. Οι Έλληνες δεν είχαν συνειδητοποιήσει τον πανελλήνιο χαρακτήρα της τρωικής εκστρατείας.
3. Ο Ισοκράτης υποστήριζε την πανελλήνια ιδέα.
4. Η γλωσσική διαφορά Αθηναίων και Σπαρτιατών επηρέασε τη μεταξύ τους σύγκρουση.
5. Πατρικίοι ήταν οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Ακενατών	α. καταγραφή των νόμων
2. J. Chadwick	β. ολιγαρχία
3. Λυκούργος	γ. ρητορική
4. Δημοσθένης	δ. γραμμική Β' γραφή
5. Τιβέριος Γράκχος	ε. αγροτικός νόμος
	στ. μονοθεϊσμός
	ζ. Βίβλος

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: θεωρικά, φυλετική εκκλησία (ρωμαϊκής πολιτείας).

138. ΘΕΜΑ 1_32103

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ζωή στην Αίγυπτο ήταν άμεσα συνδεδεμένη με τον Νείλο ποταμό.

2. Η αποκρυπτογράφηση της αρχαίας αιγυπτιακής γραφής οφείλεται στους γραφείς που κατέγραφαν τη δράση των φαραώ.
3. Στις περιοχές της Ελλάδας, όπου επιβίωσε ο φυλετικός τρόπος οργάνωσης, διατηρήθηκε το πολίτευμα της βασιλείας.
4. Ο Κίμων ενίσχυσε το δημοκρατικό πολίτευμα της Αθήνας.
5. Ο Ηρόδοτος είναι ο ιστορικός του Πελοποννησιακού πολέμου.

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι πινακίδες της γραμμικής Β΄ γραφής:
  - α. περιλαμβάνουν κείμενα με ραψωδίες των ομηρικών επών.
  - β. αποτελούν νομοθετικούς κώδικες της μυκηναϊκής εποχής.
  - γ. περιλαμβάνουν πληροφορίες με σημαντικά γεγονότα της μυκηναϊκής εποχής.
  - δ. έχουν λογιστικό περιεχόμενο, είναι κυρίως κατάλογοι περιουσιακών στοιχείων.
2. Η δύναμη των ευγενών στα πρώτα στάδια του θεσμού της πόλης-κράτους οφείλεται:
  - α. στους δεσμούς συγγένειας
  - β. στις στρατιωτικές τους ικανότητες
  - γ. στην κατοχή γης και στην καταγωγή τους
  - δ. στον σεβασμό που απολάμβαναν από το πλήθος
3. Η αποικία των Θουρίων ιδρύθηκε:
  - α. κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό
  - β. κατά τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό
  - γ. την εποχή του Περικλή
  - δ. την ελληνιστική εποχή
4. Ηγεμονική θέση μεταξύ των ελληνικών πόλεων-κρατών, μετά το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου, κατείχε η:
  - α. Αθήνα
  - β. Θήβα
  - γ. Σπάρτη
  - δ. Κόρινθος
5. Η πανελλήνια ιδέα έγινε πραγματικότητα από τον βασιλιά της Μακεδονίας Φίλιππο Β΄ σε συνέδριο που έγινε στη(ν):
  - α. Κόρινθο
  - β. Μακεδονία
  - γ. Αθήνα
  - δ. Χαιρώνεια

β. Να γράψετε το περιεχόμενο των όρων: Βασίλειος (ή Ανταλκίδειος) ειρήνη, αγροτικός νόμος.

139. ΘΕΜΑ_1_32307

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Στην αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής συνέβαλε σημαντικά η ανάγνωση της στήλης της Ροζέτας.
2. Οι μεταρρυθμίσεις του Κλεισθένη χρονολογούνται το 508 π.Χ., δηλαδή τον 5ο αιώνα π.Χ.
3. Μια από τις λειτουργίες ήταν και η τριηραρχία.
4. Ο Φίλιππος Β΄ προέδρευσε στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ.
5. Οι πατρίκιοι αποτελούσαν τη «μεσαία» κοινωνική τάξη της αρχαίας Ρώμης.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Πausανίας	α. μάχη του Μαραθώνα
2. Θεμιστοκλής	β. μάχη των Θερμοπυλών
3. Κίμων	γ. ναυμαχία της Σαλαμίνας
4. Μιλτιάδης	δ. μάχη των Πλαταιών
5. Λεωνίδας	ε. μάχη στις εκβολές του Ευρυμέδοντα ποταμού
6. Φίλιππος Β΄	

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: τριηραρχία, Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος.

140. ΘΕΜΑ_1_32412

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Αρχηγός-επικεφαλής του κράτους της Αιγύπτου ήταν ο φαραώ.
2. Ένας από τους τρόπους με τους οποίους οι Έλληνες αντιμετώπισαν την οικονομική κρίση της ομηρικής εποχής ήταν η ίδρυση αποικιών.
3. Η λειτουργία του θεσμού της πόλης-κράτους αποτέλεσε εμπόδιο για την πολιτιστική πορεία των Ελλήνων.
4. Η Α' Αθηναϊκή συμμαχία είχε αρχικά ως έδρα την Αθήνα.
5. Η εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου είχε τον χαρακτήρα της «ένοπλης εξερεύνησης».

(II) Να κατατάξετε τα παρακάτω γεγονότα σε χρονολογική σειρά ξεκινώντας από το αρχαιότερο:

- α. Βασίλειος (ή Ανταλκίδειος) ειρήνη
- β. μάχη στα Λεύκτρα
- γ. συνέδριο της Κορίνθου από τον Αλέξανδρο
- δ. ίδρυση Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
- ε. πρώτος ελληνικός αποικισμός

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: γραμμική Β΄ γραφή, λοχίτιδα εκκλησία.

141. ΘΕΜΑ_1_33093

α. (I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
α. ανώτατος άρχοντας μυκηναϊκής εποχής	1. φαραώ
β. θεωρία για τα φυσικά αίτια των ασθενειών	2. άνακτας
γ. ανώτατος άρχοντας στην Αίγυπτο	3. Θουκυδίδης
δ. κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας	4. Ηρόδοτος
ε. συγγραφή Πελοποννησιακού πολέμου	5. Αισχύλος
	6. Ιπποκράτης
	7. Ισοκράτης

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. εξοστρακισμός του Κίμωνα
- β. ίδρυση της αποικίας των Θουρίων
- γ. βασιλεία του Μ. Αλεξάνδρου
- δ. ίδρυση της Ρώμης
- ε. Δεκελεικός ή Ιωνικός πόλεμος

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: λααγέτας, πατρίκιοι.

142. ΘΕΜΑ_1_35596

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η οργάνωση του κράτους της Αιγύπτου είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
2. Πυρήνας του μυκηναϊκού ανακτόρου ήταν το μέγαρο.
3. Η ίδρυση αποικιών την αρχαϊκή εποχή (8ος-6ος αι. π.Χ.) ήταν επιχείρηση οργανωμένη εξολοκλήρου από τη μητέρα-πόλη (μητρόπολη).
4. Η πανελλήνια ιδέα ήταν μια νέα πολιτική έκφραση που διατυπώθηκε για πρώτη φορά στα τέλη του 5ου αι. π.Χ. από τον ρήτορα Δημοσθένη.
5. Η φρατρική εκκλησία στη Ρώμη ήταν η συνέλευση όλων των στρατευμένων πολιτών, πατρικίων και πληβείων.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. εκστρατεία Μ. Αλεξάνδρου
- β. Θηβαϊκή ηγεμονία
- γ. ιωνική επανάσταση
- δ. Σπαρτιατική ηγεμονία
- ε. Αθηναϊκή ηγεμονία

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: μετοίκιο, Μουσείο της Αλεξάνδρειας.

143. ΘΕΜΑ 2_24007

- α. Με ποιον τρόπο ισχυροποίησε ο Φίλιππος Β΄ τον μακεδονικό στρατό;
- β. Τι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι τιμητές και ποιο το έργο τους;

144. ΘΕΜΑ 2_24014

- α. Με ποια μέτρα ο Περικλής ενίσχυσε τον δημοκρατικό χαρακτήρα του πολιτεύματος της Αθήνας;
- β. Το Διάταγμα των Μεδιολάνων (πρωταγωνιστές, τόπος, χρόνος, περιεχόμενο) και η σημασία του.

145. ΘΕΜΑ 2_24177

- α. Με ποιον τρόπο ισχυροποίησε ο Φίλιππος Β΄ τον μακεδονικό στρατό;
- β. Τι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι τιμητές και ποιο το έργο τους;

146. ΘΕΜΑ 2_24251

- α. Ποιες αντιλήψεις είχαν οι Αιγύπτιοι για τους θεούς;
- β. Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά της τάξης των πληβείων στη Ρώμη κατά την περίοδο της βασιλείας;

147. ΘΕΜΑ 2_24252

- α. Ποιο ήταν το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα;
- β. Να παρουσιάσετε τις ρωμαϊκές τάξεις των πατρικίων και των πελατών κατά την περίοδο της βασιλείας.

148. ΘΕΜΑ 2_24253

- α. Να εξηγήσετε γιατί η πολιτική οργάνωση του αιγυπτιακού κράτους χαρακτηρίζεται θεοκρατική.
- β. Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά της τάξης των πληβείων στη Ρώμη κατά την περίοδο της βασιλείας;

149. ΘΕΜΑ 2_25347

- α. Πώς εκδηλώθηκε η κρίση της πόλης-κράτους τον 4ο αι. π.Χ.;
- β. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση της ρωμαϊκής κοινωνίας κατά την περίοδο της βασιλείας;

150. ΘΕΜΑ 2_25349

- α. Ποια ήταν τα συστατικά της πόλεως-κράτους από γεωγραφική άποψη;
- β. Ποιοι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι πληβείοι και ποια θέση κατείχαν στην κοινωνική ιεραρχία;

151. ΘΕΜΑ 2_25350

- α. Ποιες ήταν οι ρίζες της αντιπαράθεσης ανάμεσα στην Αθήνα και τη Σπάρτη τον 5ο αι. π.Χ.;
- β. Ποιοι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι πατρικίοι και ποια η θέση τους στην κοινωνική ιεραρχία;

152. ΘΕΜΑ 2_26207

- α. Ποιες ήταν οι βασικές επιδιώξεις των πολιτών της πόλης-κράτους, που αποτελούσαν παράλληλα και προϋποθέσεις ύπαρξής της;

β. Ποιες ήταν οι τρεις εκκλησίες που λειτούργησαν προοδευτικά στο ρωμαϊκό κράτος κατά την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica);

153. ΘΕΜΑ_2_28462

α. Τι συνομολογήθηκε στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ.;

β. Ποιοι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι πατρίκιοι;

154. ΘΕΜΑ_2_28463

α. Ποια ήταν η συμβολή του Μ. Αλεξάνδρου στον οικονομικό τομέα;

β. Ποια ήταν η συμβολή του Κάτωνα του Τιμητή στην ανόρθωση της ρωμαϊκής κοινωνίας και ποιο το αποτέλεσμα των παρεμβάσεών του;

155. ΘΕΜΑ_2_30743

α. Ποια ήταν η σημασία του νικηφόρου αποτελέσματος των περσικών πολέμων για την ιστορική πορεία των Ελλήνων;

β. Ποια μέτρα εφάρμοσε ο Γάιος Γράκχος για τη βελτίωση της θέσης των ακτημόνων και τον περιορισμό της αυθαιρεσίας των συγκλητικών;

156. ΘΕΜΑ_2_32274

α. Να αναφέρετε και να εξηγήσετε ποιες ήταν οι βασικές προϋποθέσεις για την ύπαρξη και την εξέλιξη της πόλης-κράτους.

β. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση στο Ρωμαϊκό κράτος κατά την περίοδο της βασιλείας;

157. ΘΕΜΑ_1_23710

α. (I) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

α. Αρχιδάμειος ή Δεκαετής πόλεμος

β. εγκαθίδρυση της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res Publica)

γ. πανελλήνιο συνέδριο της Κορίνθου (αμυντική συμμαχία κατά των Περσών)

δ. τριακοντούτεις σπονδαί

ε. ίδρυση της Α' Αθηναϊκής συμμαχίας

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο άνακτας της μυκηναϊκής εποχής ήταν:

α. διοικητής περιφέρειας

β. κύριος του ανακτόρου

γ. ευγενής σε ρόλο ακόλουθου

δ. αρχιτεχνίτης των μυκηναϊκών ανακτόρων

2. Οικονομικά εξαρτώμενοι από «οίκους» μιας ευρύτερης περιοχής της ομηρικής εποχής ήταν:

α. οι άριστοι

- β. το πλήθος
  - γ. οι δημιουργοί
  - δ. οι δούλοι
3. Οι βασικές προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους ήταν:
- α. η ελευθερία, η αυτονομία και η ισονομία
  - β. η ισηγορία, η ισονομία και η ελευθερία
  - γ. η ελευθερία, η αυτονομία και η αυτάρκεια
  - δ. η ελευθερία, η αυτονομία και το δημοκρατικό πολίτευμα
4. Ο Περικλής θέλησε να επεκτείνει την εμπορική επιρροή των Αθηναίων και προς τη(ν):
- α. Πελοπόννησο
  - β. Κύπρο
  - γ. Δύση
  - δ. Αίγυπτο
5. Ο «δικτάτορας» κατά την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica) στη Ρώμη εκλεγόταν από:
- α. τον δήμαρχο
  - β. τους υπάτους
  - γ. τους τιμητές
  - δ. τους πατρικίους
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: βουλή των γερόντων (ομηρική εποχή, 1100-750 π.Χ.), Μουσείο της Αλεξάνδρειας.

158. ΘΕΜΑ 1_23729

- α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
α. Ερίκος Σλήμαν	1. νομοθέτης ή αισυμνήτης στη Μυτιλήνη
β. Πιττακός	2. ιατρική
γ. Ισοκράτης	3. αξίωμα του τιμητή
δ. Ιπποκράτης	4. μακεδονική φάλαγγα
ε. Κάτων	5. ανασκαφές στις Μυκήνες
	6. πανελλήνια ιδέα

- (II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Η καταστροφή του μυκηναϊκού κόσμου οφείλεται σε επιδρομές των Αιγυπτίων.
  2. Οι Έλληνες διέδωσαν το αλφάβητό τους στους Φοίνικες.
  3. Από οργανωτική άποψη η πόλη-κράτος αποτελούταν από το άστυ και την ύπαιθρο χώρα.

4. Ο Φίλιππος Β' έκοψε χρυσό νόμισμα, το οποίο εκτόπισε τους περσικούς δαρεικούς από τον ελλαδικό χώρο.

5. Οι δήμαρχοι, στην αρχαία Ρώμη, υπεράσπιζαν τα δικαιώματα των πληβείων.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: θεωρικά, φυλετική (εκκλησία).

159. ΘΕΜΑ_1_23738

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο οι ιερείς και οι γραφείς συγκροτούσαν την τάξη των ισχυρών.
2. Ο Ερίκος Σλήμαν αποκρυπτογράφησε τη γραμμική Β' γραφή.
3. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός σημειώθηκε τον 11ο – 9ο αι. π.Χ.
4. Η Πέργαμος ήταν πρωτεύουσα του κράτους των Ατταλιδών στη Μ. Ασία.
5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε την ψήφιση αγροτικού νόμου.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Μιλτιάδης	α. μάχη της Χαιρώνειας
2. Λεωνίδα	β. μάχη των Θερμοπυλών
3. Θεμιστοκλής	γ. μάχη των Πλαταιών
4. Πausanίας	δ. ναυμαχία της Σαλαμίνας
5. Κίμων	ε. μάχη του Μαραθώνα
6. Φίλιππος Β'	

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: σπλιτική φάλαγγα, τιμητές.

160. ΘΕΜΑ_1_23999

α. (I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

- α. Κορινθιακός πόλεμος
- β. μάχη στα Λεύκτρα
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Φίλιππο Β'
- ε. τέλος Περσικών πολέμων

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ο φαράω Αμένοφις Δ' επιχείρησε να επιβάλει τη μονοθεΐα.
2. Τη γραμμική Β' γραφή αποκρυπτογράφησε ο J. Champollion.
3. Η ομηρική εποχή προηγείται της γεωμετρικής.
4. Ο Κίμων ήταν προκάτοχος του Περικλή στην ηγεσία της δημοκρατικής παράταξης.

5. Η Πέργαμος αναδείχτηκε σε σημαντικό κέντρο του ελληνιστικού κόσμου.

β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: λααγέτας, δήμαρχοι.

161. ΘΕΜΑ_1_24168

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ζωή στην Αίγυπτο ήταν άμεσα συνδεδεμένη με τον Νείλο και τις πλημμύρες του.
2. Συστατικό στοιχείο της πόλης – κράτους ήταν το πολίτευμα.
3. Κύριος εκφραστής της πανελληνίας ιδέας ήταν ο Δημοσθένης.
4. Η Βίβλος είναι γραμμένη στα λατινικά.
5. Δικτάτορας ήταν ο εκλεγμένος άρχοντας στον οποίον παραχωρούνταν όλες οι εξουσίες, όταν η πολιτεία της Ρώμης βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. συνέδριο στην Κόρινθο υπό τον Φίλιππο Β΄
- β. συνέδριο στην Κόρινθο εν όψει του περσικού κινδύνου
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. Καλλίειος συνθήκη/Κιμώνειος ειρήνη
- ε. Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: τυραννίδα, αγροτικός νόμος.

162. ΘΕΜΑ_1_24228

α. (I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. τυραννίδα	α. Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας
2. νομοθέτης (ή αισυμνήτης)	β. Λυκούργος
3. γραμματικοί	γ. λειτουργία
4. χορηγία	δ. φόρος
5. νομοδιδάσκαλος	ε. Πεισίστρατος
6. μετοίκιο	

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Από γεωγραφική άποψη την πόλη-κράτος αποτελούσαν η πόλις (ή άστυ) και η ύπαιθρος χώρα.
2. Το σημαντικότερο επίτευγμα της αρχαϊκής εποχής στον τομέα του πολιτισμού ήταν οι θολωτοί τάφοι.
3. Ο Δημοσθένης υποστήριζε την πανελλήνια ιδέα.
4. Η εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου στην Ανατολή απέκτησε τον χαρακτήρα της ένοπλης εξερεύνησης.
5. Η Κοινή Ελληνική αποτέλεσε το όργανο διάδοσης των κηρυγμάτων του χριστιανισμού.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: χορηγία , ύπατοι.

163. ΘΕΜΑ_1_24231

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Στη γόνιμη αιγυπτιακή γη καλλιεργούνταν αποκλειστικά και μόνο σιτάρι και κριθάρι.
2. Το χαλκιδικό αλφάβητο έγινε το πρότυπο διαμόρφωσης του λατινικού.
3. Κύριος εκφραστής της πανελληνίας ιδέας ήταν ο Ισοκράτης.
4. Το σύστημα διακυβέρνησης στον ελληνιστικό κόσμο ήταν η απόλυτη μοναρχία.
5. Πατρίκιοι ήταν όλοι οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης και των γύρω περιοχών.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. μεταρρυθμίσεις των Γράκχων
- β. τριακοντούτεις σπονδαί
- γ. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- δ. μάχη του Μαραθώνα
- ε. τρωική εκστρατεία

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: γεωμετρική τέχνη, λοχίτιδα εκκλησία.

164. ΘΕΜΑ_1_24234

α. (I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Σόλων	α. ιατρική
2. Ετρούσκοι	β. νομοθέτης στην Αθήνα
3. Σέλευκος	γ. θεωρικά
4. Ιπποκράτης	δ. ίδρυση της Αντιόχειας
5. Ακενατών	ε. ίδρυση της Ρώμης
6. Περικλής	

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η οργάνωση του κράτους στην αρχαία Αίγυπτο ήταν θεοκρατική.
2. Οι Μυκηναίοι επεκτάθηκαν αποκλειστικά και μόνο στην ανατολική Μεσόγειο.
3. Οι τρεις βασικές επιδιώξεις των πολιτών των πόλεων-κρατών ήταν η ελευθερία, η αυτονομία και η αυτάρκεια.
4. Η κλασική εποχή τελειώνει με τον θάνατο του Φιλίππου Β΄.
5. Οι δήμαρχοι στην αρχαία Ρώμη υπερασπίζονταν τα δικαιώματα των πληβείων.

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: λειτουργία , λοχίτιδα εκκλησία.

165. ΘΕΜΑ_1_25202

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Τα αρχαία αιγυπτιακά κείμενα λογοτεχνικού περιεχομένου είναι ελάχιστα.
2. Ο Εφιάλτης ήταν ηγέτης της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα κατά την κλασική εποχή.
3. Η κλασική εποχή τελειώνει με τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου.
4. Η Πέργαμος έγινε γνωστή για τον βωμό του Διός.
5. Στην αρχαία Ρώμη, η άρνηση ψήφισης νόμου (veto) από τους δημάρχους ήταν ένα μέτρο που προστάτευε τα δικαιώματα των πληβείων.

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα:

- α. διάταγμα του Καρακάλλα
- β. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
- γ. ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
- δ. τριακοντούτεις σπονδαί
- ε. ίδρυση της Ρώμης

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: ελληνικός μεσαίωνας ή σκοτεινοί χρόνοι, πελάτες.

166. ΘΕΜΑ_1_26106

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Επίκεντρο των οικονομικών δραστηριοτήτων στα μυκηναϊκά κράτη ήταν το μέγαρο.
2. Ο ομηρικός «οίκος» περιελάμβανε τους άριστους, το πλήθος και τους δημιουργούς.
3. Η Αθήνα ξεπέρασε την οικονομική κρίση των ομηρικών χρόνων με την ίδρυση αποικιών.
4. Κατά την ελληνιστική περίοδο η Αντιόχεια αποτέλεσε πολυπολιτισμικό κέντρο.
5. Όταν η ρωμαϊκή πολιτεία (Res publica) βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση, ο λαός εξέλεγε έναν άρχοντα, για να του παραχωρήσει όλες τις εξουσίες.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. Ζάλευκος	α. ρητορικός λόγος
2. Θουκυδίδης	β. τραγική ποίηση
3. Αριστοτέλης	γ. κωμωδία
4. Ευριπίδης	δ. ιστοριογραφία
5. Σέλευκος	ε. νομοθεσία
6. Αριστοφάνης	
7. Λυσίας	

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Θηβαϊκή ηγεμονία, απόλυτη μοναρχία (ελληνιστική περίοδος).

167. ΘΕΜΑ_1_26371

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Αίγυπτος ονομαζόταν από τους αρχαίους Έλληνες το βορειοανατολικό τμήμα της Αφρικής, το οποίο διαρρέει ο ποταμός Νείλος.
2. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός διαμορφώθηκε κατά την πρώιμη εποχή του χαλκού (3000 – 2000 π.Χ.)
3. Οι περσικοί πόλεμοι ήταν οι πρώτοι «εθνικοί» πόλεμοι των Ελλήνων.
4. Ο 5ος αι. π.Χ., ιδιαίτερα για την Αθήνα, έχει ταυτιστεί με τη δράση του Περικλή.
5. Πελάτες στην αρχαία Ρώμη ήταν οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα της στήλης Α με στοιχεία από τη στήλη Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Champollion	α. θολωτοί τάφοι
2. M. Ventris	β. Αντιόχεια
3. Ζάλευκος	γ. ρητορική
4. Δημοσθένης	δ. ιερογλυφικά
5. Σέλευκος	ε. αγροτικός νόμος
	στ. γραμμική Β' γραφή
	ζ. νομοθέτης

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: λειτουργία, λοχίτιδα εκκλησία.

168. ΘΕΜΑ_1_26373

α. (I) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. συνέδριο της Κορίνθου, στο οποίο η πανελλήνια ένωση έγινε πραγματικότητα
- β. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- γ. παρακμή των μυκηναϊκών κέντρων
- δ. Α' Αθηναϊκή συμμαχία
- ε. μάχη στα Λεύκτρα (άνοδος της Θηβαϊκής ηγεμονίας)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο κλονισμός της οικονομίας των Μυκηναίων και η σταδιακή διάλυση του μυκηναϊκού κόσμου οφείλονταν:
  - α. στην επιδρομή των Φοινίκων
  - β. στην όξυνση των σχέσεών τους με τους Χετταίους

- γ. στην τρωική εκστρατεία
  - δ. στην απώλεια των αγορών της Ανατολής
2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό στην Κρήτη εγκαταστάθηκαν:
- α. Ίωνες
  - β. Αιολείς
  - γ. Αιολείς και Ίωνες
  - δ. Δωριείς
3. Με την Ανταλκίδειο (Βασίλειο) ειρήνη οι Σπαρτιάτες:
- α. συμφώνησαν με τον Φίλιππο Β΄
  - β. μεταβλήθηκαν στην ουσία σε όργανα της περσικής πολιτικής
  - γ. παρέδωσαν την Κύπρο στους Αθηναίους
  - δ. επιβεβαίωσαν την ανεξάρτητη και ακηδεμόνευτη πολιτική τους
4. Στην ελληνιστική εποχή η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε ήταν η:
- α. γραμμική Β΄
  - β. αλφαβητική
  - γ. Κοινή Ελληνική ή απλώς Κοινή
  - δ. ιερογλυφική
5. Οι άρχοντες της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res publica) που συγκέντρωναν όλες τις προηγούμενες βασιλικές εξουσίες ήταν οι:
- α. τιμητές
  - β. δήμαρχοι
  - γ. ύπατοι
  - δ. ταμίες

β. Να εξηγήσετε τους παρακάτω ιστορικούς όρους: μετοίκιο, λοχίτιδα εκκλησία.

169. ΘΕΜΑ_1_26893

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
α. τραγική ποίηση	1. Ηρόδοτος
β. πανελλήνια ιδέα	2. Σοφοκλής
γ. ρητορική	3. Ιπποκράτης
δ. ιστοριογραφία	4. Κίμων
ε. ιατρική	5. Εφιάλτης
	6. Ισοκράτης
	7. Δημοσθένης

- (II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Η αποκρυπτογράφηση της ιερογλυφικής γραφής οφείλεται στον Μ. Ventris.
  2. Ανώτατος άρχοντας των μυκηναϊκών ανακτόρων ήταν ο άναξ.
  3. Ο Αθηναίος στρατηγός Κίμων υπήρξε αρχηγός της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα.
  4. Η μακεδονική φάλαγγα αποτελούνταν από τους «πεζέταιρους».
  5. Οι πληβείοι ήταν οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες.
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: ελληνικός μεσαίωνας ή σκοτεινοί χρόνοι, δωδεκάδελτος (περίοδος ρωμαϊκής δημοκρατίας).

170. ΘΕΜΑ_1_27596

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Κατά τη μυκηναϊκή εποχή, οι τελεστές ήταν σημαντικά πρόσωπα στην περιφερειακή διοίκηση.
  2. Κύρια πηγή πληροφοριών για την ομηρική εποχή, εκτός της αρχαιολογικής έρευνας, είναι τα ομηρικά έπη.
  3. Η ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας ήταν απόλυτα εναρμονισμένη με τις επιδιώξεις της Σπάρτης με στόχο την ηγεμονία της λακωνικής πόλης.
  4. Η πανελλήνια συμμαχία είχε αμυντικό και επιθετικό χαρακτήρα με ισόβιο αρχηγό τον Φίλιππο Β΄.
  5. Την εκτελεστική εξουσία, την περίοδο της δημοκρατίας στη Ρώμη, ασκούσαν οι δύο ύπατοι.
- (II) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:
1. Οι ευγενείς, κατά την Αρχαϊκή εποχή, αποκαλούνταν και:
    - α. εσθλοί
    - β. τύραννοι
    - γ. δυνατοί
    - δ. τιμητές
  2. Ηγεμονική θέση μεταξύ των ελληνικών πόλεων-κρατών μετά τον Πελοποννησιακό πόλεμο απέκτησε η:
    - α. Αθήνα
    - β. Θήβα
    - γ. Σπάρτη
    - δ. Κόρινθος
  3. Οι Μακεδόνες επιβλήθηκαν στρατιωτικά στις πόλεις της νοτίου Ελλάδας με:
    - α. το συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.)
    - β. τη μάχη της Χαιρώνειας (338 π.Χ.)
    - γ. τη μάχη της Μαντινείας (362 π.Χ.)
    - δ. τη μάχη των Λεύκτρων (371 π.Χ.)
  4. Η ελληνική Κοινή ήταν η γλώσσα:

- α. του Ομήρου
- β. της ελληνιστικής εποχής
- γ. της αρχαϊκής εποχής
- δ. της κλασικής Αθήνας

5. Οι πατρίκιοι:

- α. ήταν Λίγουρες στην καταγωγή
- β. ήταν όλοι οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης
- γ. ονομάστηκαν και πλήθος (πληβείοι)
- δ. ήταν Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: θολωτοί τάφοι , Corpus juris civilis (αστικό δίκαιο).

171. ΘΕΜΑ_1_27935

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη «σωστό», αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη «λάθος», αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Δείγματα της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής είναι οι θολωτοί τάφοι.
2. Ορισμένοι από τους τυράννους της αρχαϊκής περιόδου αναδείχτηκαν σε καλούς ηγέτες.
3. Ο θεσμός της λειτουργίας ήταν έκτακτη εισφορά στην αρχαία Ρώμη.
4. Η Κοινή Ελληνική χρησιμοποιήθηκε αποκλειστικά και μόνο στον γραπτό λόγο.
5. Οι δήμαρχοι στην αρχαία Ρώμη προστάτευαν τους πληβείους από τις αυθαιρέσιες των πατρικίων.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. συνέδριο στην Κόρινθο υπό τον Φίλιππο
- β. ιωνική επανάσταση
- γ. εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου
- δ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- ε. πτώση της Θηβαϊκής ηγεμονίας

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: τριηραρχία, δικτάτορας.

172. ΘΕΜΑ_1_28652

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι επαγγελματίες στρατιωτικοί αποτελούσαν ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα στην αρχαία Αίγυπτο, που:
  - α. γνώριζαν την ιερογλυφική γραφή, απαραίτητη για τη λειτουργία του κράτους
  - β. το επάγγελμά τους ήταν κληρονομικό και είχαν εκτάσεις γης παραχωρημένες από τον φαραώ για καλλιέργεια
  - γ. ήταν ανώτατοι κρατικοί υπάλληλοι, ασχολούμενοι με τη διοίκηση
  - δ. ήταν μορφωμένοι και είχαν ειδικές γνώσεις, αναγκαίες στην κρατική μηχανή
2. Ένα από τα ενοποιητικά στοιχεία του μυκηναϊκού κόσμου ήταν:
  - α. οι κοινές θρησκευτικές δοξασίες

- β. η συγκέντρωση των ανακτορικών κέντρων σε ενιαίο γεωγραφικά χώρο
  - γ. η οργάνωση ενιαίου κράτους με κεντρική εξουσία
  - δ. η ένωσή τους ενάντια στην απειλή που προερχόταν από τους «λαούς της θάλασσας»
3. Ένα από τα συμπτώματα της παρακμής του θεσμού της πόλης-κράτους κατά την κλασική περίοδο ήταν:
- α. η δημιουργία μεγάλου κύματος αποικισμού
  - β. η υποχώρηση της πανελλήνιας ιδέας
  - γ. ο παρεμβατικός ρόλος των Περσών στις ελληνικές υποθέσεις
  - δ. η υλοποίηση της πανελλήνιας ιδέας από τον Φίλιππο Β'
4. Η Αλεξάνδρεια ήταν γνωστή κατά την ελληνιστική εποχή για:
- α. τον βωμό του Διός
  - β. τη Βιβλιοθήκη της
  - γ. την παραγωγή περγαμηνής
  - δ. τη διαίρεσή της σε τέσσερις συνοικισμούς
5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε να διατεθούν στους ακτήμονες του Ρωμαϊκού κράτους οι θησαυροί:
- α. των Πτολεμαίων
  - β. του Ατρέως
  - γ. του βασιλιά Σέλευκου
  - δ. του βασιλείου της Περγάμου
- (II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Ο φαραώ Ακενατόν προσπάθησε να εξαλείψει την πολυθεΐα.
  2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό τα ελληνικά φύλα κατευθύνθηκαν στον Εύξεινο Πόντο.
  3. Η αρχαϊκή εποχή τελειώνει με τους περσικούς πολέμους.
  4. Το σύστημα διακυβέρνησης των ελληνιστικών κρατών ήταν αριστοκρατικό.
  5. Ο Κάτων ο Τιμητής είχε ελληνική παιδεία.
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: αυτονομία (πόλη-κράτος), ρωμαϊκή δημοκρατία (Res publica).

173. ΘΕΜΑ 1_28658

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Στην αρχαία Αίγυπτο οι ιερείς και οι γραφείς συγκροτούσαν την τάξη των ισχυρών.
  2. Ο Ερίκος Σλήμαν αποκρυπτογράφησε τη γραμμική Β' γραφή.
  3. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός σημειώθηκε τον 11ο – 9ο αι. π.Χ.
  4. Η Πέργαμος ήταν πρωτεύουσα του κράτους των Ατταλιδών στη Μ. Ασία.
  5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε την ψήφιση αγροτικού νόμου.
- (II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Μιλτιάδης	α. μάχη της Χαιρώνειας
2. Λεωνίδα	β. μάχη των Θερμοπυλών
3. Θεμιστοκλής	γ. μάχη των Πλαταιών
4. Πausanίας	δ. ναυμαχία της Σαλαμίνας
5. Κίμων	ε. μάχη του Μαραθώνα
6. Φίλιππος Β΄	

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: οπλιτική φάλαγγα , τιμητές.

174. ΘΕΜΑ_1_28659

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Αίγυπτος ονομαζόταν από τους αρχαίους Έλληνες το βορειοανατολικό τμήμα της Αφρικής, το οποίο διαρρέει ο ποταμός Νείλος.
2. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός διαμορφώθηκε κατά την πρώιμη εποχή του χαλκού (3000 – 2000 π.Χ.)
3. Οι περσικοί πόλεμοι ήταν οι πρώτοι «εθνικοί» πόλεμοι των Ελλήνων.
4. Ο 5ος αι. π.Χ., ιδιαίτερα για την Αθήνα, έχει ταυτιστεί με τη δράση του Περικλή.
5. Πελάτες στην αρχαία Ρώμη ήταν οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα της στήλης Α με στοιχεία από τη στήλη Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Champollion	α. θολωτοί τάφοι
2. M. Ventris	β. Αντιόχεια
3. Ζάλευκος	γ. ρητορική
4. Δημοσθένης	δ. ιερογλυφικά
5. Σέλευκος	ε. αγροτικός νόμος
	στ. γραμμική Β΄ γραφή
	ζ. νομοθέτης

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: λειτουργίες , λοχίτιδα εκκλησία.

175. ΘΕΜΑ_1_28662

α. (I) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. συνέδριο της Κορίνθου, στο οποίο η πανελλήνια ένωση έγινε πραγματικότητα
- β. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- γ. παρακμή των μυκηναϊκών κέντρων

δ. Α΄ Αθηναϊκή συμμαχία

ε. μάχη στα Λεύκτρα (άνοδος της Θηβαϊκής ηγεμονίας)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο κλονισμός της οικονομίας των Μυκηναίων και η σταδιακή διάλυση του μυκηναϊκού κόσμου οφείλονταν στην:
  - α. επιδρομή των Φοινίκων
  - β. όξυνση των σχέσεών τους με τους Χετταίους
  - γ. τρωική εκστρατεία
  - δ. απώλεια των αγορών της Ανατολής
2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό στην Κρήτη εγκαταστάθηκαν:
  - α. Ίωνες
  - β. Αιολείς
  - γ. Αιολείς και Ίωνες
  - δ. Δωριείς
3. Με την Ανταλκίδειο (ή Βασίλειο) ειρήνη οι Σπαρτιάτες:
  - α. συμφώνησαν με τον Φίλιππο Β΄
  - β. μεταβλήθηκαν στην ουσία σε όργανα της περσικής πολιτικής
  - γ. παρέδωσαν την Κύπρο στους Αθηναίους
  - δ. επιβεβαίωσαν την ανεξάρτητη και ακηδεμόνευτη πολιτική τους
4. Στην ελληνιστική εποχή η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε ήταν η:
  - α. γραμμική Β΄
  - β. αλφαβητική
  - γ. Κοινή Ελληνική ή απλώς Κοινή
  - δ. ιερογλυφική
5. Οι άρχοντες της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res publica) που συγκέντρωναν όλες τις προηγούμενες βασιλικές εξουσίες ήταν οι:
  - α. τιμητές
  - β. δήμαρχοι
  - γ. ύπατοι
  - δ. ταμίες

β. Να εξηγήσετε τους παρακάτω ιστορικούς όρους: μετοίκιο, λοχίτιδα εκκλησία.

176. ΘΕΜΑ_1_28664

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με ιστορικές περιόδους που προσδιορίζονται από τα στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Τιβέριος Γράκχος	α. Δημοκρατική Ρώμη
2. Κλεισθένης	β. μυκηναϊκός πολιτισμός
3. Περικλής	γ. Αρχαϊκή εποχή
4. Άτταλος Α΄	δ. Ομηρική εποχή

5. Οκταβιανός	ε. Αυγούστεια Ρώμη στ. Κλασική εποχή ζ. ελληνοιστοικοί χρόνοι
---------------	---

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός κατευθύνθηκε κυρίως προς τα μικρασιατικά παράλια.
2. Η περιοχή απέναντι από την Κύπρο ονομάστηκε Ιωνία.
3. Ο Λυκούργος και ο Εφιάλτης ήταν τύραννοι.
4. Στη διαδικασία εξέλιξης των πολιτευμάτων η δημοκρατία διαδέχθηκε την τυραννίδα.
5. Η σάρισα ήταν το δόρυ του μακεδονικού πεζικού.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: χορηγία, ρωμαϊκή δημοκρατία (Res publica).

177. ΘΕΜΑ 1_29030

α. (I) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. συνέδριο της Κορίνθου, στο οποίο η πανελλήνια ένωση έγινε πραγματικότητα
- β. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- γ. παρακμή των μυκηναϊκών κέντρων
- δ. Α' Αθηναϊκή συμμαχία
- ε. μάχη στα Λεύκτρα (άνοδος της Θηβαϊκής ηγεμονίας)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο κλονισμός της οικονομίας των Μυκηναίων και η σταδιακή διάλυση του μυκηναϊκού κόσμου οφείλονταν:
  - α. στην επιδρομή των Φοινίκων
  - β. στην όξυνση των σχέσεών τους με τους Χετταίους
  - γ. στην τρωική εκστρατεία
  - δ. στην απώλεια των αγορών της Ανατολής
2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό στην Κρήτη εγκαταστάθηκαν:
  - α. Ίωνες
  - β. Αιολείς
  - γ. Αιολείς και Ίωνες
  - δ. Δωριείς
3. Με την Ανταλκίδειο (Βασίλειο) ειρήνη οι Σπαρτιάτες:
  - α. συμφώνησαν με τον Φίλιππο Β'
  - β. μεταβλήθηκαν στην ουσία σε όργανα της περσικής πολιτικής
  - γ. παρέδωσαν την Κύπρο στους Αθηναίους
  - δ. επιβεβαίωσαν την ανεξάρτητη και ακηδεμόνευτη πολιτική τους
4. Στην ελληνοιστοική εποχή η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε ήταν η:
  - α. γραμμική Β'

- β. αλφαβητική
- γ. Κοινή Ελληνική ή απλώς Κοινή
- δ. ιερογλυφική

5. Οι άρχοντες της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res publica) που συγκέντρωναν όλες τις προηγούμενες βασιλικές εξουσίες ήταν οι:

- α. τιμητές
- β. δήμαρχοι
- γ. ύπατοι
- δ. ταμίες

β. Να εξηγήσετε τους παρακάτω ιστορικούς όρους: μετοίκιο, λοχίτιδα εκκλησία.

178. ΘΕΜΑ_1_29034

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με ιστορικές περιόδους που προσδιορίζονται από τα στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Τιβέριος Γράκχος	α. Δημοκρατική Ρώμη
2. Κλεισθένης	β. μυκηναϊκός πολιτισμός
3. Περικλής	γ. Αρχαϊκή εποχή
4. Ατταλος Α΄	δ. Ομηρική εποχή
5. Οκταβιανός	ε. Αυγούστεια Ρώμη
	στ. Κλασική εποχή
	ζ. ελληνοιστορικοί χρόνοι

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός κατευθύνθηκε κυρίως προς τα μικρασιατικά παράλια.
2. Η περιοχή απέναντι από την Κύπρο ονομάστηκε Ιωνία.
3. Ο Λυκούργος και ο Εφιάλτης ήταν τύραννοι.
4. Στη διαδικασία εξέλιξης των πολιτευμάτων η δημοκρατία διαδέχθηκε την τυραννίδα.
5. Η σάρισα ήταν το δόρυ του μακεδονικού πεζικού.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: χορηγία , ρωμαϊκή δημοκρατία (Res publica).

179. ΘΕΜΑ_1_29052

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στο ολιγαρχικό ή τιμοκρατικό πολίτευμα κριτήριο διάκρισης των πολιτών ήταν:
  - α. το εισόδημα
  - β. η καταγωγή και η κατοχή γης
  - γ. η στρατιωτική ικανότητα
  - δ. η οικογένεια

2. Κατά την ελληνιστική περίοδο σε πνευματικά κέντρα εξελίχθηκαν οι παρακάτω μεγαλουπόλεις:
  - α. Πύλος, Ορχομενός, Τίρυνθα
  - β. Κωνσταντινούπολη, Ρώμη, Νικομήδεια
  - γ. Αθήνα, Σπάρτη, Κόρινθος
  - δ. Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια, Πέργαμος
3. Η ανώτερη κοινωνική τάξη στη Ρώμη την περίοδο της βασιλείας ήταν οι:
  - α. δημιουργοί
  - β. πληβείοι
  - γ. πελάτες
  - δ. πατρίκιοι
4. Ο Ρωμαίος δικτάτορας προερχόταν από τους:
  - α. υπάτους
  - β. τιμητές
  - γ. δημάρχους
  - δ. πραιτωρες
5. Έφθασε στο ακραίο σημείο να αποστρέφεται καθετί ελληνικό:
  - α. ο Κάτων ο Τιμητής
  - β. ο Γάιος Γράκχος
  - γ. ο Οκταβιανός
  - δ. ο Τιβέριος Γράκχος

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας εξέφραζε απόλυτα τις επιδιώξεις της Σπάρτης, η οποία στόχευε στην ηγεμονία της Ελλάδας.
  2. Στην Αθήνα τον αρχηγό της δημοκρατικής παράταξης Περικλή διαδέχθηκε ο Εφιάλτης.
  3. Η Αθήνα τον 5ο αιώνα έφθασε στο απόγειο της πολιτικής και πολιτισμικής της ανάπτυξης.
  4. Το επίνειο της Αθήνας κτίστηκε σύμφωνα με τα πολεοδομικά σχέδια του Ιππόδαμου από τη Μίλητο.
  5. Οι «λειτουργίες», δηλαδή οι έκτακτες εισφορές, βάρυναν εξίσου όλους τους Αθηναίους πολίτες.
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος, πελάτες.

180. ΘΕΜΑ_1_29534

- α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:
1. Ο Κίμων ήταν:
    - α. τύραννος της Αθήνας
    - β. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
    - γ. ηγέτης της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
    - δ. βασιλιάς της Σπάρτης
  2. Ο Πειραιάς χτίστηκε σύμφωνα με τα πολεοδομικά σχέδια του:

- α. Περικλή
β. Ιπποκράτη
γ. Αρχιμήδη
δ. Ιππόδαμου
3. Ένα από τα συμπτώματα της παρακμής της αρχαίας ελληνικής πόλης-κράτους κατά την κλασική εποχή ήταν:
- α. η οργάνωση μεγάλου κύματος αποικισμού
β. η υποχώρηση της πανελλήνιας ιδέας
γ. ο παρεμβατικός ρόλος των Περσών
δ. η εφαρμογή της πανελλήνιας ιδέας από τον Φίλιππο Β΄
4. Στον οικονομικό τομέα ο Μ. Αλέξανδρος προώθησε τη(ν):
- α. ενίσχυση του αυτοκρατορικού θησαυροφυλακίου
β. καθιέρωση της κάθε σατραπείας ως φορολογικής μονάδας
γ. διαχείριση του δημόσιου πλούτου από τους σατράπες
δ. δημιουργία ενιαίου νομισματικού συστήματος στην απέραντη αυτοκρατορία
5. Την περίοδο της βασιλείας στην Ρώμη την εξουσία του βασιλιά περιόριζαν:
- α. η σύγκλητος και η εκκλησία του λαού
β. οι δήμαρχοι
γ. οι ύπατοι
δ. οι ύπατοι και οι δήμαρχοι
- (II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής πραγματοποιήθηκε από τον J. Champollion.
  2. Η τέχνη των ομηρικών χρόνων συμβατικά ονομάστηκε γεωμετρική.
  3. Τιμοκρατικό ονομάστηκε το πολίτευμα που βασίστηκε στην επικράτηση των ευγενών-γαιοκτημόνων.
  4. Μετά τους περσικούς πολέμους και για πενήντα περίπου χρόνια η Σπάρτη εξελίχθηκε σε ηγεμονική δύναμη.
  5. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Ισοκράτης.
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: δημιουργοί (ομηρική εποχή) , λοχίτιδα εκκλησία (ρωμαϊκή πολιτεία – Res publica).

181. ΘΕΜΑ_1_30399

1. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Η οργάνωση του κράτους της αρχαίας Αιγύπτου είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
  2. Η γραμμική Β΄ γραφή δεν έχει ακόμη αποκρυπτογραφηθεί.
  3. Ο δωρικός ρυθμός αφορά την κεραμική τέχνη.
  4. Ο Κίμων πέθανε κατά την πολιορκία του Κιτίου στην Κύπρο.

5. Κύριο έργο των δημάρχων στη Ρώμη ήταν η προστασία των πληβείων.

(II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. διαμόρφωση της Κοινής Ελληνικής γλώσσας
- β. συγκέντρωση σχεδόν όλων των εξουσιών από τον Οκταβιανό
- γ. συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Φίλιππο Β΄
- δ. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- ε. δολοφονία του Εφιάλτη

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: μυκηναϊκός πολιτισμός, τριηραρχία, δικτάτορας.

182. ΘΕΜΑ_1_30731

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η παρακολούθηση των πλημμυρών του Νείλου βοήθησε τους Αιγύπτιους στην ανάπτυξη:

- α. φιλοσοφικής σκέψης
- β. δημοκρατικών αντιλήψεων
- γ. αστρονομικών και γεωμετρικών γνώσεων
- δ. του μονοθεϊσμού

2. Μία από τις αιτίες του δεύτερου ελληνικού αποικισμού (8ος – 6ος αι. π.Χ.) ήταν:

- α. οι πιέσεις από τις συνεχείς μετακινήσεις των ελληνικών φύλων
- β. η επιβολή τυραννικών καθεστώτων
- γ. οι εχθρικές επιδρομές
- δ. η στενοχωρία

3. Κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο, ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν στη σύγκρουση της Αθηναϊκής και της Πελοποννησιακής συμμαχίας ήταν:

- α. η ανάμειξη των Περσών στις εσωτερικές υποθέσεις των Ελλήνων
- β. οι θρησκευτικές συγκρούσεις μεταξύ Αθηναίων και Σπαρτιατών
- γ. η στρατιωτική υπεροχή των Σπαρτιατών
- δ. οι ηγεμονικές τάσεις της Αθήνας

4. Διαφωνούσε με την πανελλήνια ιδέα ο:

- α. Δημοσθένης
- β. Γοργίας
- γ. Φίλιππος Β΄
- δ. Ισοκράτης

5. Κατά την διάρκεια της ελληνιστικής εποχής, διοικητικά, οικονομικά και πολιτιστικά κέντρα του Ελληνισμού αποτέλεσαν οι πόλεις της:

- α. μητροπολιτικής Ελλάδας
- β. Ιωνίας
- γ. Ανατολής
- δ. Μακεδονίας

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο άνθρωποι ταπεινής κοινωνικής προέλευσης δεν είχαν τη δυνατότητα ποτέ στη ζωή τους να καταλάβουν σημαντικά αξιώματα.
  2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό ελληνικά φύλα μετακινήθηκαν προς τη Δύση.
  3. Στους ελληνιστικούς χρόνους οι πολίτες διαδραμάτιζαν σημαντικό ρόλο στην άσκηση της εξουσίας.
  4. Στην αρχαία Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, οι πληβείοι δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα.
  5. Ο Κάτων ο Τιμητής, αν και είχε ελληνική παιδεία, θεωρούσε ότι ο ελληνικός πολιτισμός ασκούσε αρνητική επίδραση στα παραδοσιακά ήθη των Ρωμαίων.
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ελληνικός μεσαίωνας ή σκοτεινοί χρόνοι, πελάτες.

183. ΘΕΜΑ_1_30737

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής επικύρωσε την ελληνικότητα του μυκηναϊκού πολιτισμού.
  2. Η ομηρική εποχή χαρακτηρίστηκε από τους ερευνητές ως «ελληνικός μεσαίωνας», γιατί παλαιότερα τη θεωρούσαν περίοδο παρακμής.
  3. Η σπαρτιατική ηγεμονία ήταν αποτέλεσμα των περσικών πολέμων.
  4. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Αθηναίος ρητοροδιδάσκαλος Ισοκράτης.
  5. Ο τίτλος του Αυγούστου (σεβαστού) αναγνώριζε στον Οκταβιανό θεϊκές ιδιότητες.
- (II) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:
1. Το κυρίαρχο πολιτειακό όργανο λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος στις ελληνικές πόλεις-κράτη ήταν η:
    - α. εκκλησία του δήμου
    - β. συνέλευση των γερόντων
    - γ. συνέλευση των πολεμιστών
    - δ. γερουσία
  2. Στην κλασική Αθήνα τα θεωρικά ήταν:
    - α. τα έξοδα του δείπνου μιας φυλής σε θρησκευτικές εορτές
    - β. το αντίτιμο της ελεύθερης εισόδου των πολιτών στο θέατρο
    - γ. τα έξοδα εξοπλισμού μιας τριήρους
    - δ. τα έξοδα μιας επίσημης αποστολής σε πανελλήνιες εορτές
  3. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν:
    - α. ολιγαρχικό
    - β. η απόλυτη μοναρχία
    - γ. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από τη λειτουργία βουλής
    - δ. η τυραννίδα
  4. Το σπουδαιότερο εμπορικό και πνευματικό κέντρο της ελληνιστικής εποχής ήταν η:
    - α. Αντιόχεια

β. Αλεξάνδρεια

γ. Πέργαμος

δ. Αθήνα

5. Η λογίτιδα εκκλησία στην αρχαία Ρώμη εκπροσωπούσε:

α. τους πατρικίους

β. τους πληβείους

γ. το σύνολο των Ρωμαίων

δ. όσους Ρωμαίους πολίτες στρατεύονταν

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: τιμοκρατικό πολίτευμα, ρωμαϊκή δημοκρατία (Res publica).

184. ΘΕΜΑ_1_31628

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Τις πρώτες πληροφορίες για τον μυκηναϊκό κόσμο είχαμε από:

α. τις πινακίδες της γραμμικής Β΄ γραφής

β. τα ομηρικά έπη

γ. τη στήλη της Ροζέτας

δ. την ιστορία του Ηροδότου

2. Η ίδρυση αποικιών στην αρχαϊκή εποχή ήταν επιχείρηση οργανωμένη εξ ολοκλήρου από:

α. τους αποίκους

β. την εκκλησία του δήμου

γ. τη μητέρα-πόλη (μητρόπολη)

δ. τους αρίστους

3. Έδρα της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας ορίστηκε η:

α. Δήλος

β. Αθήνα

γ. Ακρόπολη

δ. Κόρινθος

4. Αντίθετος στην πανελλήνια ιδέα και πιστός στον πρωταγωνιστικό ρόλο της Αθήνας ήταν ο:

α. ρητοροδιδάσκαλος Ισοκράτης

β. ιστορικός Θουκυδίδης

γ. Φίλιππος Β΄ της Μακεδονίας

δ. ρήτορας Δημοσθένης

5. Η Δωδεκάδελτος, που συγκροτήθηκε μετά από αγώνες των πληβείων στην αρχαία Ρώμη, περιείχε για πρώτη φορά την καταγραφή:

α. του εθιμικού δικαίου

β. του γραπτού δικαίου

γ. των αρχόντων της Ρώμης

δ. της ιστορίας της Ρώμης

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: βασιλεύς (μυκηναϊκή περίοδος), ελληνικός μεσαίωνας (σκοτεινοί χρόνοι), γραμματικοί.

185. ΘΕΜΑ_1_31666

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. ομηρικός οίκος	α. ιδέα της ισότητας
2. σπλιτική φάλαγγα	β. δημιουργοί
3. πόλη-κράτος	γ. απόλυτη μοναρχία
4. αθηναϊκή ηγεμονία	δ. άστυ και ύπαιθρος χώρα
5. μακεδονική φάλαγγα	ε. πεζέταιροι
6. ελληνιστικά βασίλεια	

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- β. ναυμαχία της Σαλαμίνας
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. μάχη του Μαραθώνα
- ε. ιωνική επανάσταση

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ισηγορία, ύπατοι.

186. ΘΕΜΑ_1_32290

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Αποκάλεσε την Αίγυπτο «δώρο του Νείλου» ο:
  - α. φαραώ Ακενατών
  - β. ιστορικός Ηρόδοτος
  - γ. Γάλλος αιγυπτιολόγος J. Champollion
  - δ. αυτοκράτορας Οκταβιανός
2. Ο/Η μεγαλύτερος/η θεός/ά στο αιγυπτιακό πάνθεο ήταν:
  - α. ο Όσιρις
  - β. ο Ρα
  - γ. η Ίσις
  - δ. ο Ωρος
3. Οι ευγενείς στην αρχαϊκή εποχή ονομάζονταν και:
  - α. τιμητές
  - β. ιππείς
  - γ. κακοί
  - δ. αισυμνήτες

4. Ηγεμονική θέση ανάμεσα στις ελληνικές πόλεις - κράτη μετά τον Πελοποννησιακό πόλεμο κατέλαβε η:
  - α. Αθήνα
  - β. Θήβα
  - γ. Σπάρτη
  - δ. Κόρινθος

5. Οι Μακεδόνες και ο Φίλιππος Β΄ επιβλήθηκαν στρατιωτικά στις πόλεις της Νότιας Ελλάδας με τη μάχη:
  - α. των Πλαταιών
  - β. των Θερμοπυλών
  - γ. της Χαιρώνειας
  - δ. των Λεύκτρων

(II) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): Θουκυδίδης, σπονδές, σύμμαχος, Ισοκράτης, άποικος, κληρωτός, Αθήνα.

«Ο Περικλής συνομολόγησε με τους Σπαρτιάτες (445 π.Χ.) ειρήνη για τριάντα χρόνια με τις τριακοντούτεις .....(1). Η περίοδος της τριακονταετούς ειρήνης, που στην πραγματικότητα κράτησε μόνο δεκαπέντε χρόνια, ταυτίζεται με την ανάπτυξη της .....(2) στο εσωτερικό της και την απόλυτη κυριαρχία επί των .....(3) της. Κύριος συντελεστής της κατάστασης ήταν αναμφισβήτητα ο Περικλής, ο οποίος καθιέρωσε τη χρηματική αποζημίωση για τους .....(4) άρχοντες, τους βουλευτές και τους λαϊκούς δικαστές. Ο .....(5) μάς εξιστορεί με ακρίβεια το πολιτικό καθεστώς που επικρατούσε στην Αθήνα εκείνη την εποχή.»

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: δημιουργοί (ομηρική εποχή), δικτάτορας.

187. ΘΕΜΑ 1_32422

α. (I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά, ξεκινώντας από το αρχαιότερο:

- α. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- β. διάταγμα του Καρακάλλα
- γ. συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Αλέξανδρο
- δ. αρχή της αυτοκρατορικής περιόδου στη Ρώμη
- ε. τέλος Περσικών πολέμων

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Στην αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής συνέβαλε σημαντικά η ανάγνωση της στήλης της Ροζέτας.
2. Οι μεταρρυθμίσεις του Κλεισθένη χρονολογούνται το 508 π.Χ., δηλαδή τον 5ο αιώνα π.Χ.
3. Μια από τις λειτουργίες ήταν και η τριηραρχία.
4. Ο Φίλιππος Β΄ προέδρευσε στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ.
5. Οι πατρίκιοι αποτελούσαν τη «μεσαία» κοινωνική τάξη της αρχαίας Ρώμης.

β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: πόλις ή άστυ, μητρόπολη, Θηβαϊκή ηγεμονία.

188. ΘΕΜΑ_1_32529

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. τιμοκρατία	α. επικράτηση των «ολίγων»
2. βασιλεία	β. ευγενείς που επιβλήθηκαν δια της βίας
3. ηγεμονία	γ. κριτήριο διάκρισης των πολιτών είναι το εισόδημα
4. τυραννίδα	δ. κυρίαρχο πολιτικό όργανο η εκκλησία του δήμου
5. δημοκρατία	ε. κληρονομικός άρχοντας
6. ολιγαρχία	

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ίδρυση Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
  - β. μάχη του Μαραθώνα
  - γ. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
  - δ. συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Φίλιππο Β΄
  - ε. τριακοντούταις σπονδαί
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: μετοίκιο, φρατρική εκκλησία.

189. ΘΕΜΑ_1_34172

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Οι ευγενείς κατά την αρχαϊκή εποχή αποκαλούνταν και:
  - α. εσθλοί
  - β. τύραννοι
  - γ. δυνατοί
  - δ. τιμητές
2. Ηγεμονική θέση μεταξύ των ελληνικών πόλεων-κρατών μετά τον Πελοποννησιακό πόλεμο απέκτησε η:
  - α. Αθήνα
  - β. Θήβα
  - γ. Σπάρτη
  - δ. Κόρινθος
3. Οι Μακεδόνες επιβλήθηκαν στρατιωτικά στις πόλεις της νοτίου Ελλάδας:
  - α. με το Συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.)
  - β. με τη μάχη της Χαιρώνειας (338 π.Χ.)
  - γ. με τη μάχη της Μαντινείας (362 π.Χ.)
  - δ. με τη μάχη των Λεύκτρων (371 π.Χ.)
4. Η ίδρυση της Ρώμης, σύμφωνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα, αποδίδεται στους:
  - α. Αιγύπτιους

β. Έλληνες αποίκους

γ. Δωριείς

δ. Ετρούσκους

5. Η συνέλευση των στρατευμένων πολιτών της Ρώμης ονομαζόταν:

α. φρατρική εκκλησία

β. φυλετική εκκλησία

γ. λοχίτιδα εκκλησία

δ. σύγκλητος

(II) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η πολιτική οργάνωση στην αρχαία Αίγυπτο βασίστηκε στην ιδέα της θεοποίησης του φαραώ.

2. Η γραμμική Β΄ ήταν η γραφή που χρησιμοποιήθηκε από ειδικευμένους γραφείς στα μυκηναϊκά ανάκτορα.

3. Ανώτατος άρχοντας ενός μυκηναϊκού ανακτόρου ήταν ο βασιλεύς.

4. Τα θεωρικά ήταν τα έξοδα μιας επίσημης αποστολή σε πανελλήνιες εορτές.

5. Η μάχη της Μαντινείας (362 π.Χ.) σηματοδότησε το τέλος της Θηβαϊκής Ηγεμονίας.

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: γραμματικοί, τιμητές.

190. ΘΕΜΑ_1_34187

α. (I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. επιδρομές των λαών της θάλασσας	α. οι βασιλείς εξελίχθηκαν σε κληρονομικούς
2. οπλιτική φάλαγγα	β. περιορισμός της βασιλικής εξουσίας
3. μόνιμη εγκατάσταση πληθυσμών	γ. περιορισμός των αριστοκρατικών στην Αθήνα
4. οικονομική κρίση στα τέλη 9ου αι. π.Χ.	δ. παρακμή των Μυκηναίων
5. ηγεμονικές τάσεις της Αθήνας	ε. ανάπτυξη της ιδέας της ισότητας
6. Εφιάλτης	

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

α. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος

β. ναυμαχία της Σαλαμίνας

γ. Πελοποννησιακός πόλεμος

δ. μάχη του Μαραθώνα

ε. ιωνική επανάσταση

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: εκκλησία του δήμου (ομηρικών κοινωνιών), Δωδεκάδελτος.

191. ΘΕΜΑ_1_34190

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Στην κορυφή της κοινωνικής ιεραρχίας στην Αίγυπτο βρισκόταν το ιερατείο.
2. Κατά την ομηρική εποχή διαμορφώθηκαν οι θρησκευτικές αντιλήψεις που συγκρότησαν το ολυμπιακό δωδεκάθεο.
3. Η ίδρυση αποικιών κατά την αρχαϊκή εποχή (8ος – 6ος αι. π.Χ.) ήταν επιχείρηση οργανωμένη εξ ολοκλήρου από τη μητέρα-πόλη (μητρόπολη).
4. Στα αριστοκρατικά καθεστώτα η εξουσία βρισκόταν στα χέρια του πλήθους.
5. Το αξίωμα του δημάρχου εμφανίζεται στη Ρώμη στις αρχές του 5ου αι.π.Χ. και ήταν αποτέλεσμα των κοινωνικών αγώνων των πληβείων.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Αίγυπτος	α. μεγάλο λιμάνι
2. Μυκήνες	β. βωμός του Διός
3. Αντιόχεια	γ. Πειραιάς
4. Αλεξάνδρεια	δ. δώρο του Νείλου
5. Πέργαμος	ε. Τετράπολις
	στ. θησαυρός του Ατρέως

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: λειτουργία, Δωδεκάδελτος.

192. ΘΕΜΑ_1_35288

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός αναπτύχθηκε στην ηπειρωτική Ελλάδα κατά την ύστερη εποχή του χαλκού (1600 - 1100 π.Χ.).
2. Αιολίς ονομάστηκε η περιοχή του βορειανατολικού Αιγαίου στην οποία εγκαταστάθηκαν ελληνικά φύλα από τη βορειανατολική Πελοπόννησο.
3. Ο ιστορικός βίος του θεσμού της πόλης-κράτους ξεκίνησε με την εγκαθίδρυση δημοκρατικών πολιτευμάτων.
4. Η Πέργαμος ήταν πρωτεύουσα του κράτους των Ατταλιδών στη Μ. Ασία.
5. Η φυλετική εκκλησία ήταν αρχικά η συνέλευση των πληβείων, μετά όμως την εξίσωση των τάξεων την αποτέλεσαν όλοι οι Ρωμαίοι.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος

- β. ναυμαχία της Σαλαμίνας
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. μάχη του Μαραθώνα
- ε. ιωνική επανάσταση

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: δούλοι (ομηρικού οίκου), μακεδονική φάλαγγα, περγαμηνή.

193. ΘΕΜΑ 2_24012

- α. Να εξηγήσετε τι ήταν στην κλασική Αθήνα οι λειτουργίες και να αναφέρετε ονομαστικά τις σπουδαιότερες από αυτές.
- β. Ποιοι ήταν στη δημοκρατική Ρώμη οι δύο ύπατοι και τι ρόλο επιτελούσαν;

194. ΘΕΜΑ 2_24250

- α. Να περιγράψετε το σύστημα διακυβέρνησης που εφαρμόστηκε στα ελληνιστικά βασίλεια και τις συνέπειες που είχε για τους πολίτες.
- β. Ποιες εκκλησίες λειτούργησαν προοδευτικά στο ρωμαϊκό κράτος την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica);

195. ΘΕΜΑ 2_25351

- α. Ποια ήταν τα αίτια της αντιπαράθεσης μεταξύ Αθηναϊκής και Πελοποννησιακής συμμαχίας κατά την κλασική εποχή;
- β. Ποιο ήταν το έργο των τιμητών στα χρόνια της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica);

196. ΘΕΜΑ 2_27592

- α. Πώς ήταν οργανωμένος οικονομικά ο «οίκος» την ομηρική εποχή;
- β. Ποιες ήταν οι αρμοδιότητες των τιμητών στο ρωμαϊκό κράτος κατά την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica);

197. ΘΕΜΑ 2_29314

- α. Ποια έσοδα είχε το αθηναϊκό κράτος την εποχή του Περικλή από τη φορολογία και τις εισφορές των συμμάχων;
- β. Ποιο ήταν το έργο των τιμητών στα χρόνια της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica);

198. ΘΕΜΑ 2_30496

- α. Ποια ήταν τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση αποικιών τον 8ο-6ο αι. π.Χ.;
- β. Ποιο ήταν το έργο των τιμητών στην αρχαία Ρώμη;

199. ΘΕΜΑ 2_30749

- α. Ποιοι ήταν οι λόγοι που οδήγησαν στον δεύτερο ελληνικό αποικισμό;
- β. Ποιο ήταν το έργο των τριών εκκλησιών στο ρωμαϊκό κράτος κατά την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica);

200. ΘΕΜΑ_2_32262

- α. Ποιον χαρακτήρα είχαν οι επεκτατικές βλέψεις των Μυκηναίων προς βορρά και πώς αυτές εξελίχθηκαν;
- β. Ποιος ήταν ο ρόλος των τιμητών κατά την περίοδο της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res publica);

201. ΘΕΜΑ_2_32427

- α. Ποιο σύστημα διακυβέρνησης επικράτησε στα ελληνιστικά βασίλεια της Ανατολής και ποια ήταν τα χαρακτηριστικά του;
- β. Τι ήταν στην αρχαία Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, η εκκλησία του λαού ή φρατρική εκκλησία και ποιες ήταν οι αρμοδιότητές της;

202. ΘΕΜΑ_2_33053

- α. Να παρουσιάσετε το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα.
- β. Να αξιολογήσετε τον πολιτικό ρόλο των τιμητών.

203. ΘΕΜΑ_2_33090

- α. Να αναπτύξετε δύο ενέργειες που έκανε ο Φίλιππος Β΄ για να πετύχει την ισχυροποίηση της Μακεδονίας.
- β. Να παρουσιάσετε τις τρεις εκκλησίες που λειτούργησαν στο ρωμαϊκό κράτος κατά την διάρκεια της δημοκρατίας (Res publica).

204. ΘΕΜΑ_2_35187

- α. Ποιες ήταν οι κυριότερες αιτίες του Πελοποννησιακού πολέμου;
- β. Ποιο ρόλο έπαιξε η Δωδεκάδελτος στην εξέλιξη των κοινωνικών αγώνων των πληβείων κατά την περίοδο της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica);

205. ΘΕΜΑ_3_30007

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι/-ες στις ιστορικές γνώσεις σας, να παρουσιάσετε:

- α. τους άρχοντες της Ρώμης κατά την περίοδο της Res publica, αναφέροντας τη χρονική διάρκεια της θητείας τους και τις αρμοδιότητές τους.
- β. τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων εξουσίας κατά την ίδια περίοδο.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η εκδίωξη της ετρουσκικής δυναστείας δεν έφερε ριζικές αλλαγές στο πολιτειακό καθεστώς της Ρώμης. [...] Η μόνη σημαντική θεσμική καινοτομία ήταν η ακόλουθη: η νικήτρια αριστοκρατική τάξη κατέργησε το αξίωμα του αιρετού βασιλιά και όρισε στη θέση του δύο αιρετούς άρχοντες-πραιτωρες (praetores) ή υπάτους (consules) με μονοετή θητεία και απόλυτη εξουσία σε θέματα στρατιωτικά, πολιτικά, θρησκευτικά. Όταν πάντως υπήρχε ανάγκη, ήταν δυνατό ν' αναβιώσει η βασιλική εξουσία στο πρόσωπο ενός δικτάτορα: Βέβαια για την άσκηση αυτού του έκτακτου αξιώματος προβλεπόταν από το πολίτευμα το περιορισμένο διάστημα των έξι μηνών. Παράλληλα μεγαλύτερη πολιτική σημασία αποκτούν η Σύγκλητος και η λαϊκή συνέλευση. Ως τότε οι πολίτες συνέρχονταν για να

επικυρώσουν απλώς τα βασιλικά διατάγματα. Τώρα η συνέλευση του λαού ψηφίζει με ένα «ναι» ή ένα «όχι», όταν οι ύπατοι υποβάλλουν στην κρίση τους θέματα για λήψη απόφασης σε κρίσιμα θέματα.

Rostovtzeff, M., Ρωμαϊκή Ιστορία, μτφ. Β. Κάλφογλου, Παπαζήση, Αθήνα 1984, σ. 40.

206. ΘΕΜΑ_1_23733

α. (I) Να κατατάξετε τις ακόλουθες ιστορικές περιόδους σε χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από την αρχαιότερη).

- α. κλασική
- β. ρωμαϊκή
- γ. αρχαϊκή
- δ. ελληνιστική
- ε. μυκηναϊκή

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

- 1. Ο Ηρόδοτος αποκαλεί την Αίγυπτο «δώρο του Νείλου».
- 2. Η γραμμική Β' γραφή δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί.
- 3. Το Πανιώνιο ήταν θρησκευτική ένωση πόλεων με κέντρο την Κρήτη.
- 4. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Δημοσθένης.
- 5. Ο Κάτων ο Τιμητής αντιπαθούσε κάθε τι ελληνικό, αν και διέθετε αξιόλογη ελληνική παιδεία.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: σπλιτική φάλαγγα, θεωρικά.

207. ΘΕΜΑ_1_23735

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

- 1. Πλήθος επιγραφών της αρχαίας Αιγύπτου αναφέρουν τον φαραώ ως θεό.
- 2. Ο Ερίκος Σλήμαν αποκρυπτογράφησε τη γραμμική Β' γραφή.
- 3. Η φιλοσοφία γεννήθηκε κατά την αρχαϊκή εποχή.
- 4. Η μεγάλη παραγωγή χειρογράφων της Βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας διευκολύνθηκε από την εύκολη παροχή γραφικής ύλης που προερχόταν από το φυτό πάπυρος.
- 5. Οι δήμαρχοι αναδείχθηκαν ως νέα μορφή εξουσίας στη Ρώμη, που προστάτευε τους πληβείους από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Φίλιππος Β'	α. ιστοριογραφία
2. Λυσίας	β. αγροτικός νόμος
3. Πλάτων	γ. ρητορική

4. Θουκυδίδης	δ. νομοθέτης ή αισυμνήτης
5. Τιβέριος Γράκχος	ε. ένωση των Ελλήνων
	στ. φιλοσοφία

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη, φυλετική (εκκλησία).

208. ΘΕΜΑ 1_23736

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η βάση της οικονομίας της Αιγύπτου ήταν το εμπόριο.
2. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β' γραφής οφείλεται στον Μ. Ventris και τον J. Chadwick.
3. Τα πρώτα κράτη που συγκροτήθηκαν κατά την ομηρική εποχή στην Ελλάδα ήταν φυλετικά.
4. Στην τυραννίδα κυρίαρχο πολιτειακό όργανο αναδεικνύεται η εκκλησία του δήμου.
5. Η ιωνική επανάσταση ήταν η αιτία για τους περσικούς πολέμους.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Θουκυδίδης	α. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης της Αθήνας
2. Λυκούργος	β. αγροτικός νόμος
3. Κίμων	γ. ρητορική
4. Εφιάλτης	δ. νομοθέτης ή αισυμνήτης
5. Τιβέριος Γράκχος	ε. ιστοριογραφία
	στ. εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης της Αθήνας

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: σπλιτική φάλαγγα, δικτάτορας.

209. ΘΕΜΑ 1_23991

α. (I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά πρόσωπα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

- α. Εφιάλτης
- β. Περικλής
- γ. Σόλων
- δ. Αλέξανδρος Γ'
- ε. Τιβέριος Γράκχος

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ο Θουκυδίδης ονομάζει την Αίγυπτο «δώρο του Νείλου».
2. Η γραμμική Β' γραφή είναι μια παραλλαγή σφηνοειδούς γραφής.

3. Μια από τις λειτουργίες ήταν και η αρχιθεωρία.
4. Η Αλεξάνδρεια και η Αντιόχεια ήταν σημαντικά πολιτισμικά κέντρα κατά την κλασική εποχή.
5. Στην αρχαία Ρώμη η τάξη των πατρικίων συγχωνεύτηκε κάποια στιγμή με εκείνη των πληβείων.

β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: τριακοντούτεις σπονδαί, πελάτες.

210. ΘΕΜΑ 1_24002

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Πεισίστρατος	α. κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας
2. Περικλής	β. αποκρυπτογράφησε τη γραμμική Β' γραφή
3. Κίμων	γ. τύραννος της Αθήνας
4. Ερίκος Σλήμαν	δ. αρχηγός των δημοκρατικών που έκλεισε ειρήνη για τριάντα χρόνια με τους Σπαρτιάτες (τριακοντούτεις σπονδαί)
5. Ισοκράτης	ε. έκανε τις πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες
	στ. εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης που εξοστρακίστηκε

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η γραμμική Β' γραφή μάς έχει δώσει συνεχή κείμενα με λογοτεχνικό περιεχόμενο.
2. Η ελληνική αλφαβητική γραφή πρόεκυψε από το φοινικικό αλφάβητο.
3. Ο Κίμων νίκησε τους Πέρσες στον Ευρυμέδοντα ποταμό στις μικρασιατικές ακτές.
4. Κατά τα ελληνιστικά χρόνια ο θεσμός της δουλείας υποχώρησε.
5. Το μεταρρυθμιστικό έργο των Γράκων απέτυχε.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: ισηγορία, θεωρικά, Corpus juris civilis (αστικό δίκαιο).

211. ΘΕΜΑ 1_24161

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Ζάλευκος	α. νομοθέτης στην Αθήνα
2. Κίμων	β. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
3. Λυκούργος	γ. ηγέτης της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
4. Φίλιππος	δ. νομοθέτης σε ελληνική αποικία της Δύσης
5. Εφιάλτης	ε. νομοθέτης στη Σπάρτη
6. Δράκων	

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο, βασιλικοί υπάλληλοι συγκέντρωναν ένα ποσοστό της γεωργικής παραγωγής για τον φαραώ.
  2. Ένα από τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση αποικιών κατά την αρχαϊκή εποχή ήταν και η έλλειψη πρώτων υλών, ιδιαίτερα μετάλλων.
  3. Στο σύστημα διακυβέρνησης των ελληνιστικών βασιλείων ο πολίτης εξακολούθησε να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο.
  4. Κατά την περίοδο της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica) η σύγκλητος εκπροσωπούσε την ιστορική συνέχεια του ρωμαϊκού κράτους.
  5. Παρά τη δολοφονία του Τιβέριου Γράκχου, ο «αγροτικός νόμος» του εφαρμόστηκε από τους συγκλητικούς.
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: ραψωδοί, νομοθέτες (αισυμνήτες), Κοινή Ελληνική (Κοινή γλώσσα).

212. ΘΕΜΑ_1_24163

- α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με πόλεις της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Εφιάλτης	α. Ρώμη
2. Λυκούργος	β. Πέργαμος
3. Σέλευκος	γ. Σπάρτη
4. Άτταλος Α΄	δ. Αθήνα
5. Γάιος Γράκχος	ε. Θήβα
	στ. Αλεξάνδρεια
	ζ. Αντιόχεια

- (II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Ο φαραώ Αμένοφις Δ΄ προσπάθησε να επιβάλει τον Ρα ως μοναδικό θεό.
  2. Οι πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες έγιναν το 1876 από τον M. Ventris.
  3. Βασικές επιδιώξεις της πόλης-κράτους ήταν η ελευθερία, η αυτονομία και η αυτάρκεια.
  4. Η σάρισα ήταν αρχικά θηβαϊκό δόρυ μήκους 2 μέτρων.
  5. Στην αρχαία Ρώμη η άνοδος της βασιλείας συμπίπτει με την απομάκρυνση των Ετρούσκων.
- β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: βασιλεύς (στα μυκηναϊκά βασίλεια), Καλλίειος συνθήκη.

213. ΘΕΜΑ_1_24225

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο υπήρχε ειδικευση των επαγγελματιών.
  2. Ο Μ. Αλέξανδρος συγκάλεσε το πρώτο πανελλήνιο συνέδριο στην Κόρινθο το 337 π.Χ.
  3. Η διαμόρφωση της Κοινής Ελληνικής οφείλεται στη συγχώνευση των ελληνικών διαλέκτων στον χώρο της Ανατολής, έχοντας ως βάση την αττική διάλεκτο.
  4. Όλοι οι άρχοντες του ρωμαϊκού κράτους της περιόδου της δημοκρατίας (Res publica) εκλέγονταν για δώδεκα μήνες.
  5. Ο Κάτων ο Τιμητής πρότεινε την ψήφιση του αγροτικού νόμου.
- (II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
- α. μάχη της Χαιρώνειας
  - β. ιωνική επανάσταση
  - γ. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
  - δ. Πελοποννησιακός πόλεμος
  - ε. περσικοί πόλεμοι
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: δημιουργοί ομηρικής εποχής, πελάτες.

214. ΘΕΜΑ_1_24227

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Η οργάνωση του κράτους στην αρχαία Αίγυπτο είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
  2. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής επικύρωσε την ελληνικότητα του μυκηναϊκού πολιτισμού.
  3. Οι προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους ήταν αποκλειστικά και μόνο η ελευθερία και η αυτάρκεια.
  4. Στον ελληνιστικό κόσμο οι ελληνικές πόλεις-κράτη και η περσική αυτοκρατορία χρησιμοποιούσαν κοινό νόμισμα.
  5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε την ψήφιση του αγροτικού νόμου.
- (II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
- α. μάχη της Χαιρώνειας
  - β. συνέδριο στην Κόρινθο υπό τον Φίλιππο
  - γ. συνέδριο στην Κόρινθο μπροστά στον περσικό κίνδυνο
  - δ. Πελοποννησιακός πόλεμος
  - ε. ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: θεωρικά, δικτάτορας.

215. ΘΕΜΑ_1_24229

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Στη γόνιμη αιγυπτιακή γη καλλιεργούνταν αποκλειστικά και μόνο σιτάρι και κριθάρι.
  2. Το χαλκιδικό αλφάβητο έγινε το πρότυπο διαμόρφωσης του λατινικού.
  3. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Ισοκράτης.
  4. Το σύστημα διακυβέρνησης στον ελληνιστικό κόσμο ήταν η απόλυτη μοναρχία.
  5. Πατρίκιοι ήταν όλοι οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης και των γύρω περιοχών.
- (II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
- α. μεταρρυθμίσεις των Γράκχων
  - β. τριακοντούτεις σπονδαί
  - γ. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
  - δ. μάχη του Μαραθώνα
  - ε. τρωική εκστρατεία
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: γεωμετρική τέχνη, λοχίτιδα εκκλησία.

216. ΘΕΜΑ 1_24298

- α. (I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά, ξεκινώντας από το αρχαιότερο:
- α. πρώτος ελληνικός αποικισμός
  - β. αγροτικός νόμος
  - γ. συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Φίλιππο
  - δ. θάνατος του Μ. Αλεξάνδρου
  - ε. μεταρρυθμίσεις του Κλεισθένη
- (II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Η γραμμική Β΄ γραφή δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί.
  2. Η πόλη-κράτος περιελάμβανε το άστυ και την ύπαιθρο χώρα.
  3. Μια από τις λειτουργίες ήταν και τα θεωρικά.
  4. Η Αντιόχεια και η Αλεξάνδρεια άκμασαν κατά την κλασική εποχή.
  5. Στην αρχαία Ρώμη οι πληβείοι σταδιακά ήρθαν σε επιμειξίες με τους πατρικίους.
- β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: Ανταλκίδειος ειρήνη, δικαίωμα veto (δημοκρατική Ρώμη).

217. ΘΕΜΑ 1_25199

- α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Οι Έλληνες δεν ήταν αντιμέτωποι με τους Πέρσες στη:
    - α. μάχη της Ιμέρας
    - β. μάχη των Πλαταιών
    - γ. μάχη του Μαραθώνα
    - δ. ναυμαχία του Αρτεμισίου
  2. Κατά την περίοδο ίδρυσης της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας το συμμαχικό ταμείο:
    - α. μεταφερόταν κάθε χρόνο σε διαφορετική πόλη-σύμμαχο της Αθήνας

- β. βρισκόταν στην Αθήνα
- γ. βρισκόταν στη Δήλο
- δ. βρισκόταν στους Δελφούς

3. Εκπρόσωπος της δημοκρατικής παράταξης στην αρχαία Αθήνα ήταν ο:

- α. Εφιάλτης
- β. Κίμων
- γ. Πεισίστρατος
- δ. Περίανδρος

4. Δεν ήταν λειτουργία στη δημοκρατική Αθήνα ο θεσμός:

- α. της χορηγίας
- β. των θεωρικών
- γ. της εστίασης
- δ. της τριηραρχίας

5. Ήταν αντίθετος με την πολιτική της πανελληνίας ιδέας ο:

- α. Μ. Αλέξανδρος
- β. Δημοσθένης
- γ. Ισοκράτης
- δ. Φίλιππος Β΄

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο φαράω Ακενατόν προσπάθησε να εξαλείψει την πολυθεΐα.
2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό τα ελληνικά φύλα κατευθύνθηκαν στον Εύξεινο Πόντο.
3. Η αρχαϊκή εποχή τελειώνει με τους περσικούς πολέμους.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος, κατά την άσκηση της πολιτικής του, αγνόησε τα πολιτιστικά στοιχεία της παράδοσης των λαών της Ανατολής.
5. Ο Κάτων ο Τιμητής είχε ελληνική παιδεία.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: γεωμετρική τέχνη, Καλλίειος συνθήκη.

218. ΘΕΜΑ 1_25206

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. Ερίκος Σλήμαν	α. προστασία των ηθών της πολιτείας
2. J. Champollion	β. ανασκαφές στις Μυκήνες
3. Λυκούργος	γ. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής
4. Κίμων	δ. εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
5. Ισοκράτης	ε. νομοθέτης στη Σπάρτη
6. Κάτων	
7. M. Ventris	

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ελληνική φιλοσοφική σκέψη γεννήθηκε στην Ιωνία κατά την αρχαϊκή εποχή.
2. Στο συνέδριο της Κορίνθου, το 337 π.Χ., συμφωνήθηκε να ιδρυθεί πανελλήνια συμμαχία με ισόβιο αρχηγό τον Φίλιππο Β΄.
3. Ο βασιλιάς στην αρχαία Ρώμη ήταν κληρονομικός.
4. Ο Οκταβιανός συγκέντρωσε με τη βία όλες τις εξουσίες του Ρωμαϊκού κράτους.
5. Ο Βεσπασιανός υπήρξε ιδρυτής της δυναστείας των Φλαβίων (69-96 μ.Χ).

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: άριστοι (ομηρική εποχή), οπλιτική φάλαγγα.

219. ΘΕΜΑ_1_25418

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο η βάση της οικονομίας ήταν:

- α. το εμπόριο
- β. η ναυτιλία
- γ. η γεωργία
- δ. η βιοτεχνία

2. Στην κρίση της αριστοκρατικής δομής στην αρχαϊκή εποχή συνέβαλαν:

- α. η απουσία εργασιακής ειδίκευσης και η στενοχωρία
- β. η ενίσχυση της βασιλικής εξουσίας και η βουλή των γερόντων
- γ. η αύξηση του πληθυσμού και ο Α΄ αποικισμός
- δ. η ανάπτυξη του εμπορίου και της βιοτεχνίας και η δημιουργία της οπλιτικής φάλαγγας

3. Στην ελληνιστική περίοδο η εύκολη παροχή γραφικής ύλης από την επεξεργασία του φυτού πάπυρος συνέβαλε στη μεγάλη παραγωγή χειρογράφων στη Βιβλιοθήκη της:

- α. Αθήνας
- β. Αλεξάνδρειας
- γ. Αντιόχειας
- δ. Περγάμου

4. «Πατρίκιου», την περίοδο της βασιλείας, ονομάζονταν οι Ρωμαίοι που:

- α. ανήκαν σε παλαιές μεγάλες οικογένειες
- β. ήταν οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης και των γύρω περιοχών
- γ. δέχονταν την προστασία ανώτερων τάξεων
- δ. δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα

5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε την ψήφιση του:

- α. Διατάγματος των Μεδιολάνων
- β. αγροτικού νόμου
- γ. διατάγματος του Καρακάλλα
- δ. συμβουλίου του αυτοκράτορα

β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: λααγέτας, τριηραρχία, λοχίτιδα εκκλησία.

220. ΘΕΜΑ 1_26194

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
α. σύγκρουση Αθηναϊκής και Πελοποννησιακής συμμαχίας	1. μάχη της Χαιρώνειας
β. συνθήκη ειρήνης Αθηναίων-Περσών	2. Ιωνική επανάσταση
γ. αφορμή για τους Περσικούς πολέμους	3. Πελοποννησιακός πόλεμος
δ. συμφωνία Σπαρτιατών-Περσών	4. μάχη του Μαραθώνα
ε. νίκη του Φιλίππου Β΄	5. Καλλίειος συνθήκη
	6. Ανταλκίδειος ειρήνη
	7. μάχη της Ιμέρας

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η αποκρυπτογράφηση της ιερογλυφικής γραφής οφείλεται στον Champollion.
2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό τα ελληνικά φύλα κατευθύνθηκαν στον Εύξεινο Πόντο.
3. Η αρχαϊκή εποχή τελειώνει με τους περσικούς πολέμους.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος κατά την άσκηση της πολιτικής του αγνόησε τα πολιτιστικά στοιχεία από την παράδοση των λαών της Ανατολής.
5. Ο Κάτων ο Τιμητής είχε ελληνική παιδεία.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: νομοθέτες ή αισυμνήτες, φυλετική εκκλησία.

221. ΘΕΜΑ 1_26202

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Τα ελληνικά φύλα κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό εξαπλώθηκαν στη νότια Ιταλία.
2. Η λέξη τύραννος ήταν πιθανόν λυδικής προέλευσης.
3. Η αρχαία φιλοσοφική σκέψη, ιδίως από τα μέσα του 5ου αιώνα π.Χ., τοποθέτησε στο κέντρο του ενδιαφέροντός της τον άνθρωπο.
4. Ο ελληνιστικός κόσμος λειτούργησε μέσα σε ένα ενιαίο οικονομικό σύστημα.
5. Οι πληβείοι κατόρθωσαν να αναδείξουν μια νέα εξουσία στις αρχές του 5ου αι. π.Χ. που εκπροσωπούσαν οι τιμητές.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α.** μεταφορά συμμαχικού ταμείου από τη Δήλο στην Ακρόπολη των Αθηνών
- β.** μάχη της Χαιρώνειας
- γ.** ανασκαφές του Σλήμαν στις Μυκήνες
- δ.** μάχη της Ιμέρας
- ε.** εκλογή του Κάτωνα στο αξίωμα του Τιμητή

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: στενοχωρία (αρχαϊκή εποχή), ρωμαϊκή δημοκρατία (Res publica).

222. ΘΕΜΑ_1_27936

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη «σωστό», αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη «λάθος», αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Στην κορυφή της αιγυπτιακής κοινωνίας βρίσκονταν οι ιερείς.
2. Ο βασιλιάς των ομηρικών κοινωνιών ήταν ο αρχηγός του στρατού σε περίπτωση πολέμου.
3. Ο Πελοποννησιακός πόλεμος οφειλόταν αποκλειστικά και μόνο στις ηγεμονικές τάσεις της Αθήνας.
4. Η Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας περιελάμβανε βοτανικό, ζωολογικό κήπο και χώρους για αστρονομικές μελέτες.
5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε την ψήφιση του αγροτικού νόμου.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει:

A	B
1. γραφείς	α. περιουσιακό στοιχείο του ομηρικού οίκου
2. δημιουργοί	β. οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης
3. δούλοι	γ. επικεφαλής της μυκηναϊκής κοινωνίας
4. άνακτας	δ. ζούσαν κοντά στους πατρικούς στη Ρώμη και δέχονταν την προστασία τους
5. πελάτες	ε. εντάσσονταν στην τάξη των ισχυρών της αρχαίας Αιγύπτου
	στ. η εργασία τους στην ομηρική εποχή προϋπέθετε κάποια ειδίκευση

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: βουλή των γερόντων, μετοίκιο.

223. ΘΕΜΑ_1_28163

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η οργάνωση του κράτους της αρχαίας Αιγύπτου είχε χαρακτήρα:
  - α. δημοκρατικό
  - β. θεοκρατικό
  - γ. τυραννικό
  - δ. ολιγαρχικό
2. Ανώτατος άρχοντας των μυκηναϊκών κρατών ήταν ο:
  - α. βασιλιάς
  - β. φαραώ
  - γ. ιερέας
  - δ. άνακτας (άναξ)
3. Εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης και υποστηρικτής της ιδέας για συνεργασία με τη Σπάρτη ήταν ο:

- α. Περικλής
- β. Εφιάλτης
- γ. Κίμων
- δ. Μιλτιάδης

4. Εκπρόσωπος του ρητορικού λόγου, τον 4ο αι. π.Χ, ήταν ο:

- α. Δημοσθένης
- β. Ευριπίδης
- γ. Αριστοτέλης
- δ. Μέτων

5. Το μεταρρυθμιστικό έργο του Κάτωνα στόχευε στην:

- α. αποδυνάμωση των συγκλητικών
- β. ενίσχυση των ακτημόνων
- γ. κάθαρση της τάξης των συγκλητικών και των ιππέων
- δ. κατάργηση της τάξης των ιππέων

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. Πελοποννησιακός πόλεμος
- β. Θηβαϊκή ηγεμονία
- γ. περσικοί πόλεμοι
- δ. Σπαρτιατική ηγεμονία
- ε. Αθηναϊκή ηγεμονία

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ιερογλυφική γραφή, πατρίκιοι.

224. ΘΕΜΑ_1_28655

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Πλήθος επιγραφών της αρχαίας Αιγύπτου αναφέρουν τον φαραώ ως θεό.
2. Ο Ερίκος Σλήμαν αποκρυπτογράφησε τη γραμμική Β΄ γραφή.
3. Η φιλοσοφία γεννήθηκε κατά την αρχαϊκή εποχή.
4. Η μεγάλη παραγωγή χειρογράφων της Βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας διευκολύνθηκε από την εύκολη παροχή γραφικής ύλης που προερχόταν από το φυτό πάπυρος.
5. Οι δήμαρχοι αναδείχθηκαν ως νέα μορφή εξουσίας στη Ρώμη, που προστάτευε τους πληβείους από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Φίλιππος Β΄	α. ιστοριογραφία
2. Λυσίας	β. αγροτικός νόμος
3. Πλάτων	γ. ρητορική

4. Θουκυδίδης	δ. νομοθέτης ή αισυμνήτης
5. Τιβέριος Γράκχος	ε. ένωση των Ελλήνων
	στ. φιλοσοφία

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη, φυλετική (εκκλησία).

225. ΘΕΜΑ 1_29040

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Ισοκράτης	α. προστασία των ηθών της ρωμαϊκής πολιτείας
2. Τιβέριος Γράκχος	β. μακεδονική φάλαγγα
3. Φίλιππος Β'	γ. πανελλήνια ιδέα
4. Οκταβιανός	δ. αγροτικός νόμος
5. Κίμων	ε. εκστρατεία κατά των Περσών
6. Κάτων ο Τιμητής	

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Οι δεσμοί των αποικιών με τις μητέρες-πόλεις, κατά την αρχαϊκή εποχή, ήταν σχέσεις εξάρτησης.
2. Η Πέργαμος ήταν γνωστή για τον περίφημο βωμό του Διός.
3. Στη Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, την εκτελεστική εξουσία ασκούσαν οι δύο ύπατοι.
4. Ο Κάτων είχε ελληνική παιδεία.
5. Οι ρωμαϊκές κατακτήσεις του 2ου αι. π.Χ. δεν επέφεραν αλλοίωση των ηθών και απομάκρυνση από τις προγονικές αρετές.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ισηγορία, πελάτες.

226. ΘΕΜΑ 1_29054

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
α. αγροτικός νόμος	1. Ιππόδαμος ο Μιλήσιος
β. πολεοδομικό σχέδιο Πειραιά	2. Ιπποκράτης
γ. μελέτη του ανθρώπινου σώματος	3. Ισοκράτης
δ. νομοθέτης ή αισυμνήτης	4. Ζάλευκος
ε. πανελλήνια ιδέα	5. Τιβέριος Γράκχος

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η στήλη της Ροζέτας είχε χαραγμένο ένα κείμενο που υμνούσε τον Μ. Αλέξανδρο.
2. Ο Κίμων, εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης, ήταν υπέρ της συνεργασίας με τη Σπάρτη.
3. Ο Ευαγόρας ήταν μια από τις προσωπικότητες που, σύμφωνα με τον Ισοκράτη, θα μπορούσε να ενώσει τους Έλληνες εναντίον των Περσών.
4. Ο Βωμός του Διός στην Πέργαμο ιδρύθηκε σε ανάμνηση της απόκρουσης των Γαλατών.
5. Η μορφή του πολιτεύματος που καθιέρωσε ο Αύγουστος διατηρήθηκε για περίπου πενήντα χρόνια.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: Πανιώνιο, Δωδεκάδελτος.

227. ΘΕΜΑ 1_29292

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η ταρίχευση των νεκρών των αρχαίων Αιγυπτίων βοήθησε στην απόκτηση γνώσεων ανατομίας και ιατρικής.
2. Ελληνικά φύλα που μιλούσαν την αιολική διάλεκτο μετακινήθηκαν στο βορειοανατολικό Αιγαίο και στα απέναντι παράλια της Μ. Ασίας.
3. Διάδοχος του Εφιάλτη στην ηγεσία των δημοκρατικών στην Αθήνα ήταν ο Κίμων.
4. Το μετοίκιο ήταν φόρος που πλήρωναν όλοι οι Αθηναίοι έμποροι.
5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε οι θησαυροί της Περγάμου να δοθούν στους ακτήμονες για να αγοράσουν εργαλεία και να καλλιεργήσουν τα κτήματα που θα αποκτούσαν.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Καρακάλλας	α. ιστοριογραφία
2. Λυσίας	β. μέτρα που βελτιώναν τη θέση των ακτημόνων
3. Κίμων	γ. ρητορική
4. Θουκυδίδης	δ. αναγνώριση όλων των ελεύθερων κατοίκων ως Ρωμαίων πολιτών
5. Γάιος Γράκχος	ε. στωική φιλοσοφία
	στ. Καλλίειος συνθήκη

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: γεωμετρική τέχνη, ρωμαϊκή δημοκρατία (Res publica).

228. ΘΕΜΑ 1_29533

- α. (I)** Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Η ιστορική επιστήμη θεωρεί ότι ο μυκηναϊκός πολιτισμός αποτελεί την ελληνική πρωτο-ιστορία.
  2. Το μοναδικό ελληνικό φύλο που μετανάστευσε στα νησιά του ανατολικού Αιγαίου και στις μικρασιατικές ακτές ήταν οι Ίωνες.
  3. Οι βασικές προϋποθέσεις της ύπαρξης της πόλης-κράτους ήταν η ελευθερία, η ισηγορία και η αυτάρκεια.
  4. Κύριος συντελεστής της Καλλίειου συνθήκης ήταν ο Κίμων, με τις νίκες του εναντίον των Περσών.
  5. Ο Γάιος Γράκχος οργάνωσε εξέγερση εναντίον της συγκλήτου με επιτυχία.
- (II)** Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:
- α. μάχη της Χαιρώνειας
  - β. ναυμαχία της Σαλαμίνας
  - γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
  - δ. μάχη του Μαραθώνα
  - ε. ιωνική επανάσταση
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: βουλή των γερόντων (ομηρικών κοινωνιών), δικτάτορας (ρωμαϊκή πολιτεία-Res publica).

229. ΘΕΜΑ 1_30398

- α. (I)** Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις παρακάτω προτάσεις:
1. Στην αρχαία Αίγυπτο:
    - α. επικεφαλής του κράτους ήταν ο άνακτας (άναξ)
    - β. χρησιμοποιούσαν τη γραμμική Α' γραφή
    - γ. η ζωή ήταν άμεσα συνδεδεμένη με τον Νείλο
    - δ. ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ήταν οι πληβείοι
  2. Ο μυκηναϊκός κόσμος:
    - α. ήταν διασπασμένος αλλά είχε πολιτιστική συνοχή ως προς τη γλώσσα και τη θρησκεία
    - β. ήταν διασπασμένος χωρίς καμία απολύτως συνοχή σε κανέναν τομέα
    - γ. ονομάστηκε έτσι από τους ίδιους τους Μυκηναίους
    - δ. περιοριζόταν γεωγραφικά στο βασίλειο των Μυκηνών
  3. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός έγινε:
    - α. την ύστερη εποχή του χαλκού (1600-1100 π.Χ.)
    - β. την Κλασική εποχή (480-323 π.Χ.)
    - γ. την Αρχαϊκή εποχή (750-480 π.Χ.)
    - δ. την Ομηρική εποχή (1100-750 π.Χ.)
  4. Συστατικά στοιχεία της πόλης-κράτους από άποψη γεωγραφική ήταν:
    - α. η ακρόπολη και η πόλις
    - β. το μέγαρο και η ύπαιθρος χώρα
    - γ. η πόλις ή άστν και η ύπαιθρος χώρα

δ. η πόλις ή άστν και το λιμάνι

5. Ο Τιβέριος Γράκχος:

- α. υποστήριξε τα δικαιώματα των συγκλητικών και των πατρικίων
- β. ήταν δήμαρχος της Ρώμης και υποστήριξε τους ακτήμονες
- γ. έπεισε τους συγκλητικούς για την ορθότητα των μέτρων που έλαβε
- δ. ήταν τιμητής και άσκησε κριτική στους συγκλητικούς

(II) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά, ξεκινώντας από το αρχαιότερο:

- α. Κορινθιακός πόλεμος
- β. μάχη στα Λεύκτρα
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Φίλιππο Β΄
- ε. τέλος Περσικών πολέμων

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: θεωρικά, φυλετική εκκλησία.

230. ΘΕΜΑ 1_30400

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η οργάνωση του αρχαίου αιγυπτιακού κράτους είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
2. Ανώτατος άρχοντας στον μυκηναϊκό κόσμο ήταν ο άνακτας (άναξ).
3. Στις ομηρικές κοινωνίες ο κληρονομικός βασιλιάς δεν είχε δικαστική εξουσία.
4. Ο Εφιάλτης ήταν αρχηγός των αριστοκρατικών στην αρχαία Αθήνα.
5. Ο Τιβέριος Γράκχος ήταν δήμαρχος στην αρχαία Ρώμη.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα ονόματα της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Κίμων	α. αστρονομία και μαθηματικά
2. Ισοκράτης	β. θεωρικά
3. Μέτων	γ. εξοστρακισμός
4. Σέλευκος	δ. πραιτωριανοί
5. Οκταβιανός	ε. αποικία των Θουρίων
	στ. πανελλήνια ιδέα
	ζ. ίδρυση Αντιόχειας

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: ιερογλυφικά, μετοίκιο.

231. ΘΕΜΑ 1_30401

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η

πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Βάση της οικονομίας στην αρχαία Αίγυπτο ήταν η ναυτιλία.
2. Η Ομηρική εποχή διαρκεί από το 1100 έως το 750 π.Χ..
3. Ο δεύτερος αποικισμός συνέβη μεταξύ 8ου και 6ου αι. π.Χ.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος διατήρησε την ιδέα του αυτοκρατορικού θησαυροφυλακίου.
5. Ο Γάιος Γράκχος έθεσε σε εφαρμογή τον αγροτικό νόμο τού αδερφού του, Τιβέριου.

(II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. μάχη στα Λεύκτρα
- β. μάχη στη Χαιρώνεια
- γ. ναυμαχία στη Σαλαμίνα της Κύπρου
- δ. θάνατος Μεγάλου Αλεξάνδρου
- ε. μάχη στον Μαραθώνα

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: συνοικισμός (αρχαϊκή εποχή), δήμαρχος (περίοδος ρωμαϊκής πολιτείας – Res publica).

232. ΘΕΜΑ_1_31625

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Τα περισσότερα αιγυπτιακά κείμενα αναφέρονται στη δράση και τα κατορθώματα:
  - α. των ιερέων
  - β. των γραφέων
  - γ. των στρατιωτικών
  - δ. των φαραώ
2. Σημαντικά πρόσωπα στην περιφερειακή διοίκηση των μυκηναϊκών κρατών ήταν:
  - α. οι λααγέτες
  - β. οι επέτες
  - γ. οι τελεστές
  - δ. οι άνακτες
3. Η πόλη – κράτος διαμορφωνόταν συνήθως σε ένα χώρο, κέντρο άσκησης της εξουσίας, τειχισμένο τις περισσότερες φορές, που ονομαζόταν:
  - α. ύπαιθρος χώρα
  - β. πόλις ή άστυ
  - γ. πολίτευμα
  - δ. μέγαρο
4. Η Πέργαμος έγινε περισσότερο γνωστή για:
  - α. τον βωμό του Δία
  - β. τον φάρο της
  - γ. την Τετράπολιν
  - δ. το Μουσείο
5. Ο αγροτικός νόμος ήταν πρόταση που εισηγήθηκε ο:
  - α. Κάτων ο Τιμητής

β. Οκταβιανός Αύγουστος

γ. Τιβέριος Γράκχος

δ. Καρακάλλας

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: άριστοι (ομηρικής εποχής), χορηγία, γραμματικοί.

233. ΘΕΜΑ_1_31663

α. (I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. ομηρική εποχή	α. 480 π.Χ.
2. ίδρυση της Ρώμης	β. νομοθέτης ή αισυμνήτης
3. ναυμαχία της Σαλαμίνας	γ. γεωμετρική τέχνη
4. Περικλής	δ. 753 π.Χ.
5. Σόλων	ε. θεωρικά στ. 490 π.Χ.

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη «σωστό», αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη «λάθος», αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Εκπρόσωπος της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο ρήτορας Δημοσθένης.
2. Η Αλεξάνδρεια ιδρύθηκε από τον Μ. Αλέξανδρο.
3. Στη Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, την εκτελεστική εξουσία της πολιτείας εκπροσωπούσαν οι δύο ύπατοι.
4. Οι τιμητές αναλάμβαναν για έξι μήνες την εξουσία όταν η Ρωμαϊκή πολιτεία βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση.
5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε οι θησαυροί της Περγάμου να δοθούν στους ακτήμονες, για να αγοράσουν εργαλεία και να καλλιεργήσουν τα κτήματά τους.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: μυκηναϊκός πολιτισμός, γραμματικοί.

234. ΘΕΜΑ_1_32299

α. (I) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): Πέρσης, μονάρχης, εχθρός, βασιλεία, ηγεμονία, Γοργίας, Ισοκράτης.

«Η πανελλήνια ιδέα ήταν μια νέα πολιτική έκφραση που διατυπώθηκε για πρώτη φορά στα τέλη του 5ου αι. π.Χ. από τον σοφιστή .....(1), σε λόγο του στον ιερό χώρο της Ολυμπίας. Κύριος εκφραστής αυτής της πολιτικής ήταν ο Αθηναίος ρητοροδιδάσκαλος .....(2). Σε πρώτο στάδιο, διατυπώνει την άποψη ότι τον κοινό αγώνα εναντίον των .....(3) θα μπορούσε να αναλάβει η Αθήνα με την ανασύσταση της .....(4) της. Αργότερα, διατύπωσε την άποψη ότι ένας ισχυρός .....(5) θα μπορούσε να ενώσει όλους τους Έλληνες.»

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Την ελληνιστική περίοδο ιδρύθηκαν και αναπτύχθηκαν οι παρακάτω πόλεις:
    - α. Πύλος, Ορχομενός, Τίρυνθα
    - β. Κωνσταντινούπολη, Ρώμη, Νικομήδεια
    - γ. Αθήνα, Σπάρτη, Κόρινθος
    - δ. Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια, Πέργαμος
  2. Ο Θουκυδίδης στο ιστορικό του έργο ασχολήθηκε με τους λόγους:
    - α. που οδήγησαν στην επικράτηση των Ρωμαίων
    - β. που οδήγησαν στους περσικούς πολέμους
    - γ. που οδήγησαν στον Πελοποννησιακό πόλεμο
    - δ. που οδήγησαν στην επικράτηση των Μακεδόνων
  3. Υπεύθυνοι για τη σύνταξη του καταλόγου των συγκλητικών ήταν οι:
    - α. δήμαρχοι
    - β. ύπατοι
    - γ. τιμητές
    - δ. πραιτώρες
  4. Με τον αγροτικό νόμο που πρότεινε για ψήφιση ο Τιβέριος Γράκχος:
    - α. προβλεπόταν η αναδιανομή της δημόσιας γης στους ακτήμονες
    - β. ολοκληρώθηκε η κωδικοποίηση του ρωμαϊκού εθνικού δικαίου
    - γ. θεμελιώθηκε το δημοκρατικό πολίτευμα της Ρώμης
    - δ. οργανώθηκε η εγκατάσταση αγροτών στις κατακτημένες από τους Ρωμαίους περιοχές
  5. Η μορφή του πολιτεύματος στα χρόνια του Οκταβιανού Αύγουστου ονομάστηκε:
    - α. δημοκρατία (Res publica)
    - β. Ηγεμονία (Principatus)
    - γ. απόλυτη μοναρχία
    - δ. βασιλεία
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: βασιλεύς (μυκηναϊκής εποχής), Κοινή Ελληνική ή Κοινή.

235. ΘΕΜΑ 1_32309

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Ο φαραώ Αμένοφις Δ΄, ο επονομαζόμενος και Ακενατών, ενίσχυσε την πολυθεΐα στην Αίγυπτο.
  2. Δείγματα της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής είναι μόνο οι οχυρωμένες ακροπόλεις.
  3. Οι βασιλείς του ελληνιστικού κόσμου ήταν κάτοχοι όλης της γης και του μεγαλύτερου μέρους της παραγωγής.
  4. Η ρωμαϊκή παράδοση δεν ανάγει την ίδρυση της Ρώμης στον Ρωμόλο.
  5. Ο Γάιος Γράκχος αύξησε τα χρόνια της στράτευσης και μείωσε τον στρατιωτικό μισθό.
- (II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Ο Φίλιππος Β΄ επιβλήθηκε ως ο αδιαφιλονίκητος ηγέτης που θα ένωνε τους Έλληνες με τη(ν):

- α. μάχη στη Μαντίνεια
  - β. επανάληψη του συνεδρίου της Κορίνθου το 336 π.Χ.
  - γ. μάχη στη Χαιρώνεια
  - δ. μάχη στα Λεύκτρα
2. Την ελληνιστική περίοδο ιδρύθηκαν και αναπτύχθηκαν οι παρακάτω πόλεις:
- α. Πύλος, Ορχομενός, Τίρυνθα
  - β. Αθήνα, Ρώμη, Θήβα
  - γ. Αθήνα, Σπάρτη, Κόρινθος.
  - δ. Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια, Πέργαμος
3. Η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους οφείλεται στη(ν):
- α. συγχώνευση της ιωνικής και της αττικής διαλέκτου
  - β. επικράτηση της δωρικής διαλέκτου
  - γ. επικράτηση της αττικής διαλέκτου
  - δ. συγχώνευση των ελληνικών διαλέκτων με βάση την αττική διάλεκτο
4. Την περίοδο της βασιλείας στην Ρώμη τη δικαιοδοσία του βασιλιά έλεγχαν:
- α. η σύγκλητος και η εκκλησία του λαού
  - β. οι δήμαρχοι
  - γ. οι ύπατοι
  - δ. οι ύπατοι και οι δήμαρχοι
5. Έφθασε στο ακραίο σημείο να αποστρέφεται καθετί ελληνικό ο:
- α. Γάιος Γράκχος
  - β. Κάτων ο Τιμητής
  - γ. Οκταβιανός
  - δ. Τιβέριος Γράκχος
- β. Να εξηγήσετε τους παρακάτω όρους: μέγαρο (μυκηναϊκής εποχής), Δωδεκάδελτος (ρωμαϊκή δημοκρατία-Res publica).

236. ΘΕΜΑ 1_34167

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Ο μεγαλύτερος θεός της Αιγύπτου ήταν ο Ρα, ο θεός Ήλιος, τον οποίο εκπροσωπούσε ο φαραώ στη γη.
  2. Με τις μεταρρυθμίσεις του Εφιάλτη στην Αθήνα ενισχύθηκαν οι αριστοκρατικοί.
  3. Η φιλοσοφική σκέψη από τα μέσα του 5ου αι. π.Χ. προσπάθησε να ερμηνεύσει τα φαινόμενα με βάση τον ορθολογισμό.
  4. Η Αλεξάνδρεια ήταν διαιρεμένη σε τέσσερις συνοικισμούς, γι' αυτό ονομαζόταν και Τετράπολις.
  5. Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια των Γράκχων στόχευε στην αποδυνάμωση των συγκλητικών, την οποία και πέτυχε.
- (II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:
- α. μάχη στη Χαιρώνεια

- β. μάχη στον Ευρυμέδοντα ποταμό
- γ. μάχη στα Λεύκτρα
- δ. μάχη στο Μαραθώνα
- ε. μάχη στη Μαντίνεια

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: βασιλιάς (ομηρικών κοινωνιών), τιμοκρατικό πολίτευμα.

237. ΘΕΜΑ_1_35186

α. (I) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογικά σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής
- β. αγροτικός νόμος
- γ. ίδρυση αποικίας Θουρίων
- δ. εμφάνιση της οπλιτικής φάλαγγας
- ε. συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Φίλιππο Β΄

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι Αιγύπτιοι εφηύραν την αλφαβητική γραφή.
2. Ανώτατος άρχοντας στα μυκηναϊκά βασίλεια ήταν ο στρατηγός-αυτοκράτωρ.
3. Η αρχαϊκή εποχή ακολουθεί χρονικά την κλασική.
4. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός κατευθύνθηκε κυρίως προς τη νότια Ιταλία και Σικελία.
5. Ο Γάιος Γράκχος πήρε την ονομασία «Αύγουστος».

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: άνακτας, μετοίκιο.

238. ΘΕΜΑ_1_35188

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. οπλιτική φάλαγγα	α. μυκηναϊκή περίοδος
2. αγροτικός νόμος	β. ελληνιστικά βασίλεια
3. γραμμική Β΄ γραφή	γ. αρχαία Αίγυπτος
4. ακμή Αντιόχειας και Αλεξάνδρειας	δ. περίοδος μεταρρυθμιστικών προσπαθειών στη ρωμαϊκή πολιτεία (Res publica)
5. λειτουργίες	ε. κλασική εποχή
	στ. ομηρική εποχή
	ζ. αρχαϊκή εποχή

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός κατευθύνθηκε κυρίως προς:
  - α. τα μικρασιατικά παράλια

- β. την Ιταλία
  - γ. τη Σικελία
  - δ. την Κύπρο και την Αίγυπτο
2. Η δημοκρατική ιδέα υλοποιείται ουσιαστικά το 508 π.Χ. με τις μεταρρυθμίσεις του:
- α. Σόλωνα
  - β. Δράκοντα
  - γ. Λυκούργου
  - δ. Κλεισθένη
3. Μια από τις λειτουργίες κατά την εποχή του Περικλή στην Αθήνα ήταν:
- α. τα θεωρικά
  - β. η αρχιθεωρία
  - γ. το μετοίκιο
  - δ. η ηγεμονία
4. Η Βασίλειος ειρήνη είναι γνωστή και ως:
- α. Ανταλκίδειος
  - β. Τριακονταετής
  - γ. Νικίειος
  - δ. Αρχιδάμειος
5. Την ονομασία «Αύγουστος» έλαβε ο:
- α. Γάιος Γράκχος
  - β. Τιβέριος Γράκχος
  - γ. Οκταβιανός
  - δ. Καρακάλλας
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ισηγορία, γραμματικοί.

239. ΘΕΜΑ_1_35190

- α. (I) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογικά σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:
- α. Ανταλκίδειος ειρήνη
  - β. συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Αλέξανδρο
  - γ. σύνθεση ομηρικών επών
  - δ. μάχη της Χαιρώνειας
  - ε. κατάργηση της βασιλείας στη Ρώμη
- (II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
- 1. Ο φαράω Αμένοφις Δ΄ προσπάθησε να εξαλείψει την πολυθεΐα στην Αίγυπτο.
  - 2. Ανώτατος άρχοντας στα μυκηναϊκά βασίλεια ήταν ο τελεστής.
  - 3. Η ομηρική εποχή ονομάζεται αλλιώς και γεωμετρική.
  - 4. Κατά τον 5ο π.Χ. αιώνα οι Αθηναίοι ίδρυσαν την αποικία των Θουρίων.
  - 5. Ο αγροτικός νόμος συγκαταλέγεται στα σπουδαιότερα έργα του Αυγούστου.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Θηβαϊκή ηγεμονία, ύπατοι (Res publica).

240. ΘΕΜΑ_1_35594

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. μάχη Μαραθώνα (490 π.Χ.)	α. πτώση της Θηβαϊκής ηγεμονίας
2. ναυμαχία Σαλαμίνας (480 π.Χ.)	β. νίκη Αθηναίων εναντίον των Σπαρτιατών
3. μάχη στα Λεύκτρα (371 π.Χ.)	γ. νίκη Αθηναίων και Πλαταιέων εναντίον των Περσών
4. μάχη στη Μαντίνεια (362 π.Χ.)	δ. νίκη Φιλίππου Β΄ εναντίον των συνασπισμένων δυνάμεων Θηβαίων και Αθηναίων
5. μάχη στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.)	ε. άνοδος Θηβαϊκής ηγεμονίας
	στ. Θεμιστοκλής

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Η οργάνωση του κράτους στην αρχαία Αίγυπτο είχε χαρακτήρα:
  - α. θεοκρατικό
  - β. βασιλικό
  - γ. τυραννικό
  - δ. αριστοκρατικό
2. Η δύναμη των ευγενών κατά την ομηρική εποχή οφείλεται:
  - α. στη σωματική άσκηση και στην καλλιέργεια του πνεύματος
  - β. στην κατοχή γης και στην καταγωγή τους
  - γ. στις στρατιωτικές τους ικανότητες
  - δ. στον σεβασμό που απολάμβαναν από το πλήθος
3. Κατά την ελληνιστική εποχή τα μεγάλα διοικητικά, οικονομικά και πολιτιστικά κέντρα βρίσκονταν στη(ν):
  - α. μητροπολιτική Ελλάδα
  - β. Μακεδονία
  - γ. Ανατολή
  - δ. Δύση
4. Υπεύθυνοι για την κατάταξη των πολιτών ανάλογα με τα περιουσιακά τους στοιχεία στην αρχαία Ρώμη ήταν οι:
  - α. δήμαρχοι
  - β. ύπατοι
  - γ. τιμητές
  - δ. πραιτώρες
5. Ο Κάτων ο τιμητής απέδιδε την ευθύνη της αλλοίωσης των ρωμαϊκών ηθών στους:
  - α. πληβείους

- β. Γράκχους
- γ. Αιγύπτιους
- δ. Έλληνες

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: γραμματικοί, πατρίκιοι.

241. ΘΕΜΑ 2_24001

- α. Να αναφέρετε τρεις «λειτουργίες» και να εξηγήσετε τι ήταν η καθεμιά από αυτές.
- β. Ποιος ήταν ο στόχος της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας των αδελφών Γράκχων και ποιο ήταν το αποτέλεσμα της;

242. ΘΕΜΑ 2_26210

- α. Ποια αίτια συνέβαλαν στην ίδρυση των αποικιών κατά τον δεύτερο αποικισμό (8ος – 6ος αι. π.Χ.);
- β. Τι προέβλεπε ο αγροτικός νόμος που πρότεινε ο Τιβέριος Γράκχος;

243. ΘΕΜΑ 2_27588

- α. Ποια στοιχεία της καθημερινής ζωής αποδεικνύουν την πολιτιστική ανάπτυξη των κλασικών χρόνων;
- β. Τι προέβλεπε ο αγροτικός νόμος που πρότεινε ο Τιβέριος Γράκχος, για να περιορίσει την κοινωνική ανισότητα στο ρωμαϊκό κράτος;

244. ΘΕΜΑ 2_29924

- α. Τι γνωρίζετε για τη Βασίλειο ή Ανταλκίδειο Ειρήνη;
- β. Να παρουσιάσετε τη μεταρρυθμιστική προσπάθεια του Κάτωνα του Τιμητή για την αντιμετώπιση της κοινωνικής και πολιτικής διαφθοράς του ρωμαϊκού κράτους.

245. ΘΕΜΑ 2_30500

- α. Ποιας εποχής η τέχνη ονομάστηκε γεωμετρική και γιατί;
- β. Ποιο ήταν το περιεχόμενο του αγροτικού νόμου που πρότεινε ο Τιβέριος Γράκχος;

246. ΘΕΜΑ 2_32276

- α. Ποια ήταν η σχέση των Μυκηναίων με την τρωική εκστρατεία;
- β. Ποιοι ήταν οι στόχοι της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας των Γράκχων και ποια τα αποτελέσματά της;

247. ΘΕΜΑ 2_33061

- α. Με ποιον τρόπο αποκρυπτογραφήθηκαν τα ιερογλυφικά και ποιες πληροφορίες προέκυψαν από την αποκρυπτογράφησή τους;
- β. Ποια από τα μέτρα που πρότεινε ο Γάιος Γράκχος μπορούσαν να προσφέρουν άμεση βοήθεια στα κατώτερα στρώματα του Ρωμαϊκού κράτους;

248. ΘΕΜΑ 2_33082

- α. Ποιο ήταν το περιεχόμενο της Ανταλκιδείου Ειρήνης;
- β. Ποια ήταν η πολιτική τακτική που ακολούθησε ο Κάτων ο Τιμητής για τη λύση των προβλημάτων της ρωμαϊκής κοινωνίας της εποχής του;

249. ΘΕΜΑ 2_33086

- α. Πώς συνδέεται η τρωική εκστρατεία με τους Μυκηναίους;
- β. Τι όριζε ο αγροτικός νόμος που πρότεινε ο Τιβέριος Γράκχος, μετά την εκλογή του ως δημάρχου;

250. ΘΕΜΑ 3_31434

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Ποια η αφορμή και ποια τα βαθύτερα κίνητρα των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών του Τιβέριου Γράκχου αναφορικά με την αναδιανομή δημόσιας γης;
- β. Ποια ήταν η αντίδραση των συγκλητικών και κατά πόσο ήταν δικαιολογημένη;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Με αφορμή τα προβλήματα δομής του στρατού ο Τιβέριος Σεμπρόνιος Γράκχος επιδίωξε να μεταρρυθμίσει την αγροτική βάση της ρωμαϊκής κοινωνίας εγκαθιστώντας άπορους ακτήμονες σε δημόσιες γαίες (*ager publicus*). Αυτές όμως κατά το μεγαλύτερο μέρος τις κατείχαν μέλη της ιθύνουσας τάξεως, συγκλητικοί ειδικότερα, που γι' αυτό αντιδρούσαν έντονα στο μεταρρυθμιστικό μέτρο, παρόλο που αυτό ήταν σε γενικές γραμμές διατυπωμένο συντηρητικά. Με κωλυσιεργίες⁹ προσπαθούσαν να ματαιώσουν την ψήφιση του νομοσχεδίου, υποκινώντας τον συνάρχοντα του Γράκχου, δήμαρχο Γάιο Οκτάβιο, να προβάλλει ένσταση εναντίον της προτάσεως. Ο Γράκχος όμως κατήγγειλε την ένσταση ως αντίθετη προς τα συμφέροντα του δήμου και καθαίρεσε τον αντίπαλο δήμαρχο. Αλλά η ενέργεια αυτή ήταν αντίθετη προς όλες τις καθιερωμένες αρχές: κανείς άρχων δεν μπορούσε να καθαιρεθεί κατά έτος της θητείας του. Ο Τιβέριος Γράκχος παραβίαζε έτσι το πολίτευμα.

Eck, W., «Το Ρωμαϊκό πολίτευμα κατά τους αυτοκρατορικούς χρόνους», στο *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τ. ΣΤ', Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1976, σσ. 26-27.

251. ΘΕΜΑ 3_35200

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να αναφερθείτε:

- α. στο περιεχόμενο του αγροτικού νόμου που ψηφίστηκε επί δημαρχίας Τιβέριου Γράκχου στη Ρώμη.
- β. στην αντίδραση των συγκλητικών στις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες του Τιβέριου Γράκχου.

⁹ Φέρνοντας συνεχώς εμπόδια

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η πρώτη ανοιχτή σύγκρουση στη ρωμαϊκή κοινότητα ξέσπασε το έτος 133 π.Χ.. [...] Ο δήμαρχος Τιβέριος Σεμπρόνιος Γράκχος πέτυχε να ψηφιστεί στη συνέλευση του λαού ένας αγροτικός νόμος ο οποίος αποσκοπούσε στην ανανέωση της ρωμαϊκής αγροτικής τάξης. [...] Τα κτήματα που αποδεδμεύονταν, χάρη στον περιορισμό του μεγέθους της ιδιοκτησίας, θα μοιράζονταν ανάμεσα στους φτωχούς γεωργούς σε κλήρους μεγέθους 30 πλέθρων, οι οποίοι όμως θα έπρεπε να παραμείνουν στο εξής κρατική ιδιοκτησία. Αυτό υποδήλωνε η καταβολή ενός μικρού ενοικίου έτσι ώστε οι κλήροι να μην είναι δυνατό να αγοράζονται από τους πλούσιους γαιοκτήμονες. [...] Ωστόσο η αντίσταση των πλουσίων ήταν σφοδρότερη απ' όσο αναμενόταν. Όταν ο Τιβέριος Γράκχος προσπάθησε να επανεκλεγεί δήμαρχος για το επόμενο υπηρεσιακό έτος, οι αντίπαλοι του οργάνωσαν μία μαζική σφαγή κατά την οποία φονεύθηκαν ο δήμαρχος και πολλοί οπαδοί του.

Alföldy, G., (2009), Ιστορία της Ρωμαϊκής κοινωνίας (μτφρ. Άγγελος Χανιώτης), Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα, σσ. 140-143.

252. ΘΕΜΑ 1_23670

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι σπουδαιότερες μεγαλουπόλεις και πνευματικά κέντρα της ελληνιστικής περιόδου ήταν:

- α. η Αθήνα, η Αντιόχεια και η Πέργαμος
- β. η Αλεξάνδρεια, η Θήβα και η Αντιόχεια
- γ. η Αλεξάνδρεια, η Αντιόχεια και η Πέργαμος
- δ. η Αθήνα, η Θήβα και η Αντιόχεια

2. Η ίδρυση της Ρώμης τοποθετείται το:

- α. 431 π.Χ.
- β. 404 π.Χ.
- γ. 753 π.Χ.
- δ. 753 μ.Χ.

3. Κύριο έργο των δημάρχων στη Ρώμη ήταν η:

- α. προστασία των πατρικίων από τους πληβείους
- β. κατάταξη των πολιτών ανάλογα με τα περιουσιακά τους στοιχεία
- γ. επίβλεψη των ηθών
- δ. προστασία των πληβείων από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων

4. Ο Κάτων ο Τιμητής απέδιδε την αλλοίωση των ρωμαϊκών ηθών:

- α. στις διαρκείς πολεμικές αναμετρήσεις
- β. στη διείδυση των ελληνικών ηθών και στην υιοθέτηση του πολιτισμού των Ελλήνων
- γ. στην επικράτηση της αριστοκρατίας, που απεχθανόταν τις χειρωνακτικές εργασίες
- δ. στις διαρκείς αντιπαλότητες ανάμεσα στις κοινωνικές τάξεις της ρωμαϊκής κοινωνίας

5. Οι πραιτωριανοί:

- α. σταδιακά απέκτησαν μεγάλη δύναμη κι έγιναν επικίνδυνοι για το κράτος
- β. ήταν οι φρουροί των συνόρων της αυτοκρατορίας
- γ. δεν απέκτησαν μεγάλη δύναμη

δ. ήταν φρουροί των υπάτων

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: βασιλεύς (μυκηναϊκός πολιτισμός), πελάτες.

253. ΘΕΜΑ_1_23711

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η οργάνωση του κράτους της Αιγύπτου είχε χαρακτήρα:

- α. δημοκρατικό
- β. κοινωνικό
- γ. στρατιωτικό
- δ. θεοκρατικό

2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό στη Ρόδο εγκαταστάθηκαν:

- α. Ίωνες
- β. Αιολείς
- γ. Αιολείς και Ίωνες
- δ. Δωριείς

3. Ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν στην αντιπαράθεση της Αθηναϊκής και της Πελοποννησιακής συμμαχίας κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο ήταν:

- α. η επεκτατική πολιτική του Φιλίππου Β΄
- β. η ανάμειξη των Περσών στις εσωτερικές υποθέσεις των Ελλήνων
- γ. οι ηγεμονικές τάσεις της Αθήνας
- δ. η ηγετική φυσιογνωμία του Περικλή

4. Στην ελληνιστική εποχή διοικητικά, οικονομικά και πολιτιστικά κέντρα του ελληνισμού αποτέλεσαν οι πόλεις:

- α. της Ανατολής
- β. της Μακεδονίας
- γ. της Πελοποννήσου
- δ. των νησιών του Αιγαίου

5. Η μορφή του πολιτεύματος στα χρόνια του Οκταβιανού Αύγουστου ονομάστηκε:

- α. δημοκρατία (Res publica)
- β. Ηγεμονία (Principatus)
- γ. απόλυτη μοναρχία
- δ. βασιλεία

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

- 1. Αρχηγός-επικεφαλής του κράτους της Αιγύπτου ήταν ο φαραώ.
- 2. Οι ελεύθεροι πολίτες στην αρχαία Ελλάδα αντιμετώπιζαν με περιφρόνηση τη χειρωνακτική εργασία.
- 3. Οι σύμμαχοι των Αθηναίων στο πλαίσιο της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας κατέβαλλαν φόρο μόνο σε πλοία.
- 4. Ο Κίμων ήταν εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης.

5. Οι τιμητές, ανάμεσα στα άλλα καθήκοντά τους, είχαν και την κατάρτιση του προϋπολογισμού του ρωμαϊκού κράτους.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: λααγέτας, φρατρική εκκλησία (περίοδος δημοκρατίας-Res publica) .

254. ΘΕΜΑ_1_23714

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι σπουδαιότερες μεγαλουπόλεις και πνευματικά κέντρα της ελληνιστικής περιόδου ήταν:

- α. η Αθήνα, η Αντιόχεια και η Πέργαμος
- β. η Αλεξάνδρεια, η Θήβα και η Αντιόχεια
- γ. η Αλεξάνδρεια, η Αντιόχεια και η Πέργαμος
- δ. η Αθήνα, η Θήβα και η Αντιόχεια

2. Η ίδρυση της Ρώμης τοποθετείται το:

- α. 431 π.Χ.
- β. 404 π.Χ.
- γ. 753 π.Χ.
- δ. 753 μ.Χ.

3. Κύριο έργο των δημάρχων στη Ρώμη ήταν η:

- α. προστασία των πατρικίων από τους πληβείους
- β. κατάταξη των πολιτών ανάλογα με τα περιουσιακά τους στοιχεία
- γ. επίβλεψη των ηθών
- δ. προστασία των πληβείων από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων

4. Ο Κάτων ο Τιμητής απέδιδε την αλλοίωση των ρωμαϊκών ηθών:

- α. στις διαρκείς πολεμικές αναμετρήσεις
- β. στη διεύδυση των ελληνικών ηθών και στην υιοθέτηση του πολιτισμού των Ελλήνων
- γ. στην επικράτηση της αριστοκρατίας, που απεχθανόταν τις χειρωνακτικές εργασίες
- δ. στις διαρκείς αντιπαλότητες ανάμεσα στις κοινωνικές τάξεις της ρωμαϊκής κοινωνίας

5. Οι πραιτωριανοί:

- α. σταδιακά απέκτησαν μεγάλη δύναμη κι έγιναν επικίνδυνοι για το κράτος
- β. ήταν οι φρουροί των συνόρων της αυτοκρατορίας
- γ. δεν απέκτησαν μεγάλη δύναμη
- δ. ήταν φρουροί των υπάτων

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: βασιλεύς (μυκηναϊκός πολιτισμός) , πελάτες .

255. ΘΕΜΑ_1_23997

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης περισσεύουν.

A	B
1. λααγέτας	α. είχε δεκαοκτάμηνη θητεία

2. αισυμνήτης	β. διέθετε φιλολογική παιδεία
3. γραμματικός	γ. αρχηγός της πλειοψηφίας
4. τιμητής	δ. αξιωματούχος στον μυκηναϊκό κόσμο
5. συγκλητικός	ε. ήταν ισόβιος
	στ. νομοθέτης
	ζ. συντάκτης γραμματικών εγχειριδίων

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός κατευθύνθηκε κυρίως προς τον Εύξεινο Πόντο και την Κύπρο.
2. Ο Εφιάλτης ήταν αρχηγός της αριστοκρατικής παράταξης.
3. Εισηγητής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Ισοκράτης.
4. Ο Φίλιππος Β΄ χρησιμοποίησε ως νόμισμα τους περσικούς δαρεικούς.
5. Η δυναστεία των Αντωνίνων συνδέεται με την παρακμή της Ρώμης.

β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: βασιλεύς (μυκηναϊκός κόσμος), εστίαση .

256. ΘΕΜΑ_1_24173

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Κατά την αρχαϊκή εποχή, οι πολίτες δεν συμμετείχαν στη διαχείριση των κοινών και δεν έπαιρναν μέρος στη λήψη των αποφάσεων.
2. Οι τρεις βασικές επιδιώξεις των πολιτών (ελευθερία, αυτονομία και αυτάρκεια) αποτέλεσαν τροχοπέδη για την οργάνωση των Ελλήνων σε ενιαίο κράτος.
3. Οι περιορισμένες εκτάσεις καλλιεργήσιμης γης και τα περιορισμένα μέσα εκμετάλλευσης οδήγησαν τις ομηρικές κοινότητες σε παρακμή.
4. Ο Πειραιάς κτίστηκε σύμφωνα με τα πολεοδομικά σχέδια του Ιππόδαμου από τη Μίλητο.
5. Οι «λειτουργίες», δηλαδή οι έκτακτες εισφορές, βάρυναν εξ ίσου όλους τους Αθηναίους πολίτες.

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η παρακολούθηση των πλημμυρών του Νείλου βοήθησε τους Αιγύπτιους στην ανάπτυξη:
  - α. αστρονομικών και γεωμετρικών γνώσεων
  - β. δημοκρατικών αντιλήψεων
  - γ. φιλοσοφικής σκέψης
  - δ. του μονοθεϊσμού
2. Η βουλή των γερόντων κατά την Ομηρική εποχή:
  - α. δεν επηρέασε καθόλου την άσκηση της βασιλικής εξουσίας
  - β. αντικατέστησε τη βασιλική εξουσία
  - γ. περιόρισε σταδιακά τη βασιλική εξουσία

- δ. αποδυναμώθηκε βαθμιαία από τη βασιλική εξουσία
3. Στο δημοκρατικό πολίτευμα η ισηγορία έδινε σε κάθε πολίτη τη δυνατότητα να:
- εκφράζει τα παράπονά του
  - διατυπώνει ελεύθερα την άποψή του
  - συμμετέχει στη διαμόρφωση των νόμων
  - υπερασπίζεται την ελευθερία της πόλης του
4. Την ελληνιστική εποχή καταφεύγουν στις μεγαλουπόλεις για καλύτερη τύχη οι:
- δούλοι
  - έμποροι και βιοτέχνες
  - δουλοπάροικοι
  - γηγενείς εργάτες και μικροκαλλιεργητές
5. Υπεύθυνοι για τη σύνταξη του καταλόγου των συγκλητικών ήταν οι:
- δήμαρχοι
  - ύπατοι
  - τιμητές
  - πραιτώρες

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Θηβαϊκή ηγεμονία , πραιτωριανοί .

257. ΘΕΜΑ_1_24174

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- Η Αθήνα κατά την αρχαϊκή εποχή ξεπέρασε την οικονομική κρίση με κατακτητικούς πολέμους.
- Κατά την αρχαϊκή εποχή η «στενοχωρία» προέκυψε από την αύξηση του πληθυσμού και τις περιορισμένες καλλιεργήσιμες εκτάσεις.
- Οι «άριστοι» αντλούσαν τη δύναμή τους από την καταγωγή και την κατοχή γης.
- Μια από τις λειτουργίες ήταν και η τριηραρχία.
- Στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ. συμμετείχαν όλες οι ελληνικές πόλεις κράτη.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- Διάταγμα του Καρακάλλα
- Πελοποννησιακός πόλεμος
- δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- ιωνική επανάσταση

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: θεωρικά , γραμματικοί .

258. ΘΕΜΑ_1_26199

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η βάση της οικονομίας στην Αίγυπτο ήταν η γεωργία.
  2. Αφορμή για τους περσικούς πολέμους στάθηκε η ατυχής εξέγερση των Ελλήνων της Ιωνίας.
  3. Το κέντρο βάρους, κατά τους ελληνιστικούς χρόνους, παρά την ίδρυση μεγαλουπόλεων στην Ανατολή, παρέμεινε στη μητροπολιτική Ελλάδα.
  4. Η φρατρική εκκλησία στην αρχαία Ρώμη ήταν η συνέλευση των πατρικίων που έχασε τη δύναμή της την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica).
  5. Η σύγκλητος, όταν αναγόρευσε τον Οκταβιανό σε Αύγουστο, του αναγνώρισε θεϊκές ιδιότητες.
- (II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
- α. αποκρυπτογράφηση ιερογλυφικής γραφής
  - β. αποκρυπτογράφηση γραμμικής Β΄ γραφής
  - γ. ίδρυση Αντιόχειας
  - δ. ίδρυση Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
  - ε. Ιωνική επανάσταση
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: μυκηναϊκός πολιτισμός, πατρίκιοι.

259. ΘΕΜΑ_1_26504

- α. (I) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα:
- α. σύνθεση της Ιλιάδας
  - β. θάνατος του Μ. Αλεξάνδρου
  - γ. πρώτη διατύπωση της πανελλήνιας ιδέας από τον σοφιστή Γοργία
  - δ. καταγραφή του ρωμαϊκού εθμικού δικαίου, Δωδεκάδελτος
  - ε. παρακμή των μυκηναϊκών κέντρων
- (II) Να συμπληρώσετε τα κενά του παρακάτω αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): *δυαρχία, μοναρχικός, πολίτης, λειτουργία, σύγκλητος, αυτοκρατορικός, Ηγεμονία (Principatus).*
- «Ο Αύγουστος συγκέντρωσε βαθμιαία όλες τις εξουσίες στο πρόσωπό του εγκαθιδρύοντας μια μορφή .....(1) πολιτεύματος. Αυτή η μορφή του πολιτεύματος ονομάστηκε .....(2). Το πολίτευμα αυτό ήταν ουσιαστικά μια .....(3) εξουσιών με παράγοντες λειτουργίας τον πρώτο.....(4) και τη .....(5). Οι αρμοδιότητες όμως των δύο αυτών πολιτειακών παραγόντων δεν ήταν με σαφήνεια καθορισμένες.»
- β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *ιωνική επανάσταση, διάταγμα του Καρακάλλα.*

260. ΘΕΜΑ_1_26510

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Ο Ρα, θεός Ήλιος, ήταν ο μεγαλύτερος θεός στην αρχαία Αίγυπτο.
  2. Η δωρική εξάπολη είχε ως κέντρο της τον ναό του Ποσειδώνα, στο ακρωτήριο της Μυκάλης.

3. Ο Φίλιππος Β΄ έκοψε χρυσό νόμισμα, που βαθμιαία εκτόπισε τους περσικούς δαρεικούς από τον ελλαδικό χώρο.
4. Στη Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, δεν υπήρχε αρχικά καμία διαφοροποίηση ανάμεσα στις τάξεις των πατρικίων και των πελατών.
5. Η καταγραφή του εθνικού δικαίου στη Ρώμη (Δωδεκάδελτος) ενίσχυσε την αυθαίρετη συμπεριφορά των πατρικίων.

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η παρακμή του μυκηναϊκού κόσμου οφείλεται:
  - α. στις επιδρομές των Χετταίων
  - β. στην τρωική εκστρατεία
  - γ. στην απουσία εργασιακής εξειδίκευσης
  - δ. στην απώλεια των αγορών της Ανατολής
2. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν:
  - α. ολιγαρχία
  - β. τυραννίδα
  - γ. απόλυτη μοναρχία
  - δ. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από βουλή
3. Η Αλεξάνδρεια ήταν γνωστή στην ελληνιστική εποχή για:
  - α. τον βωμό του Διός
  - β. τη διαίρεσή της σε τέσσερις συνοικισμούς
  - γ. την παραγωγή της περγαμηνής
  - δ. τη Βιβλιοθήκη της
4. Η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους οφείλεται:
  - α. στη συγχώνευση της αιολικής και της αττικής διαλέκτου
  - β. στη συγχώνευση των ελληνικών διαλέκτων, έχοντας ως βάση την αττική διάλεκτο
  - γ. στην επικράτηση της αττικής διαλέκτου
  - δ. στην επικράτηση της δωρικής διαλέκτου
5. Ο Ρωμαίος δήμαρχος Τιβέριος Γράκχος (133 π.Χ.):
  - α. επιχείρησε την κάθαρση της τάξης των συγκλητικών και των ιπέων
  - β. πρότεινε την αναδιανομή της δημόσιας γης στους ακτήμονες
  - γ. πρότεινε ο θησαυρός της Περγάμου να δοθεί στους στρατιώτες, για να αγοράσουν όπλα
  - δ. ενίσχυσε την εξουσία των δημάρχων

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: θεωρικά, Ηγεμονία (Principatus).

261. ΘΕΜΑ 1_27577

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο Μυκηναίοι συνέβαλαν στον ξεελληνισμό της:
  - α. Κύπρου
  - β. Τροίας

- γ. Αιγύπτου
  - δ. Παλαιστίνης
2. Ένα πολιτιστικό επίτευγμα της αρχαϊκής εποχής ήταν:
- α. οι θολωτοί τάφοι
  - β. η επική ποίηση
  - γ. η κεραμική τέχνη με τον μελανόμορφο και ερυθρόμορφο ρυθμό
  - δ. η τραγωδία
3. Η πόλη της Αλεξάνδρειας ήταν γνωστή κατά την ελληνιστική εποχή και για:
- α. τη Βιβλιοθήκη και τον περίφημο βωμό του Διός
  - β. την ειδυλλιακή περιοχή που ονομαζόταν Κήπος
  - γ. το νησάκι Φάρο και τη Βιβλιοθήκη
  - δ. την αγορά και τον μεγάλο ιππόδρομο
4. Μία συνέπεια των κατακτήσεων των Ρωμαίων ήταν η:
- α. εξίσωση των πατρικίων και των πληβείων
  - β. επιβολή απόλυτης μοναρχίας
  - γ. δημιουργία τραπεζών
  - δ. αλλοίωση των ρωμαϊκών ηθών και η απομάκρυνση από τις προγονικές αρετές
5. Η μεγαλύτερη προσφορά του ρωμαϊκού πνεύματος στους υπηκόους του ήταν η:
- α. φιλοσοφία
  - β. νομοθεσία
  - γ. αστρονομία
  - δ. ιατρική

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Δωδεκάδελτος	α. Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας
2. δεύτερος ελληνικός αποικισμός	β. ομηρικός οίκος
3. γραμματικοί	γ. στενοχωρία
4. λειτουργία	δ. αντίτιμο εισόδου στο θέατρο
5. θεωρικά	ε. καταγραφή του εθιμικού δικαίου
6. κλειστή αγροτική οικονομία	

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: αυτάρκεια (πόλη-κράτος) , εστίαση .

262. ΘΕΜΑ 1_29078

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι αγροτικές ασχολίες των Αιγυπτίων βοήθησαν στην ανάπτυξη:
- α. της φιλοσοφίας
  - β. δημοκρατικών αντιλήψεων

- γ. αστρονομικών γνώσεων
- δ. του μονοθεϊσμού

2. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός οργανώθηκε κατά:

- α. την Αρχαϊκή εποχή
- β. την Κλασική εποχή
- γ. τους Ελληνιστικούς χρόνους
- δ. τη Ρωμαϊκή περίοδο

3. Στην κλασική Αθήνα τα θεωρικά ήταν:

- α. τα έξοδα του δείπνου μιας φυλής σε θρησκευτικές εορτές
- β. το αντίτιμο τις ελεύθερης εισόδου των πολιτών στο θέατρο
- γ. τα έξοδα τις επίσημης αποστολής σε πανελλήνιες εορτές
- δ. τα έξοδα εξοπλισμού μιας τριήρους

4. Οι δήμαρχοι τις αρχαίας Ρώμης ήταν:

- α. άρχοντες εκλεγμένοι από τη σύγκλητο
- β. κληρονομικοί άρχοντες
- γ. άρχοντες εκλεγμένοι για την προστασία των πληβείων
- δ. άρχοντες που κατάρτιζαν τον κρατικό προϋπολογισμό

5. Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Οκταβιανός-Αύγουστος:

- α. χρησιμοποίησε αυταρχικές μεθόδους άσκησης τις εξουσίας
- β. ανέθεσε όλες τις εξουσίες του σε ένα συμβούλιο
- γ. συγκέντρωσε τη διοίκηση όλων των επαρχιών του κράτους στα χέρια του
- δ. εφάρμοσε συμβιβαστική πολιτική κατά την κατανομή τις εξουσίας

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τις ακόλουθες περιόδους, αρχίζοντας από την αρχαιότερη:

- α. Αρχαϊκή εποχή
- β. ελληνιστικοί χρόνοι
- γ. ύστερη εποχή του χαλκού
- δ. εποχή του Αυγούστου
- ε. Κλασική εποχή

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: τριακοντούεις σπονδαί, Ηγεμονία (Principatus).

263. ΘΕΜΑ_1_30729

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
α. Καρακάλλας	1. τύραννος στα Μέγαρα
β. Θεαγένης	2. αναγνώριση όλων των ελεύθερων κατοίκων της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας ως Ρωμαίων πολιτών
γ. Περικλής	3. αρχηγός της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
δ. Λυσίας	4. ρήτορας της κλασικής εποχής
ε. Δράκων	5. διαίρεσε το Ρωμαϊκό κράτος σε δύο τμήματα

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι Αιγύπτιοι παρουσίαζαν τους θεούς τους με ανθρώπινο σώμα και κεφάλι κάποιου ζώου.
2. Βασιλεύς ονομαζόταν ο επικεφαλής μιας οποιασδήποτε επαγγελματικής ομάδας κατά τη μυκηναϊκή εποχή.
3. Ο Πελοποννησιακός πόλεμος υπήρξε αντικείμενο έρευνας του Ηρόδοτου.
4. Η μάχη της Χαιρώνειας επέβαλε τον Φίλιππο Β΄ ως αδιαφιλονίκητο ηγέτη των Ελλήνων.
5. Το πολίτευμα που καθιέρωσε ο Αύγουστος ήταν ουσιαστικά μια δυαρχία εξουσιών.

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: μετοίκιο, πραιτωριανοί.

264. ΘΕΜΑ 1_32101

α. (I) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): Πλάτων, ορθολογισμός, άνθρωπος, Θουκυδίδης, Αριστοφάνης, Σοφοκλής, σοφιστής.

«Τον 5ο και 4ο αι. π.Χ. η ανάπτυξη των γραμμάτων και των τεχνών δημιούργησε έργα απaráμιλλα σε πνευματική και καλλιτεχνική λαμπρότητα. Η φιλοσοφική σκέψη από τα μέσα του 5ου αι. π.Χ. τοποθέτησε στο κέντρο του ενδιαφέροντος τον .....(1)..... και προσπάθησε να ερμηνεύσει τα φαινόμενα με βάση τη λογική, δηλαδή τον .....(2)..... Η ιστοριογραφία εκπροσωπήθηκε από τον Ηρόδοτο αλλά κυρίως από τον .....(3)....., ο οποίος με το έργο του έθεσε τα θεμέλια της επιστημονικής ιστορικής συγγραφής. Η ποιητική τέχνη, κυρίως με το έργο των τριών τραγικών, του Αισχύλου, του .....(4)..... και του Ευριπίδη, εξελίχθηκε σε θεατρικό λόγο υψηλών διανοημάτων, ενώ με τις κωμωδίες του .....(5)..... σε κριτική της καθημερινής πολιτικής ζωής».

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ένα από τα σπουδαιότερα εμπορικά και πνευματικά κέντρα της ελληνοιστικής περιόδου ήταν η:
  - α. Σπάρτη
  - β. Αλεξάνδρεια
  - γ. Θήβα
  - δ. Κύπρος
2. Η ανώτερη κοινωνική τάξη στη Ρώμη την περίοδο της βασιλείας ήταν:
  - α. το πλήθος
  - β. οι πληβείοι
  - γ. οι πελάτες
  - δ. οι πατρίκιοι
3. Ο δικτάτορας στη Ρώμη προερχόταν από τους:
  - α. υπάτους
  - β. τιμητές
  - γ. δημάρχους
  - δ. πραιτωρες

4. Η μορφή του πολιτεύματος στα χρόνια του Οκταβιανού ονομάστηκε:

- α. δημοκρατία (Res publica)
- β. Ηγεμονία (Principatus)
- γ. απόλυτη μοναρχία
- δ. βασιλεία

5. Ο αυτοκρατορικός θεσμός του Ρωμαϊκού κράτους στην περίοδο της ακμής του:

- α. διέφερε από τον αντίστοιχο θεσμό των ελληνοιστικών μοναρχιών και πολύ περισσότερο από εκείνο των ανατολικών λαών
- β. ήταν όμοιος με τον αντίστοιχο θεσμό των ανατολικών λαών
- γ. ήταν απόλυτα υποταγμένος στους υπάτους και στους τιμητές
- δ. ήταν ένα πολίτευμα στο οποίο ο στρατός και η σύγκλητος δεν εμπλέκονταν καθόλου

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: μέγαρο (μυκηναϊκής εποχής), σπλιτική φάλαγγα.

265. ΘΕΜΑ 2_24185

- α. Ποιο σύστημα διακυβέρνησης επικράτησε στα ελληνοιστικά βασίλεια της Ανατολής και ποια ήταν τα χαρακτηριστικά του;
- β. Ποιος ήταν ο ρόλος της συγκλήτου κατά την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica);

266. ΘΕΜΑ 2_29085

- α. Πότε και πώς προέκυψε το ελληνικό αλφάβητο;
- β. Τι ήταν οι πραιτωριανοί και με ποιον τρόπο έγιναν επικίνδυνοι για το ρωμαϊκό κράτος;

267. ΘΕΜΑ 1_23671

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
  - 1. Ο φαραώ Αμένοφις Δ΄, ο επονομαζόμενος και Ακενατών, έμεινε γνωστός για την κατασκευή των πυραμίδων.
  - 2. Δείγματα της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής είναι μόνο οι οχυρωμένες ακροπόλεις με τα ανάκτορα.
  - 3. Οι βασιλείς του ελληνοιστικού κόσμου ήταν κάτοχοι όλης της γης και του μεγαλύτερου μέρους της παραγωγής.
  - 4. Είναι πολύ πιθανό η δημιουργία της Ρώμης να οφείλεται στους Ετρούσκους.
  - 5. Ο Γάιος Γράκχος μείωσε τα χρόνια της στράτευσης και αύξησε τον στρατιωτικό μισθό.
- (II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
  - α. ίδρυση Αλεξάνδρειας
  - β. εποχή του Αυγούστου
  - γ. μάχη του Μαραθώνα
  - δ. συνέδριο της Κορίνθου με τη συμμετοχή του Φιλίππου Β΄
  - ε. ίδρυση της Ρώμης

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: θεωρικά, λοχίτιδα εκκλησία.

268. ΘΕΜΑ 1_23715

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ο φαραώ Αμένοφις Δ΄, ο επονομαζόμενος και Ακενατών, έμεινε γνωστός για την κατασκευή των πυραμίδων.
2. Δείγματα της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής είναι μόνο οι οχυρωμένες ακροπόλεις με τα ανάκτορα.
3. Οι βασιλείς του ελληνοιστικού κόσμου ήταν κάτοχοι όλης της γης και του μεγαλύτερου μέρους της παραγωγής.
4. Είναι πολύ πιθανό η δημιουργία της Ρώμης να οφείλεται στους Ετρούσκους.
5. Ο Γάιος Γράκχος μείωσε τα χρόνια της στράτευσης και αύξησε τον στρατιωτικό μισθό.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. ίδρυση Αλεξάνδρειας
- β. εποχή του Αυγούστου
- γ. μάχη του Μαραθώνα
- δ. συνέδριο της Κορίνθου με τη συμμετοχή του Φιλίππου Β΄
- ε. ίδρυση της Ρώμης

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: θεωρικά, λοχίτιδα εκκλησία.

269. ΘΕΜΑ 1_23734

α. (I) Να κατατάξετε τα πολιτεύματα με τη χρονολογική σειρά που εμφανίστηκαν στον ελληνικό κόσμο, ξεκινώντας από το αρχαιότερο:

- α. βασιλεία
- β. ολιγαρχία
- γ. δημοκρατία
- δ. τυραννίδα
- ε. αριστοκρατία

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Οι Αιγύπτιοι λάτρευαν τον θεό Ρα.
2. Ανώτατος άρχοντας στα μυκηναϊκά βασίλεια ήταν ο βασιλεύς.
3. Η μυκηναϊκή εποχή έχει χαρακτηριστεί και ως ελληνικός μεσαίωνας.
4. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός πραγματοποιήθηκε μεταξύ 11ου και 9ου π.Χ. αιώνα.
5. Ο Οκταβιανός Αύγουστος δέχτηκε το αξίωμα του δικτάτορα.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Πανιώνιο, μακεδονική φάλαγγα.

270. ΘΕΜΑ_1_23737

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα στην αρχαία Αίγυπτο αποτελούσαν οι πληβείοι.
2. Τις πρώτες πληροφορίες για τον μυκηναϊκό κόσμο αντλούμε από τα ομηρικά έπη.
3. Το πολίτευμα της Αθήνας τον 5^ο αι. π.Χ. ήταν τιμοκρατικό.
4. Ο Κίμων ακολούθησε φιλολακωνική πολιτική που είχε ως αποτέλεσμα την πολιτική του ήττα.
5. Η ιστοριογραφία στην αρχαία Ελλάδα εκπροσωπήθηκε από τον Λυσία και τον Δημοσθένη.

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. λααγέτας	α. ερμηνευτές του ρωμαϊκού δικαίου
2. νομοθέτες ή αισυμνήτες	β. άρχοντες την περίοδο της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica)
3. πατρίκιοι	γ. ιστορικός όρος της αρχαϊκής εποχής
4. ύπατοι	δ. υπεύθυνοι, μεταξύ άλλων, και για την επίβλεψη των ρωμαϊκών ηθών
5. νομοδιδάσκαλοι	ε. ανήκαν στις παλιές μεγάλες οικογένειες την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη
6. τιμητές	

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: τριηραρχία, πραιτωριανοί.

271. ΘΕΜΑ_1_23839

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Σκοπός των καλλιτεχνών στην αρχαία Αίγυπτο ήταν να προβάλουν τη ζωή και τη δράση των φαραώ.
2. Στο συνέδριο της Κορίνθου (481 π.Χ.) ιδρύθηκε πανελλήνια συμμαχία, αμυντική και επιθετική, με ισόβιο αρχηγό τον Φίλιππο Β΄.
3. Ο Ισοκράτης αντιτάχθηκε στην πανελλήνια ιδέα.
4. Την ελληνιστική περίοδο οι βασιλείς ήταν κάτοχοι όλης της γης.
5. Ο Οκταβιανός συγκέντρωσε στο πρόσωπό του τασπουδαιότερα αξιώματα της ρωμαϊκής πολιτείας, εκτός από το αξίωμα του δικτάτορα.

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. Πελοποννησιακός πόλεμος
- β. τρωική εκστρατεία
- γ. εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου
- δ. μάχη της Ιμέρας
- ε. μάχη στη Χαιρώνεια

β. Να δώσετε/εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: θολωτοί τάφοι, πελάτες.

272. ΘΕΜΑ 1_23992

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με γεγονότα της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β' περισσεύουν.

A	B
1. Εφιάλτης	α. ίδρυση των Θουρίων
2. Φίλιππος Β'	β. κάθαρση της τάξης των Συγκλητικών
3. Περικλής	γ. καθιέρωση του θεσμού της λειτουργίας
4. Κάτων ο Τιμητής	δ. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
5. Οκταβιανός	ε. δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις
	στ. εγκαθίδρυση της Ηγεμονίας (Principatus)
	ζ. συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.)

(II) Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση:

- Η γραφή των αρχαίων Αιγυπτίων ήταν κυρίως:
  - σφηνοειδής
  - ιερογλυφική
  - γραμμική Β'
  - αλφαβητική
- Ο μυκηναϊκός πολιτισμός εντάσσεται στη(ν):
  - ομηρική εποχή
  - αρχαϊκή εποχή
  - νεολιθική εποχή
  - ελληνική πρωτο-ιστορία
- Μετά τη βασιλεία ακολουθεί στον ελληνικό χώρο η:
  - δημοκρατία
  - τυραννία
  - ολιγαρχία
  - αριστοκρατία
- Καταλυτική για την ένωση των Ελλήνων υπήρξε η νίκη του Φιλίππου Β':
  - στη Χαιρώνεια
  - στον Ευρυμέδοντα ποταμό
  - στη Μαντίνεια
  - στα Λεύκτρα
- Στην αρχαία Ρώμη τα μέλη των παλαιών, μεγάλων οικογενειών ονομάζονταν:
  - πληβείοι
  - πελάτες
  - πατρίκιοι
  - τιμητές

β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: Ανταλκίδειος ειρήνη, πραιτωριανοί.

273. ΘΕΜΑ_1_23993

- α. (I)** Να κατατάξετε τις ακόλουθες ιστορικές περιόδους με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από την αρχαιότερη):
- Αυγούστεια Ρώμη
  - Ομηρική εποχή
  - Ελληνιστική εποχή
  - Δημοκρατική Ρώμη
  - Μυκηναϊκή εποχή
- (II)** Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
- Η γραφή των Μυκηναίων ήταν αλφαβητική.
  - Το Πανιώνιο ιδρύθηκε στο πλαίσιο του πρώτου ελληνικού αποικισμού.
  - Ο ρήτορας Ισοκράτης είναι ο εισηγητής της πανελλήνιας ιδέας.
  - Η σάρισα ήταν το δόρυ που χρησιμοποιούσαν οι Σπαρτιάτες.
  - Στην Ηγεμονία (Principatus) όλες οι εξουσίες συγκεντρώθηκαν βαθμιαία στο πρόσωπο του Αυγούστου.
- β.** Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: άριστοι (Ομηρική εποχή), μετοίκιο.

274. ΘΕΜΑ_1_24164

- α. (I)** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
- Στην αποκρυπτογράφηση της αρχαίας αιγυπτιακής γραφής βοήθησε το κείμενο της στήλης της Ροζέτας.
  - Οι δούλοι κατά την ομηρική εποχή αποτελούσαν περιουσιακό στοιχείο του «οίκου».
  - Από γεωγραφική άποψη η πόλις-κράτος αποτελούνταν από το άστυ και την ύπαιθρο χώρα.
  - Πολλοί ιστορικοί ονομάζουν την Καλλίειο συνθήκη και «Ανταλκίδειο».
  - Ο Οκταβιανός δημιούργησε ένα συμβουλευτικό σώμα, το συμβούλιο του αυτοκράτορα που τον βοηθούσε στην άσκηση της εξουσίας
- (II)** Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:
- μάχη στη Χαιρώνεια
  - τρωική εκστρατεία
  - ίδρυση Αλεξάνδρειας
  - Πελοποννησιακός πόλεμος
  - δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: γεωμετρική τέχνη, ισονομία, τριηραρχία.

275. ΘΕΜΑ_1_25201

- α. (I)** Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
- Η ομηρική εποχή ονομάζεται επίσης:
    - μυκηναϊκή εποχή

- β. ελληνιστική εποχή
 γ. «χρυσούς αιών»
 δ. σκοτεινοί χρόνοι
2. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός οργανώθηκε κατά:
- α. την αρχαϊκή εποχή
 β. την κλασική εποχή
 γ. τους ελληνιστικούς χρόνους
 δ. τη ρωμαϊκή περίοδο
3. Με την Καλλίειο συνθήκη:
- α. οι Πέρσες αναγνώρισαν την ανεξαρτησία των ελληνικών πόλεων της Μ. Ασίας
 β. Αθηναίοι και Σπαρτιάτες συνθηκολόγησαν
 γ. Σπαρτιάτες και Πέρσες συνθηκολόγησαν
 δ. οι Σπαρτιάτες παρέδωσαν τις ελληνικές πόλεις των παραλίων της Μ. Ασίας στους Πέρσες
4. Ο Περικλής θέλησε να επεκτείνει την εμπορική επιρροή των Αθηναίων στη(ν):
- α. Πελοπόννησο
 β. Δύση
 γ. Κύπρο
 δ. Αίγυπτο
5. Ο Κάτων ο Τιμητής απέδιδε την ευθύνη της αλλοίωσης των ρωμαϊκών ηθών στους:
- α. πληβείους
 β. Γράκχους
 γ. Αιγυπτίους
 δ. Έλληνες
- (II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Ο Ερίκος Σλήμαν αποκρυπτογράφησε τη γραμμική Β΄ γραφή.
  2. Τα θεωρικά ήταν το αντίτιμο της ελεύθερης εισόδου των πολιτών της κλασικής Αθήνας στο θέατρο.
  3. Ο σοφιστής Γοργίας πρώτος προέβαλε την πανελλήνια ιδέα.
  4. Κατά την ελληνιστική περίοδο μερικές περιοχές του ελλαδικού χώρου οργανώθηκαν σε ομοσπονδίες.
  5. Ο Οκταβιανός Αύγουστος συγκέντρωσε στο πρόσωπό του τα σπουδαιότερα αξιώματα της ρωμαϊκής πολιτείας.
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: βουλή των γερόντων (ομηρικών κοινωνιών), πραιτωριανοί.

276. ΘΕΜΑ_1_25203

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Η αποκρυπτογράφιση της γραμμικής Β΄ γραφής πραγματοποιήθηκε από τον J.Champollion.
  2. Η Α΄ Αθηναϊκή Συμμαχία είχε αρχικά ως έδρα της τη Δήλο.
  3. Ο Περικλής εκλεγόταν κάθε χρόνο στρατηγός με δημοκρατικές διαδικασίες.

4. Το μετοίκιο ήταν ο φόρος που πλήρωναν οι Αθηναίοι πολίτες την κλασική εποχή.

5. Ο Αθηναίος Μέτων διακρίθηκε στην αστρονομία και τα μαθηματικά.

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στα φυλετικά κράτη που δημιουργήθηκαν στον ελληνικό χώρο κατά τον 9ο αι. π.Χ. ο βασιλιάς:

- α. εκλεγόταν από τη βουλή των γερόντων
- β. εκλεγόταν από την εκκλησία του δήμου
- γ. εκλεγόταν από τη συνέλευση των πολεμιστών
- δ. ήταν κληρονομικός

2. Με τη μάχη στα Λεύκτρα:

- α. οι Έλληνες αντιμετώπισαν νικηφόρα τους Πέρσες
- β. επιβλήθηκε ο Φίλιππος Β΄ ως αδιαφιλονίκητος ηγέτης όλων των Ελλήνων
- γ. άρχισε η Θηβαϊκή ηγεμονία
- δ. έληξε η Θηβαϊκή ηγεμονία

3. Η ίδρυση της Ρώμης, σύμφωνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα, αποδίδεται στους:

- α. Ίωνες
- β. Αιγυπτίους
- γ. Ετρούσκους
- δ. Μυκηναίους

4. Η Δωδεκάδελτος αποτελεί καταγραφή του εθιμικού δικαίου των:

- α. Αθηναίων
- β. Ρωμαίων
- γ. Σπαρτιατών
- δ. Θουρίων

5. Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Οκταβιανός Αύγουστος:

- α. χρησιμοποίησε αυταρχικές μεθόδους άσκησης της εξουσίας
- β. εφάρμοσε συμβιβαστική πολιτική κατά την κατανομή της εξουσίας
- γ. αδιαφόρησε για την ειρήνη και ασφάλεια του ρωμαϊκού κράτους
- δ. αδιαφόρησε απολύτως για την ανάπτυξη της γεωργίας

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: εστίαση, δικτάτορας, νομοδιδάσκαλοι.

277. ΘΕΜΑ_1_25204

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο φαραώ έλεγχε στην αρχαία Αίγυπτο τον κύριο όγκο της βιοτεχνίας και του εμπορίου.
2. Ελληνικά φύλα που μιλούσαν την αιολική διάλεκτο συγκρότησαν θρησκευτική ένωση, το Πανιώνιο, στο ακρωτήριο της Μυκάλης.
3. Η τέχνη των ομηρικών χρόνων ονομάστηκε «γεωμετρική».
4. Η περίοδος της βασιλείας στην αρχαία Ρώμη τελειώνει μετά από εξέγερση των πληβείων.
5. Ο αγροτικός νόμος που πρότεινε ο Τιβέριος Γράκχος προέβλεπε, μεταξύ άλλων, και την αναδιανομή της δημόσιας γης στους ακτήμονες.

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα:

- α. Πελοποννησιακός πόλεμος
- β. μάχη στη Μαντίνεια
- γ. μάχη της Χαιρώνειας
- δ. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- ε. ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: θεωρικά, Ηγεμονία (Principatus).

278. ΘΕΜΑ_1_25417

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ζωή στην Αίγυπτο ήταν άμεσα συνδεδεμένη με τον Νείλο και τις πλημμύρες του.
2. Η απώλεια των αγορών της ανατολής δεν συνέβαλε στη διάλυση του μυκηναϊκού κόσμου.
3. Στην αρχαία Ελλάδα, ταυτόχρονα με τις πόλεις-κράτη, υπήρχαν και φυλετικά κράτη.
4. Την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica) το ρωμαϊκό κράτος οργανώθηκε με τις ακόλουθες εξουσίες: τους άρχοντες, τη σύγκλητο και τη φρατρική συνέλευση.
5. Ο Οκταβιανός Αύγουστος δεν δημιούργησε κάποιο συμβουλευτικό σώμα για να τον βοηθάει στην άσκηση της εξουσίας.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ο Πελοποννησιακός πόλεμος
- β. οι περσικοί πόλεμοι (τα Μηδικά)
- γ. η εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου
- δ. η Α΄ Αθηναϊκή συμμαχία
- ε. η τρωική εκστρατεία

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: βουλή των γερόντων (ομηρική εποχή), πληβείοι (περίοδος της βασιλείας, ως το 509 π.Χ.).

279. ΘΕΜΑ_1_25420

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο το σύστημα των κοινωνικών τάξεων ήταν αυστηρά κλειστό.
2. Τα μυκηναϊκά κέντρα κτιζόνταν συνήθως σε θέσεις που διευκόλυναν την εποπτεία μεγάλης σε έκταση περιοχής.
3. Η χορηγία, η τριηραρχία και τα θεωρικά ήταν λειτουργίες.
4. Με την Ανταλκίδειο (Βασίλειο) ειρήνη οι Αθηναίοι έγιναν όργανα της περσικής πολιτικής στην κυρίως Ελλάδα.
5. Στη εκκλησία του λαού στην αρχαία Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας (ως το 509 π.Χ.), συμμετείχαν μόνο οι πατρίκιοι και οι πελάτες.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα:

- α. μεταρρυθμιστική προσπάθεια των Γράκων
- β. Πελοποννησιακός πόλεμος
- γ. τρωική εκστρατεία
- δ. δεύτερος αποικισμός
- ε. εγκαθίδρυση της Ηγεμονίας (Principatus)

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: πλήθος (ομηρική εποχή), ισηγορία, μετοίκιο.

280. ΘΕΜΑ 1_25425

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην κορυφή της κοινωνίας στην αρχαία Αίγυπτο βρισκόταν το ιερατείο.
2. Οι Μυκηναίοι διαδέχτηκαν τους Κρήτες ως θαλασσοκράτορες στο Αιγαίο.
3. Τα πρώτα στάδια της ιστορικής πορείας των πόλεων-κρατών ήταν συνδεδεμένα με την ανάπτυξη της δουλείας.
4. Στους ελληνιστικούς χρόνους ένα από τα πνευματικά κέντρα ήταν η Αντιόχεια.
5. Ο Οκταβιανός μοιράστηκε την εξουσία των επαρχιών με τη σύγκλητο.

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Ισοκράτης	α. ένοπλη εξερεύνηση
2. φαραώ	β. πανελλήνια ιδέα
3. Κίμων	γ. φιλοσοφία
4. Μ. Αλέξανδρος	δ. χρυσούς αιών
5. Περικλής	ε. επίγειος θεός
6. Πλάτων	

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: δημιουργοί, φρατρική συνέλευση (περίοδος της Res publica).

281. ΘΕΜΑ 1_26110

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η καθιέρωση του ημερολογίου των 365 ημερών αποδίδεται στους αρχαίους Έλληνες.
2. Η κύρια πηγή πλούτου του μυκηναϊκού κόσμου ήταν η γεωργία.
3. Οι ενέργειες του Μ. Αλεξάνδρου αποσκοπούσαν στην ανάμειξη του ελληνικού με τον ασιατικό κόσμο κάτω από μια ισχυρή διοίκηση.
4. Την περίοδο της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res publica) καταργήθηκε ο νόμος που απαγόρευε τους γάμους μεταξύ πατρικών και πληβείων.
5. Η απόδοση του τίτλου «Αύγουστος» στον Οκταβιανό σήμαινε και την αναγνώριση θεϊκών ιδιοτήτων στο πρόσωπό του.

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. επιβολή ολιγαρχικών (τιμοκρατικών) πολιτευμάτων στις ελληνικές πόλεις-κράτη
  - β. εγκαθίδρυση αριστοκρατικών πολιτευμάτων
  - γ. οι φυλετικοί αρχηγοί γίνονται κληρονομικοί βασιλείς
  - δ. πτώση των τυραννικών καθεστώτων στις περισσότερες ελληνικές πόλεις-κράτη
  - ε. καταγραφή των νόμων από τους νομοθέτες ή αισυμνήτες
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: μέγαρο, φρατρική εκκλησία (περίοδος βασιλείας, ως το 509 π.Χ.).

282. ΘΕΜΑ 1_26201

- α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
α. αγροτικός νόμος	1. Chadwick
β. χωροταξική οργάνωση πόλεων	2. Champollion
γ. αποκρυπτογράφηση ιερογλυφικής γραφής	3. Τιβέριος Γράκχος
δ. ιατρική	4. Ισοκράτης
ε. πανελλήνια ιδέα	5. Ιπποκράτης
	6. Μέτων
	7. Ιππόδαμος

- (II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Τα περισσότερα αιγυπτιακά κείμενα αναφέρονται στα κατορθώματα των φαραώ.
  2. Τις πρώτες πληροφορίες για τον μυκηναϊκό κόσμο τις έχουμε από τα έπη του Ησιόδου.
  3. Η τέχνη των ομηρικών χρόνων ονομάστηκε από τους ερευνητές γεωμετρική.
  4. Εμπνευστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Φίλιππος Β΄.
  5. Η Δωδεκάδελτος, ως καταγραφή του ρωμαϊκού εθνικού δικαίου, συνέβαλε στην ισχυροποίηση των πατρικίων.
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: χαλκιδικό αλφάβητο, γυμνασιαρχία, πραιτωριανοί.

283. ΘΕΜΑ 1_26375

- α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με ιστορικές περιόδους που προσδιορίζονται από τα στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Τιβέριος Γράκχος	α. Δημοκρατική Ρώμη
2. Κλεισθένης	β. μυκηναϊκός πολιτισμός
3. Περικλής	γ. Αρχαϊκή εποχή

4. Άτταλος Α΄	δ. Ομηρική εποχή
5. Οκταβιανός	ε. Αυγούστεια Ρώμη
	στ. Κλασική εποχή
	ζ. ελληνιστικοί χρόνοι

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός κατευθύνθηκε κυρίως προς τα μικρασιατικά παράλια.
2. Η περιοχή απέναντι από την Κύπρο ονομάστηκε Ιωνία.
3. Ο Λυκούργος και ο Εφιάλτης ήταν τύραννοι.
4. Στη διαδικασία εξέλιξης των πολιτευμάτων η δημοκρατία διαδέχθηκε την τυραννίδα.
5. Η σάρισα ήταν το δόρυ του μακεδονικού πεζικού.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: χορηγία, ρωμαϊκή δημοκρατία (Res publica).

284. ΘΕΜΑ_1_26378

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο άνθρωποι ταπεινής κοινωνικής προέλευσης έφτασαν να καταλάβουν σημαντικά αξιώματα.
2. Οι Αχαιοί με την τρωική εκστρατεία είναι πιθανό να επιδίωκαν τον έλεγχο των στενών του Ελλήσποντου.
3. Ο Κίμων ενίσχυσε το δημοκρατικό πολίτευμα της Αθήνας περιορίζοντας τη δύναμη της αριστοκρατικής παράταξης.
4. Κατά την Κλασική εποχή η φιλοσοφική σκέψη τοποθέτησε στο κέντρο του ενδιαφέροντος τον άνθρωπο.
5. Η Αντιόχεια ιδρύθηκε από τον Αλέξανδρο.

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η στενοχωρία ήταν πρόβλημα που προέκυψε από:
  - α. τη διάψευση των προσδοκιών των ανθρώπων της αρχαϊκής εποχής
  - β. την αύξηση του πληθυσμού και τις περιορισμένες εκτάσεις γης
  - γ. την έλλειψη πρώτων υλών
  - δ. τις εσωτερικές πολιτικές κρίσεις
2. Κατά την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη τις βασιλικές δικαιοδοσίες έλεγχαν δύο σώματα:
  - α. οι δήμαρχοι και οι ύπατοι
  - β. η φρατρική και η λοχίτιδα εκκλησία
  - γ. οι τιμητές και οι δικτάτορες
  - δ. η σύγκλητος και η εκκλησία του λαού
3. Οι πατρίκιοι:
  - α. ήταν Λίγουρες στην καταγωγή
  - β. ήταν όλοι οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης

- γ. ονομάστηκαν και πλήθος (πληβείοι)
- δ. ήταν Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες
- 4. Η σύγκλητος αναγόρευσε τον Οκταβιανό σε:
  - α. δικτάτορα
  - β. αυτοκράτορα
  - γ. Αύγουστο
  - δ. στρατηγό
- 5. Είχε φτάσει σε σημείο να αποστρέφεται καθετί το ελληνικό ο:
  - α. Τιβέριος Γράκχος
  - β. Γάιος Γράκχος
  - γ. Κάτων ο Τιμητής
  - δ. Οκταβιανός

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: αυτάρκεια (πόλη-κράτος), αγροτικός νόμος.

285. ΘΕΜΑ 1_26379

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Ισοκράτης	α. προστασία των ηθών της ρωμαϊκής πολιτείας
2. Τιβέριος Γράκχος	β. μακεδονική φάλαγγα
3. Φίλιππος Β'	γ. πανελλήνια ιδέα
4. Οκταβιανός	δ. αγροτικός νόμος
5. Κίμων	ε. εκστρατεία κατά των Περσών
6. Κάτων ο Τιμητής	

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Οι δεσμοί των αποικιών με τις μητέρες-πόλεις, κατά την αρχαϊκή εποχή, ήταν σχέσεις εξάρτησης.
2. Η Πέργαμος ήταν γνωστή για τον περίφημο βωμό του Διός.
3. Στη Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, την εκτελεστική εξουσία ασκούσαν οι δύο ύπατοι.
4. Ο Κάτων είχε ελληνική παιδεία.
5. Οι ρωμαϊκές κατακτήσεις του 2ου αι. π.Χ. δεν επέφεραν αλλοίωση των ηθών και απομάκρυνση από τις προγονικές αρετές.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ισηγορία , πελάτες .

286. ΘΕΜΑ 1_26380

α. (I) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα αρχίζοντας από τα αρχαιότερα:

- α. εγκαθίδρυση της Ηγεμονίας (Principatus)
- β. σύσταση πανελλήνιας ένωσης υπό τον Φίλιππο Β΄

- γ. ίδρυση της Α' Αθηναϊκής συμμαχίας
- δ. σικελική εκστρατεία
- ε. εκλογή του Τιβέριου Γράκχου στο αξίωμα του δημάρχου

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ο φαράω Ακενατών προσπάθησε να εξαλείψει την πολυθεΐα.
2. Οι μυκηναϊκές τοιχογραφίες και οι αγγειογραφικές παραστάσεις είχαν δεχτεί αρχικά μινωική επίδραση.
3. Οι βασικές προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους ήταν η ελευθερία, η εδαφική επέκταση και η δημοκρατία.
4. Τιμοκρατικό ονομάστηκε το πολίτευμα που βασίστηκε στην επικράτηση των ευγενών.
5. Το πολίτευμα στη Ρώμη παρέμεινε αναλλοίωτο από την ίδρυσή της μέχρι και την εποχή του Αυγούστου.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: Κοινή Ελληνική (ή Κοινή), πραιτωριανοί.

287. ΘΕΜΑ 1_26891

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στη στήλη της Ροζέτας είναι χαραγμένο κείμενο που υμνεί τον:
  - α. Χέοπα
  - β. Πτολεμαίο Ε΄
  - γ. Ρα
  - δ. Ακενατών
2. Οι τοιχογραφίες στα μυκηναϊκά ανάκτορα και οι αγγειογραφικές παραστάσεις απεικονίζουν σκηνές εμπνευσμένες κυρίως από:
  - α. τη φύση
  - β. την καθημερινή ζωή στα ανάκτορα
  - γ. τον πόλεμο και το κυνήγι
  - δ. τις θρησκευτικές αντιλήψεις της εποχής
3. Ο Κίμων ήταν:
  - α. τύραννος της Αθήνας
  - β. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
  - γ. εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
  - δ. βασιλιάς της Αθήνας
4. Ο Φίλιππος Β΄ επιβλήθηκε στρατιωτικά στις συνασπισμένες δυνάμεις των Θηβαίων και των Αθηναίων με:
  - α. το συνέδριο της Κορίνθου του 337 π. Χ.
  - β. την επανάληψη του συνεδρίου της Κορίνθου το 336 π. Χ.
  - γ. τη μάχη στη Χαιρώνεια
  - δ. τη μάχη στα Λεύκτρα
5. Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Οκταβιανός-Αύγουστος:
  - α. χρησιμοποίησε αυταρχικές μεθόδους άσκησης της εξουσίας
  - β. δεν εφάρμοσε συμβιβαστική πολιτική κατά την κατανομή της εξουσίας

γ. μοιράστηκε τη διοίκηση των επαρχιών με την εκκλησία του δήμου

δ. δημιούργησε το συμβούλιο του αυτοκράτορα που τον βοηθούσε στην άσκηση της εξουσίας

(II) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά, ξεκινώντας από το αρχαιότερο:

α. δεύτερος ελληνικός αποικισμός

β. διάταγμα του Καρακάλλα

γ. συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Αλέξανδρο

δ. αρχή της αυτοκρατορικής περιόδου στη Ρώμη

ε. τέλος Περσικών πολέμων

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: δημιουργοί (ομηρικού οίκου), χορηγία, περγαμηνή.

288. ΘΕΜΑ_1_27575

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο νόμος ήταν η θέληση του φαραώ.

2. Οι Μυκηναίοι εκτόπισαν τους Κρήτες από το Αιγαίο και επέβαλαν τη δική τους θαλασσοκρατία.

3. Κατά την ομηρική εποχή υπήρξε σημαντική βιοτεχνική ανάπτυξη.

4. Ο Μ. Αλέξανδρος ανέθεσε τη διοίκηση των σατραπειών μόνο σε Έλληνες ηγεμόνες.

5. Ο Αύγουστος δε θέλησε να συγκεντρώσει όλες τις εξουσίες στο πρόσωπό του.

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. αποτέλεσμα της εκλογής των δημάρχων στη Ρώμη	α. η κοπή και χρήση του νομίσματος
2. απόφαση του συνεδρίου της Κορίνθου (337 π.Χ.)	β. η προστασία από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων
3. αίτιο της τρωικής εκστρατείας	γ. η παρέμβαση των Περσών στα ελληνικά θέματα
4. συνέπεια του Πελοποννησιακού πολέμου	δ. ο έλεγχος των στενών του Ελλήσποντου
5. αποτέλεσμα του πρώτου ελληνικού αποικισμού	ε. η ίδρυση πανελλήνιας συμμαχίας, αμυντικής και επιθετικής, με ισόβιο αρχηγό τον Φίλιππο Β΄
6. αποτέλεσμα του δεύτερου ελληνικού αποικισμού	

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: θεωρικά, σύγκλητος (περίοδος βασιλείας στη Ρώμη, ως το 509 π.Χ.).

289. ΘΕΜΑ_1_27787

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Μια πρώιμη μορφή γραφής της ελληνικής γλώσσας είναι:

α. η ιερογλυφική γραφή

β. η ελληνική αλφαβητική γραφή

γ. η γραμμική Β΄ γραφή

- δ. το φοινικικό αλφάβητο
2. Η βουλή των γερόντων κατά την ομηρική εποχή:
- δεν επηρέασε καθόλου την άσκηση της βασιλικής εξουσίας
  - αντικατέστησε τη βασιλική εξουσία
  - περιόρισε σταδιακά τη βασιλική εξουσία
  - αποδυναμώθηκε βαθμιαία από τη βασιλική εξουσία
3. Ως κλασική εποχή ορίζεται από τους ιστορικούς:
- η περίοδος από το τέλος του μυκηναϊκού πολιτισμού μέχρι το τέλος των περσικών πολέμων
  - η περίοδος από το τέλος των περσικών πολέμων έως και τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου
  - ο «χρυσός αιώνας του Περικλέους»
  - η εποχή των διαδόχων του Μ. Αλεξάνδρου
4. Οι προϋποθέσεις για την ανάμιξη των Περσών στις εσωτερικές υποθέσεις του ελληνικού κόσμου ήταν συνέπεια:
- του Πελοποννησιακού πολέμου
  - των περσικών πολέμων
  - του Κορινθιακού πολέμου
  - της Θηβαϊκής ηγεμονίας
5. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνοιστικά βασίλεια ήταν:
- ολιγαρχικό
  - η απόλυτη μοναρχία
  - η τυραννίδα
  - μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από βουλή
- (II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
- Ορισμένοι από τους τυράννους της αρχαϊκής εποχής αναδείχθηκαν σε καλούς ηγέτες που φρόντισαν για την ανάπτυξη της πόλης τους.
  - Η αναγνώριση της σπαρτιατικής ηγεμονίας από τις ελληνικές πόλεις ήταν αποτέλεσμα των περσικών πολέμων.
  - Ο Ευαγόρας, βασιλιάς της Σαλαμίνας της Κύπρου, ήταν μία από τις προσωπικότητες που, σύμφωνα με τον Ισοκράτη, θα μπορούσε να ενώσει τους Έλληνες εναντίον των Περσών.
  - Κατά την ελληνοιστική εποχή, για διευκόλυνση των συναλλαγών, χρησιμοποιήθηκαν μόνο τα περσικά νομίσματα.
  - Ο Οκταβιανός Αύγουστος δε συγκέντρωσε στο πρόσωπό του σημαντικά αξιώματα της ρωμαϊκής πολιτείας.
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: γραμματικοί , πελάτες (περίοδος βασιλείας στη Ρώμη).

290. ΘΕΜΑ_1_27788

- α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Η γραμμική Β΄ είναι μία γραφή:

- α. ιερογλυφική
    - β. μη αποκρυπτογραφημένη ιερογλυφική
    - γ. αλφαβητική
    - δ. συλλαβική
  2. Οι νομοθέτες κατά την αρχαϊκή εποχή αποκαλούνται και:
    - α. αισυμνήτες
    - β. φαραώ
    - γ. τιμητές
    - δ. βασιλείς
  3. Ηγεμονική θέση ανάμεσα στις ελληνικές πόλεις-κράτη αμέσως μετά το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου είχε η:
    - α. Σπάρτη
    - β. Αθήνα
    - γ. Θήβα
    - δ. Ρόδος
  4. Από τις τρεις (3) εκκλησίες που λειτούργησαν προοδευτικά στο ρωμαϊκό κράτος, αυτή που έχασε τη δύναμή της στην περίοδο της δημοκρατίας (Res publica) ήταν η:
    - α. φυλετική
    - β. λοχίτιδα
    - γ. εκκλησία του δήμου
    - δ. φρατρική
  5. Η μορφή του πολιτεύματος στα χρόνια του Οκταβιανού ονομάστηκε:
    - α. δημοκρατία (Res publica)
    - β. Ηγεμονία (Principatus)
    - γ. αυτοκρατορία όμοια με αυτή των Ανατολικών λαών
    - δ. αυτοκρατορία όμοια με αυτή των ελληνιστικών χρόνων
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: γραμματικοί, δικτάτορας.

291. ΘΕΜΑ 1_27931

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη «σωστό», αν η πληροφορία είναι σωστή ή τη λέξη «λάθος», αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Η εξάπλωση των ελληνικών φύλων στις δυτικές ακτές της Μ. Ασίας (11ος-9ος αι. π.Χ.) είναι γνωστή ως «πρώτος ελληνικός αποικισμός».
  2. Η Αθήνα μετέβαλε τη συμμαχία της Δήλου σε ηγεμονία.
  3. Η Αλεξάνδρεια ήταν περισσότερο γνωστή για τον περίφημο βωμό του Διός.
  4. Η ρωμαϊκή κοινωνία, την περίοδο της βασιλείας, συγκροτούνταν αποκλειστικά και μόνο από τους πατρικούς και τους πληβείους.
  5. Ο Οκταβιανός δε δέχτηκε το αξίωμα του δικτάτορα.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει:

A	B
1. λααγέτας	α. μεγάλης σπουδαιότητας αξίωμα της ρωμαϊκής πολιτείας
2. άριστοι	β. κατέγραφαν και σχολίαζαν κείμενα αρχαίων συγγραφέων
3. αισυμνήτες	γ. επικεφαλής οποιασδήποτε ομάδας στο μυκηναϊκό κράτος
4. γραμματικοί	δ. ανέλαβαν την καταγραφή των νόμων στις αρχαϊκές κοινωνίες
5. τιμητές	ε. κάτοχοι γης με οικονομική ισχύ στην ομηρική κοινωνία
	στ. τοπικοί άρχοντες του μυκηναϊκού κράτους

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: μετόικιο, λογίτιδα εκκλησία.

292. ΘΕΜΑ 1_27933

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη «σωστό», αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη «λάθος», αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο πίστευαν ότι η ζωή συνεχίζεται και μετά τον θάνατο.
2. Επίκεντρο των οικονομικών δραστηριοτήτων του μυκηναϊκού κόσμου ήταν τα μέγαρα.
3. Τον ομηρικό οίκο αποτελούσαν αποκλειστικά και μόνο τα μέλη μιας οικογένειας, που συνδέονταν με συγγενικούς δεσμούς.
4. Ο Θουκυδίδης υπήρξε ο κυριότερος εκφραστής της «πανελληνίας ιδέας».
5. Η μορφή πολιτεύματος που καθιέρωσε ο Αύγουστος ονομάστηκε «απόλυτη μοναρχία».

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. τρωική εκστρατεία
- β. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
- γ. εποχή του Αυγούστου
- δ. σύνθεση της Ιλιάδας
- ε. περσικοί πόλεμοι

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: γραμματικοί, λογίτιδα εκκλησία.

293. ΘΕΜΑ 1_28653

α. (I) Να κατατάξετε τα πολιτεύματα με τη χρονολογική σειρά που εμφανίστηκαν στον ελληνικό κόσμο, ξεκινώντας από το αρχαιότερο:

- α. βασιλεία
- β. ολιγαρχία
- γ. δημοκρατία
- δ. τυραννίδα
- ε. αριστοκρατία

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Οι Αιγύπτιοι λάτρευαν τον θεό Ρα.
2. Ανώτατος άρχοντας στα μυκηναϊκά βασίλεια ήταν ο βασιλεύς.
3. Η μυκηναϊκή εποχή έχει χαρακτηριστεί και ως ελληνικός μεσαίωνας.
4. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός πραγματοποιήθηκε μεταξύ 11ου και 9ου π.Χ. αιώνα.
5. Ο Οκταβιανός Αύγουστος δέχτηκε το αξίωμα του δικτάτορα.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Πανιώνιο, μακεδονική φάλαγγα.

294. ΘΕΜΑ_1_28657

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα στην αρχαία Αίγυπτο αποτελούσαν οι πληβείοι.
2. Τις πρώτες πληροφορίες για τον μυκηναϊκό κόσμο αντλούμε από τα ομηρικά έπη.
3. Το πολίτευμα της Αθήνας τον 5ο αι. π.Χ. ήταν τιμοκρατικό.
4. Ο Κίμων ακολούθησε φιλολακωνική πολιτική που είχε ως αποτέλεσμα την πολιτική του ήττα.
5. Η ιστοριογραφία στην αρχαία Ελλάδα εκπροσωπήθηκε από τον Λυσία και τον Δημοσθένη.

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. λααγέτας	α. ερμηνευτές του ρωμαϊκού δικαίου
2. νομοθέτες ή αισυμνήτες	β. άρχοντες την περίοδο της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica)
3. πατρίκιοι	γ. ιστορικός όρος της αρχαϊκής εποχής
4. ύπατοι	δ. υπεύθυνοι, μεταξύ άλλων, και για την επίβλεψη των ρωμαϊκών ηθών
5. νομοδιδάσκαλοι	ε. ανήκαν στις παλιές μεγάλες οικογένειες την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη
6. τιμητές	

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: τριηραρχία, πραιτωριανοί.

295. ΘΕΜΑ_1_29039

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο άνθρωποι ταπεινής κοινωνικής προέλευσης έφτασαν να καταλάβουν σημαντικά αξιώματα.
2. Οι Αχαιοί με την τρωική εκστρατεία είναι πιθανό να επιδίωκαν τον έλεγχο των στενών του Ελλήσποντου.
3. Ο Κίμων ενίσχυσε το δημοκρατικό πολίτευμα της Αθήνας περιορίζοντας τη δύναμη της αριστοκρατικής παράταξης.

4. Κατά την Κλασική εποχή η φιλοσοφική σκέψη τοποθέτησε στο κέντρο του ενδιαφέροντος τον άνθρωπο.
5. Ο ελληνιστικός κόσμος, Έλληνες και αλλοεθνείς, δεν λειτούργησαν μέσα σε ένα ενιαίο οικονομικό σύστημα.

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η στενοχωρία ήταν πρόβλημα που προέκυψε από:
  - α. τη διάψευση των προσδοκιών των ανθρώπων της αρχαϊκής εποχής
  - β. την αύξηση του πληθυσμού και τις περιορισμένες εκτάσεις γης
  - γ. την έλλειψη πρώτων υλών
  - δ. τις εσωτερικές πολιτικές κρίσεις
2. Κατά την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη τις βασιλικές δικαιοδοσίες έλεγχαν δύο σώματα:
  - α. οι δήμαρχοι και οι ύπατοι
  - β. η φρατρική και η λοχίτιδα εκκλησία
  - γ. οι τιμητές και οι δικτάτορες
  - δ. η σύγκλητος και η εκκλησία του λαού
3. Οι πατρίκιοι:
  - α. ήταν Λίγουρες στην καταγωγή.
  - β. ήταν όλοι οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης.
  - γ. ονομάστηκαν και πλήθος (πληβείοι).
  - δ. ήταν Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες.
4. Η σύγκλητος αναγόρευσε τον Οκταβιανό σε:
  - α. δικτάτορα
  - β. αυτοκράτορα
  - γ. Αύγουστο
  - δ. στρατηγό
5. Είχε φτάσει σε σημείο να αποστρέφεται καθετί το ελληνικό ο:
  - α. Τιβέριος Γράκχος
  - β. Γάιος Γράκχος
  - γ. Κάτων ο Τιμητής
  - δ. Οκταβιανός

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: αυτάρκεια (πόλη-κράτος), αγροτικός νόμος.

296. ΘΕΜΑ_1_29041

- α. (I) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα αρχίζοντας από τα αρχαιότερα:
- α. εγκαθίδρυση της Ηγεμονίας (Principatus)
  - β. σύσταση πανελλήνιας ένωσης υπό τον Φίλιππο Β΄
  - γ. ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
  - δ. σικελική εκστρατεία
  - ε. εκλογή του Τιβέριου Γράκχου στο αξίωμα του δημάρχου

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ο φαραώ Ακενατόν προσπάθησε να εξαλείψει την πολυθεΐα.
2. Οι μυκηναϊκές τοιχογραφίες και οι αγγειογραφικές παραστάσεις είχαν δεχτεί αρχικά μινωική επίδραση.
3. Οι βασικές προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους ήταν η ελευθερία, η εδαφική επέκταση και η δημοκρατία.
4. Τιμοκρατικό ονομάστηκε το πολίτευμα που βασίστηκε στην επικράτηση των ευγενών.
5. Το πολίτευμα στη Ρώμη παρέμεινε αναλλοίωτο από την ίδρυσή της μέχρι και την εποχή του Αυγούστου.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: Κοινή Ελληνική (ή Κοινή), πραιτωριανοί.

297. ΘΕΜΑ_1_29915

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Αριστοφάνης	α. ιστοριογραφία
2. Οκταβιανός	β. νομοθέτης ή αισυμνήτης
3. Αριστοτέλης	γ. ρήτορας
4. Θουκυδίδης	δ. κωμωδία
5. Δράκων	ε. φιλοσοφική σκέψη
	στ. Ηγεμονία (Principatus)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. τρωική εκστρατεία
- β. μάχη στα Λεύκτρα
- γ. αγροτικός νόμος από τον Γάιο Γράκχο
- δ. λήξη ιωνικής επανάστασης
- ε. ίδρυση της συμμαχίας της Δήλου

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: νομοθέτες ή αισυμνήτες, πατρίκιοι.

298. ΘΕΜΑ_1_30404

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις παρακάτω προτάσεις:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο:
  - α. η εκμάθηση των ιερογλυφικών δεν απαιτούσε κάποια ιδιαίτερη ειδίκευση
  - β. η γεωργία δεν ήταν υπό την επίβλεψη του κράτους
  - γ. οι γραφείς δεν ήταν ανώτεροι κρατικοί υπάλληλοι
  - δ. η ζωή ήταν άμεσα συνδεδεμένη με τον Νείλο και τις πλημμύρες του

2. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός διαμορφώθηκε κατά την:
- ελληνιστική εποχή
  - ύστερη εποχή του χαλκού
  - ανακτορική εποχή
  - αρχαϊκή εποχή
3. Ποιο από τα παρακάτω δεν ήταν αίτιο του δεύτερου αποικισμού:
- η στενοχωρία
  - η έλλειψη πρώτων υλών
  - η φυλετική διαφορά μεταξύ Ιώνων και Δωριέων
  - οι εσωτερικές πολιτικές κρίσεις
4. Στα επιτεύγματα του πολιτισμού της Αρχαϊκής εποχής περιλαμβάνονται:
- οι κούροι και οι κόρες
  - οι θολωτοί τάφοι
  - η ανάπτυξη της ιστοριογραφίας και της ρητορικής τέχνης
  - η αλφαβητική γραφή και τα ομηρικά έπη
5. Στη Ρώμη, την περίοδο της βασιλείας, υπήρχε:
- ο θεσμός του δημάρχου
  - ο θεσμός των δύο υπάτων
  - ο θεσμός της συγκλήτου
  - το αξίωμα του Τιμητή
- (II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:
- μάχη του Μαραθώνα
  - Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
  - ίδρυση Δηλιακής ή Αθηναϊκής συμμαχίας
  - δεύτερος ελληνικός αποικισμός
  - μάχη της Χαιρώνειας
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: θεωρικά , Κοινή Ελληνική (γλώσσα), πραιτώριο.

299. ΘΕΜΑ 1_32308

- α. (I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά πρόσωπα με χρονολογική σειρά, ξεκινώντας από το αρχαιότερο:
- Εφιάλτης
  - Περικλής
  - Σόλων
  - Αλέξανδρος
  - Τιβέριος Γράκχος
- (II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
- Φυλετική οργάνωση διατήρησαν κατά την αρχαϊκή εποχή:
    - όλες οι περιοχές του ελληνικού κόσμου
    - ανάμεσα σε άλλους Έλληνες, οι Αθηναίοι
    - ανάμεσα σε άλλους Έλληνες και οι Μακεδόνες

- δ. καμία περιοχή του ελληνικού κόσμου
2. Οι εταίροι ήταν το ιππικό των:
- Αθηναίων
  - Θηβαίων
  - Μακεδόνων
  - Ρωμαίων
3. Την ελληνιστική εποχή τα μεγάλα διοικητικά, οικονομικά και πολιτιστικά κέντρα του Ελληνισμού βρίσκονταν στη(ν):
- μητροπολιτική Ελλάδα
  - Μακεδονία
  - νότια Ιταλία
  - Ανατολή
4. Υπεύθυνοι για τη σύνταξη του καταλόγου των συγκλητικών ήταν οι:
- δήμαρχοι
  - ύπατοι
  - τιμητές
  - πραίτωρες
5. Την ψήφιση του αγροτικού νόμου πρότεινε ο:
- Οκταβιανός
  - Τιβέριος Γράκχος
  - Καρακάλλας
  - Διοκλητιανός
- β. Να εξηγήσετε τους παρακάτω όρους: εστίαση, Ηγεμονία (Principatus).

300. ΘΕΜΑ_1_32425

- α. (I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά, ξεκινώντας από το αρχαιότερο:
- μεταρρυθμίσεις του Εφιάλτη στην κλασική Αθήνα
  - πρώτος ελληνικός αποικισμός
  - συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Φίλιππο Β΄
  - αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής
  - κατάργηση της βασιλείας στη Ρώμη
- (II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
- Ο φαράω Αμένοφις Δ΄ επιχείρησε να εισαγάγει στην αρχαία Αίγυπτο την πολυθεΐα.
  - Ανώτατος άρχοντας στα μυκηναϊκά βασίλεια ήταν ο λααγέτας.
  - Η ομηρική εποχή ονομάζεται αλλιώς και γεωμετρική.
  - Κατά τους ελληνιστικούς χρόνους ο θεσμός της δουλείας υποχώρησε.
  - Η περίοδος της Αυγούστειας Ρώμης ξεκινά το 27 π.Χ.
- β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: ισονομία, λοχίτιδα εκκλησία.

301. ΘΕΜΑ 1_33084

- α. (I)** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Βασιλεύς ονομαζόταν ο επικεφαλής μιας οποιασδήποτε επαγγελματικής ομάδας στη Μυκηναϊκή Εποχή.
  2. Η φάλαγγα των οπλιτών οδήγησε στην ανάπτυξη της ιδέας της ισότητας.
  3. Στους ελληνιστικούς χρόνους οι πολίτες διαδραμάτιζαν σημαντικό ρόλο στην άσκηση της εξουσίας.
  4. Ο Κάτων ο Τιμητής είχε ελληνική παιδεία.
  5. Ο Οκταβιανός μοιράστηκε τη διοίκηση των επαρχιών με τη σύγκλητο.
- (II)** Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:
- α. ιωνική επανάσταση
  - β. ίδρυση αποικίας των Θουρίων
  - γ. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
  - δ. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β' γραφής
  - ε. ίδρυση της Ρώμης
- β.** Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: αρχιθεωρία, φρατρική εκκλησία.

302. ΘΕΜΑ 1_33091

- α. (I)** Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Ερίκος Σλήμαν	α. ρήτορας
2. Δημοσθένης	β. ιστορικός
3. Σόλων	γ. τραγικός ποιητής
4. Θουκυδίδης	δ. ανασκαφές στις Μυκήνες
5. Αισχύλος	ε. αστρονόμος
	στ. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής β' γραφής
	ζ. νομοθέτης ή αισυμνήτης

- (II)** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Ανώτατος άρχοντας των μυκηναϊκών ανακτόρων ήταν ο άνακτας.
  2. Ο Αθηναίος στρατηγός Κίμων υπήρξε αρχηγός της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα.
  3. Άμεση συνέπεια του Πελοποννησιακού Πολέμου ήταν η ήττα των Σπαρτιατών.
  4. Ο Ιπποκράτης υποστήριζε ότι όλες οι ασθένειες έχουν φυσικά αίτια.
  5. Το νέο πολιτειακό καθεστώς που διαμόρφωσε ο Αύγουστος έδινε το δικαίωμα στον πρώτο πολίτη (princeps) να δρα ως βασιλιάς.
- β.** Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: βουλή των γερόντων, γραμματικοί.

303. ΘΕΜΑ_1_34168

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει:

A	B
1. ιερογλυφική γραφή	α. προέκυψε με προσθήκη φωνηέντων στο φοινικικό αλφάβητο
2. γραμμική Β' γραφή	β. καταγραφή του εθιμικού δικαίου των Ρωμαίων
3. αλφαβητική γραφή	γ. γλώσσα που μιλούσαν οι νομικοί στην αρχαία Ρώμη
4. Κοινή Ελληνική	δ. η εκμάθησή της προϋπέθετε ειδίκευση και συνεχή ενασχόληση
5. Δωδεκάδελτος	ε. προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους ελληνοιστικούς χρόνους
	στ. εμφανίζεται σε πινακίδες που βρέθηκαν στα μυκηναϊκά ανάκτορα

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α.** ομηρική εποχή
  - β.** εποχή του Αυγούστου
  - γ.** δεύτερος ελληνικός αποικισμός
  - δ.** περίοδος των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών των Γράκων
  - ε.** «χρυσός αιώνας του Περικλέους»
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: πλήθος (ομηρική εποχή), Καλλίειος συνθήκη.

304. ΘΕΜΑ_1_35195

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. πρώτος ελληνικός αποικισμός	α. αθηναϊκός φόρος
2. μετοίκιο	β. Φιλίππος Β'
3. μάχη στη Χαιρώνεια	γ. Αλέξανδρος
4. ίδρυση της Ρώμης	δ. Ετρούσκοι
5. ίδρυση συμβουλίου του αυτοκράτορα	ε. ίδρυση Πανιωνίου
	στ. Γάιος Γράκχος
	ζ. Οκταβιανός

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Το πολιτικό σύστημα στην αρχαία Αίγυπτο μπορεί να θεωρηθεί θεοκρατικό.
2. Στους Μυκηναίους συναντούμε για πρώτη φορά μια μορφή πρώιμης δημοκρατίας.
3. Τα ελληνικά φύλα που μετανάστευσαν στη διάρκεια του πρώτου ελληνικού αποικισμού δεν απέκτησαν μόνιμη εγκατάσταση στους νέους τόπους.
4. Τη Θηβαϊκή ηγεμονία ακολούθησε η μακεδονική.
5. Ο Κάτων ο Τιμητής, λόγω της βαθιάς ελληνικής παιδείας του, ευνοούσε την επιρροή του ελληνικού πνεύματος στη ζωή των Ρωμαίων.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: θεωρικά, δήμαρχοι (Res publica).

305. ΘΕΜΑ_1_35197

α. (I) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά πρόσωπα στη σωστή χρονολογικά σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. Περικλής
- β. Μέγας Αλέξανδρος
- γ. Κλεισθένης
- δ. Γάιος Γράκχος
- ε. Οκταβιανός Αύγουστος

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο χρησιμοποιούσαν την αλφαβητική γραφή.
2. Η γραμμική Β' γραφή, σε αντίθεση με τη γραμμική Α', δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί.
3. Μια από τις λειτουργίες ήταν και η τριηραρχία.
4. Ο Φίλιππος Β' αναδείχτηκε αρχηγός των Ελλήνων στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ.
5. Ο Οκταβιανός διακρινόταν για τον αυταρχισμό του και γι' αυτό επιδίωξε να συγκεντρώσει στο πρόσωπό του όλες τις εξουσίες.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: στήλη της Ροζέτας, γυμνασιαρχία.

306. ΘΕΜΑ_1_24009

α. Ποια συστατικά στοιχεία παρουσιάζει η πόλη-κράτος από γεωγραφική άποψη;

β. Κάτω από ποιες πολιτικές συνθήκες έγινε η αναγόρευση του Οκταβιανού σε Αύγουστο;

307. ΘΕΜΑ_1_24010

α. Με ποιον τρόπο ενίσχυσε ο Φίλιππος Β' την οικονομία του μακεδονικού κράτους;

β. Με ποιον τρόπο διαχειρίστηκε ο Οκταβιανός το ζήτημα της διοίκησης των επαρχιών και πώς άσκησε την εκτελεστική εξουσία;

308. ΘΕΜΑ_1_25215

α. Πώς προβαλλόταν η δύναμη του φαραώ μέσω των έργων της αιγυπτιακής τέχνης; Να αναφέρετε χαρακτηριστικά έργα.

β. Πώς διαχειρίστηκε ο Οκταβιανός τη διοίκηση των επαρχιών και την εκτελεστική εξουσία;

309. ΘΕΜΑ_1_28461

α. Πώς ήταν οργανωμένο κάθε μυκηναϊκό κράτος, σύμφωνα με τις πληροφορίες που μας παρέχουν οι πινακίδες της γραμμικής Β' γραφής από το ανάκτορο της Πύλου;

β. Τι ήταν κατά την εποχή του Αυγούστου το συμβούλιο του αυτοκράτορα;

310. ΘΕΜΑ_1_29082

- α. Πώς καλύπτονταν οι ανάγκες της διοίκησης στην αρχαία Αίγυπτο;
- β. Ποιες ήταν οι στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις που επέβαλε ο Οκταβιανός;

311. ΘΕΜΑ_1_29312

- α. Ποιες ήταν οι οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της χρήσης του νομίσματος στις πόλεις-κράτη κατά την αρχαϊκή εποχή;
- β. Σε ποιες στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις προχώρησε ο Οκταβιανός Αύγουστος;

312. ΘΕΜΑ_2_30744

- α. Σε τι αναφέρονται ως επί το πλείστον τα αιγυπτιακά κείμενα;
- β. Κάτω από ποιες πολιτικές συνθήκες έγινε η αναγόρευση του Οκταβιανού σε Αύγουστο;

313. ΘΕΜΑ_2_32113

- α. Να αναφέρετε τα αίτια του Πελοποννησιακού πολέμου.
- β. Ποιες ήταν οι στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις που επέβαλε ο Οκταβιανός και ποιο αποτέλεσμα είχαν;

314. ΘΕΜΑ_3_28602

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις αναφορικά με την εποχή του Αυγούστου (27π.Χ.–14μ.Χ) με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Τι αλλάζει ως προς τη διαχείριση των στρατιωτικών πραγμάτων στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία κατά την εποχή του Αυγούστου;
- β. Πώς αντιλαμβάνεστε το γεγονός ότι ο Αύγουστος διατηρούσε τον απόλυτο έλεγχο του ρωμαϊκού στρατού αν και δεν είχε το μονοπώλιο της στρατιωτικής εξουσίας;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η σπουδαιότερη όμως καινοτομία του Αυγούστου σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς της ελεύθερης πολιτείας ήταν ότι αφαιρέθηκε από τη Σύγκλητο και τη λαϊκή συνέλευση κάθε αρμοδιότητα για τα στρατιωτικά πράγματα [...]. Ο έλεγχος του στρατού ανήκε αποκλειστικά στη δικαιοδοσία του αυτοκράτορα. Βέβαια ο Αύγουστος δεν είχε το μονοπώλιο της στρατιωτικής εξουσίας. Θεωρητικά αυτή ανήκε σε όλους τους υπάτους που βρίσκονταν στη Ρώμη και σε όλους τους ανθυπάτους και αντιπραίτωρες που βρίσκονταν στις επαρχίες. Εφόσον όμως όλες σχεδόν οι στρατιωτικές μονάδες στάθμευαν σε επαρχίες που διοικούνταν από τον Αύγουστο και εφόσον η φρουρά των πραιτωριανών προοριζόταν για την προσωπική του ασφάλεια, τον απόλυτο έλεγχο στις ρωμαϊκές ένοπλες δυνάμεις είχε ο αυτοκράτορας.

Rostovtzeff M., Ρωμαϊκή ιστορία (μτφρ. Β. Κάλφογλου), Παπαζήση, Αθήνα 1984, σ. 198.

315. ΘΕΜΑ_1_25424

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο υπήρχαν κρατικοί και ιδιωτικοί δούλοι.
2. Οι ιστορικοί θεωρούν ότι ο μυκηναϊκός πολιτισμός αποτελεί την ελληνική πρωτο-ιστορία.
3. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός (8ος-6ος αι. π.Χ.) μοιάζει ως διαδικασία με την εξάπλωση των ελληνικών φύλων στα μικρασιατικά παράλια (πρώτος ελληνικός αποικισμός, 11ος-9ος αι. π.Χ.).
4. Ένας λόγος της αντιπαράθεσης Αθήνας-Σπάρτης, που οδήγησε στον Πελοποννησιακό πόλεμο, ήταν οι ηγεμονικές τάσεις της Σπάρτης.
5. Στην αρχαία Ρώμη οι τιμητές εκλέγονταν για δεκαοκτώ μήνες.

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Σέλευκος	α. πανελλήνια ιδέα
2. Φίλιππος Β΄	β. αγροτικός νόμος
3. Τιβέριος Γράκχος	γ. νομοθεσία Αθήνας
4. Κάτων ο Τιμητής	δ. ίδρυση Αντιόχειας
5. Ισοκράτης	ε. Συνέδριο της Κορίνθου
6. Σόλων	

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: εκκλησία του δήμου (ομηρική εποχή), αρχιθεωρία, συμβούλιο του αυτοκράτορα (εποχή του Αυγούστου).

316. ΘΕΜΑ_1_27789

α. (I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. αρχαϊκή εποχή	α. 480 π.Χ.
2. ίδρυση της Ρώμης	β. νομοθέτης ή αισυμνήτης
3. μάχη του Μαραθώνα	γ. 750-480 π.Χ.
4. Τιβέριος Γράκχος	δ. 753 π.Χ.
5. Λυκούργος	ε. 478 π.Χ.
	στ. δήμαρχος
	ζ. 490 π.Χ.

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Το μεγαλύτερο μέρος της αιγυπτιακής κοινωνίας αποτελούσαν δούλοι.
2. Στους Μυκηναίους ο τίτλος «βασιλεύς» ήταν πιο τιμητικός σε σχέση με τον άνακτα.

3. Στον δεύτερο ελληνικό αποικισμό (8ος-6ος αι. π.Χ.) οι αποικίες είχαν πολύ στενές σχέσεις με τις μητέρες-πόλεις.
4. Ο βασιλιάς της Μακεδονίας Φίλιππος Β' ακολούθησε επεκτατική εξωτερική πολιτική.
5. Ο Οκταβιανός μοιράστηκε τη διοίκηση των επαρχιών με τη σύγκλητο.

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: μυκηναϊκός πολιτισμός, γραμματικοί.

317. ΘΕΜΑ_1_29810

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η παρακολούθηση των πλημμυρών του Νείλου και της κίνησης των αστερών έδωσε στους Αιγύπτιους την ευκαιρία ανάπτυξης:
  - α. της πρακτικής γεωμετρίας
  - β. εμπειρικών αστρονομικών γνώσεων
  - γ. γνώσεων ανατομίας και ιατρικής
  - δ. ποιημάτων λυρικού περιεχομένου
2. Αποδείχθηκε ότι τα σύμβολα της γραμμικής Β' γραφής αποδίδουν λέξεις της:
  - α. αιγυπτιακής γλώσσας
  - β. γλώσσας των Χετταίων
  - γ. ελληνικής γλώσσας
  - δ. ιδιαίτερης μυκηναϊκής γλώσσας
3. Μετά την καταγραφή των νόμων στις περισσότερες πόλεις το πολίτευμα μεταβλήθηκε σε:
  - α. ολιγαρχικό ή τιμοκρατικό
  - β. τυραννίδα
  - γ. δημοκρατία
  - δ. βασιλεία
4. Με τη μάχη στα Λεύκτρα:
  - α. οι Έλληνες αντιμετώπισαν νικηφόρα τους Πέρσες
  - β. επιβλήθηκε ο Φίλιππος ως αδιαφιλονίκητος ηγέτης όλων των Ελλήνων
  - γ. άρχισε η Θηβαϊκή ηγεμονία
  - δ. τελείωσε η Θηβαϊκή ηγεμονία
5. Η σύγκλητος αναγόρευσε τον Οκταβιανό σε Αύγουστο αναγνωρίζοντάς του έτσι:
  - α. αυτοκρατορικές ιδιότητες
  - β. θεϊκές ιδιότητες
  - γ. στρατηγικές ιδιότητες
  - δ. ιερατικές ιδιότητες

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. κληρονομικός βασιλιάς	α. μυκηναϊκός κόσμος
2. εκκλησία του δήμου	β. ελληνιστική περίοδος

3. ύπατοι	γ. φυλετικό κράτος
4. απόλυτος μονάρχης	δ. Res publica
5. τύραννος	ε. δημοκρατικό πολίτευμα
6. άνακτας	

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: χορηγία, πελάτες.

318. ΘΕΜΑ 1_29813

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο Αμένοφισ Δ' (Ακενατών) στην αρχαία Αίγυπτο ήταν ο φαράώ:
  - α. που συγκρούστηκε με το ιερατείο
  - β. τον οποίο υμνούσε η στήλη της Ροζέτας
  - γ. που ανέπτυξε εμπορικές σχέσεις με τους Μυκηναίους
  - δ. που προσπάθησε να επιβάλει την πολυθεία
2. Η παρακμή του μυκηναϊκού κόσμου οφείλεται:
  - α. στις επιδρομές των Χετταίων
  - β. στην τρωική εκστρατεία
  - γ. στην απουσία εργασιακής ειδίκευσης
  - δ. στην απώλεια των αγορών της Ανατολής
3. Την ελληνιστική περίοδο ιδρύθηκαν και αναπτύχθηκαν οι παρακάτω πόλεις:
  - α. Πύλος, Ορχομενός, Άργος
  - β. Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια, Πέργαμος
  - γ. Ρόδος, Δήλος, Ήλιδα
  - δ. Αθήνα, Σπάρτη, Κόρινθος
4. Η ίδρυση της Ρώμης, σύμφωνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα, πολύ πιθανόν οφείλεται στους:
  - α. Χαλκιδείς
  - β. Φοίνικες
  - γ. Ετρούσκους
  - δ. Μυκηναίους
5. Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Οκταβιανός Αύγουστος:
  - α. χρησιμοποίησε αυταρχικές μεθόδους άσκησης της εξουσίας
  - β. εφάρμοσε συμβιβαστική πολιτική κατά την κατανομή της εξουσίας
  - γ. συγκέντρωσε τη διοίκηση όλων των επαρχιών του ρωμαϊκού κράτους στα χέρια του
  - δ. ανέθεσε όλες τις εξουσίες στο συμβούλιο του αυτοκράτορα

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. μάχη της Χαιρώνειας
- β. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
- γ. ίδρυση της Ρώμης
- δ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- ε. περσικοί πόλεμοι

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: δημιουργοί (ομηρική εποχή), πελάτες.

319. ΘΕΜΑ_1_31665

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στα φυλετικά κράτη που δημιουργήθηκαν στον ελληνικό χώρο όταν τα φύλα απέκτησαν μόνιμες εγκαταστάσεις, ο βασιλιάς:
  - α. εκλεγόταν από τη βουλή των γερόντων
  - β. εκλεγόταν από την εκκλησία του δήμου
  - γ. εκλεγόταν από τη συνέλευση των πολεμιστών
  - δ. ήταν κληρονομικός
2. Η εξέγερση των Ελλήνων της Ιωνίας (499-494 π.Χ.) πραγματοποιήθηκε γιατί:
  - α. ήταν υποτελείς στην περσική αυτοκρατορία
  - β. είχαν τυραννικά καθεστώτα
  - γ. διεκδικούσαν την κωδικοποίηση του άγραφου, εθιμικού δικαίου
  - δ. η γη είχε συγκεντρωθεί σε λίγους
3. Με τη μάχη στη Μαντίνεια (362 π.Χ.):
  - α. άρχισε η Θηβαϊκή ηγεμονία
  - β. τελείωσε η Θηβαϊκή ηγεμονία
  - γ. οι Έλληνες αντιμετώπισαν τους Πέρσες
  - δ. επιβλήθηκε ο Φίλιππος ως αδιαφιλονίκητος ηγέτης όλων των Ελλήνων
4. Η λοχίτιδα εκκλησία στην αρχαία Ρώμη εκπροσωπούσε:
  - α. τους πατρικούς
  - β. τους πληβείους
  - γ. το σύνολο των Ρωμαίων
  - δ. όλους τους στρατευμένους πολίτες
5. Ο Οκταβιανός Αύγουστος δέχτηκε τα σπουδαιότερα αξιώματα, που του προσέφεραν η σύγκλητος και ο λαός, εκτός από εκείνο του:
  - α. υπάτου
  - β. δημάρχου
  - γ. δικτάτορα
  - δ. ανθυπάτου

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Κατά τη μυκηναϊκή εποχή στη βάση της κοινωνικής ιεραρχίας βρίσκονταν οι ειδικευμένοι τεχνίτες.
2. Κατά την ομηρική εποχή δημιουργήθηκαν τα πρώτα ιερά τα οποία σταδιακά απέκτησαν πανελλήνιο χαρακτήρα.
3. Η Σπαρτιατική ηγεμονία ήταν αποτέλεσμα των περσικών πολέμων.
4. Στον ελληνιστικό κόσμο Έλληνες και αλλοεθνείς λειτούργησαν μέσα σε ένα ενιαίο οικονομικό σύστημα.

5. Η ρωμαϊκή κοινωνία την περίοδο της βασιλείας συγκροτείται από τους πατρικούς, τους ιερείς και τους πληβείους.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: άριστοι ή ευγενείς (ομηρικού οίκου) , δικτάτορας.

320. ΘΕΜΑ 1_34179

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Κίμων	α. πολιτική ανάμειξης του ελληνικού με τον ασιατικό κόσμο
2. Περικλής	β. πολιτική ενοποίησης των Ελλήνων
3. Φίλιππος Β΄	γ. πολιτική συμβιβασμού στην κατανομή της εξουσίας
4. Μ. Αλέξανδρος	δ. πολιτική αποδυνάμωσης της συγκλήτου
5. Οκταβιανός	ε. πολιτική συνεργασίας με τη Σπάρτη
	στ. πολιτική ενίσχυσης του δημοκρατικού πολιτεύματος

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Οι Αιγύπτιοι μάζευαν στις όχθες του Νείλου πάπυρους και λωτούς.
2. Ανώτατος άρχοντας στα μυκηναϊκά βασίλεια ήταν ο λααγέτας.
3. Η αρχαϊκή εποχή έχει χαρακτηριστεί και ως ελληνικός μεσαίωνας.
4. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός έλαβε χώρα μεταξύ 11ου και 9ου π.Χ. αιώνα.
5. Ο Κάτων ο Τιμητής είχε αξιόλογη ελληνική παιδεία.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: νομοθέτες (ή αισυμνήτες), λοχίτιδα εκκλησία.

321. ΘΕΜΑ 1_34189

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. αρχαϊκή εποχή	α. 1100-750 π.Χ.
2. ίδρυση Αντιόχειας	β. 338 π.Χ.
3. μάχη του Μαραθώνα	γ. 300 π.Χ.
4. ομηρική εποχή	δ. 750-480 π.Χ.
5. μάχη της Χαιρώνειας	ε. 490 π.Χ.
	στ. 509 π.Χ.

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Το φοινικικό αλφάβητο προέρχεται από το ελληνικό.

2. Η εργασία στα ορυχεία της Αττικής εκτελούνταν από μετοίκους και δούλους.
3. Άμεση συνέπεια του Πελοποννησιακού πολέμου ήταν η ήττα των Σπαρτιατών.
4. Οι πληβείοι κατά την περίοδο της βασιλείας στην αρχαία Ρώμη δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα.
5. Ο Οκταβιανός Αύγουστος συγκέντρωσε στο πρόσωπό του τα σημαντικότερα αξιώματα της Ρωμαϊκής πολιτείας, εκτός από αυτό του δικτάτορα.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: στενοχωρία (αρχαϊκή εποχή), δήμαρχοι.

322. ΘΕΜΑ 1_35290

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Γάιος Γράκχος	α. έλαβε τον τίτλο του μέγιστου αρχιερέα (pontifex maximus)
2. Περικλής	β. ίδρυσε πανελλήνια συμμαχία υπό την αρχηγία του
3. Σέλευκος	γ. επιδίωξε να περιορίσει τη δράση της συγκλήτου
4. Μ. Αλέξανδρος	δ. ίδρυσε την Αντιόχεια
5. Φίλιππος Β΄	ε. διατήρησε το θεσμό των σατραπειών αναθέτοντας τη διοίκησή τους σε Έλληνες ή Πέρσες ηγεμόνες
6. Οκταβιανός	

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- β. ναυμαχία της Σαλαμίνας
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. μάχη του Μαραθώνα
- ε. ιωνική επανάσταση

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: μέγαρο (μυκηναϊκής εποχής), μετοίκιο.

323. ΘΕΜΑ 2_24038

- α. Με ποιο τρόπο ενισχύθηκε το δημοκρατικό πολίτευμα την εποχή του Περικλή;
- β. Πώς ρύθμισε τη διοίκηση των επαρχιών και πώς άσκησε την εκτελεστική εξουσία ο Οκταβιανός;

324. ΘΕΜΑ 2_24256

- α. Τι συμφωνήθηκε στο συνέδριο της Κορίνθου, 337 π.Χ. ανάμεσα στον Φίλιππο Β΄ και στις ελληνικές πόλεις;
- β. Πώς διαχειρίστηκε ο Οκταβιανός τη διοίκηση των επαρχιών και την εκτελεστική εξουσία;

325. ΘΕΜΑ 3_24642

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Ποιο ρόλο διαδραμάτιζε στη διοίκηση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας το συμβούλιο του αυτοκράτορα;
- β. Πώς αντιλαμβάνεστε την έννοια του «καλού αυτοκράτορα», όπως αυτή διατυπώνεται στο κείμενο και ποια πολιτική του Αυγούστου φαίνεται να αντανακλά;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο αυτοκράτορας ήταν ο τελικός υπεύθυνος για τη χάραξη πολιτικής και τον διορισμό αυτοκρατορικών αξιωματούχων, πριν από τη λήψη όμως κάποιας απόφασης συμβουλευόταν όσους τον περιστοιχίζαν. Σύμφωνα με τις αντιλήψεις της αριστοκρατίας, ο καλός αυτοκράτορας όφειλε να συμβουλευεται όσους απάρτιζαν το consilium principis μια ομάδα δηλαδή επιφανών συγκλητικών και ιππέων φίλων του. Το συμβούλιο αυτό βοηθούσε επίσης τον αυτοκράτορα στον τομέα των νομικών αρμοδιοτήτων του, είτε δηλαδή κατά την εκδίκαση υποθέσεων [...] είτε κατά την εισήγηση νέων νόμων. [...] Στην περίπτωση των απελεύθερων και των δούλων, η επιρροή τους αποτελούσε φυσικό αποτέλεσμα της δυνατότητας να προσεγγίζουν άμεσα τον αυτοκράτορα εφόσον τον βοηθούσαν στην διεκπεραίωση των καθημερινών καθηκόντων του. [...] Μπορούμε να διακρίνουμε τα βασικά στοιχεία αυτού του διοικητικού συστήματος, ήδη σε λειτουργία κατά την εποχή του Αυγούστου.

Garnsey, P., Saller, R., Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Οικονομία, κοινωνία και πολιτισμός, μτφρ. Β.Ι. Αναστασιάδης, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1998, σ. 31.

326. ΘΕΜΑ 3_30012

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις γνώσεις σας, να αναφερθείτε:

- α. στη στάση του Οκταβιανού στο ζήτημα της οργάνωσης του πολιτεύματος.
- β. στα αξιώματα που συγκέντρωσε ο ίδιος στο πρόσωπό του.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Αύγουστος, παρά το ότι θεωρούσε τη στρατιωτική ισχύ το θεμέλιο της εξουσίας, την απέρριπτε ως το πιο απεχθές μέσο επιβολής της. Στο χαρακτήρα του αλλά και στην πολιτική που επέλεξε άρμοζαν καλύτερα τα πλέον αξιοσέβαστα αξιώματα της παλαιάς ρωμαϊκής δημοκρατίας, τα οποία κατάφερε να συγκεντρώσει στο πρόσωπό του. Με την προσεκτική τακτική του επέτρεψε στη Σύγκλητο να του αναθέσει εφ' όρου ζωής το αξίωμα του υπάτου, πρακτική η οποία υιοθετήθηκε και για όλους τους διαδόχους του [...]. Στα αξιώματα αυτά ο Αύγουστος προσέθεσε με την επιδέξια πολιτική του τους αξιοσέβαστους και μεγαλοπρεπείς τίτλους του ανώτατου ποντίφηκος και του κήνσορος (τιμητή). Με τον πρώτο πέτυχε να ασκεί έλεγχο στα θρησκευτικά ζητήματα, ενώ με τον δεύτερο τα ήθη και τις περιουσίες του Ρωμαϊκού λαού.

Gibbon, E., Η παρακμή και πτώση της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, μτφρ. Αργύρης Παπαβασιλείου, Ελεύθερη Σκέψις, Αθήνα 2003, σσ. 107-109.

327. ΘΕΜΑ 1_23713

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
  1. Ο ιστορικός Ηρόδοτος αποκαλεί την Αίγυπτο δώρο του Νείλου.
  2. Η ανάγνωση της γραμμικής Β' επικύρωσε την ελληνικότητα του μυκηναϊκού πολιτισμού.
  3. Ο Φίλιππος Β' αντιμετώπισε νικηφόρα τις συνασπισμένες δυνάμεις των Αθηναίων και Σπαρτιατών στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.).

4. Ο ελληνοιστικός κόσμος, Έλληνες και αλλοεθνείς, δε λειτούργησε μέσα σε ένα ενιαίο οικονομικό σύστημα.
5. Η ρωμαϊκή κοινωνία την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica) οργανώθηκε πολιτικά με τις ακόλουθες εξουσίες: τους άρχοντες, τη σύγκλητο και τις εκκλησίες.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. εκλογή Τιβέριου Γράκχου στο αξίωμα του δημάρχου
- β. Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη
- γ. Α΄ Αθηναϊκή συμμαχία
- δ. μάχη στις Πλαταιές
- ε. ίδρυση Αντιόχειας

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: εκκλησία του δήμου (ομηρική εποχή), Ηγεμονία (Principatus).

328. ΘΕΜΑ 1_23842

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο μυκηναϊκός κόσμος ήταν οργανωμένος σε ένα ενιαίο κράτος.
2. Κατά την ομηρική εποχή η βουλή των γερόντων περιόρισε σταδιακά τη βασιλική εξουσία.
3. Στο ολιγαρχικό (ή τιμοκρατικό) πολίτευμα κριτήριο της διάκρισης των πολιτών ήταν η καταγωγή και η κατοχή γης.
4. Ο Φίλιππος Β΄ οργάνωσε ισχυρό στρατό και δημιούργησε ισχυρή οικονομία.
5. Ο αγροτικός νόμος του Τιβέριου Γράκχου προέβλεπε, μεταξύ άλλων, την εγκατάσταση ακτημόνων σε αποικίες που είχαν ιδρύσει οι Ρωμαίοι.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. Αίγυπτος	α. Βιβλιοθήκη
2. Μυκήνες	β. βωμός του Διός
3. Ρώμη	γ. ναοί στο Λούξορ και το Καρνάκ
4. Πέργαμος	δ. θησαυρός του Ατρέως
5. Αιολίς	ε. πανελλήνιο ιερό
6. Αλεξάνδρεια	
7. Δελφοί	

β. Να δώσετε/εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Κοινή Ελληνική, δυαρχία εξουσιών.

329. ΘΕΜΑ 1_27578

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην Αίγυπτο σκοπός των καλλιτεχνών ήταν να προβάλλουν τη ζωή και τη δράση των φαραώ.

2. Στο ολιγαρχικό ή τιμοκρατικό πολίτευμα κριτήριο διάκρισης των πολιτών ήταν το εισόδημα.
  3. Η παράδοση αναφέρει πως ανάμεσα στους έξι βασιλείς της Ρώμης κανείς δεν είχε ετρουσκική καταγωγή.
  4. Οι δήμαρχοι είχαν ως κύριο έργο την προστασία των πληβείων από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων.
  5. Ο Οκταβιανός, επειδή συγκέντρωσε στο πρόσωπό του όλα σχεδόν τα αξιώματα, δεν ακολούθησε συμβιβαστική τακτική στην κατανομή της εξουσίας.
- (II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:
- α. συνέδριο στην Κόρινθο με τη συμμετοχή του Φιλίππου Β΄
  - β. ναυμαχία στη Σαλαμίνα
  - γ. ιωνική επανάσταση
  - δ. σικελική εκστρατεία
  - ε. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: βουλή των γερόντων, τριηραρχία, πραιτωριανοί.

330. ΘΕΜΑ 1_29536

- α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν:
    - α. ολιγαρχικό
    - β. η απόλυτη μοναρχία
    - γ. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από βουλή
    - δ. η τυραννίδα
  2. Ένα από τα σπουδαιότερα εμπορικά και πνευματικά κέντρα της ελληνιστικής εποχής ήταν η:
    - α. Αλεξάνδρεια
    - β. Σπάρτη
    - γ. Θήβα
    - δ. Αθήνα
  3. Οι γραμματικοί στην ελληνιστική Αίγυπτο ασχολούνταν με:
    - α. την καταγραφή και τον σχολιασμό κειμένων αρχαίων συγγραφέων
    - β. την καταγραφή σε παπύρους των έργων των φαραώ
    - γ. την καταγραφή του εθιμικού δικαίου
    - δ. την κατάρτιση του προϋπολογισμού του κράτους
  4. Η συνέλευση των πατρικίων, που έχασε τη δύναμή της στην περίοδο τη δημοκρατίας, ονομαζόταν:
    - α. λοχίτιδα εκκλησία
    - β. φρατρική εκκλησία
    - γ. φυλετική εκκλησία
    - δ. σύγκλητος
  5. Το μεταρρυθμιστικό έργο του Κάτωνα στόχευε στην:
    - α. ενίσχυση των συγκλητικών
    - β. ενίσχυση των ακτημόνων
    - γ. κάθαρση της τάξης των συγκλητικών και των ιππέων

δ. κατάργηση της τάξης των ιππέων

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Στους Μυκηναίους ο τίτλος επέτης ήταν πιο τιμητικός σε σχέση με τον άνακτα.
2. Οι δημιουργοί αποτελούσαν περιουσιακό στοιχείο του ομηρικού οίκου.
3. Αφορμή για τους περσικούς πολέμους στάθηκε η ατυχής εξέγερση των Ελλήνων της Ιωνίας.
4. Ο περσικός παράγοντας δημιούργησε αντισπαρτιατικό συνασπισμό και υποκίνησε μια σειρά συγκρούσεων που είναι γνωστές ως Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος (395-386 π.Χ.).
5. Ο Οκταβιανός συγκέντρωσε στο πρόσωπό του τα σημαντικότερα αξιώματα της ρωμαϊκής πολιτείας, ανάμεσα στα οποία ήταν και αυτό του δημάρχου.

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: λειτουργία, πραιτωριανοί.

331. ΘΕΜΑ 1_29537

α. (I) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. εγκαθίδρυση της Ηγεμονίας (Principatus) του Αυγούστου
- β. σύσταση πανελλήνιας συμμαχίας υπό τον Φίλιππο Β'
- γ. ίδρυση της Α' Αθηναϊκής συμμαχίας
- δ. μάχη στη Μαντινεία - πτώση της Θηβαϊκής ηγεμονίας
- ε. οικονομική κρίση του μυκηναϊκού κόσμου

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Κατά την ομηρική εποχή, όλες οι παραγωγικές εργασίες συντελούνταν έξω από στο πλαίσιο του οίκου.
2. Οι Δελφοί, η Ολυμπία και η Δήλος κατά την αρχαϊκή εποχή εξελίσσονται σε πανελλήνια ιερά.
3. Η εργασία στα ορυχεία της Αττικής εκτελούνταν κυρίως από τους μετοίκους.
4. Η διάλεκτος που μιλούσαν οι Έλληνες της κλασικής εποχής ήταν η Κοινή Ελληνική.
5. Οι πληβείοι κατά την περίοδο της βασιλείας στην αρχαία Ρώμη δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: οπλιτική φάλαγγα, γραμματικοί.

332. ΘΕΜΑ 1_29538

α. (I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει:

A	B
1. τιμοκρατία	α. κληρονομικός άρχοντας
2. βασιλεία	β. ευγενείς που επιβλήθηκαν δια της βίας
3. Ηγεμονία	γ. το εισόδημα ως κριτήριο διάκρισης των πολιτών
4. δημοκρατία	δ. οι ισχυροί της πολιτικής εξουσίας αντλούσαν τη δύναμή τους από την καταγωγή και την κατοχή γης
5. τυραννίδα	

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Οι δούλοι κατά την ομηρική εποχή αποτελούσαν περιουσιακό στοιχείο του οίκου.
2. Η λέξη τύραννος είναι μάλλον αιγυπτιακής προέλευσης.
3. Τα θεωρικά ήταν μια από τις λειτουργίες που θεσπίστηκαν στην Αθήνα κατά την κλασική εποχή.
4. Στους Περγαμηνούς αποδίδεται η ιδέα της δημιουργίας Μουσείου, οικοδομήματος που είχε την ίδια λειτουργία με τα σύγχρονα μουσεία.
5. Στο ρωμαϊκό κράτος, κατά την περίοδο της βασιλείας, η σύγκλητος και η εκκλησία του λαού έλεγχαν τον βασιλιά.

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: νομοθέτες (αισυμνήτες), δήμαρχοι.

333. ΘΕΜΑ 1_29807

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η κοινή γλώσσα αποτελεί ενοποιητικό χαρακτηριστικό του μυκηναϊκού πολιτισμού.
2. Βασικές επιδιώξεις των πόλεων-κρατών αποτελούσαν αποκλειστικά και μόνο η ελευθερία και η αυτονομία τους.
3. Οι πράξεις του Μ. Αλεξάνδρου απέβλεπαν στην ανάμειξη του ελληνικού με τον ασιατικό κόσμο.
4. Κατά την ελληνιστική περίοδο ευνοήθηκε η ανάπτυξη της δουλείας.
5. Η ρωμαϊκή δημοκρατία (Res publica) στην πραγματικότητα ήταν αριστοκρατικό καθεστώς.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει:

A	B
1. επέτες	α. διατυπώθηκε για πρώτη φορά στα τέλη του 5ου αι. π.Χ.
2. αλφαβητική γραφή	β. χρησιμοποιήθηκε από εξειδικευμένους γραφείς στα μυκηναϊκά ανάκτορα
3. αρχιθεωρία	γ. στρατιωτικοί που σταδιακά έγιναν επικίνδunami για το ρωμαϊκό κράτος
4. πανελλήνια ιδέα	δ. υποχρέωση χρηματοδότησης επίσημης αποστολής των Αθηναίων σε πανελλήνιες γιορτές
5. πραιτωριανοί	ε. προέκυψε κατά τρόπο αφομοιωτικό από το φοινικικό αλφάβητο
	στ. εντάσσονται στην τάξη των ευγενών της μυκηναϊκής κοινωνίας

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: εκκλησία του δήμου (δημοκρατικό πολίτευμα), πελάτες.

334. ΘΕΜΑ_1_29836

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Σωκράτης	α. τραγική ποίηση
2. Ξενοφών	β. χωροταξική οργάνωση των πόλεων
3. Αισχύλος	γ. μαθηματικά
4. Ισοκράτης	δ. ιστοριογραφία
5. Μέτων	ε. φιλοσοφία
6. Ιππόδαμος	

(II) Να συμπληρώσετε τα κενά στο παρακάτω απόσπασμα επιλέγοντας τα κατάλληλα στοιχεία από αυτά που δίνονται στην παρένθεση. Δύο (2) στοιχεία περισσεύουν: (ακρόπολη, αυτάρκεια, οργανωτική, εξωτερική, γεωγραφική, ύπαιθρος, άστρ)

«Η πόλη-κράτος παρουσιάζει τα ακόλουθα συστατικά στοιχεία: Από άποψη ____ (1) ____, διαμορφωνόταν συνήθως σε ένα χώρο, κέντρο άσκησης της εξουσίας, που ονομαζόταν πόλις ή ____ (2) ____ και σε μια ευρύτερη περιοχή γύρω από αυτόν, καλλιεργήσιμη με διάσπαρτους οικισμούς, τις κώμες, που ήταν η ____ (3) ____ χώρα. Από άποψη ____ (4) ____, οι πολίτες συμμετείχαν στη διαχείριση των κοινών και έπαιρναν μέρος στη λήψη των αποφάσεων. Ανεξάρτητα από τον τρόπο λειτουργίας του πολιτεύματος, οι πολίτες είχαν τρεις βασικές επιδιώξεις που παράλληλα αποτελούσαν και προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους: την ελευθερία, την αυτονομία και την ____ (5) ____.»

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: φαραώ, πραιτωριανοί.

335. ΘΕΜΑ_1_33055

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αποκρυπτογράφηση της ιερογλυφικής γραφής οφείλεται στον M. Ventris.
2. Μετά το τέλος των περσικών πολέμων, για μισό περίπου αιώνα, η Αθήνα εξελίχθηκε σε ηγεμονική δύναμη ανάμεσα στις ελληνικές πόλεις-κράτη.
3. Η Ανταλκίδειος (ή Βασίλειος) ειρήνη ήταν αντίθετη προς τα συμφέροντα των Περσών.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος οργάνωσε τη μακεδονική φάλαγγα.
5. Το πολίτευμα του Principatus ήταν ουσιαστικά μια δυαρχία εξουσιών.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. σικελική εκστρατεία
- β. μάχη της Ιμέρας
- γ. τρωική εκστρατεία
- δ. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- ε. εκλογή του Γάιου Γράκχου ως δημάρχου

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Πανιώνιο, θεωρικά.

336. ΘΕΜΑ 1_33059

- α. (I)** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Ανάτατος άρχοντας των μυκηναϊκών ανακτόρων ήταν ο άνακτας.
  2. Ο Αθηναίος στρατηγός Κίμων υπήρξε αρχηγός της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα.
  3. Άμεση συνέπεια του Πελοποννησιακού Πολέμου ήταν η ήττα των Σπαρτιατών.
  4. Ο Ιπποκράτης υποστήριζε ότι όλες οι ασθένειες έχουν φυσικά αίτια.
  5. Το νέο πολιτειακό καθεστώς που διαμόρφωσε ο Αύγουστος έδινε το δικαίωμα στον πρώτο πολίτη (princeps) να δρα ως βασιλιάς.
- (II)** Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:
- α. εξοστρακισμός του Κίμωνα
  - β. ίδρυση της αποικίας των Θουρίων
  - γ. βασιλεία του Μ. Αλεξάνδρου
  - δ. ίδρυση της Ρώμης
  - ε. Δεκελεικός ή Ιωνικός πόλεμος
- β.** Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: χαλκιδικό αλφάβητο, πατρίκιιο.

337. ΘΕΜΑ 1_34177

- α. (I)** Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Οι πρώτες ελληνικές κοινωνίες κατά τα ομηρικά χρόνια οργανώθηκαν και αποτέλεσαν:
    - α. κράτη φυλετικά
    - β. πόλεις-κράτη
    - γ. αυτοκρατορίες
    - δ. δημοκρατίες
  2. Οι βασικές επιδιώξεις και προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους ήταν:
    - α. η δημιουργία αποικιών
    - β. η εγκαθίδρυση της δημοκρατίας
    - γ. η ισηγορία, η αυτονομία και η ισονομία
    - δ. η ελευθερία, η αυτονομία και η αυτάρκεια
  3. Η γυμνασιαρχία ήταν μια μορφή λειτουργίας για:
    - α. την κάλυψη των εξόδων των δείπνων μιας φυλής της Αθήνας
    - β. τα έξοδα της επίσημης αποστολής σε πανελλήνιες εορτές
    - γ. την τέλεση αγώνων λαμπαδηδρομίας στα Παναθήναια
    - δ. τη διδασκαλία ενός θεατρικού έργου
  4. Η πολιτική δράση του Μ. Αλεξάνδρου αποσκοπούσε:
    - α. στην απόλυτη επικράτηση του ελληνικού κόσμου
    - β. στην απόλυτη επικράτηση του ασιατικού κόσμου
    - γ. στην ανάμειξη του ελληνικού με τον ασιατικό κόσμο και στην ένωσή τους κάτω από μια ισχυρή διοίκηση

δ. στον πλήρη παραμερισμό της τοπικής μορφής διοίκησης, της σατραπείας

5. Ο αυτοκρατορικός θεσμός του ρωμαϊκού κράτους στην περίοδο της ακμής του:

α. διέφερε από τον αντίστοιχο θεσμό των ελληνιστικών μοναρχιών και πολύ περισσότερο από εκείνο των Ανατολικών λαών

β. ήταν όμοιος με τον αντίστοιχο θεσμό των Ανατολικών λαών

γ. ήταν απόλυτα υποταγμένος στους υπάτους και στους τιμητές

δ. ήταν ένα πολίτευμα στο οποίο ο στρατός και η σύγκλητος δεν εμπλέκονταν καθόλου

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Εκπρόσωπος της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο ρήτορας Δημοσθένης.

2. Η Αλεξάνδρεια ιδρύθηκε από τον Μ. Αλέξανδρο.

3. Στη Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, την εκτελεστική εξουσία της πολιτείας εκπροσωπούσαν οι δύο ύπατοι.

4. Οι τιμητές αναλάμβαναν για έξι μήνες την εξουσία, όταν η ρωμαϊκή πολιτεία βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση.

5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε οι θησαυροί της Περγάμου να δοθούν στους ακτήμονες, για να αγοράσουν εργαλεία και να καλλιεργήσουν τα κτήματά τους.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: πλήθος (ομηρικού οίκου), μετοίκιο.

338. ΘΕΜΑ 1_35599

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Στους Μυκηναίους ιδιαίτερα τιμητικός ήταν ο τίτλος βασιλεύς.

2. Οι Ίωνες συγκρότησαν θρησκευτική ένωση, το Πανιώνιο, με κέντρο το ιερό του Ποσειδώνα στο ακρωτήριο της Μυκάλης.

3. Οι προϋποθέσεις για την ύπαρξη της πόλης-κράτους ήταν η ελευθερία και η αυτονομία.

4. Το μετοίκιο ήταν χρηματικό βοήθημα που θέσπισε ο Περικλής για τους μετοίκους της Αθήνας.

5. Ο Κάτων επιχείρησε την κάθαρση της τάξης των συγκλητικών και των ιππέων.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει:

A	B
1. θεοκρατικό σύστημα	α. Αύγουστος
2. κληρονομική βασιλεία	β. ελληνιστικά βασίλεια
3. τιμοκρατικό σύστημα	γ. Αίγυπτος
4. απόλυτη μοναρχία	δ. δημοκρατική Ρώμη
5. Principatus	ε. πλαισίωση από βουλή των γερόντων
	στ. αρχαϊκή εποχή

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: άριστοι (ομηρικού οίκου), Δωδεκάδελτος.

339. ΘΕΜΑ_3_24637

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Ποια ήταν τα βασικά χαρακτηριστικά του νέου πολιτεύματος που εγκαθιδρύθηκε στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία και ονομάστηκε Principatus;
- β. Ποια η σημασία του τίτλου Αύγουστος που έλαβε τελικά ο Οκταβιανός;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Σε μια συνεδρίαση της Συγκλήτου το 27 π.Χ. δήλωσε [ενν. ο Οκταβιανός] πως παραιτείται από τις έκτακτες εξουσίες του και κήρυξε επίσημα την παλινόρθωση του παλαιού πολιτεύματος. Στην ίδια συνεδρία όμως η Σύγκλητος επέμεινε ότι ο Οκταβιανός έπρεπε να δεχθεί νέες εξουσίες, στρατιωτικές και διοικητικές. [...] Αυτές οι εξουσίες εδραίωσαν τη θέση που είχε ως προϊστάμενος της Συγκλήτου και Πρώτος Πολίτης ή princeps· εκείνη την ημέρα (13 Ιανουαρίου του 27 π.Χ.) γεννήθηκε η νέα μορφή διακυβέρνησης, την οποία όπως οι Ρωμαίοι, ονομάζουμε κι εμείς «principatus». [...] Στα ονόματα που έφερε ως τότε (Imperator, Caesar, Divi filius), η Σύγκλητος πρόσθεσε τον τίτλο Αύγουστος. Παλαιότερα το επίθετο αυτό αποδιδόταν μόνο σε ορισμένους θεούς, για να δηλωθεί πως μπορούσαν να φέρνουν «αύξηση» και να δημιουργούν κάθε τι νέο και καλύτερο.

Rostovtzeff, M., Ρωμαϊκή Ιστορία, μτφρ. Βασιλική Κάλφογλου, Παπαζήση, Αθήνα 1984, σσ. 192-193.

340. ΘΕΜΑ_1_23712

- α. (I) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
- α. Σικελική εκστρατεία
  - β. η εκλογή του Γάιου Γράκχου στο αξίωμα του δημάρχου
  - γ. διάταγμα Καρακάλλα
  - δ. μάχη στα Λεύκτρα - άνοδος της Θηβαϊκής ηγεμονίας
  - ε. ίδρυση της Ρώμης
- (II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
- 1. Οι θολωτοί τάφοι αποτελούν το μοναδικό επίτευγμα της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής.
  - 2. Μετά την πτώση των τυραννικών καθεστώτων, περίπου στα τέλη του 6ου αιώνα π.Χ., στις περισσότερες ελληνικές πόλεις-κράτη επιβλήθηκαν εκ νέου ολιγαρχικά καθεστώτα.
  - 3. Τα θεωρικά ήταν ένα μέτρο του Κίμωνα που παρείχε τη δυνατότητα της δωρεάν εισόδου στο θέατρο.
  - 4. Οι ηγεμονικές τάσεις της Σπάρτης οδήγησαν στην έκρηξη του Πελοποννησιακού πολέμου.
  - 5. Ο Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος επισφραγίστηκε από μια μειωτική για τους Έλληνες ειρήνη.
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: εστίαση, δικτάτορας, νομοδιδάσκαλοι.

341. ΘΕΜΑ_1_23730

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Οι λαοί της θάλασσας σχετίζονται με την:
  - ισχυροποίηση της Αιγύπτου
  - παρακμή του μυκηναϊκού πολιτισμού
  - καταστροφή του ανακτόρου των Μυκηνών
  - κρίση των ελληνικών πόλεων-κρατών
- Οι Ίωνες μετακινήθηκαν κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό:
  - στο βορειοανατολικό Αιγαίο και στα απέναντι παράλια της Μ. Ασίας
  - στη Σάμο, τη Χίο και τις απέναντι ακτές της Μ. Ασίας
  - στη Μήλο, τη Θήρα, την Κρήτη, τη Ρόδο, την Κω και τις νοτιοδυτικές ακτές της Μ. Ασίας
  - στη Σικελία
- Στο τιμοκρατικό ή ολιγαρχικό πολίτευμα κριτήριο διάκρισης των πολιτών ήταν:
  - το εισόδημα
  - η καταγωγή και η κατοχή γης
  - οι συγγενικοί δεσμοί
  - η στρατιωτική ικανότητα
- Στο δημοκρατικό πολίτευμα η ισηγορία έδινε σε κάθε πολίτη τη δυνατότητα να:
  - εκφράζει τα παράπονά του
  - διατυπώνει ελεύθερα την άποψη του
  - συμμετέχει στη διαμόρφωση των νόμων
  - υπερασπίζεται την πόλη του
- Η ίδρυση της αποικίας των Θουρίων οφείλεται στον:
  - Θεμιστοκλή
  - Κίμωνα
  - Περικλή
  - Εφιάλτη

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: δικτάτορας, νομοδιδάσκαλοι.

342. ΘΕΜΑ_1_23731

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

- Τη γραμμική Β' γραφή αποκρυπτογράφησε ο J. Champollion.
- Η Α' Αθηναϊκή Συμμαχία είχε αρχικά ως έδρα τη Δήλο.
- Ο Περικλής ήταν αρχηγός της αριστοκρατικής παράταξης.
- Στο συνέδριο της Κορίνθου, το 337 π.Χ., αποφασίστηκε η προστασία της ελεύθερης ναυσιπλοΐας.
- Κατά τους πρώτους αιώνες μετά την ίδρυση της Ρώμης, την ανώτερη κοινωνική τάξη συγκροτούσαν οι πατρίκιοι.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. ναυμαχία της Σαλαμίνας
- β. Καλλίειος ειρήνη
- γ. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
- δ. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- ε. ίδρυση της αποικίας των Θουρίων

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: θολωτοί τάφοι, Pax Romana.

343. ΘΕΜΑ 1_23994

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με γεγονότα της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β΄ περισσεύουν.

A	B
1. Εφιάλτης	α. ίδρυση των Θουρίων
2. Φίλιππος Β΄	β. κάθαρση της τάξης των Συγκλητικών
3. Περικλής	γ. καθιέρωση του θεσμού της λειτουργίας
4. Κάτων ο Τιμητής	δ. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
5. Οκταβιανός	ε. δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις
	στ. εγκαθίδρυση της Ηγεμονίας (Principatus)
	ζ. συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.)

(II) Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση:

1. Η γραφή των αρχαίων Αιγυπτίων ήταν κυρίως:
  - α. σφηνοειδής
  - β. ιερογλυφική
  - γ. γραμμική Β΄
  - δ. αλφαβητική
2. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός εντάσσεται στη(ν):
  - α. ομηρική εποχή
  - β. αρχαϊκή εποχή
  - γ. νεολιθική εποχή
  - δ. ελληνική πρωτο-ιστορία
3. Μετά τη βασιλεία ακολουθεί στον ελληνικό χώρο η:
  - α. δημοκρατία
  - β. τυραννία
  - γ. ολιγαρχία
  - δ. αριστοκρατία
4. Καταλυτική για την ένωση των Ελλήνων υπήρξε η νίκη του Φιλίππου Β΄:
  - α. στη Χαιρώνεια
  - β. στον Ευρυμέδοντα ποταμό

γ. στη Μαντίνεια

δ. στα Λεύκτρα

5. Στην αρχαία Ρώμη τα μέλη των παλαιών, μεγάλων οικογενειών ονομάζονταν:

α. πληβείοι

β. πελάτες

γ. πατρίκιοι

δ. τιμητές

β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: Ανταλκίδειος ειρήνη, πραιτωριανοί.

344. ΘΕΜΑ_1_24226

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο η κατασκευή σημαντικών έργων ανέδειξε την ανάγκη επίβλεψης από το κράτος.
2. Η πολιτιστική ομοιομορφία του μυκηναϊκού κόσμου αποδεικνύει την ύπαρξη ενός ενιαίου κράτους.
3. Ο Φίλιππος Β΄ της Μακεδονίας οργάνωσε την οπλική φάλαγγα.
4. Την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica) την εξουσία στο ρωμαϊκό κράτος είχαν στην πραγματικότητα οι πατρίκιοι.
5. Ο Οκταβιανός δέχτηκε όλα τα άλλα αξιώματα εκτός από το αξίωμα του μεγίστου αρχιερέως (pontifex maximus).

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Καλλίειος συνθήκη (ή Κιμώνειος ειρήνη)
- β. μάχη του Μαραθώνα
- γ. Βασίλειος (ή Ανταλκίδειος) ειρήνη
- δ. εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου
- ε. μάχη στα Λεύκτρα - άνοδος της Θηβαϊκής ηγεμονίας

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: άριστοι ομηρικής εποχής, νομοδιδάσκαλοι.

345. ΘΕΜΑ_1_25207

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο ιστορικός Ηρόδοτος αποκαλεί την Αίγυπτο δώρο των θεών.
2. Ο Φίλιππος Β΄ ακολούθησε επεκτατική εξωτερική πολιτική.
3. Ο ελληνιστικός κόσμος, Έλληνες και αλλοεθνείς, λειτούργησαν μέσα σε ένα ενιαίο οικονομικό σύστημα.
4. Η ρωμαϊκή κοινωνία την περίοδο της βασιλείας συγκροτείται από τους πατρίκιους, τους ιερείς και τους πληβείους.
5. Με το διάταγμα του Καρακάλλα, όλοι οι κάτοικοι της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, ελεύθεροι και δούλοι, αναγνωρίστηκαν ως Ρωμαίοι πολίτες.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. τρωική εκστρατεία
- β. Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη
- γ. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- δ. μάχη στη Χαιρώνεια
- ε. εκλογή Γάιου Γράκχου ως δημάρχου

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: λααγέτας, νομοδιδάσκαλοι.

346. ΘΕΜΑ_1_26111

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι Δωριείς, οι οποίοι εγκαταστάθηκαν στις νοτιοδυτικές ακτές της Μ. Ασίας, μετακινήθηκαν ως προσφυγικές ομάδες πιεζόμενες από άλλα φύλα.
2. Με την εξέγερση των Ελλήνων της Ιωνίας (ιονική επανάσταση, 499-494 π.Χ.) ξέσπασε ο Πελοποννησιακός πόλεμος.
3. Ο Μ. Αλέξανδρος διατήρησε τον θεσμό των σατραπειών αναθέτοντας τη διοίκησή τους σε Έλληνες ή Πέρσες ηγεμόνες.
4. Ανάμεσα στα αξιώματα που συγκέντρωσε στο πρόσωπό του ο Οκταβιανός ήταν και εκείνο του «μεγίστου αρχιερέως» (pontifex maximus).
5. Ιδρυτής της δυναστείας των Φλαβίων (69-96 μ.Χ) ήταν ο Βεσπασιανός.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. ρωμαϊκή βασιλεία
- β. Pax Romana
- γ. Ηγεμονία (Principatus)
- δ. ρωμαϊκή πολιτεία (Res Publica)
- ε. ίδρυση Ρώμης

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: άνακτας, νομοθέτες ή αισυμνήτες.

347. ΘΕΜΑ_1_26197

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η αποκρυπτογράφηση της ιερογλυφικής γραφής οφείλεται στον Μ. Ventris.
2. Ανώτατος άρχοντας των μυκηναϊκών ανακτόρων ήταν ο βασιλεύς.
3. Άμεση συνέπεια του Πελοποννησιακού πολέμου ήταν η ήττα των Αθηναίων.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος οργάνωσε τη μακεδονική φάλαγγα.
5. Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια των Γράκχων στόχευε στον έλεγχο της κοινωνικής ανισότητας.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. μάχη της Ιμέρας
- β. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. διάταγμα του Καρακάλλα
- ε. ίδρυση της Ρώμης

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: βουλή των γερόντων, τριακοντούτεις σπονδαί, νομοδιδάσκαλοι.

348. ΘΕΜΑ_1_26372

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Τα ιερογλυφικά της Αιγύπτου δεν έχουν έως τώρα αποκρυπτογραφηθεί.
2. Η γραμμική Β΄ γραφή έχει αποκρυπτογραφηθεί.
3. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό οι Έλληνες εξαπλώθηκαν στις δυτικές ακτές της Μ. Ασίας.
4. Ο Κίμων ήταν αρχηγός των δημοκρατικών στην Αθήνα.
5. Οι δήμαρχοι στη Ρώμη είχαν ως κύριο έργο την προστασία των πληβείων από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τις ακόλουθες ιστορικές περιόδους, αρχίζοντας από την αρχαιότερη:

- α. ύστερη εποχή του Χαλκού
- β. Αρχαϊκή εποχή
- γ. Ομηρική εποχή
- δ. Ελληνιστική εποχή
- ε. Κλασική εποχή

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ολιγαρχικό ή τιμοκρατικό πολίτευμα, διάταγμα του Καρακάλλα.

349. ΘΕΜΑ_1_26374

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Πausανίας	α. μάχη του Μαραθώνα
2. Θεμιστοκλής	β. μάχη των Θερμοπυλών
3. Κίμων	γ. ναυμαχία της Σαλαμίνας
4. Μιλτιάδης	δ. μάχη των Πλαταιών
5. Λεωνίδα	ε. μάχη στον Ευρυμέδοντα ποταμό
6. Φίλιππος Β΄	

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ο φαραώ Ακενατών προσπάθησε να εξαλείψει την πολυθεΐα.
  2. Οι μυκηναϊκές τοιχογραφίες είχαν δεχτεί στην αρχή τη μινωική επίδραση.
  3. Οι βασικές προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους ήταν η ελευθερία, η επέκτασή της και η δημοκρατία.
  4. Τιμοκρατικό ονομάστηκε το πολίτευμα που βασίστηκε στην επικράτηση των ευγενών.
  5. Μετά την πτώση των τυραννικών καθεστώτων, περίπου στα τέλη του βου αι. π.Χ., στις περισσότερες πόλεις επιβλήθηκαν εκ νέου ολιγαρχικά καθεστάτα.
- β.** Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: Καλλίειος συνθήκη, νομοδιδάσκαλοι.

350. ΘΕΜΑ_1_26890

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο φαραώ Αμένοφις ο Δ΄, ο επονομαζόμενος Ακενατών:
  - α. προσπάθησε να επιβάλει τη μονοθεΐα στην αρχαία Αίγυπτο
  - β. ανέπτυξε στενές εμπορικές σχέσεις με ελληνικές πόλεις
  - γ. επέκτεινε τα βόρεια σύνορα στην Ασία μέχρι τη Συρία
  - δ. αντιμετώπισε πολλούς εξωτερικούς εχθρούς
2. Ο άνακτας (άναξ) της Μυκηναϊκής εποχής ήταν:
  - α. διοικητής περιφέρειας
  - β. κύριος του ανακτόρου
  - γ. ευγενής σε ρόλο ακολούθου
  - δ. αρχιτεχνίτης των μυκηναϊκών ανακτόρων
3. Οικονομικά εξαρτώμενοι από διαφορετικούς «οίκους» της Ομηρικής εποχής ήταν:
  - α. οι άριστοι
  - β. το πλήθος
  - γ. οι δημιουργοί
  - δ. οι δούλοι
4. Η ανάμειξη των Περσών στα εσωτερικές υποθέσεις του ελληνικού κόσμου ήταν συνέπεια:
  - α. του Πελοποννησιακού πολέμου
  - β. των Περσικών πολέμων
  - γ. του Κορινθιακού πολέμου
  - δ. της Θηβαϊκής ηγεμονίας
5. Τη μακεδονική φάλαγγα συγκροτούσαν οι:
  - α. ακοντιστές
  - β. ιππείς
  - γ. πεζέταιροι
  - δ. τοξότες

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. μάχη του Μαραθώνα
- β. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- γ. ίδρυση Δηλιακής ή Αθηναϊκής συμμαχίας
- δ. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- ε. μάχη της Χαιρώνειας

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: χορηγία, ειρήνη στο ρωμαϊκό κράτος (Pax Romana).

351. ΘΕΜΑ 1_27790

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι πρώτοι αργυρόνητοι, δηλαδή αγορασμένοι δούλοι, χρησιμοποιήθηκαν την:

- α. ομηρική εποχή
- β. κλασική εποχή
- γ. αρχαϊκή εποχή
- δ. ελληνιστική εποχή

2. Η χορηγία ήταν μια μορφή λειτουργίας για:

- α. την κάλυψη των εξόδων των δειπνων μιας φυλής της Αθήνας
- β. τα έξοδα της επίσημης αποστολής σε πανελλήνιες εορτές
- γ. την τέλεση αγώνων λαμπαδηδρομίας στα Παναθήναια
- δ. τη διδασκαλία ενός θεατρικού έργου

3. Η οικονομική πολιτική του Μ. Αλεξάνδρου αποσκοπούσε στην:

- α. απόλυτη επικράτηση του ελληνικού οικονομικού συστήματος
- β. απόλυτη διάκριση πλουσίων Ελλήνων και πλουσίων γηγενών των κατακτημένων περιοχών
- γ. επικράτηση ενός ενιαίου νομισματικού συστήματος και στη μετατροπή των θησαυρών σε χρυσό νόμισμα
- δ. αποθησαύριση όλου του πλούτου στο αυτοκρατορικό θησαυροφυλάκιο

4. Ο αυτοκρατορικός θεσμός του ρωμαϊκού κράτους στην περίοδο της ακμής του:

- α. διέφερε από τον αντίστοιχο θεσμό των ελληνιστικών μοναρχιών
- β. ήταν όμοιος με τον αντίστοιχο θεσμό των Ανατολικών λαών
- γ. ήταν όμοιος με τον αντίστοιχο θεσμό των ελληνιστικών μοναρχιών
- δ. ήταν ένα πολίτευμα στο οποίο ο στρατός και η σύγκλητος δεν εμπλέκονταν καθόλου

5. Το διάταγμα του Καρακάλλα (212 μ.Χ.) είχε ως αποτέλεσμα την αναγνώριση του δικαιώματος του Ρωμαίου πολίτη σε όλους τους:

- α. ελεύθερους κατοίκους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας
- β. κατοίκους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας
- γ. δούλους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας
- δ. χριστιανούς της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: πλήθος (αρχαϊκής εποχής), νομοδιδάσκαλοι.

352. ΘΕΜΑ_1_27791

- α.** Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Η ομηρική εποχή έχει χαρακτηριστεί αλλιώς και:
    - α. χρυσός αιώνας
    - β. αρχαϊκή εποχή
    - γ. ελληνικός μεσαίωνας ή σκοτεινοί χρόνοι
    - δ. κλασική εποχή
  2. Οι γραμματικοί ήταν άνθρωποι:
    - α. με φιλολογική παιδεία που ασχολήθηκαν με τη συγγραφή πρωτότυπων έργων
    - β. με φιλολογική παιδεία που ασχολήθηκαν με την καταγραφή και τον σχολιασμό αρχαίων συγγραφέων και με τη συγκέντρωση έργων παλιότερων εποχών
    - γ. που δραστηριοποιήθηκαν επιστημονικά στην κλασική εποχή
    - δ. που δραστηριοποιήθηκαν επιστημονικά στην αρχαϊκή εποχή
  3. Η παράδοση αναφέρει ότι από την ίδρυση της Ρώμης και μέχρι τα τέλη του βου αι. π.Χ. κυβέρνησαν:
    - α. έξι βασιλείς, ανάμεσά τους φαίνεται ότι ήταν κάποιοι Ετρούσκοι
    - β. έξι βασιλείς, όλοι Ρωμαίοι
    - γ. έξι αυτοκράτορες, όλοι Έλληνες που ήταν απόγονοι του Αινεία
    - δ. πρώτα ο ιδρυτής της Ρώμης, ο Ρωμύλος, και μετά ο Οκταβιανός
  4. Ο Κάτων ο Τιμητής:
    - α. είχε προοδευτικές απόψεις
    - β. πρότεινε την ψήφιση του αγροτικού νόμου
    - γ. δεν είχε λάβει μόρφωση
    - δ. απέδιδε την αλλοίωση των ρωμαϊκών ηθών στις ελληνικές συνήθειες και στην υιοθέτηση του πολιτισμού των Ελλήνων
  5. Το διάταγμα του Καρακάλλα (212 μ.Χ.) συντέλεσε στην αναγνώριση του δικαιώματος του Ρωμαίου πολίτη σε όλους τους:
    - α. δούλους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας
    - β. κατοίκους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας
    - γ. ελεύθερους κατοίκους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας
    - δ. χριστιανούς της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας
- β.** Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: στενοχωρία, λειτουργία.

353. ΘΕΜΑ_1_27792

- α. (I)** Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Η ελληνική αλφαβητική γραφή προέκυψε από:
    - α. την ιερογλυφική γραφή
    - β. το φοινικικό αλφάβητο
    - γ. τη γραμμική Β' γραφή
    - δ. το λατινικό αλφάβητο
  2. Όταν ήταν αρχηγός της δημοκρατικής παράταξης στην αρχαία Αθήνα ο Εφιάλτης, οι δημοκρατικοί:

- α. περιόρισαν τις δραστηριότητες των αριστοκρατικών
  - β. ακολούθησαν φιλολακωνική πολιτική
  - γ. έκαναν μεταρρυθμίσεις
  - δ. καθιέρωσαν χρηματική αποζημίωση για τους κληρωτούς άρχοντες, τους βουλευτές και τους λαϊκούς δικαστές
3. Η Κοινή Ελληνική ή απλώς Κοινή, που προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους:
- α. ήταν η γλώσσα μόνο των γραμματικών
  - β. είχε ως βάση τη λακωνική διάλεκτο
  - γ. χρησιμοποιήθηκε μόνο για την προφορική επικοινωνία
  - δ. αποτέλεσε το όργανο διάδοσης των κηρυγμάτων του χριστιανισμού
4. Στη ρωμαϊκή πολιτεία (Res publica) οι δύο ύπατοι:
- α. εκπροσωπούσαν τη νομοθετική εξουσία της πολιτείας
  - β. ήταν επιφορτισμένοι με την επίβλεψη των ηθών
  - γ. προστάτευαν τους πληβείους από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων
  - δ. συγκέντρωναν όλες τις εξουσίες που προηγουμένως είχε ο βασιλιάς
5. Ο Κάτων ο Τιμητής:
- α. είχε προοδευτικές απόψεις
  - β. πρότεινε την ψήφιση του αγροτικού νόμου
  - γ. δεν είχε λάβει μέρος σε πολέμους
  - δ. απέδιδε την αλλοίωση των ρωμαϊκών ηθών στις ελληνικές συνήθειες και στην υιοθέτηση του πολιτισμού των Ελλήνων
- (II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
- α. διάταγμα του Καρακάλλα
  - β. τρωική εκστρατεία
  - γ. ανάληψη της αρχηγίας πανελληνίας συμμαχίας από τον Μ. Αλέξανδρο
  - δ. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
  - ε. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: τριακοντούτεις σπονδαί, πελάτες (περίοδος της βασιλείας στη Ρώμη).

354. ΘΕΜΑ_1_27934

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη «σωστό», αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη «λάθος», αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Η οργάνωση του μυκηναϊκού κόσμου είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
  2. Στην ομηρική εποχή οι βασιλείς εκλέγονταν από τη βουλή των γερόντων.
  3. Οι τύραννοι στην αρχαία Ελλάδα προέρχονταν από την τάξη των ευγενών.
  4. Το 445 π.Χ. ο Περικλής έκλεισε ειρήνη με τους Σπαρτιάτες, που κράτησε τριάντα χρόνια.
  5. Το πολίτευμα που εγκαθίδρυσε ο Οκταβιανός Αύγουστος ονομάστηκε Ηγεμονία (Principatus).

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Αιγύπτιοι	α. βωμός του Διός
2. Φοίνικες	β. θησαυρός του Ατρέως
3. Μυκήνες	γ. Δωδεκάδελτος
4. Ιωνία	δ. ταρίχευση των νεκρών
5. Πέργαμος	ε. αλφάβητο
6. Ρωμαίοι	

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: γραμματικοί, δικτάτορας.

355. ΘΕΜΑ 1_28661

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Τα ιερογλυφικά της Αιγύπτου δεν έχουν έως τώρα αποκρυπτογραφηθεί.
2. Η γραμμική Β' γραφή έχει αποκρυπτογραφηθεί.
3. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό οι Έλληνες εξαπλώθηκαν στις δυτικές ακτές της Μ. Ασίας.
4. Ο Κίμων ήταν αρχηγός των δημοκρατικών στην Αθήνα.
5. Οι δήμαρχοι στη Ρώμη είχαν ως κύριο έργο την προστασία των πληβείων από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τις ακόλουθες ιστορικές περιόδους, αρχίζοντας από την αρχαιότερη:

- α. ύστερη εποχή του Χαλκού
- β. Αρχαϊκή εποχή
- γ. Ομηρική εποχή
- δ. Ελληνιστική εποχή
- ε. Κλασική εποχή

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ολιγαρχικό ή τιμοκρατικό πολίτευμα, διάταγμα του Καρακάλλα.

356. ΘΕΜΑ 1_28663

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Πausanias	α. μάχη του Μαραθώνα
2. Θεμιστοκλής	β. μάχη των Θερμοπυλών
3. Κίμων	γ. ναυμαχία της Σαλαμίνας

4. Μιλτιάδης	δ. μάχη των Πλαταιών
5. Λεωνίδα	ε. μάχη στον Ευρυμέδοντα ποταμό
6. Φίλιππος Β΄	

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ο φαραώ Ακενατών προσπάθησε να εξαλείψει την πολυθεΐα.
2. Οι μυκηναϊκές τοιχογραφίες είχαν δεχτεί στην αρχή τη μινωική επίδραση.
3. Οι βασικές προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους ήταν η ελευθερία, η επέκτασή της και η δημοκρατία.
4. Τιμοκρατικό ονομάστηκε το πολίτευμα που βασίστηκε στην επικράτηση των ευγενών.
5. Μετά την πτώση των τυραννικών καθεστώτων, περίπου στα τέλη του 6ου αι. π.Χ., στις περισσότερες πόλεις επιβλήθηκαν εκ νέου ολιγαρχικά καθεστάτα.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: Καλλίειος συνθήκη, νομοδιδάσκαλοι.

357. ΘΕΜΑ_1_29048

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ο Περικλής σύναψε ειρήνη με τη Σπάρτη για τριάντα χρόνια (τριακοντούτεις σπονδαί).
2. Εκπρόσωπος της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο ρήτορας Δημοσθένης.
3. Η Αλεξάνδρεια ιδρύθηκε από τον Μ. Αλέξανδρο.
4. Στη Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, την εκτελεστική εξουσία της πολιτείας εκπροσωπούσαν οι δύο ύπατοι.
5. Οι τιμητές αναλάμβαναν για έξι μήνες την εξουσία, όταν η ρωμαϊκή πολιτεία βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. τιμητές	α. μέλη της φρουράς των Ρωμαίων αυτοκρατόρων
2. νομοδιδάσκαλοι	β. άρχοντες που είχαν ως κύριο έργο την προστασία των πληβείων από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων
3. γραφείς	γ. ειδικοί ερμηνευτές του πολύπλοκου ρωμαϊκού δικαίου
4. νομοθέτες ή αισυμνήτες	δ. σύνταξη καταλόγου συγκλητικών
5. δήμαρχοι	ε. πρόσωπα κοινής αποδοχής που κατέγραψαν νόμους κατά την αρχαϊκή εποχή
	στ. εξειδικευμένοι δημόσιοι υπάλληλοι που κατέγραφαν τα έργα των φαραώ

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: μυκηναϊκός πολιτισμός , πατρίκιοι .

358. ΘΕΜΑ_1_29816

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Βασιλεύς, κατά τη μυκηναϊκή περίοδο ονομαζόταν:
  - ο κύριος του ανακτόρου, από τον οποίο πήγαζε κάθε εξουσία
  - τοπικός άρχοντας, γνωστός και με τον τίτλο «λααγέτας»
  - ο επικεφαλής οποιασδήποτε ομάδας
  - ο ευγενής ακόλουθος
- Η κοπή και χρήση του νομίσματος:
  - οδήγησε σε οικονομικές μεταβολές με συνέπειες και στην κοινωνία των πόλεων-κρατών
  - ήταν μια απλή καινοτομία διευκόλυνσης των συναλλαγών
  - οδήγησε σε οικονομική κρίση τις πόλεις-κράτη
  - περιόρισε το εμπόριο στην ανταλλαγή αγαθών
- Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας υπήρξε ο:
  - ρήτορας Δημοσθένης
  - Φίλιππος της Μακεδονίας
  - Περικλής ο Αθηναίος
  - ρητοροδιδάσκαλος Ισοκράτης
- Η ανάπτυξη της Αλεξάνδρειας οφειλόταν κυρίως:
  - στο Μουσείο και τη Βιβλιοθήκη της
  - στο μεγάλο λιμάνι της
  - στους τέσσερις συνοικισμούς της
  - στην οχυρωμένη της ακρόπολη
- Οι επαρχιώτες αυτοκράτορες και ο στρατός της Ρώμης λειτούργησαν στην κατεύθυνση:
  - της ενίσχυσης του πρωταγωνιστικού ρόλου της Ρώμης έναντι των επαρχιών
  - της ανατροπής του τρόπου διοίκησης που εγκαινίασε ο Οκταβιανός
  - της μείωσης του πρωταγωνιστικού ρόλου της Ρώμης έναντι των επαρχιών
  - του περιορισμού της απόκτησης του δικαιώματος του Ρωμαίου πολίτη

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

- Ορισμένοι από τους τυράννους της αρχαϊκής εποχής αναδείχθηκαν σε καλούς ηγέτες, που φρόντισαν για την ανάπτυξη της πόλης τους.
- Η αναγνώριση της Σπαρτιατικής ηγεμονίας από τις ελληνικές πόλεις ήταν αποτέλεσμα των περσικών πολέμων.
- Ο βασιλιάς της Μακεδονίας Φίλιππος Β΄ ακολούθησε επεκτατική εξωτερική πολιτική.
- Ο Οκταβιανός μοιράστηκε τη διοίκηση των επαρχιών με τη σύγκλητο.
- Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε την ψήφιση του αγροτικού νόμου.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: δημιουργοί (ομηρική εποχή), δικτάτορας.

359. ΘΕΜΑ 1_29820

- α. (I)** Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Η γραμμική Β' ήταν η γραφή που χρησιμοποιήθηκε από ειδικευμένους γραφείς στα μυκηναϊκά ανάκτορα.
  2. Στον πρώτο ελληνικό αποικισμό τα ελληνικά φύλα εξαπλώθηκαν σε όλη τη Μεσόγειο.
  3. Στις αρχαίες πόλεις-κράτη το άστυ και η ύπαιθρος χώρα περιβάλλονταν από τείχη.
  4. Ο βασιλιάς στην αρχαία Ρώμη ήταν κληρονομικός.
  5. Ο δικτάτορας αναλάμβανε για έξι μήνες την εξουσία, όταν η ρωμαϊκή πολιτεία βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση.
- (II)** Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:
- α. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
  - β. μάχη της Χαιρώνειας
  - γ. Α' Αθηναϊκή (Δηλιακή) συμμαχία
  - δ. Πελοποννησιακός πόλεμος
  - ε. μάχη του Μαραθώνα
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: πλήθος (ομηρική εποχή), νομοδιδάσκαλοι.

360. ΘΕΜΑ 1_29841

- α. (I)** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Η στήλη της Ροζέτας είχε χαραγμένο ένα κείμενο που υμνούσε τον Πτολεμαίο Ε', βασιλιά της Αιγύπτου.
  2. «Επέτες» ονομάζονταν οι ευγενείς κατά την Αρχαϊκή εποχή.
  3. Η ελευθερία και η αυτονομία ήταν οι μόνες προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους.
  4. Η πανελλήνια ιδέα διατυπώθηκε για πρώτη φορά στα τέλη του 5ου αι. π.Χ. από τον σοφιστή Γοργία.
  5. Κατά την ελληνιστική περίοδο το κέντρο βάρους μετατοπίστηκε από τη μητροπολιτική Ελλάδα στις μεγαλουπόλεις της Ανατολής.
- (II)** Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
- α. Ρωμαϊκή Ηγεμονία (Principatus)
  - β. δυναστεία των Φλαβίων
  - γ. δυναστεία των Ιουλιο-κλαυδίων
  - δ. Ρωμαϊκή βασιλεία
  - ε. δυναστεία των Αντωνίων
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: μέγαρο (μυκηναϊκής εποχής), συμβούλιο του αυτοκράτορα (εποχής Αυγούστου).

361. ΘΕΜΑ 1_29916

- α. (I)** Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Τιβέριος Γράκχος	α. φιλοσοφία
2. Κίμων	β. αγροτικός νόμος
3. Ισοκράτης	γ. ιατρική
4. Πεισίστρατος	δ. Καλλίειος συνθήκη
5. Αριστοτέλης	ε. τύραννος της Αθήνας
	στ. ρήτορας

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. μεταρρυθμίσεις των Γράκχων
- β. μάχη Μαραθώνα
- γ. διάταγμα του Καρακάλλα
- δ. έναρξη Πελοποννησιακού Πολέμου
- ε. τρωικός πόλεμος

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: αλφαβητική γραφή, σύγκλητος (περίοδος βασιλείας στη Ρώμη).

362. ΘΕΜΑ 1_29918

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Οκταβιανός	α. κύριος εκφραστής της πανελληνίας ιδέας
2. Μ. Αλέξανδρος	β. αναγόρευση σε Αύγουστο από τη σύγκλητο
3. Καρακάλλας	γ. ιστοριογραφία
4. Θουκυδίδης	δ. διάδοση ελληνικής γλώσσας και ελληνικού πολιτισμού
5. Ισοκράτης	ε. τύραννος της Αθήνας
	στ. αναγνώριση όλων των ελεύθερων κατοίκων της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας ως Ρωμαίων πολιτών

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. εκλογή Τιβέριου Γράκχου ως δημάρχου
- β. μάχη στη Χαιρώνεια
- γ. λήξη Πελοποννησιακού Πολέμου
- δ. ειρήνη μεταξύ Αθηναίων και Σπαρτιατών για τριάντα χρόνια (τριακοντούτεις σπονδαί)
- ε. αποκρυπτογράφηση ιερογλυφικών

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: θεωρικά, εκκλησία του λαού (ρωμαϊκό κράτος).

363. ΘΕΜΑ_1_30405

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η Κάτω Αίγυπτος βρίσκεται στο βόρειο τμήμα της χώρας με το Δέλτα του Νείλου.
2. Τη γραμμική Β' γραφή αποκρυπτογράφησε ο J. Champollion.
3. Το Πανιώνιο ήταν θρησκευτική ένωση της ομηρικής εποχής.
4. Την εποχή του Περικλή υπήρχε βαριά άμεση φορολογία στην Αθήνα.
5. Στη ρωμαϊκή πολιτεία – Res publica, σπουδαιότεροι άρχοντες ήταν οι ύπατοι.

(II) Να αντιστοιχίσετε τις ιστορικές περιόδους της στήλης Α με τα αντίστοιχα σωστά χρονολογικά όρια της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Ύστερη εποχή του χαλκού	α. 750-404 π.Χ.
2. Ομηρική εποχή	β. 323-30 π.Χ.
3. Αρχαϊκή εποχή	γ. 1900-1600 π.Χ.
4. Κλασική εποχή	δ. 1600-1100 π.Χ.
5. Ελληνιστικοί χρόνοι	ε. 750-480 π.Χ.
	στ. 1100-750 π.Χ.
	ζ. 480-323 π.Χ.

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: λααγέτας, χορηγία, διάταγμα του Καρακάλλα.

364. ΘΕΜΑ_1_31626

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Οι Αιγύπτιοι δεν πίστευαν ότι η ζωή συνεχίζεται και μετά το θάνατο.
2. Η τέχνη των ομηρικών χρόνων συμβατικά ονομάστηκε γεωμετρική.
3. Την εποχή του Περικλή υπήρχε άμεση φορολογία στην Αθήνα.
4. Η έλλειψη πατύρου οδήγησε τους κατοίκους της Περγάμου στην ανακάλυψη νέας γραφικής ύλης.
5. Την περίοδο της δημοκρατίας στο ρωμαϊκό κράτος (Res publica) την εξουσία ασκούσαν οι άρχοντες, η σύγκλητος και οι εκκλησίες.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει:

A	B
1. αυτάρκεια	α. γεωγραφικό συστατικό στοιχείο της πόλης-κράτους
2. στενοχωρία	β. επιβολή προσωπικής εξουσίας
3. τυραννίδα	γ. χαρακτηριστικό του δημοκρατικού πολιτεύματος

4. ισονομία	δ. επιβολή ολιγαρχικής εξουσίας
5. ύπαιθρος χώρα	ε. αιτία του δεύτερου αποικισμού
	στ. όρος ύπαρξης της πόλης-κράτους

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: Πανιώνιο, δικτάτορας, νομοδιδάσκαλοι.

365. ΘΕΜΑ_1_31629

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Το μεγαλύτερο μέρος της αιγυπτιακής κοινωνίας αποτελούσαν οι:
  - α. δούλοι
  - β. επαγγελματίες στρατιωτικοί
  - γ. ελεύθεροι πολίτες
  - δ. ιερείς
2. Ανώτατος άρχοντας στο μυκηναϊκό κράτος ήταν:
  - α. ο άνακτας
  - β. ο λααγέτας
  - γ. ο βασιλεύς
  - δ. ο επέτης
3. Στην οπλιτική φάλαγγα ανήκαν:
  - α. οι αριστοκράτες
  - β. όσοι πολίτες-πολεμιστές μπορούσαν να εξοπλίζονται με δικά τους έξοδα
  - γ. όλοι οι ελεύθεροι πολίτες
  - δ. όλοι οι πολίτες, οι μέτοικοι και οι δούλοι
4. Οι Σπαρτιάτες συμφώνησαν με τον Μεγάλο Βασιλιά να επιβάλουν τους όρους τερματισμού του Βοιωτικού πολέμου με:
  - α. την Καλλίειο ή Κιμώνειο ειρήνη
  - β. τις τριακοντούταις σπονδές
  - γ. τη Βασίλειο ή Ανταλκίδειο ειρήνη
  - δ. το συνέδριο στην Κόρινθο
5. Με το διάταγμα του Καρακάλλα (212 μ.Χ.) αναγνωρίστηκαν ως Ρωμαίοι πολίτες:
  - α. όλοι οι ελεύθεροι κάτοικοι της Ρώμης
  - β. όλοι οι ελεύθεροι κάτοικοι της Ιταλίας
  - γ. όλοι οι κάτοικοι (ελεύθεροι και δούλοι) της Ρώμης
  - δ. όλοι οι ελεύθεροι κάτοικοι της αυτοκρατορίας

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: φαραώ, στενοχωρία (αρχαϊκής εποχής).

366. ΘΕΜΑ_1_31630

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η στήλη της Ροζέτας περιλάμβανε κείμενο που υμνούσε τον:

- α. Χέοπα
 β. Ακενατών
 γ. Μ. Αλέξανδρο
 δ. Πτολεμαίο Ε΄
2. Οι μυκηναϊκές τοιχογραφίες και οι αγγειογραφικές παραστάσεις απεικονίζουν κυρίως σκηνές εμπνευσμένες από:
- α. τη φύση
 β. την καθημερινή ζωή στα ανάκτορα
 γ. τον πόλεμο και το κυνήγι
 δ. τις θρησκευτικές αντιλήψεις της εποχής
3. Οι μικροί ή μεσαίοι καλλιεργητές καθώς και οι ακτήμονες που κατοικούσαν στις πόλεις-κράτη ήταν γνωστοί και με το όνομα:
- α. εσθλοί
 β. πλήθος
 γ. αγαθοί
 δ. δούλοι
4. Με τη μεταφορά του συμμαχικού ταμείου από τη Δήλο στην Ακρόπολη των Αθηνών (454 π.Χ.) πραγματοποιείται:
- α. η μεταβολή της Αθηναϊκής συμμαχίας σε Αθηναϊκή ηγεμονία
 β. η σύναψη συνθήκης ειρήνης ανάμεσα στους Αθηναίους και στους Πέρσες
 γ. η κατάργηση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
 δ. η έναρξη του Πελοποννησιακού πολέμου
5. Το πολιτικό σύστημα διακυβέρνησης των ελληνιστικών κρατών ήταν:
- α. η δημοκρατία
 β. η αριστοκρατία
 γ. η απόλυτη μοναρχία
 δ. η τυραννία
- (II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
- α. διάταγμα του Καρακάλλα
 β. ο Οκταβιανός παίρνει τον τίτλο του πρώτου πολίτη (princeps)
 γ. συγκρότηση της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica)
 δ. μεταρρυθμιστικές προσπάθειες των Γράκχων
 ε. ίδρυση της Ρώμης
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: νομοθέτες ή αισυμνήτες (αρχαϊκής εποχής), πεζέταιροι.

367. ΘΕΜΑ_1_31664

- α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Στη νότια Αίγυπτο υπήρχαν:

- α. μόνο όγκοι βράχων, τα δάση σπάνιζαν και γι' αυτό έλειπε η ξυλεία
- β. εύφορα εδάφη, με πλούσια αγροτική παραγωγή
- γ. εκτάσεις γεμάτες από καλάμια, λωτούς και παπύρους
- δ. οι εκβολές του Νείλου
2. Κατά τα ομηρικά χρόνια η κοινωνική τάξη των δημιουργών ήταν:
- α. οι δούλοι
- β. εκείνοι που η εργασία τους προϋπέθετε κάποια εξειδίκευση και ικανοποιούσαν τις ανάγκες μιας ευρύτερη περιοχής
- γ. οι επικεφαλής των οίκων
- δ. τα μέλη του οίκου που συνδέονταν με συγγενικούς δεσμούς
3. Φυλετική οργάνωση διατήρησαν στο μεγαλύτερο μέρος του ιστορικού τους βίου:
- α. οι Αθηναίοι
- β. οι Σπαρτιάτες
- γ. οι Κορίνθιοι
- δ. οι Μακεδόνες
4. Μια από τις λειτουργίες στην κλασική Αθήνα ήταν:
- α. τα θεωρικά
- β. το μετοίκιο
- γ. η τριηραρχία
- δ. η ισηγορία
5. Ο Κάτων ο Τιμητής απέδιδε την αλλοίωση των ρωμαϊκών ηθών:
- α. στις διαρκείς πολεμικές αναμετρήσεις
- β. στη διείσδυση των ελληνικών ηθών και στην υιοθέτηση του πολιτισμού των Ελλήνων
- γ. στην επικράτηση της αριστοκρατίας, που απεχθανόταν τις χειρωνακτικές εργασίες
- δ. στις διαρκείς αντιπαλότητες ανάμεσα στις κοινωνικές τάξεις της ρωμαϊκής κοινωνίας
- (II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Η γραμμική Β΄ γραφή αποκρυπτογραφήθηκε από τον Ερίκο Σλήμαν.
  2. Το Πανιώνιο ήταν θρησκευτική ένωση πόλεων με κέντρο τη Μυκάλη.
  3. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο ρήτορας Λυσίας.
  4. Η ρωμαϊκή κοινωνία την περίοδο της βασιλείας συγκροτείται από τους πατρικίους, τους ιερείς και τους πληβείους.
  5. Η φρατρική εκκλησία ήταν η συνέλευση των πατρικίων, η οποία στην περίοδο της δημοκρατίας (Res publica) διατηρήθηκε από σεβασμό στην παράδοση.
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: γεωμετρική τέχνη, νομοδιδάσκαλοι.

368. ΘΕΜΑ_1_32302

α. (I) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): Πλάτων, ορθολογισμός, άνθρωπος, Θουκυδίδης, Σοφοκλής, σοφιστής, Αριστοφάνης.

«Τον 5ο και 4ο αι. π.Χ. η ανάπτυξη των γραμμάτων και των τεχνών δημιούργησε έργα απaráμιλλα σε πνευματική και καλλιτεχνική λαμπρότητα. Η φιλοσοφική σκέψη από τα μέσα του 5ου αι. π.Χ. τοποθέτησε στο κέντρο του ενδιαφέροντος τον .....(1) και προσπάθησε να ερμηνεύσει τα φαινόμενα με βάση τη λογική, δηλαδή τον .....(2). Η ιστοριογραφία εκπροσωπήθηκε από τον Ηρόδοτο αλλά κυρίως από τον .....(3), ο οποίος με το έργο του έθεσε τα θεμέλια της επιστημονικής ιστορικής συγγραφής. Η ποιητική τέχνη κυρίως με το έργο των τριών τραγικών του Αισχύλου, του .....(4) και του Ευριπίδη εξελίχθηκε σε θεατρικό λόγο υψηλών διανοημάτων, ενώ συγγραφέας κωμωδιών την ίδια περίοδο ήταν ο .....(5).»

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. επική ποίηση	α. Θεμιστοκλής
2. θολωτοί τάφοι	β. Σόλων
3. ναυμαχία της Σαλαμίνας	γ. ομηρική εποχή
4. αγροτικός νόμος	δ. μυκηναϊκή εποχή
5. νομοθέτης ή αισυμνήτης	ε. Μ. Αλέξανδρος
	στ. Τιβέριος Γράκχος
	ζ. Ρωμύλος Αυγουστύλος

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: ισηγορία, δικτάτορας, νομοδιδάσκαλοι.

369. ΘΕΜΑ_1_32310

α. (I) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. Πελοποννησιακός πόλεμος
- β. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- γ. συνέδριο της Κορίνθου (αμυντικής και επιθετικής συμμαχίας κατά των Περσών)
- δ. διάταγμα του Καρακάλλα
- ε. Περσικοί πόλεμοι

(II) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): πολυθεΐα, Ακενατών, Όσιρις, φαραώ, ιερατείο, Ρα, ταρίχευση. «Από την αρχή της αιγυπτιακής ιστορίας, όταν ακόμα δεν υπήρχε ενιαίο κράτος, η κάθε πόλη είχε τον δικό της θεό-προστάτη. Ο μεγαλύτερος θεός των Αιγυπτίων ήταν ο .....(1), ο θεός Ήλιος, τον οποίο εκπροσωπούσε ο .....(2) στη γη. Ο Αμένοφις Δ΄, ο επονομαζόμενος και .....(3), προσπάθησε να εξαλείψει την .....(4) και στράφηκε εναντίον των

ιερέων και της λατρείας του Άμμωνος. Η προσπάθειά του να επιβάλει τη λατρεία του Ρα ως μοναδικού θεού, συνάντησε την αντίδραση του .....(5) και κατέληξε σε αποτυχία.»

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: λααγέτας, χαλκιδικό αλφάβητο.

370. ΘΕΜΑ 1_33044

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Ερίκος Σλήμαν	α. κυριότερος εκπρόσωπος της κωμωδίας
2. Φίλιππος Β'	β. πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες
3. Εφιάλτης	γ. μέτρα που βελτίωναν τη θέση των ακτημόνων
4. Γάιος Γράκχος	δ. ισχυροποίηση Μακεδονίας
5. Αριστοφάνης	ε. τύραννος της Αθήνας
	στ. αρχηγός των δημοκρατικών που δολοφονήθηκε

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. αναγνώριση σπαρτιατικής ηγεμονίας
- β. διάταγμα του Καρακάλλα
- γ. εκλογή του Γάιου Γράκχου ως δημάρχου
- δ. ίδρυση της αποικίας των Θουρίων
- ε. μάχη στα Λεύκτρα

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: άνακτας, δήμαρχοι.

371. ΘΕΜΑ 1_33049

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Πλάτων	α. ιστοριογραφία
2. Περικλής	β. φιλοσοφική σκέψη
3. Περίανδρος	γ. προσπάθεια αντιμετώπισης της κοινωνικής και πολιτικής διαφθοράς
4. Κάτων ο Τιμητής	δ. ειρήνη για τριάντα χρόνια με τους Σπαρτιάτες (τριακοντούτεις σπονδαί)
5. Ηρόδοτος	ε. τύραννος της Κορίνθου
	στ. Καλλίειος συνθήκη

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. μάχη στη Μαντίνεια
- β. διάταγμα του Καρακάλλα
- γ. μεταφορά του συμμαχικού ταμείου από τη Δήλο στην Ακρόπολη των Αθηνών
- δ. ανασκαφές στις Μυκήνες από τον Ερίκο Σλήμαν
- ε. ίδρυση της Ρώμης

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: πόλη-κράτος, πληβείοι.

372. ΘΕΜΑ_1_33080

α. (I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
α. τραγική ποίηση	1. Αριστοτέλης
β. φιλοσοφική σκέψη	2. Δημοσθένης
γ. ρητορικός λόγος	3. Ηρόδοτος
δ. ιστοριογραφία	4. Αρχιμήδης
ε. ιατρική	5. Σοφοκλής
	6. Ιπποκράτης
	7. Φίλιππος

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. αναγνώριση σπαρτιατικής ηγεμονίας
- β. διάταγμα του Καρακάλλα
- γ. εκλογή του Γάιου Γράκχου ως δημάρχου
- δ. ίδρυση της αποικίας των Θουρίων
- ε. μάχη στα Λεύκτρα

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: δημιουργοί, Κοινή Ελληνική.

373. ΘΕΜΑ_1_34171

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Με την τρωική εκστρατεία οι Αχαιοί επιδίωκαν:
  - α. τη μόνιμη εγκατάσταση στην Τροία
  - β. τον έλεγχο των στενών του Ελλησπόντου
  - γ. τον έλεγχο του εμπορίου στην Ανατολική Μεσόγειο
  - δ. τον έλεγχο των πρώτων υλών στη Μικρά Ασία
2. Η έλλειψη ίσως οργανωμένου στρατού την περίοδο της κρίσης του ομηρικού κόσμου έδωσε τη δυνατότητα στους ευγενείς να αμφισβητήσουν την εξουσία:
  - α. των αρίστων
  - β. του λαού
  - γ. των ιερέων

δ. του βασιλιά

3. Ο Φίλιππος Β΄ αντιμετώπισε νικηφόρα τις συνασπισμένες δυνάμεις των Θηβαίων και Αθηναίων στη(ν):

α. Χαιρώνεια

β. Μαντίνεια

γ. Κόρινθο

δ. Χαλκιδική

4. Οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες ονομάζονταν:

α. πληβείοι

β. πελάτες

γ. πατρίκιοι

δ. τιμητές

5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε ο θησαυρός της Περγάμου να δοθεί στους:

α. πατρικίους

β. κατοίκους της Περγάμου

γ. ακτήμονες

δ. συγκλητικούς

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Μ. Αλέξανδρος	α. πολιτική συνεργασίας με τη Σπάρτη
2. Περικλής	β. πολιτική ενοποίησης των Ελλήνων
3. Φίλιππος Β΄	γ. πολιτική συμβιβασμού στην κατανομή της εξουσίας
4. Κίμων	δ. πολιτική αποδυνάμωσης της συγκλήτου
5. Οκταβιανός	ε. πολιτική ανάμειξης του ελληνικού με τον ασιατικό κόσμο
	στ. πολιτική ενίσχυσης του δημοκρατικού πολιτεύματος

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: γεωμετρική τέχνη , διάταγμα του Καρακάλλα.

374. ΘΕΜΑ_1_34178

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Στην Αίγυπτο σκοπός των καλλιτεχνών ήταν να προβάλουν τη ζωή και τη δράση των φαραώ.

2. Κυρίαρχο πολιτειακό όργανο στο δημοκρατικό πολίτευμα της αρχαϊκής εποχής ήταν το συμβούλιο των γερόντων.

3. Ο Φίλιππος Β΄ έθεσε ως στόχους πρώτα την επέκταση της εξουσίας του κράτους του και μετά την ισχυροποίησή του.

4. Η παράδοση αναφέρει πως, ανάμεσα στους έξι βασιλείς της Ρώμης, κάποιοι ήταν Ετρούσκοι.

5. Οι τιμητές είχαν ως κύριο έργο την προστασία των πληβείων από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ίδρυση Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
- β. μάχη στον Μαραθώνα
- γ. ιωνική επανάσταση
- δ. διάταγμα Καρακάλλα
- ε. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ισηγορία, νομοδιδάσκαλοι.

375. ΘΕΜΑ_1_35193

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Γάιος Γράκχος	α. περίοδος μεταρρυθμίσεων στη Res publica
2. Κλεισθένης	β. ύστερη εποχή του χαλκού
3. Κίμων	γ. Αρχαϊκή εποχή
4. Σέλευκος	δ. ελληνική πρωτο-ιστορία
5. Οκταβιανός	ε. εποχή του Αυγούστου στη Ρώμη
	στ. Κλασική εποχή
	ζ. Ελληνιστικοί χρόνοι

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- 1. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός κατευθύνθηκε κυρίως προς τη νότια Ιταλία και τη Σικελία.
- 2. Η περιοχή απέναντι από την Κύπρο ονομαζόταν Αιολίς.
- 3. Ο Σόλων και ο Λυκούργος ήταν νομοθέτες.
- 4. Στη διαδικασία εξέλιξης των πολιτευμάτων η αριστοκρατία διαδέχθηκε τη βασιλεία.
- 5. Το συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Φίλιππο πραγματοποιήθηκε μετά τη μάχη της Χαιρώνειας.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: εστίαση, νομοδιδάσκαλοι (Ρώμη).

376. ΘΕΜΑ_1_35285

α. (I) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- β. Πελοποννησιακός πόλεμος
- γ. συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Αλέξανδρο
- δ. τέλος της περιόδου της βασιλείας στη Ρώμη
- ε. Κορινθιακός πόλεμος

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο ο Φαραώ είχε απόλυτη εξουσία, αλλά δεν αντιμετωπιζόταν σαν θεός.
  2. Η γραμμική Β΄ γραφή δεν έχει ως σήμερα αποκρυπτογραφηθεί.
  3. Μία από τις λειτουργίες ήταν και η αρχιθεωρία.
  4. Στην αρχαία Ρώμη οι πατρίκιοι ήταν προστατευόμενοι των πελατών.
  5. Ο Κάτων επιχείρησε την κάθαρση της τάξης των συγκλητικών και των ιππέων.
- β. Να εξηγήσετε τους παρακάτω ιστορικούς όρους: Πανιώνιο, νομοδιδάσκαλοι.

377. ΘΕΜΑ_1_35289

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Βάση της οικονομίας στην Αίγυπτο ήταν η γεωργία.
  2. Ο ανώτατος άρχοντας κάθε μυκηναϊκού κράτους ονομάζεται βασιλεύς.
  3. Τα θεωρικά στην Αθήνα ήταν το αντίτιμο της ελεύθερης εισόδου των πολιτών στο θέατρο.
  4. Ένα από τα σημαντικότερα ελληνιστικά πνευματικά κέντρα ήταν η Αλεξάνδρεια.
  5. Με το διάταγμα του Καρακάλλα (212 μ.Χ.) όλοι οι κάτοικοι της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας αναγνωρίστηκαν ως Ρωμαίοι πολίτες.
- (II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:
- α. Θηβαϊκή ηγεμονία
  - β. ιωνική επανάσταση
  - γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
  - δ. Α΄ Αθηναϊκή συμμαχία
  - ε. περσικοί πόλεμοι
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: γεωμετρική τέχνη, πελάτες.

378. ΘΕΜΑ_1_35291

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Στην ιεραρχημένη αιγυπτιακή κοινωνία δεν υπάρχει δυνατότητα κοινωνικής ευελιξίας, καθώς το σύστημα των κοινωνικών τάξεων είναι αυστηρά κλειστό.
  2. Ανώτατος άρχοντας κάθε μυκηναϊκού κράτους ήταν ο άνακτας.
  3. Η πόλη-κράτος έχει ως βασικές αρχές αλλά και προϋποθέσεις ύπαρξης την ελευθερία, την αυτονομία και την αυτάρκεια.
  4. Ο Μ. Αλέξανδρος κατάργησε το θεσμό των σατραπειών και ανέθεσε τη διοίκηση σε Έλληνες ηγεμόνες.
  5. Την Αλεξάνδρεια κατοικούσαν, κατά την ελληνιστική περίοδο, Έλληνες, Αιγύπτιοι και Εβραίοι.
- (II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:
- α. Αρχιδάμειος ή Δεκαετής πόλεμος
  - β. περσικοί πόλεμοι
  - γ. Δεκελεικός ή Ιωνικός πόλεμος

δ. Α' Αθηναϊκή συμμαχία

ε. Σικελική εκστρατεία

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: πλήθος (ομηρικού οίκου), νομοδιδάσκαλοι.

379. ΘΕΜΑ 1_35292

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η ομηρική εποχή έχει χαρακτηριστεί και ως ελληνικός μεσαίωνας.

2. Στο τιμοκρατικό πολίτευμα κριτήριο διάκρισης των πολιτών ήταν το εισόδημα.

3. Η εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου είχε τον χαρακτήρα ένοπλης εξερεύνησης.

4. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε να διατεθούν στους στρατιώτες του ρωμαϊκού κράτους οι θησαυροί του βασιλιά της Περγάμου.

5. Ο Οκταβιανός συγκέντρωσε στο πρόσωπό του όλα τα αξιώματα της ρωμαϊκής πολιτείας και αναγορεύτηκε δικτάτορας.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

α. διάταγμα του Καρακάλλα

β. ρωμαϊκή βασιλεία

γ. ρωμαϊκή Ηγεμονία (Principatus)

δ. ίδρυση της Ρώμης

ε. ρωμαϊκή δημοκρατία (Res Publica)

β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: λαογέτας, πανελλήνια ιδέα.

380. ΘΕΜΑ 2_27590

α. Ποια ήταν η οικονομική οργάνωση του μυκηναϊκού κόσμου;

β. Να εξηγήσετε τον ρόλο των νομοδιδασκάλων στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία.

381. ΘΕΜΑ 2_35189

α. Ποιες ήταν οι επιπτώσεις του Πελοποννησιακού πολέμου για τις ελληνικές πόλεις;

β. Τι ήταν οι νομοδιδάσκαλοι στη ρωμαϊκή εποχή και ποια ανάγκη έκανε το έργο τους απαραίτητο;

382. ΘΕΜΑ 2_35194

α. Σε ποιες περιόδους διακρίνονται τα γεγονότα του Πελοποννησιακού πολέμου και ποια η συνολική του διάρκεια;

β. Ποιες δυναστείες κυβέρνησαν το ρωμαϊκό κράτος κατά την περίοδο από τον θάνατο του Αυγούστου (14 μ.Χ.) ως τα τέλη του 2ου αι. μ.Χ. και με ποια κριτήρια τις διακρίνουμε;

383. ΘΕΜΑ 2_24965

Το κείμενο που ακολουθεί προέρχεται από μια επιγραφή από την Κορώνεια της Βοιωτίας και διασώζει επιστολή του αυτοκράτορα Αντωνίνου του Ευσεβούς ή Σεβαστού (138-161 μ.Χ.) προς τους κατοίκους της πόλης.

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α.** Ποιες πληροφορίες αντλούμε σχετικά με τις εξουσίες που περιβάλλουν τον αυτοκράτορα μέχρι τη στιγμή της σύνταξης του παρόντος εγγράφου και τι εξυπηρετεί, κατά τη γνώμη σας, η αναφορά τους σε μια αυτοκρατορική επιστολή;
- β.** Ποιους λόγους επικαλείται ο αυτοκράτορας αναφορικά με την αποστολή του εγγράφου προς τους κατοίκους της Κορώνειας και με ποιες διατυπώσεις εκφράζει τη «φιλελληνική» πολιτική του;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Αυτοκράτωρ Καίσαρας, υιός του θεού Αδριανού, εγγονός του θεού Τραϊανού Παρθικού, δισέγγονος του θεού Νέρβα, Τίτος Αίλιος Αδριανός Αντωνίνος Σεβαστός, μέγιστος αρχιερέας, διανύοντας το τρίτο έτος της δημαρχικής εξουσίας του, ύπατος για τρίτη φορά, πατέρας της πατρίδας, απευθύνω χαιρετισμό στους άρχοντες, στη βουλή και στον δήμο της Κορώνειας· και επειδή δικαίως αποτίσατε φόρο τιμής στη μνήμη του θεού πατέρα μου, και επειδή κατά τον πρέποντα τρόπο σημειώσατε την εξουσία μου και επειδή εκδηλώσατε πρόθυμα τη χαρά σας για την απόκτηση του γιου μου, συμπεριφέρεστε όπως αρμόζει σε Έλληνες.

Τη διεκπεραίωση της πρεσβείας ανέλαβε ο Δημήτριος, υιός του Διονυσίου, στον οποίο (ορίζω) να καταβληθούν τα οδοιπορικά, αν δεν του έχουν εξασφαλισθεί εκ των προτέρων· Να είστε καλά.

384. ΘΕΜΑ 2_29086

- α.** Πώς δημιουργήθηκε η πόλις-κράτος και ποια ήταν τα συστατικά της στοιχεία από άποψη γεωγραφική;
- β.** Ποιες διοικητικές αλλαγές επέβαλε στο Ρωμαϊκό κράτος ο Διοκλητιανός και πώς ονομάστηκε το σύστημα που εισήγαγε;

385. ΘΕΜΑ 2_30746

- α.** Να παρουσιάσετε δύο από τα ενοποιητικά χαρακτηριστικά του μυκηναϊκού κόσμου που επιβεβαιώνουν την πολιτιστική του συνοχή.
- β.** Η αλλαγή στη μορφή του πολιτεύματος του ρωμαϊκού κράτους από τον αυτοκράτορα Διοκλητιανό και τα ιστορικά στοιχεία που την τεκμηριώνουν.

386. ΘΕΜΑ 1_24170

- α. (I)** Να αντιστοιχίσετε τις ιστορικές περιόδους της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Μυκηναϊκός πολιτισμός	α. Βωμός του Διός στην Πέργαμο
2. Ομηρική εποχή	β. νομοθέτες ή αισυμνήτες
3. Αρχαϊκή εποχή	γ. Διάταγμα των Μεδιολάνων
4. Κλασική εποχή	δ. «οίκος»

5. Ελληνιστικοί χρόνοι

ε. Θησαυρός του Ατρέα

στ. Πανηγυρικός του Ισοκράτη

ζ. Στάση του Νίκα

(II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ο Οκταβιανός αναγορεύεται Αύγουστος
- β. θάνατος του Μ. Αλεξάνδρου
- γ. ίδρυση Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
- δ. κατασκευή των μεγάλων ναών στο Καρνάκ
- ε. σικελική εκστρατεία

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: μετοίκιο, Τετραρχία.

387. ΘΕΜΑ_1_24172

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις παρακάτω προτάσεις:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο οι καλλιτέχνες είχαν σκοπό να:
  - α. προβάλουν τη ζωή και τη δράση των φαραώ.
  - β. εξυμνήσουν τις θεότητες της Αιγύπτου.
  - γ. αναδείξουν τις μνημειακές διαστάσεις της αιγυπτιακής γης.
  - δ. κατασκευάσουν μνημεία κατάλληλα για το ανάγλυφο της αιγυπτιακής γης.
2. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός σημειώθηκε την περίοδο:
  - α. 1600 ως το 1200 π.Χ.
  - β. 1200 ως το 1100 π.Χ.
  - γ. 11ος ως 9ος αι. π.Χ.
  - δ. 12ος ως 10ος αι. π.Χ.
3. Ποιο από τα παρακάτω δεν ήταν λειτουργία στην αρχαία Αθήνα;
  - α. η χορηγία.
  - β. η στενοχωρία.
  - γ. η εστίαση.
  - δ. η γυμνασιαρχία.
4. Στα επιτεύγματα του πολιτισμού της Κλασικής εποχής περιλαμβάνονται:
  - α. οι κούροι και οι κόρες.
  - β. οι θολωτοί τάφοι.
  - γ. η χωροταξική οργάνωση των πόλεων με το υποδάμειο σύστημα.
  - δ. η τεχνική του ψηφιδωτού ενταγμένη στα αρχιτεκτονικά σύνολα.
5. Στη Ρώμη, την περίοδο της βασιλείας κοινωνία συγκροτείται από:
  - α. τους δημάρχους, τους τιμητές και τους πληβείους
  - β. τους πατρικούς, τους συγκλητικούς και τους πληβείους
  - γ. τους άρχοντες, τους υπάτους και τους δικτάτορες
  - δ. τους πατρικούς, τους πελάτες και τους πληβείους

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: τυραννίδα, Corpus juris civilis.

388. ΘΕΜΑ_1_26107

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο Μυκηναίος συνέβαλαν στον εξελληνισμό της:

- α.** Κύπρου
- β.** Τροίας
- γ.** Αιγύπτου
- δ.** Παλαιστίνης

2. Ένα πολιτιστικό επίτευγμα της αρχαϊκής εποχής ήταν:

- α.** οι θολωτοί τάφοι
- β.** η επική ποίηση
- γ.** η κεραμική τέχνη με τον μελανόμορφο και ερυθρόμορφο ρυθμό
- δ.** η τραγωδία

3. Η πόλη της Αλεξάνδρειας ήταν γνωστή κατά την ελληνιστική εποχή και για:

- α.** τη Βιβλιοθήκη και τον περίφημο Βωμό του Διός
- β.** την ειδυλλιακή περιοχή που ονομαζόταν Κήπος
- γ.** το νησάκι Φάρο και τη Βιβλιοθήκη
- δ.** την αγορά και τον μεγάλο ιππόδρομο

4. Μία συνέπεια των κατακτήσεων των Ρωμαίων ήταν:

- α.** η εξίσωση των πατρικών και των πληβείων
- β.** η επιβολή απόλυτης μοναρχίας
- γ.** η δημιουργία τραπεζών
- δ.** η αλλοίωση των ρωμαϊκών ηθών και η απομάκρυνση από τις προγονικές αρετές

5. Η μεγαλύτερη προσφορά του ρωμαϊκού πνεύματος στους υπηκόους του ήταν η:

- α.** φιλοσοφία
- β.** νομοθεσία
- γ.** αστρονομία
- δ.** ιατρική

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: αυτάρκεια (πόλη-κράτος), εστίαση, δυνατοί (Η εποχή του Ιουστινιανού).

389. ΘΕΜΑ_1_26108

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- 1.** Τα περισσότερα αιγυπτιακά κείμενα αναφέρονται στη δράση και τα κατορθώματα των φαραώ.
- 2.** Στη βάση της κοινωνικής πυραμίδας στα μυκηναϊκά κέντρα βρίσκονταν οι δούλοι.
- 3.** Ο Κίμων στην αρχαία Αθήνα ήταν αντίθετος στη συνεργασία με τη Σπάρτη.
- 4.** Η Κοινή Ελληνική (ή απλώς Κοινή) ήταν η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους κλασικούς χρόνους στον χώρο της Ανατολής.
- 5.** Κατά τη διάρκεια της δυναστείας των Αντωνίων (96-192 μ.Χ.) το ρωμαϊκό κράτος οδηγείται στο ανώτατο σημείο της ακμής του.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. μυκηναϊκά κέντρα	α. περιορισμένο ανταλλακτικό εμπόριο
2. ομηρική εποχή	β. μέτρα για την αναγέννηση της γεωργίας
3. αρχαϊκή εποχή	γ. ενιαίο οικονομικό σύστημα
4. Res publica	δ. το εμπόριο αποκτά εμπορευματοχρηματικό χαρακτήρα
5. κλασική εποχή	ε. επίκεντρο των οικονομικών δραστηριοτήτων είναι το μέγαρο
6. ελληνιστική περίοδος	
7. Οκταβιανός Αύγουστος	

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: πελάτες, Πανδιδακτήριο.

390. ΘΕΜΑ 1_26519

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Οι τοιχογραφίες και οι αγγειογραφικές παραστάσεις στα μυκηναϊκά ανάκτορα απεικονίζουν σκηνές εμπνευσμένες κυρίως από:
  - τη φύση
  - την καθημερινή ζωή
  - τον πόλεμο και το κυνήγι
  - τις θρησκευτικές αντιλήψεις της εποχής
- Ο Κίμων ήταν:
  - βασιλιάς της Σπάρτης
  - τύραννος της Αθήνας
  - ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
  - εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
- Ήταν αντίθετος με την πολιτική της πανελληνίας ιδέας ο:
  - Μ. Αλέξανδρος
  - Ισοκράτης
  - Δημοσθένης
  - Φίλιππος Β'
- Οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες κατά την περίοδο της βασιλείας ήταν:
  - οι πληβείοι
  - οι πελάτες
  - το πλήθος
  - οι πατρίκιοι
- Η Δωδεκάδελτος αποτελεί καταγραφή του εθιμικού δικαίου των:
  - Σπαρτιατών
  - Ρωμαίων

γ. Βυζαντινών

δ. Αθηναίων

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: πρώτος ελληνικός αποικισμός, χριστόγραμμα.

391. ΘΕΜΑ 1_29038

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η δυσκολία στην απόδοση και εκμάθηση της ιερογλυφικής γραφής απαιτούσε ειδικευση.
2. Ανώτατος άρχοντας ενός μυκηναϊκού ανακτόρου ήταν ο βασιλεύς.
3. Κύριο μέσο συναλλαγής κατά την Ομηρική Εποχή ήταν τα νομίσματα.
4. Οι τύραννοι ήταν συνήθως ευγενείς που αναρριχήθηκαν στην εξουσία χάρη στην υποστήριξη των κατώτερων κοινωνικών ομάδων.
5. Στους Περγαμηνούς αποδίδεται η ιδέα της ίδρυσης Μουσείου.

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ως Κλασική εποχή ορίζουν οι ιστορικοί :
  - α. την περίοδο από το τέλος του μυκηναϊκού πολιτισμού μέχρι το τέλος των Περσικών πολέμων
  - β. την περίοδο από το τέλος των Περσικών πολέμων έως και τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου
  - γ. τους λεγόμενους «σκοτεινούς χρόνους»
  - δ. την εποχή των διαδόχων του Μ. Αλεξάνδρου
2. Τη μακεδονική φάλαγγα συγκροτούσαν οι:
  - α. ακοντιστές
  - β. ιππείς
  - γ. πεζέταιροι
  - δ. τοξότες
3. Κατά την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη πατρίκιοι ήταν:
  - α. οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες
  - β. οι προϊταλιώτες κάτοικοι
  - γ. όλοι οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης και των γύρω περιοχών
  - δ. οι Ετρούσκοι
4. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε την ψήφιση:
  - α. του διατάγματος του Καρακάλλα
  - β. της Δωδεκαδέλτου
  - γ. του θεσμού της δουλοπαροικίας
  - δ. του αγροτικού νόμου
5. Η μορφή του πολιτεύματος που εγκαθίδρυσε ο Αύγουστος ονομάστηκε:
  - α. Ηγεμονία (Principatus)
  - β. στρατιωτική αναρχία
  - γ. ρωμαϊκή πολιτεία (Res publica)
  - δ. ρωμαϊκή οικουμένη

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: διάταγμα του Καρακάλλα, Corpus juris civilis (αστικό δίκαιο).

392. ΘΕΜΑ_1_32095

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Πιπτακός	α. κωμωδία
2. Κίμων	β. αποικία των Θουρίων
3. Περικλής	γ. «στενοχωρία»
4. Αριστοφάνης	δ. συνέλευση στρατευμένων πολιτών
5. Οκταβιανός Αύγουστος	ε. πολιορκία του Κιτίου της Κύπρου
	στ. νομοθεσία
	ζ. πραιτωριανή φρουρά

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα στοιχεία πολιτισμού, όπως αυτά πρωτοεμφανίζονται στην ιστορία, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. τραγωδία και κωμωδία
- β. ιερογλυφική γραφή Αιγύπτου
- γ. Κοινή Ελληνική
- δ. ελληνικό αλφάβητο
- ε. γραμμική Β' γραφή

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: πλήθος (ομηρική εποχή), Νεαρές.

393. ΘΕΜΑ_2_23865

- α. Πώς η οπλιτική φάλαγγα συνέβαλε στην κρίση της αριστοκρατικής δομής της κοινωνίας κατά την αρχαϊκή περίοδο;
- β. Ποια είναι τα γνωρίσματα του νομοθετικού έργου του Ιουστινιανού και ποια η σημασία του;

394. ΘΕΜΑ_2_23867

- α. Ποιες συνέπειες προκάλεσε ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός στην οικονομία των πόλεων-κρατών;
- β. Με ποια διοικητικά μέτρα απέτρεψε ο Ιουστινιανός τον εκφεουδαρχισμό της αυτοκρατορίας;

395. ΘΕΜΑ_2_23868

- α. Ποιοι υπέγραψαν την Ανταλκίδειο (ή Βασίλειο) ειρήνη, με ποιους όρους και τι σήμαιναν αυτοί οι όροι;
- β. Να καταγράψετε τα γεγονότα του 476 μ.Χ., τα οποία οδήγησαν στο τέλος του Δυτικού Ρωμαϊκού κράτους και αποτελούν η συμβατική αρχή του Μεσαίωνα για τη Δύση.

396. ΘΕΜΑ_2_24176

- α. Ποιο ήταν το οικονομικό σύστημα υπό το οποίο λειτούργησε η οικονομία του ελληνιστικού κόσμου;
- β. Ποια διαφορά παρατηρούμε ανάμεσα στην εσωτερική και την εξωτερική πολιτική του Ιουστινιανού; Σε τι στόχευε η εσωτερική πολιτική του;

397. ΘΕΜΑ_2_24178

- α. Πώς τεκμηριώνεται η ελληνικότητα του μυκηναϊκού πολιτισμού;
- β. Ποιο ρόλο έπαιξε το Διάταγμα των Μεδιολάνων (313 μ. Χ.) στην ιστορία των σχέσεων του ρωμαϊκού κράτους και της χριστιανικής θρησκείας; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

398. ΘΕΜΑ_2_24181

- α. Ποιοι παράγοντες συνέβαλαν στην καλλιέργεια του ρητορικού λόγου κατά την Κλασική εποχή; Να αναφέρετε δύο μεγάλους ρήτορες.
- β. Ποιο ήταν το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού;

399. ΘΕΜΑ_2_24182

- α. Ποια ήταν τα αίτια του δεύτερου ελληνικού αποικισμού; Να αναφέρετε ονομαστικά τέσσερα από αυτά.
- β. Πότε υπογράφηκε το Διάταγμα των Μεδιολάνων, από ποιους και ποια η σημασία του;

400. ΘΕΜΑ_2_24183

- α. Ποια ήταν τα τρία βασικά ενοποιητικά χαρακτηριστικά του μυκηναϊκού πολιτισμού;
- β. Με ποιον τρόπο ο Ιουστινιανός απέτρεψε τον εκφεουδαρχισμό της αυτοκρατορίας;

401. ΘΕΜΑ_2_24184

- α. Ποια ήταν τα γνωρίσματα της πολιτικής δράσης του Μ. Αλεξάνδρου;
- β. Πότε υπογράφηκε το Διάταγμα των Μεδιολάνων, από ποιους και ποια η σημασία του;

402. ΘΕΜΑ_2_27593

- α. Γιατί η οργάνωση του κράτους των αρχαίων Αιγυπτίων είχε χαρακτήρα θεοκρατικό;
- β. Ποια είναι η σπουδαιότερη σε σημασία πλευρά της εσωτερικής πολιτικής του Ιουστινιανού; Να τεκμηριώσετε την άποψή σας.

403. ΘΕΜΑ_2_27595

- α. Να εξηγήσετε τη σημασία της αποκρυπτογράφησης της γραμμικής Β' γραφής για τον μυκηναϊκό πολιτισμό.
- β. Με ποιες πολιτικές επιλογές ο Ιουστινιανός απέτρεψε τον εκφεουδαρχισμό της αυτοκρατορίας;

404. ΘΕΜΑ_2_28458

- α. Ποιες ήταν οι αιτίες που προκάλεσαν τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό;

β. Σε ποια ενέργεια προέβη ο Μ. Θεοδοσίος, λίγο πριν από τον θάνατό του, σχετικά με την τύχη της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας;

405. ΘΕΜΑ_2_28464

α. Τι ήταν η οπλική φάλαγγα και ποια η σημασία της;

β. Πώς οργανώθηκε το διοικητικό σύστημα που εφάρμοσε ο Διοκλητιανός και πώς ονομάστηκε;

406. ΘΕΜΑ_2_28466

α. Να αναφέρετε την πολιτική οργάνωση της αρχαίας Αιγύπτου.

β. Πώς καταλύθηκε το Δυτικό Ρωμαϊκό κράτος το 476 μ.Χ.;

407. ΘΕΜΑ_2_29083

α. Να αναφέρετε τις συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου για τις ελληνικές πόλεις που ενεπλάκησαν σε αυτόν.

β. Με ποιον τρόπο η ρωμαϊκή οικουμένη μετεξελίχθηκε σε ελληνοχριστιανική; Να αναφέρετε επιγραμματικά τρεις παράγοντες που συνέβαλαν σε αυτήν την αλλαγή.

408. ΘΕΜΑ_2_29084

α. Να εξηγήσετε με ποιον τρόπο οι Αθηναίοι χρησιμοποίησαν την Α΄ Αθηναϊκή συμμαχία ως μέσο επικράτησης και κυριαρχίας.

β. Ποιο ήταν το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού;

409. ΘΕΜΑ_2_29087

α. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση του ρωμαϊκού κράτους κατά την περίοδο της βασιλείας;

β. Με ποιες επιλογές ασκήθηκε η θρησκευτική πολιτική του Ιουστινιανού;

410. ΘΕΜΑ_2_29088

α. Πώς είναι γνωστή η μορφή της γλώσσας που προέκυψε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους, πώς διαμορφώθηκε και πώς διαδόθηκε;

β. Τι περιλάμβανε το Διάταγμα των Μεδιολάνων και ποιους αφορούσε;

411. ΘΕΜΑ_2_29089

α. Ποια είναι τα σημαντικότερα επιτεύγματα του πολιτισμού της Ομηρικής εποχής στον χώρο των γραμμάτων;

β. Να παρουσιάσετε το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού.

412. ΘΕΜΑ_2_29090

α. Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά της τάξης των πληβείων στη Ρώμη κατά την περίοδο της βασιλείας;

β. Να καταγράψετε τα τρία σημαντικά ιστορικά γεγονότα που σφράγισαν την πορεία του Μ. Κωνσταντίνου μέχρι την τελική επικράτησή του.

413. ΘΕΜΑ_2_29091

- α. Πώς αποδεικνύεται η κοινωνική ευελιξία στην αιγυπτιακή κοινωνία;
- β. Να αναφέρετε τρεις ενέργειες του Μ. Κωνσταντίνου που αποδεικνύουν την ευνοϊκή στάση του έναντι του Χριστιανισμού.

414. ΘΕΜΑ_2_30747

- α. Τι γνωρίζετε για τους θολωτούς τάφους του μυκηναϊκού πολιτισμού;
- β. Να παρουσιάσετε το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού.

415. ΘΕΜΑ_2_30748

- α. Ποιες ήταν οι συνέπειες του πελοποννησιακού πολέμου;
- β. Ποια σημαντικά γεγονότα σφράγισαν την επικράτηση του Μ. Κωνσταντίνου και την ανάδειξή του ως μονοκράτορα;

416. ΘΕΜΑ_2_32105

- α. Να αναφέρετε τα βαθύτερα αίτια του Πελοποννησιακού πολέμου.
- β. Με ποιο διοικητικό σύστημα και ποια διατάγματα ο Ιουστινιανός απέτρεψε τον εκφεουδαρχισμό της αυτοκρατορίας;

417. ΘΕΜΑ_2_32107

- α. Να εξηγήσετε για ποιον λόγο οι περσικοί πόλεμοι θεωρούνται οι πρώτοι «εθνικοί» πόλεμοι των Ελλήνων.
- β. Να εξηγήσετε για ποιον λόγο η έκδοση του Διατάγματος των Μεδιολάνων υπήρξε αποφασιστική πολιτική πρωτοβουλία για τη μετεξέλιξη του Ρωμαϊκού κράτους.

418. ΘΕΜΑ_2_32109

- α. Τι ήταν η γεωμετρική τέχνη και γιατί ονομάστηκε έτσι;
- β. Πότε, από ποιον και με ποιον τρόπο έγινε ο οριστικός χωρισμός της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας;

419. ΘΕΜΑ_2_32110

- α. Ποια ήταν τα συστατικά στοιχεία της πόλης-κράτους από γεωγραφική άποψη;
- β. Πώς προέκυψε η απόφαση μεταφοράς της πρωτεύουσας της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας από τη Ρώμη στο Βυζάντιο και ποιες ήταν οι συνέπειές της;

420. ΘΕΜΑ_2_32112

- α. Ποια χαρακτηριστικά είχε η παραγωγή βιβλίων κατά την ελληνιστική περίοδο;
- β. Ποια στάση κράτησε ο Μ. Κωνσταντίνος στο θέμα της αυτοκρατορικής λατρείας και γιατί;

421. ΘΕΜΑ_2_32116

- α. Ποια ήταν η σημασία του νικηφόρου αποτελέσματος των περσικών πολέμων για την ιστορική πορεία των Ελλήνων;

- β. Ποια χαρακτηριστικά είχε το αξίωμα του Ρωμαίου αυτοκράτορα μετά τις πολιτειακές αλλαγές του Διοκλητιανού και ποια μεταβολή επήλθε στο πολιτειακό σύστημα του Αυγούστου;

422. ΘΕΜΑ_2_32117

- α. Ποια έσοδα είχε το αθηναϊκό κράτος την εποχή του Περικλή από την έμμεση φορολογία και τις εισφορές των συμμάχων;
- β. Να αναφέρετε τις ενέργειες του Μ. Κωνσταντίνου που αποδεικνύουν την ευνοϊκή στάση του έναντι του Χριστιανισμού, μετά τη νίκη του κατά του Μαξέντιου.

423. ΘΕΜΑ_3_24645

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να παρουσιάσετε:

- α. τους λόγους για τους οποίους ο Ιουστινιανός θεώρησε απαραίτητο να πλήξει τους «δυνατούς».
- β. τη διοικητική καινοτομία την οποία εισήγαγε, για να επιτύχει την αποτελεσματικότερη αντιμετώπισή τους.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Ιουστινιανός αντιλαμβανόταν ότι οι παντοδύναμοι και αγέρωχοι μεγαλογαιοκτήμονες της εποχής του με την αύξηση των γαιών και του πλούτου τους απειλούσαν και τους ελεύθερους μικροκαλλιεργητές και τα οικονομικά του κράτους, αλλά και την πολιτική του υπόσταση. [...] ο αυτοκράτορας θέλησε [...] να περιορίσει την απειλή τους, να τους ταπεινώσει και να περιορίσει γενικά τη δύναμή τους, και τις παρανομίες τους που καυτηριάζει με τον πιο έντονο τρόπο. Το 536, με Νεαρά του, διατάζει τους κυβερνήτες των επαρχιών να πατάξουν και με τα σκληρότερα ακόμη μέτρα τις αυθαιρεσίες των μεγαλογαιοκτημόνων, έστω και με τη χρησιμοποίηση στρατιωτικών δυνάμεων, αν οι δυνατοί, όπως λέγονται στις πηγές της εποχής οι μεγαλογαιοκτήμονες, έδειχναν τάσεις απείθειας και ανυπακοής στους νόμους και τις αυτοκρατορικές προσταγές.

Καραγιαννόπουλος, Ι., Το Βυζαντινό Κράτος, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1996, σσ. 112-113.

424. ΘΕΜΑ_1_23732

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:
1. Οι δούλοι κατά την Ομηρική εποχή αποτελούσαν περιουσιακό στοιχείο του «οίκου».
  2. Οι λειτουργίες, δηλαδή οι έκτακτες εισφορές, βάρυναν εξ ίσου όλους τους Αθηναίους πολίτες.
  3. Κατά την ελληνιστική εποχή παρατηρείται μαζική παραγωγή χειρογράφων χάρη στην εύκολη παροχή γραφικής ύλης.
  4. Κατά την περίοδο της βασιλείας στην αρχαία Ρώμη η σύγκλητος και η εκκλησία του λαού δεν είχαν ουσιαστικό ρόλο στην άσκηση της εξουσίας.
  5. Η λοχίτιδα ήταν η συνέλευση όλων των στρατευμένων Ρωμαίων πολιτών, πατρικίων και πληβείων.
- (II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Η Ομηρική εποχή ονομάζεται αλλιώς και:

- α. μυκηναϊκή
  - β. ελληνιστική
  - γ. «χρυσούς αιών»
  - δ. ελληνικός μεσαίωνας
2. Με την Καλλίεο συνθήκη:
- α. οι Πέρσες αναγνώρισαν την ανεξαρτησία των ελληνικών πόλεων της Μ. Ασίας
  - β. Αθηναίοι και Σπαρτιάτες συνήψαν συνθήκη ειρήνης
  - γ. οι Σπαρτιάτες παρέδωσαν τις ελληνικές πόλεις των παραλίων στους Πέρσες
  - δ. Σπαρτιάτες και Θηβαίοι συνήψαν συνθήκη ειρήνης
3. Ο Περικλής θέλησε να επεκτείνει την εμπορική επιρροή των Αθηναίων στη(ν):
- α. Πελοπόννησο
  - β. Δύση
  - γ. Κύπρο
  - δ. Αίγυπτο
4. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν:
- α. ολιγαρχικό
  - β. απόλυτη μοναρχία
  - γ. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από βουλή
  - δ. τυραννίδα
5. Η Δωδεκάδελτος αποτελεί καταγραφή του εθιμικού δικαίου των:
- α. Αθηναίων
  - β. Ρωμαίων
  - γ. Σπαρτιατών
  - δ. Βυζαντινών
- β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: δημιουργοί, δήμαρχοι.

425. ΘΕΜΑ_1_23826

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Στην Αίγυπτο η γνώση της γραφής ήταν διαδεδομένη σε όλες τις κοινωνικές τάξεις.
  2. Ο Φίλιππος Β΄ δεν ακολούθησε επεκτατική εξωτερική πολιτική.
  3. Ο ελληνιστικός κόσμος, Έλληνες και αλλοεθνείς, λειτούργησαν μέσα σε ένα ενιαίο οικονομικό σύστημα.
  4. Η ρωμαϊκή κοινωνία την περίοδο της βασιλείας συγκροτείται από τους πατρικούς, τους ιερείς και τους τιμητές.
  5. Ο Μ. Κωνσταντίνος μετέβαλε την Ηγεμονία (Principatus) σε Απόλυτη Μοναρχία (Dominatus).
- (II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:
- α. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής
  - β. Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη
  - γ. πρώτος ελληνικός αποικισμός

- δ. μάχη στη Χαιρώνεια
- ε. διάταγμα του Καρακάλλα

β. Να δώσετε/εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ισηγορία, θεωρικά, Αύγουστος.

426. ΘΕΜΑ_1_23830

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Το μεγαλύτερο μέρος της αιγυπτιακής κοινωνίας αποτελούσαν οι:
  - α. ιερείς
  - β. ανώτατοι κρατικοί υπάλληλοι
  - γ. ελεύθεροι πολίτες
  - δ. δούλοι
2. Οι πρώτες ανασκαφές στις Μυκίνες (1876) πραγματοποιήθηκαν από τον:
  - α. J. Champollion
  - β. Heinrich Schliemann (Ερίκο Σλήμαν)
  - γ. M. Ventris
  - δ. J. Chadwick
3. Ο «οίκος» αποτέλεσε μονάδα κοινωνικής συγκρότησης κατά την:
  - α. ομηρική εποχή
  - β. αρχαϊκή εποχή
  - γ. κλασική εποχή
  - δ. ελληνιστική εποχή
4. Η μεταβολή των πολιτευμάτων στην αρχαϊκή εποχή μπορεί να αποτυπωθεί με το ακόλουθο θεωρητικό σχήμα:
  - α. βασιλεία → ολιγαρχία → αριστοκρατία → τυραννίδα → δημοκρατία
  - β. βασιλεία → τυραννίδα → αριστοκρατία → ολιγαρχία → δημοκρατία
  - γ. βασιλεία → ολιγαρχία → τυραννίδα → αριστοκρατία → δημοκρατία
  - δ. βασιλεία → αριστοκρατία → ολιγαρχία → τυραννίδα → δημοκρατία
5. Η περίοδος της βασιλείας στη Ρώμη τελείωσε το 509 π.Χ. με την εξέγερση των:
  - α. πατρικίων
  - β. πληβείων
  - γ. πελατών
  - δ. πελατών και των πληβείων

β. Να δώσετε/εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ισονομία, Απόλυτη Μοναρχία (Dominatus), δυνατοί (εποχή Ιουστινιανού).

427. ΘΕΜΑ_1_25426

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ένα χαρακτηριστικό της οικονομίας της αρχαίας Αιγύπτου ήταν:
  - α. η οργάνωση της γεωργίας κάτω από την άμεση επίβλεψη του φαραώ
  - β. η απουσία εργασιακής ειδίκευσης
  - γ. οι συναλλαγές με χρήση του νομίσματος

- δ. το εμπόριο ως κύρια πηγή πλούτου
2. Ένα πολιτιστικό επίτευγμα της ομηρικής εποχής ήταν:
- οι κούροι και οι κόρες
  - οι θολωτοί τάφοι
  - η επική ποίηση
  - ο δωρικός και ο ιωνικός ρυθμός
3. Η μάχη της Χαιρώνειας (338 π.Χ.) αντιπροσωπεύει:
- την προσπάθεια της Θήβας, της Κορίνθου και της Αθήνας να περιορίσουν τη δύναμη της Σπάρτης
  - τον αγώνα των ενωμένων Ελλήνων εναντίον της περσικής απειλής
  - την τελευταία προσπάθεια των συνασπισμένων Θηβαίων και Αθηναίων να περιορίσουν την επεκτατική πολιτική του Φιλίππου Β΄
  - την τελευταία προσπάθεια της Σπάρτης να επιβληθεί στον ελληνικό χώρο
4. Μία συνέπεια των κατακτήσεων των Ρωμαίων, σύμφωνα με τον Κάτωνα, ήταν:
- η διαμόρφωση ενιαίου οικονομικού συστήματος
  - η επιβολή απόλυτης μοναρχίας
  - η εξάπλωση του χριστιανισμού
  - η αλλοίωση των ρωμαϊκών ηθών και η απομάκρυνση από τις προγονικές αρετές
5. Στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία επί αυτοκράτορα Διοκλητιανού (284 μ.Χ) εφαρμόστηκε το σύστημα της:
- Διαρχίας
  - Τετραρχίας
  - Τριαρχίας
  - Μοναρχίας

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Γάιος Γράκχος	α. ακολούθησε συμβιβαστική τακτική στην κατανομή της εξουσίας
2. Περικλής	β. ίδρυσε πανελλήνια συμμαχία υπό την αρχηγία του
3. Σέλευκος	γ. επιδίωξε να περιορίσει τις αυθαιρεσίες των συγκλητικών
4. Μ. Αλέξανδρος	δ. ίδρυσε την Αντιόχεια
5. Φίλιππος Β΄	ε. διατήρησε τον θεσμό των σατραπειών αναθέτοντας τη διοίκησή τους σε Έλληνες ή Πέρσες ηγεμόνες
6. Οκταβιανός	

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: αυτονομία (πόλη-κράτος), μετοίκιο, Δωδεκάδελτος (περίοδος της Res publica).

428. ΘΕΜΑ_1_29535

α. (I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α΄ με στοιχεία της στήλης Β΄. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α΄ περισσεύει:

A	B
1. θεωρικά	α. επίσημη αποστολή σε πανελλήνιες γιορτές
2. τριηραρχία	β. δείπνο μιας φυλής σε θρησκευτικές γιορτές
3. γυμνασιαρχία	γ. συντήρηση και εξοπλισμός μιας τριήρους
4. χορηγία	δ. τέλεση αγώνων λαμπαδηδρομίας στα Παναθήναια
5. αρχιθεωρία	ε. χρηματοδότηση για τη διδασκαλία ενός θεατρικού έργου
6. εστίαση	

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Ο άνακτας της μυκηναϊκής εποχής ήταν:
  - α. διοικητής περιφέρειας
  - β. κύριος του ανακτόρου
  - γ. ευγενής σε ρόλο ακολούθου
  - δ. αρχιτεχνίτης των μυκηναϊκών ανακτόρων
2. Στο δημοκρατικό πολίτευμα η ισηγορία έδινε σε κάθε πολίτη τη δυνατότητα να:
  - α. εκφράζει τα παράπονά του
  - β. διατυπώνει ελεύθερα τη γνώμη του
  - γ. συμμετέχει στη διαμόρφωση των νόμων
  - δ. υπερασπίζεται την ελευθερία της πόλης του
3. Ο Περικλής θέλησε να επεκτείνει την εμπορική επιρροή των Αθηναίων στη(ν):
  - α. Πελοπόννησο
  - β. Κύπρο
  - γ. Δύση
  - δ. Αίγυπτο
4. Ένα από τα συμπτώματα της παρακμής της αρχαίας ελληνικής πόλης-κράτους κατά την κλασική περίοδο ήταν:
  - α. η οργάνωση μεγάλου κύματος αποικισμού
  - β. η υποχώρηση της πανελλήνιας ιδέας
  - γ. ο παρεμβατικός ρόλος των Περσών στις ελληνικές υποθέσεις
  - δ. η εφαρμογή της πανελλήνιας ιδέας από τον Φίλιππο Β΄
5. Ο Διοκλητιανός μετέβαλε το πολιτειακό σύστημα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας σε:
  - α. Ηγεμονία
  - β. Απόλυτη Μοναρχία
  - γ. Δημοκρατία
  - δ. Βασιλεία

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: σκοτεινοί χρόνοι, νομοδιδάσκαλοι.

429. ΘΕΜΑ 1_30403

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα γεωγραφικά στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της

στήλης Α περισεύει.

A	B
1. Νείλος	α. Κίμων
2. ακρωτήριο Μυκάλης	β. Περικλής
3. Ευρυμέδοντας ποταμός	γ. πλημμύρες
4. Χαιρώνεια	δ. Λεωνίδα
5. αποικία Θουρίων	ε. Φίλιππος
6. Θερμοπύλες	

(II) Να τοποθετήσετε τις παρακάτω ιστορικές περιόδους στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από την αρχαιότερη:

- α. Ελληνιστικοί χρόνοι
- β. εποχή του Αυγούστου
- γ. Ύστερη εποχή του χαλκού
- δ. Ομηρική εποχή
- ε. Αρχαϊκή εποχή

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος, Τετραρχία.

430. ΘΕΜΑ 1_33073

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- 1. Η γραμμική Β' γραφή χρησιμοποιήθηκε από εξειδικευμένους γραφείς στα μυκηναϊκά ανάκτορα.
- 2. Οι πρώτες ελληνικές κοινωνίες οργανώθηκαν με μη φυλετικά κριτήρια.
- 3. Η οικουμενικότητα του ελληνιστικού πολιτισμού δεν αντικατοπτρίζεται στη χρήση της ελληνικής γλώσσας.
- 4. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε να δοθεί ο θησαυρός της Περγάμου στους ακτήμονες για αγορά εργαλείων.
- 5. Ο Διοκλητιανός δεν μετέβαλε το χαρακτήρα της μοναρχίας.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ίδρυση της Αντιόχειας
- β. ίδρυση της Α' Αθηναϊκής συμμαχίας
- γ. μάχη στη Χαιρώνεια
- δ. διάταγμα του Καρακάλλα
- ε. αποκρυπτογράφηση της ιερογλυφικής γραφής

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: αλφαβητική γραφή (ελληνική), τιμητές.

431. ΘΕΜΑ 2_25216

α. Ποια άποψη έχει διατυπωθεί για την πολιτική οργάνωση του μυκηναϊκού κόσμου και ποιος ήταν ο ανώτατος άρχοντας με βάση τις πληροφορίες της γραμμικής Β' γραφής;

β. Ποια μεταβολή υφίσταται το ρωμαϊκό πολίτευμα στα χρόνια του Διοκλητιανού και ποια στοιχεία την τεκμηριώνουν;

432. ΘΕΜΑ 2_27591

α. Να περιγράψετε τη θεοκρατική οργάνωση του κράτους των αρχαίων Αιγυπτίων.

β. Ποια χαρακτηριστικά είχε το αξίωμα του Ρωμαίου αυτοκράτορα μετά τις πολιτειακές αλλαγές του Διοκλητιανού και πώς μεταβλήθηκε το πολιτειακό σύστημα του Οκταβιανού Αυγούστου;

433. ΘΕΜΑ 1_26109

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η γραμμική Β' γραφή είναι η γλώσσα των ομηρικών επών.
2. Οι πρώτες πνευματικές και καλλιτεχνικές ανησυχίες κατά την αρχαϊκή περίοδο εμφανίζονται κυρίως στην Ιωνία.
3. Μετά την απόκρουση του περσικού κινδύνου η Σπάρτη τέθηκε επικεφαλής μεγάλου μέρους των ελληνικών πόλεων.
4. Σύμφωνα με τα αρχαιολογικά δεδομένα η δημιουργία της Ρώμης πιθανόν να οφείλεται στους Ετρούσκους.
5. Οι αυτοκράτορες της Ιουλιο-κλαυδιανής δυναστείας (14-68 μ.Χ.) συνδέονται με δεσμούς αίματος ή μέσω υιοθεσίας με τον Αύγουστο.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. νομοθέτες ή αισυμνήτες	α. ερμηνεία του ρωμαϊκού δικαίου
2. συνέδριο στην Κόρινθο (481 π.Χ.)	β. Οκταβιανός
3. Καλλίειος συνθήκη	γ. συγκρότηση αμυντικής συμμαχίας κατά των Περσών
4. Ανταλκίδειος (Βασίλειος) ειρήνη	δ. παράδοση των ελληνικών πόλεων της Μ. Ασίας και της Κύπρου στους Πέρσες
5. νομοδιδάσκαλοι	ε. αναγνώριση της ανεξαρτησίας των ελληνικών πόλεων της Μ. Ασίας από τους Πέρσες
6. συνέδριο στην Κόρινθο (337 π.Χ.)	
7. Αύγουστος	

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: Μουσείο της Αλεξάνδρειας, διάταγμα των Μεδιολάνων (ή της Ανεξιθρησκίας).

434. ΘΕΜΑ 1_27579

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Πεισίστρατος	α. κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας
2. Περικλής	β. αποκρυπτογράφησε τη γραμμική Β' γραφή
3. Κίμων	γ. τύραννος της Αθήνας
4. Ερίκος Σλήμαν	δ. αρχηγός των «δημοκρατικών» που έκλεισε ειρήνη για τριάντα χρόνια με τους Σπαρτιάτες (τριακοντούτεις σπονδαί)
5. Ισοκράτης	ε. πραγματοποίησε τις πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες
	στ. εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης που εξοστρακίστηκε

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. τρωική εκστρατεία
  - β. πανελλήνια ένωση σε συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στην Κόρινθο
  - γ. ίδρυση της Ρώμης
  - δ. ίδρυση της Α' Αθηναϊκής Συμμαχίας
  - ε. έναρξη του Πελοποννησιακού Πολέμου
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: δικτάτορας (ρωμαϊκή περίοδος Res publica), Διάταγμα των Μεδιολάνων.

435. ΘΕΜΑ_1_27580

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Φίλιππος Β΄	α. μάχη του Μαραθώνα
2. Σόλων	β. διάδοση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού
3. Εφιάλτης	γ. μάχη της Χαιρώνειας
4. Μ. Αλέξανδρος	δ. αρχηγός των «δημοκρατικών» που δολοφονήθηκε τον 5ο αι. π.Χ.
5. Μιλτιάδης	ε. νομοθέτης ή αισυμνήτης
	στ. Καλλίειος συνθήκη

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ειρήνη μεταξύ Αθηναίων και Σπαρτιατών για τριάντα χρόνια (τριακοντούτεις σπονδαί)
  - β. αποκρυπτογράφιση της γραμμικής Β' γραφής
  - γ. διάταγμα των Μεδιολάνων
  - δ. εκλογή Τιβέριου Γράκχου ως δημάρχου
  - ε. ανασκαφές στις Μυκήνες από τον Ερίκο Σλήμαν
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: γεωμετρική τέχνη, λειτουργία.

436. ΘΕΜΑ_1_29290

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Ισοκράτης	α. χωροταξική οργάνωση πόλεων
2. Πεισίστρατος	β. αγροτικός νόμος
3. Περικλής	γ. πανελλήνια ιδέα
4. Οκταβιανός	δ. τύραννος της Αθήνας
5. Ιππόδαμος ο Μιλήσιος	ε. απόδοση του τίτλου του Αυγούστου
	στ. ειρήνη για τριάντα χρόνια με τους Σπαρτιάτες (τριακοντούτεις σπονδαί)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β' γραφής πραγματοποιήθηκε από τον J. Champollion.
2. Οι περισσότεροι δούλοι κατά την ομηρική εποχή είχαν αποκτηθεί από τους πολέμους ή την πειρατεία.
3. Στα αριστοκρατικά πολιτεύματα μειώνεται η δύναμη των ευγενών.
4. Οι Δελφοί, η Ολυμπία και η Δήλος κατά την αρχαϊκή εποχή εξελίσσονται σε πανελλήνια ιερά.
5. Η κύρια αιτία του Πελοποννησιακού πολέμου ήταν η ανάμειξη των Περσών στις εσωτερικές υποθέσεις των Ελλήνων.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: οπλιτική φάλαγγα, χριστόγραμμα.

437. ΘΕΜΑ_1_29842

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Τα περισσότερα αιγυπτιακά κείμενα:
  - α. περιλάμβαναν λαϊκές διηγήσεις
  - β. αναφέρονταν στη δράση και τα κατορθώματα των φαραώ
  - γ. περιλάμβαναν εμπορικούς καταλόγους
  - δ. είχαν λογοτεχνικό περιεχόμενο
2. Η γραμμική Β' γραφή:
  - α. είναι συλλαβική
  - β. είναι ιερογλυφική
  - γ. είναι αλφαβητική
  - δ. δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί ακόμα
3. Γνωστοί και με το όνομα «εσθλοί» κατά την περίοδο της ομηρικής εποχής ήταν οι:
  - α. βασιλείς
  - β. άριστοι
  - γ. ακτήμονες

δ. δούλοι

4. Ο Περικλής συνέβαλε στη(ν):

- α. κήρυξη του Πελοποννησιακού πολέμου
- β. απόφαση για τη Σικελική εκστρατεία
- γ. ίδρυση της αποικίας των Θουρίων
- δ. διαμόρφωση της πανελλήνιας ιδέας

5. Ένας από τους σημαντικότερους ρήτορες του 4ου αι. π.Χ. ήταν ο:

- α. Σωκράτης
- β. Θουκυδίδης
- γ. Αισχύλος
- δ. Ισοκράτης

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. μάχη του Μαραθώνα
- β. μάχη της Χαιρώνειας
- γ. ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής Συμμαχίας
- δ. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
- ε. Ανταλκίδειος ειρήνη

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ελληνικός μεσαίωνας ή σκοτεινοί χρόνοι, Διάταγμα των Μεδιολάνων.

438. ΘΕΜΑ_1_29843

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός ήταν δημιούργημα ελληνικών φύλων.
2. Οι πρώτες ελληνικές κοινωνίες (της ομηρικής εποχής) δεν οργανώθηκαν με φυλετικά κριτήρια.
3. Κατά τον δεύτερο αποικισμό οι Έλληνες μετέφεραν στις νέες τους πατρίδες όλα τα στοιχεία που καθορίζουν τον ελληνικό πολιτισμό.
4. Στην ιστοριογραφία, κατά τους κλασικούς χρόνους, διακρίθηκε ο Πλάτων.
5. Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια των Γράκχων στόχευε, μεταξύ άλλων, και στον έλεγχο της κοινωνικής ανισότητας.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. διάταγμα του Καρακάλλα
- β. Θηβαϊκή ηγεμονία
- γ. εποχή του Αυγούστου
- δ. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
- ε. μυκηναϊκός πολιτισμός

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος, Διάταγμα των Μεδιολάνων.

439. ΘΕΜΑ_1_29913

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Ιπποκράτης	α. αυτοκράτορας
2. Δημοσθένης	β. αγροτικός νόμος
3. Σωκράτης	γ. ρητορική
4. Οκταβιανός	δ. φιλοσοφία
5. Τιβέριος Γράκχος	ε. νομοθέτης ή αισυμνήτης
	στ. ιατρική

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. μάχη στη Χαιρώνεια
- β. μεταρρυθμίσεις των Γράκχων
- γ. διάταγμα του Καρακάλλα
- δ. λήξη Πελοποννησιακού Πολέμου
- ε. λήξη Περσικών πολέμων

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: οπλιτική φάλαγγα, Διάταγμα των Μεδιολάνων.

440. ΘΕΜΑ_1_30402

α. Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. J. Champollion	α. μάχη στον Ευρυμέδοντα ποταμό
2. M. Ventris	β. ρητορική
3. Κίμων	γ. γραμμική Β' γραφή
4. Περικλής	δ. ιστορία Πελοποννησιακού πολέμου
5. Θουκυδίδης	ε. Ηγεμονία (Principatus)
6. Γοργίας	στ. αγροτικός νόμος
7. Λυσίας	ζ. μάχη στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.)
8. Σέλευκος	η. αστρονομία και μαθηματικά
9. Οκταβιανός	θ. αρχηγός δημοκρατικών
10. Τιβέριος Γράκχος	ι. ιερογλυφικά
	ια. Πανελλήνια ιδέα
	ιβ. Αντιόχεια

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. μάχη του Μαραθώνα

- β. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- γ. ίδρυση Δηλιακής ή Αθηναϊκής συμμαχίας
- δ. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- ε. μάχη της Χαιρώνειας

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: θολωτός τάφος, Διάταγμα των Μεδιολάνων.

441. ΘΕΜΑ_1_32294

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο 5ος π.Χ. αιώνας ονομάζεται «χρυσούς αιών» του:
  - α. Περικλέους
  - β. Ισοκράτη
  - γ. Μ. Αλεξάνδρου
  - δ. Φίλιππου Β΄
2. Η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους οφείλεται στη(ν):
  - α. συγχώνευση της ιωνικής και της αττικής διαλέκτου
  - β. επικράτηση της δωρικής διαλέκτου
  - γ. επικράτηση της αττικής διαλέκτου
  - δ. συγχώνευση των ελληνικών διαλέκτων με βάση την αττική διάλεκτο
3. Οι ύπατοι κατά την περίοδο της ρωμαϊκής δημοκρατίας:
  - α. εκπροσωπούσαν την εκτελεστική εξουσία της πολιτείας
  - β. είχαν αναλάβει τη σύνταξη του καταλόγου των συγκλητικών
  - γ. ήταν εκλεγμένοι εκπρόσωποι των πληβείων
  - δ. είχαν την επίβλεψη των ηθών
4. Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Οκταβιανός Αύγουστος:
  - α. χρησιμοποίησε αυταρχικές μεθόδους άσκησης της εξουσίας
  - β. εφάρμοσε συμβιβαστική πολιτική κατά την κατανομή της εξουσίας
  - γ. συγκέντρωσε τη διοίκηση όλων των επαρχιών του κράτους στα χέρια του
  - δ. ανέθεσε όλες τις εξουσίες του σε ένα συμβούλιο
5. Σύμφωνα με το Διάταγμα των Μεδιολάνων
  - α. ορίστηκε το σύστημα της Τετραρχίας
  - β. θεσμοθετήθηκε η κληρονομική διαδοχή
  - γ. αναγνωρίστηκαν ως Ρωμαίοι πολίτες οι ελεύθεροι κάτοικοι της αυτοκρατορίας
  - δ. οι κάτοικοι της αυτοκρατορίας είχαν την ελευθερία επιλογής λατρείας

(II) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): χορηγία, λαμπαδηδρομία, εστίαση, εισφορά, λειτουργία, θεωρία, ιπποδρομία.

«Βασική πηγή εσόδων από έκτακτες εισφορές ήταν ο θεσμός της .....(1). Οι εισφορές αυτές ήταν υποχρεωτικές και είχαν τιμητικό συγχρόνως χαρακτήρα. Οι σπουδαιότερες ήταν: η .....(2), σύμφωνα με την οποία ένας πλούσιος Αθηναίος είχε την υποχρέωση να δώσει τα

χρήματα για τη διδασκαλία ενός θεατρικού έργου· η τριηραρχία κατά την οποία ο τριήραρχος είχε την υποχρέωση της συντήρησης και του εξοπλισμού μιας τριήρους· η αρχιθεωρία για τα έξοδα της επίσημης αποστολής .....(3) σε πανελλήνιες γιορτές· η .....(4) για τα έξοδα του δείπνου μιας φυλής σε θρησκευτικές γιορτές· η γυμνασιαρχία για την τέλεση αγώνων .....(5) στα Παναθήναια».

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: οπλιτική φάλαγγα, πατρίκιοι.

442. ΘΕΜΑ_1_33088

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι βασικοί αρχιτεκτονικοί ρυθμοί της μυκηναϊκής εποχής ήταν ο δωρικός και ο ιωνικός.
2. Η πόλη-κράτος συγκροτήθηκε γεωγραφικά από το άστυ και την ύπαιθρο χώρα.
3. Η μάχη της Χαιρώνειας επέβαλε τον Φίλιππο Β΄ ως αδιαφιλονίκητο ηγέτη των Ελλήνων.
4. Στη Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας εργάζονταν οι γραμματιστές.
5. Ο Γάιος Γράκχος πρότεινε να δοθεί στους ακτήμονες ο θησαυρός της Περγάμου.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. μάχη της Ιμέρας
- β. εγκαίνια της Κωνσταντινούπολης
- γ. θάνατος του Αυγούστου
- δ. πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες
- ε. ίδρυση της Ρώμης

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: μέγαρο (μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής), πελάτες.

443. ΘΕΜΑ_1_33095

α. (I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Πατρίκιοι	α. αγροτικός νόμος
2. Δήμαρχοι	β. εγκαθίδρυση της μοναρχίας
3. Τιβέριος Γράκχος	γ. προστασία των πληβείων από αυθαιρεσίες
4. Διάταγμα του Καρακάλλα	δ. ανήκαν στις παλαιές μεγάλες ρωμαϊκές οικογένειες
5. Διοκλητιανός	ε. αναγνώριση των ελεύθερων κατοίκων ως Ρωμαίων πολιτών
	στ. εγκαθίδρυση Τετραρχίας
	ζ. οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης και των γύρω περιοχών

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ίδρυση της Αντιόχειας
- β. ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας

- γ. μάχη στη Χαιρώνεια
- δ. Διάταγμα των Μεδιολάνων
- ε. αποκρυπτογράφηση της ιερογλυφικής γραφής

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: ισηγορία, εστίαση, λοχίτιδα (εκκλησία).

444. ΘΕΜΑ_1_34164

α. (I) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. εγκαίνια της Νέας Ρώμης, που έγινε γνωστή με το όνομα «Κωνσταντίνου-πόλις»
- β. Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη
- γ. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- δ. ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
- ε. διάταγμα του Καρακάλλα

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση (μία) για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι γραφείς στην αρχαία Αίγυπτο:
  - α. ήταν μέλη του ιερατείου
  - β. ανήκαν στην τάξη των δούλων
  - γ. συμπεριλαμβάνονταν στην τάξη των ισχυρών
  - δ. ανήκαν στον οικογενειακό-συγγενικό κύκλο των φαραώ
2. Η κύρια πηγή πλούτου και ανάπτυξης των Μυκηναίων ήταν:
  - α. η γεωργία
  - β. το εμπόριο
  - γ. η κτηνοτροφία
  - δ. η βιοτεχνία
3. Ο Περικλής καθιέρωσε τη χρηματική αποζημίωση για τους:
  - α. δούλους
  - β. μετοίκους
  - γ. κληρωτούς άρχοντες
  - δ. τεχνίτες
4. Κατά την κλασική εποχή η ιστοριογραφία εκπροσωπήθηκε κυρίως από τον:
  - α. Δημοσθένη
  - β. Αριστοφάνη
  - γ. Ιππόδαμο
  - δ. Θουκυδίδη
5. Οι νομοδιδάσκαλοι ήταν ειδικοί πνευματικοί άνθρωποι που:
  - α. ερμήνευαν το ρωμαϊκό δίκαιο
  - β. ασχολήθηκαν με την καταγραφή και τον σχολιασμό των κειμένων των αρχαίων συγγραφέων, κατά τους ελληνιστικούς χρόνους
  - γ. δίδασκαν τη σοφιστική στην Αθήνα κατά τους κλασικούς χρόνους
  - δ. ασχολήθηκαν με την καταγραφή των νόμων κατά τους αρχαϊκούς χρόνους

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: οπλιτική φάλαγγα, πελάτες.

445. ΘΕΜΑ_1_34165

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Μ. Αλέξανδρος	α. πολιτική συνεργασίας με τη Σπάρτη
2. Περικλής	β. πολιτική ενοποίησης των Ελλήνων
3. Φίλιππος Β΄	γ. πολιτική συμβιβασμού στην κατανομή της εξουσίας
4. Κίμων	δ. πολιτική αποδυνάμωσης της συγκλήτου
5. Οκταβιανός	ε. πολιτική ανάμειξης του ελληνικού με τον ασιατικό κόσμο
	στ. πολιτική ενίσχυσης του δημοκρατικού πολιτεύματος

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η Αθήνα κατά την αρχαϊκή εποχή ξεπέρασε την οικονομική κρίση με κατακτητικούς πολέμους.
2. Κατά την αρχαϊκή εποχή η στενοχωρία προέκυψε από την αύξηση του πληθυσμού και τις περιορισμένες καλλιεργήσιμες εκτάσεις.
3. Η Ελληνική Κοινή ή απλώς Κοινή είχε ως βάση τη δωρική διάλεκτο.
4. Η ίδρυση της Ρώμης, κατά τη ρωμαϊκή παράδοση, οφείλεται στον Αινεία.
5. Με το διάταγμα των Μεδιολάνων όλοι οι ελεύθεροι κάτοικοι της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας αναγνωρίστηκαν ως Ρωμαίοι πολίτες.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: σκοτεινοί χρόνοι, τυραννίδα.

446. ΘΕΜΑ_1_35293

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Μυκήνες	α. πραιτωριανοί
2. Αθήνα	β. θολωτοί τάφοι
3. Ρώμη	γ. βωμός του Διός
4. Αντιόχεια	δ. γένεση της φιλοσοφίας
5. Πέργαμος	ε. καλλιέργεια του ρητορικού λόγου
6. Ιωνία	

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Κατά τα ομηρικά χρόνια η κοινωνική τάξη του πλήθους ήταν:
  - α. οι δούλοι
  - β. εκείνοι που η εργασία τους προϋπέθετε κάποια εξειδίκευση και ικανοποιούσαν τις ανάγκες μιας ευρύτερη περιοχής

γ. εκείνοι που διαβιούσαν στο πλαίσιο του οίκου, χωρίς άμεσους συγγενικούς δεσμούς με τους ευγενείς

δ. τα μέλη του οίκου που συνδέονταν με συγγενικούς δεσμούς

2. Κάθε πόλη-κράτος επεδίωκε την ελευθερία, την αυτονομία και την:

α. ανεξαρτησία

β. αυτάρκεια

γ. αυτοδιάθεση

δ. κοινωνική δικαιοσύνη

3. Αντίθετος με την πανελλήνια ιδέα ήταν ο:

α. Ισοκράτης

β. Φίλιππος Β΄

γ. Δημοσθένης

δ. Γοργίας

4. Ο Ρωμαίος δικτάτορας εκλεγόταν από τους:

α. υπάτους

β. τιμητές

γ. δημάρχους

δ. πραιτώρες

5. Με το διάταγμα των Μεδιολάνων (313 μ.Χ.):

α. όλοι οι ελεύθεροι κάτοικοι της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας αναγνωρίστηκαν ως Ρωμαίοι πολίτες

β. μεταφέρθηκε η πρωτεύουσα του ρωμαϊκού κράτους στην Ανατολή

γ. καθιερώθηκε απόλυτη ελευθερία στην επιλογή της λατρείας για τους κατοίκους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας

δ. επιβλήθηκε το σύστημα της τετραρχίας στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: γραμματικοί, πελάτες.

447. ΘΕΜΑ 1_35295

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Λυκούργος	α. καθιέρωσε τη χρηματική αποζημίωση για τους κληρωτούς άρχοντες
2. Κίμων	β. ήταν νομοθέτης στη Σπάρτη
3. Εφιάλτης	γ. υποστήριξε την πολιτική της συνεργασίας με τη Σπάρτη
4. Περικλής	δ. με τις μεταρρυθμίσεις του περιόρισε τις δραστηριότητες των αριστοκρατών στην Αθήνα
5. Σόλων	ε. η πολιτική του αποσκοπούσε στην ένωση των Ελλήνων υπό την αρχηγία του
6. Φίλιππος Β΄	

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Μια από τις αιτίες που οδήγησαν στον δεύτερο αποικισμό ήταν η:

- α. μετανάστευση
 β. άφιξη προσφύγων
 γ. μεγάλη προσφορά πρώτων υλών
 δ. μεγάλη ζήτηση πρώτων υλών
2. Στη διαδικασία εξέλιξης των πολιτευμάτων η ολιγαρχία διαδέχτηκε τη(ν):
 α. αριστοκρατία
 β. βασιλεία
 γ. δημοκρατία
 δ. τυραννίδα
3. Η Αλεξάνδρεια ήταν γνωστή στην ελληνιστική εποχή για:
 α. τον βωμό του Διός
 β. τη Βιβλιοθήκη της
 γ. την παραγωγή της περγαμινής
 δ. τη διαίρεσή της σε τέσσερις συνοικισμούς
4. Η τετραρχία ως διοικητικό σύστημα:
 α. θεσπίστηκε από τον Αύγουστο
 β. θεσπίστηκε από τον Κωνσταντίο Χλωρό
 γ. διατήρησε προς στιγμή την ακεραιότητα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας
 δ. οδήγησε στη διάσπαση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας
5. Η αρχική ονομασία της νέας πρωτεύουσας του ρωμαϊκού κράτους, που ίδρυσε ο Μ. Κωνσταντίνος ήταν:
 α. Νέα Ρώμη
 β. Ρώμη
 γ. Κωνσταντινούπολη
 δ. Βυζάντιο
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ολιγαρχικό (ή τιμοκρατικό) πολίτευμα, δικτάτορας.

448. ΘΕΜΑ 2_23863

- α. Να περιγράψετε την κοινωνική διάρθρωση του ελληνιστικού κόσμου.
 β. Ποιες ενέργειες του Μ. Κωνσταντίνου αποδεικνύουν ότι είχε συνειδητά αποδεχθεί τον χριστιανισμό;

449. ΘΕΜΑ 2_23866

- α. Να παρουσιάσετε τα χαρακτηριστικά στοιχεία της πόλης της Περγάμου, που την αναδεικνύουν ως ένα από τα σπουδαιότερα πνευματικά κέντρα της ελληνιστικής εποχής.
 β. Ποιοι λόγοι επέβαλαν τη μεταφορά της πρωτεύουσας του ρωμαϊκού κράτους από τον Μ. Κωνσταντίνο;

450. ΘΕΜΑ 2_24015

- α. Με ποια μέτρα ο Περικλής ενίσχυσε τον δημοκρατικό χαρακτήρα του πολιτεύματος της Αθήνας;
 β. Το Διάταγμα των Μεδιολάνων (πρωταγωνιστές, τόπος, χρόνος, περιεχόμενο) και η σημασία του.

451. ΘΕΜΑ_2_25210

- α. Ποια ήταν τα σπουδαιότερα στοιχεία που αποδεικνύουν την πολιτιστική ενότητα του μυκηναϊκού κόσμου;
- β. Να αναφέρετε τις ενέργειες του Μ. Κωνσταντίνου που αποδεικνύουν την ευνοϊκή στάση του έναντι του Χριστιανισμού.

452. ΘΕΜΑ_2_25217

- α. Ποιες αλλαγές επέφερε η καταγραφή των νόμων στις πόλεις-κράτη κατά τα τέλη του 7ου – τις αρχές του αι. π.Χ.;
- β. Να αναφέρετε τις ενέργειες του Μ. Κωνσταντίνου που αποδεικνύουν την ευνοϊκή στάση του έναντι του Χριστιανισμού.

453. ΘΕΜΑ_2_25353

- α. Ποιες ήταν οι συνέπειες του δεύτερου ελληνικού αποικισμού (8ος – 6ος αι. π.Χ.) στον ελληνικό πολιτισμό;
- β. Να αναφέρετε δύο σημαντικά γεγονότα που σφράγισαν το χρονικό διάστημα από την απόσυρση του Διοκλητιανού (305 μ.Χ.) έως την τελική επικράτηση του Μ. Κωνσταντίνου (324 μ.Χ.).

454. ΘΕΜΑ_2_26209

- α. Ποια ήταν η συμβολή της εκστρατείας του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα;
- β. Τι προέβλεπε το διάταγμα των Μεδιολάνων και ποια η σημασία του;

455. ΘΕΜΑ_2_29320

- α. Να παρουσιάσετε τις βασικές προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους.
- β. Να αναφέρετε τρεις ενέργειες του Μ. Κωνσταντίνου με τις οποίες προέβαλε και ευνόησε τον Χριστιανισμό.

456. ΘΕΜΑ_2_30493

- α. Ποιο ήταν το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα;
- β. Ποια στοιχεία επέδρασαν στη μετεξέλιξη της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας σε Ανατολικό Ρωμαϊκό κράτος τον 4^ο αι. μ.Χ.;

457. ΘΕΜΑ_2_30499

- α. Πότε και με ποιον τρόπο δημιουργήθηκε η ελληνική αλφαβητική γραφή;
- β. Πώς προέκυψε η απόφαση για τη μεταφορά της πρωτεύουσας της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας από τη Ρώμη στο Βυζάντιο; Ποια ήταν τα πλεονεκτήματα της νέας πρωτεύουσας;

458. ΘΕΜΑ_2_32265

- α. Με ποια μέτρα ο Περικλής ενίσχυσε τον δημοκρατικό χαρακτήρα του πολιτεύματος της Αθήνας;
- β. Ποιο ήταν το περιεχόμενο και ποια η σημασία του Διατάγματος των Μεδιολάνων;

459. ΘΕΜΑ_3_28903

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Πού, από ποιους και με ποιον τρόπο καθιερώθηκε η ανεξιθρησκία στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία;
- β. Ποιοι πολιτικοί λόγοι επέβαλαν την επιλογή της ανεξιθρησκίας στους εμπνευστές της;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Εγώ, ο Αύγουστος Κωνσταντίνος και εγώ, ο Αύγουστος Λικίνιος όταν ευτυχήσαμε να συναντηθούμε στο Μεδιόλανο και να συζητήσουμε όλα τα θέματα που αφορούν το κοινό συμφέρον, αποφασίσαμε ότι [...] έπρεπε πρώτα απ' όλα να τακτοποιήσουμε όσα έχουν σχέση με την ευλάβεια και τον σεβασμό προς το θείο. Δηλαδή να δώσουμε και στους χριστιανούς και σε όλους τους άλλους την ελευθερία να επιλέγουν τη θρησκεία που θέλουν, ώστε οποιαδήποτε θεότητα και οποιαδήποτε ουράνια δύναμη υπάρχει να είναι ευνοϊκή προς εμάς και σε όλους όσους είναι κάτω από την εξουσία μας.

Ευσέβιος, Εκκλησιαστική ιστορία, X, V 4-5

460. ΘΕΜΑ_1_23835

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η πιο πρόωμη μορφή της ελληνικής γλώσσας είναι αυτή των ομηρικών επών.
2. Ένα από τα αίτια της κρίσης του ομηρικού κόσμου ήταν η σταδιακή αύξηση του πληθυσμού.
3. Ο Φίλιππος Β' επιβλήθηκε ως αδιαφιλονίκητος ηγέτης στους υπόλοιπους Έλληνες με τη μάχη στη Μαντίνεια.
4. Η ιδέα της δημιουργίας Μουσείου, οικοδομήματος δηλαδή που είχε την ίδια λειτουργία με τα σύγχρονα μουσεία, αποδίδεται στους Περγαμηνούς.
5. Το διάταγμα του Καρακάλλα (212 μ.Χ.) αναγνώρισε όλους τους κατοίκους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας ως ρωμαίους πολίτες.

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- β. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
- γ. ίδρυση της Ρώμης
- δ. εξέγερση των Ελλήνων της Ιωνίας (ιωνική επανάσταση)
- ε. τρωική εκστρατεία

β. Να δώσετε/εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: άριστοι (ομηρική εποχή), αντιγερμανική-αντιγοτθική κίνηση.

461. ΘΕΜΑ_1_23838

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ένα χαρακτηριστικό της κοινωνίας στην αρχαία Αίγυπτο ήταν ότι:
  - α. οι δούλοι εργάζονταν αποκλειστικά για τον φαράω
  - β. ο φαράω παραχωρούσε εκτάσεις γης στους ανώτατους κρατικούς υπαλλήλους

- γ. υπήρχε η δυνατότητα μεταπήδησης από τη μία κοινωνική τάξη στην άλλη
 δ. η τάξη των ισχυρών αποτελούταν μόνο από τους ιερείς και τους γραφείς
2. Τα σπουδαιότερα ενοποιητικά χαρακτηριστικά του μυκηναϊκού κόσμου ήταν:
- α. η κοινή γλώσσα, οι κοινές θρησκευτικές δοξασίες, η ομοιομορφία σε όλες τις πτυχές του υλικού βίου
 β. η κοινή νομοθεσία, η κοινή γλώσσα, οι κοινές θρησκευτικές δοξασίες
 γ. η κοινή γλώσσα, οι κοινές θρησκευτικές δοξασίες, η ενιαία πολιτική οργάνωση
 δ. η κοινή γλώσσα, οι κοινές θρησκευτικές δοξασίες, το κοινό νόμισμα
3. Η πρώτη οργανωμένη περσική εκστρατεία εναντίον των Ελλήνων τελείωσε με τη μάχη:
- α. της Χαιρώνειας
 β. του Μαραθώνα
 γ. των Θερμοπυλών
 δ. των Λεύκτρων
4. Την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη, η φρατρική εκκλησία:
- α. έχασε σταδιακά τη δύναμή της
 β. εξέλεγε τους υπάτους, τους τιμητές και τους πραιτόρες
 γ. εξέλεγε τους κατώτερους άρχοντες
 δ. εξέλεγε τον βασιλιά
5. Ο Οκταβιανός:
- α. συγκέντρωσε στο πρόσωπό του όλες τις εξουσίες, εγκαθιδρύοντας απόλυτη μοναρχία
 β. ανέλαβε ο ίδιος τη διοίκηση όλων των επαρχιών του ρωμαϊκού κράτους
 γ. παραμέρισε τη σύγκλητο με την υποστήριξη του στρατού
 δ. διατήρησε την υψηλή εποπτεία της διοίκησης του κράτους, της εξωτερικής πολιτικής και των στρατιωτικών ζητημάτων.
- β. Να δώσετε/εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: θεωρικά, Πανδιδακτήριο.

462. ΘΕΜΑ_1_25198

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Το ελληνικό αλφάβητο προέκυψε από το φοινικικό με την προσθήκη των συμφώνων.
  2. Η πόλη-κράτος συγκροτήθηκε γεωγραφικά από το άστυ και την ύπαιθρο χώρα.
  3. Οι βασικοί αρχιτεκτονικοί ρυθμοί της μυκηναϊκής εποχής ήταν ο δωρικός και ο ιωνικός.
  4. Πολλοί ιστορικοί ονομάζουν την Καλλίειο συνθήκη και Ανταλκίδειο ειρήνη.
  5. Ο Λυσίας ήταν σημαντικός ρήτορας του 4ου αι. π.Χ.

- (II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. τυραννίδα	α. πληβείοι
2. Corpus juris civilis (αστικό δίκαιο)	β. Οκταβιανός Αύγουστος
3. «Πανηγυρικός» λόγος	γ. Ιουστινιανός
4. μετοίκιο	δ. Πεισίστρατος

5. Ηγεμονία (Principatus)

ε. Ισοκράτης

6. άνακτας

7. Δωδεκάδελτος

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ραψωδοί, αυτάρκεια, αρχιθεωρία.

463. ΘΕΜΑ_1_26377

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η δυσκολία στην απόδοση και εκμάθηση της ιερογλυφικής γραφής απαιτούσε ειδικευση.
2. Ανάτατος άρχοντας ενός μυκηναϊκού ανακτόρου ήταν ο βασιλεύς.
3. Κύριο μέσο συναλλαγής κατά την Ομηρική Εποχή ήταν τα νομίσματα.
4. Οι τύραννοι ήταν συνήθως ευγενείς που αναρριχήθηκαν στην εξουσία χάρη στην υποστήριξη των κατώτερων κοινωνικών ομάδων.
5. Στους Περγαμηνούς αποδίδεται η ιδέα της ίδρυσης Μουσείου.

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ως Κλασική εποχή ορίζουν οι ιστορικοί:
  - α. την περίοδο από το τέλος του μυκηναϊκού πολιτισμού μέχρι το τέλος των Περσικών πολέμων
  - β. την περίοδο από το τέλος των Περσικών πολέμων έως και τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου
  - γ. τους λεγόμενους «σκοτεινούς χρόνους»
  - δ. την εποχή των διαδόχων του Μ. Αλεξάνδρου
2. Τη μακεδονική φάλαγγα συγκροτούσαν οι:
  - α. ακοντιστές
  - β. ιπείς
  - γ. πεζέταιροι
  - δ. τοξότες
3. Κατά την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη πατρίκιοι ήταν:
  - α. οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες
  - β. οι προϊταλιώτες κάτοικοι
  - γ. όλοι οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης και των γύρω περιοχών
  - δ. οι Ετρούσκοι
4. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε την ψήφιση:
  - α. του διατάγματος του Καρακάλλα
  - β. της Δωδεκαδέλτου
  - γ. του θεσμού της δουλοπαροικίας
  - δ. του αγροτικού νόμου
5. Η μορφή του πολιτεύματος που εγκαθίδρυσε ο Αύγουστος ονομάστηκε:
  - α. Ηγεμονία (Principatus)
  - β. στρατιωτική αναρχία

γ. ρωμαϊκή πολιτεία (Res publica)

δ. ρωμαϊκή οικουμένη

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: διάταγμα του Καρακάλλα, Corpus juris civilis (αστικό δίκαιο).

464. ΘΕΜΑ_1_28165

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Μιλτιάδης	α. μάχη της Χαιρώνειας
2. Λεωνίδα	β. μάχη του Μαραθώνα
3. Θεμιστοκλής	γ. μάχη των Θερμοπυλών
4. Πausanίας	δ. μάχη στον Ευρυμέδοντα ποταμό
5. Κίμωνας	ε. ναυμαχία της Σαλαμίνας
6. Φίλιππος Β΄	

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στην απόκτηση γνώσεων ανατομίας και ιατρικής στην Αίγυπτο συνέβαλε:
  - α. η ανάπτυξη του εμπορίου που επέτρεψε την επαφή με άλλους λαούς
  - β. η ανάπτυξη της γραφής που επέτρεψε την κατανόηση ιατρικών συγγραμμάτων
  - γ. η ταρίχευση των νεκρών ως συνέπεια των πεποιθήσεων για μεταθανάτια ζωή
  - δ. η πρόοδος της ιατρικής
2. Ο «θησαυρός του Ατρέως»:
  - α. θεωρείται το σπουδαιότερο δείγμα θολωτού τάφου στις Μυκήνες
  - β. φυλασσόταν στο ανάκτορο των Μυκηνών
  - γ. αφιερώθηκε από τους Αθηναίους στο πανελλήνιο ιερό των Δελφών
  - δ. ταυτίζεται με το «μέγαρο», στο οποίο κατοικούσε ο μυκηναίος άνακτας
3. Οι φυλετικοί αρχηγοί της εποχής των μετακινήσεων εξελίχθηκαν σε:
  - α. τυράννους
  - β. αισυμνήτες
  - γ. πολίτες
  - δ. κληρονομικούς βασιλείς
4. Η μεταβολή της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας σε ηγεμονία έγινε:
  - α. μετά το τέλος των Ελληνοπερσικών πολέμων (480-479 π.Χ.)
  - β. μετά τη νίκη κατά των Περσών στον Ευρυμέδοντα ποταμό (467 π.Χ.)
  - γ. με τη μεταφορά του συμμαχικού ταμείου από τη Δήλο στην Ακρόπολη των Αθηνών (454 π.Χ.)
  - δ. με την υπογραφή των τριακονταετών σπονδών (445 π.Χ.)
5. Η λατρεία των ηγεμόνων από τους υπηκόους τους καθιερώθηκε κατά τη(ν):
  - α. μυκηναϊκή εποχή
  - β. αρχαϊκή εποχή

γ. κλασική εποχή

δ. ελληνιστική εποχή

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη, Πανδίδακτήριο.

465. ΘΕΜΑ_1_28166

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι γραφείς στην αρχαία Αίγυπτο αποτελούσαν μια ειδική κατηγορία δούλων που ανήκαν στον φαραώ.
2. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β' γραφής από τον Ερίκο Σλήμαν συνέβαλε καθοριστικά στη διεύρυνση των γνώσεών μας για τον μυκηναϊκό πολιτισμό.
3. Θρησκευτικό κέντρο της δωρικής εξάπολης ήταν το ιερό του Απόλλωνα στο Τριόπιο, ακρωτήριο της Κνίδου.
4. Από γεωγραφική άποψη η πόλη-κράτος περιλάμβανε αποκλειστικά τον χώρο που ονομαζόταν πόλις ή άστν.
5. Ο Φίλιππος Β' αντιμετώπισε αποτελεσματικά τις επιδρομές των Ιλλυριών και των Παιόνων στα βόρεια σύνορα.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Σικελική εκστρατεία
- β. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- γ. Περσικοί πόλεμοι
- δ. Δεκελεικός ή Ιωνικός πόλεμος
- ε. Αρχιδάμειος ή Δεκαετής πόλεμος

β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: Κοινή Ελληνική, αντιγερμανική-αντιγιοιτική κίνηση.

466. ΘΕΜΑ_1_32287

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Οι περιορισμένες εκτάσεις καλλιεργήσιμης γης και τα περιορισμένα μέσα εκμετάλλευσης οδήγησαν τις ομηρικές κοινότητες σε παρακμή.
2. Σε όποιες πόλεις-κράτη επικράτησαν οι «ολίγοι» τα προβλήματα του πλήθους και οι αντιθέσεις εξομαλύνθηκαν.
3. Οι Πέρσες υποδαύλισαν τον ανταγωνισμό των ελληνικών πόλεων-κρατών με την παροχή χρημάτων.
4. Ο Φίλιππος ο Β' υιοθέτησε τους «δαρεικούς» ως νόμισμα του κράτους του.
5. Η πανελλήνια συμμαχία που καθιέρωσε το Συνέδριο της Κορίνθου είχε αμυντικό και επιθετικό χαρακτήρα.

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Κιμώνειος ειρήνη

β. συνέδριο της Κορίνθου από τον Φίλιππο Β΄

γ. ναυμαχία της Σαλαμίνας

δ. τρωική εκστρατεία

ε. μάχη της Χαιρώνειας

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ένοπλη εξερεύνηση (εκστρατείες Μ. Αλεξάνδρου), Πανδιδακτήριο.

467. ΘΕΜΑ 2_25348

α. Ποιος ήταν ο κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας και ποιες ήταν οι απόψεις του για την εφαρμογή της;

β. Ποια ήταν η θρησκευτική πολιτική του Ιουστινιανού;

468. ΘΕΜΑ 2_25354

α. Ποια ήταν τα αίτια του Πελοποννησιακού πολέμου;

β. Ποια ήταν η θρησκευτική πολιτική του Ιουστινιανού;

469. ΘΕΜΑ 2_30498

α. Να αναφέρετε ονομαστικά τους σημαντικότερους εκπροσώπους της φιλοσοφικής σκέψης και της ιστοριογραφίας τον 5ο και 4ο αι. π.Χ. (Κλασική εποχή).

β. Πώς συντελέστηκε ο οριστικός χωρισμός της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας τον 4ο αι. μ.Χ. και ποια ήταν η τύχη των δύο τμημάτων της;

470. ΘΕΜΑ 1_29037

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Κατά τη μυκηναϊκή εποχή, οι τελεστές ήταν σημαντικά πρόσωπα στην περιφερειακή διοίκηση.
2. Κύρια πηγή πληροφοριών για την ομηρική εποχή, εκτός της αρχαιολογικής έρευνας, είναι τα ομηρικά έπη.
3. Η ίδρυση της Α΄Αθηναϊκής συμμαχίας ήταν απόλυτα εναρμονισμένη με τις επιδιώξεις της Σπάρτης με στόχο την ηγεμονία της λακωνικής πόλης.
4. Η πανελλήνια συμμαχία είχε αμυντικό και επιθετικό χαρακτήρα με ισόβιο αρχηγό τον Φίλιππο Β΄.
5. Την εκτελεστική εξουσία, την περίοδο της δημοκρατίας στη Ρώμη, ασκούσαν οι δύο ύπατοι.

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Οι ευγενείς, κατά την Αρχαϊκή εποχή, αποκαλούνταν και:

- α. εσθλοί
- β. τύραννοι
- γ. δυνατοί
- δ. τιμητές

2. Ηγεμονική θέση μεταξύ των ελληνικών πόλεων-κρατών μετά τον Πελοποννησιακό πόλεμο απέκτησε η:

- α. Αθήνα

- β. Θήβα
- γ. Σπάρτη
- δ. Κόρινθος

3. Οι Μακεδόνες επιβλήθηκαν στρατιωτικά στις πόλεις της νοτίου Ελλάδας με:

- α. το συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.)
- β. τη μάχη της Χαιρώνειας (338 π.Χ.)
- γ. τη μάχη της Μαντινείας (362 π.Χ.)
- δ. τη μάχη των Λεύκτρων (371 π.Χ.)

4. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν:

- α. ολιγαρχικό
- β. απόλυτη μοναρχία
- γ. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από βουλευτικό σώμα.
- δ. τυραννίδα

5. Οι πατρίκιοι:

- α. ήταν Λίγυρες στην καταγωγή
- β. ήταν όλοι οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης
- γ. ονομάστηκαν και πλήθος (πληβείοι)
- δ. ήταν Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: θολωτοί τάφοι , Corpus juris civilis (αστικό δίκαιο).

471. ΘΕΜΑ 1_29051

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Μιλτιάδης	α. πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες
2. Φίλιππος Β΄	β. αγροτικός νόμος
3. Περικλής	γ. μάχη Μαραθώνα
4. Καρακάλλας	δ. μάχη Χαιρώνειας
5. Ερίκος Σλήμαν	ε. αναγνώριση όλων των ελεύθερων κατοίκων ως Ρωμαίων πολιτών
	στ. ειρήνη για τριάντα χρόνια με τους Σπαρτιάτες (τριακοντούτεις σπονδαί)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Η μάχη της Μαντινείας έκρινε την πτώση της Θηβαϊκής ηγεμονίας.
2. Ο Ισοκράτης ήταν ο κύριος εκφραστής της πανελληνίας ιδέας.
3. Τα μεγάλα πολιτιστικά κέντρα της ελληνιστικής εποχής δημιουργήθηκαν στον ελλαδικό χώρο.

4. Η Αντιόχεια έγινε ιδιαίτερα γνωστή κατά τους ελληνιστικούς χρόνους για τον μεγάλο βωμό του Διός.

5. Η ρωμαϊκή παράδοση αναφέρει ως ιδρυτή της Ρώμης τον Ρωμύλο.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: μέγαρο (μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής), *Corpus juris civilis* (αστικό δίκαιο).

472. ΘΕΜΑ 1_29839

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Αίγυπτος	α. ιδρύθηκε από τον Σέλευκο Α΄ στον Ορόντη ποταμό
2. Πειραιάς	β. έγινε περισσότερο γνωστή για τον περίφημο βωμό του Διός
3. Αλεξάνδρεια	γ. χτίστηκε σύμφωνα με τα πολεοδομικά σχέδια του Ιππόδαμου του Μιλησίου
4. Αντιόχεια	δ. ονομάστηκε «δώρο του Νείλου»
5. Πέργαμος	ε. ιδρύθηκε από τον Φίλιππο Β΄
	στ. κατοικήθηκε από Έλληνες, Αιγυπτίους και Εβραίους

(II) Να συμπληρώσετε τα κενά στο παρακάτω απόσπασμα επιλέγοντας τα κατάλληλα στοιχεία από αυτά που δίνονται στην παρένθεση. Δύο (2) στοιχεία περισσεύουν:

(ιπέων, Αύγουστο, ιμπεράτορα, Δικτάτορα, φρατρική εκκλησία, σύγκλητο, υπάτου)

«Στο πρόσωπο του Οκταβιανού συγκεντρώθηκαν τα σπουδαιότερα αξιώματα της ρωμαϊκής πολιτείας, όπως του _____ (1) _____, του ανθυπάτου, του δημάρχου, του _____ (2) _____, δηλαδή του ανώτατου στρατιωτικού αρχηγού. Ο Οκταβιανός ανέθεσε τη διαχείριση των επιμέρους θεμάτων σε δημόσιους άνδρες από τις τάξεις των συγκλητικών και των _____ (3) _____. Τη διοίκηση των επαρχιών τη μοιράστηκε με τη _____ (4) _____, η οποία τον αναγόρευσε _____ (5) _____».

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *θολωτοί τάφοι*, *δυνατοί* (ύστερης αρχαιότητας).

473. ΘΕΜΑ 1_29844

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα της ιστορικής πληροφορίας, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αιγυπτιακή τέχνη, εκτός από τα μεγάλα σε διαστάσεις αγάλματα, δεν κατόρθωσε να κατασκευάσει μικρότερα κομψοτεχνήματα.
2. Στον μυκηναϊκό κόσμο δεν υπάρχει καμία ένδειξη που να υπονοεί την ύπαρξη θεοκρατικής οργάνωσης και ισχυρού ιερατείου.
3. Οι Δωριείς μετακινήθηκαν ως προσφυγικές ομάδες πιεζόμενες από άλλα φύλα.
4. Η Πέργαμος ήταν πρωτεύουσα του κράτους των Ατταλιδών στη Μ. Ασία.
5. Ο Κάτων είχε φτάσει στο ακραίο σημείο να αποστρέφεται καθετί το ελληνικό.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. πατρίκιοι	α. εκλέγονταν για ένα χρόνο και συγκέντρωναν όλες τις εξουσίες που είχε προηγουμένως ο βασιλιάς β. εκλέγονταν για ένα χρόνο και είχαν ως έργο την προστασία των συμφερόντων των πληβείων γ. ζούσαν κοντά στους πατρικίους και δέχονταν την προστασία τους δ. ήταν όλοι οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης και των γύρω περιοχών ε. Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες στ. εκλέγονταν για δεκαοκτώ μήνες και είχαν ως αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων, την επίβλεψη των ηθών
2. πελάτες	
3. πληβείοι	
4. δήμαρχοι	
5. δύο ύπατοι	

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: πόλις ή άστυ, πεζέταιροι, Corpus juris civilis (αστικό δίκαιο).

474. ΘΕΜΑ 1_29914

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης A με τα στοιχεία της στήλης B. Ένα (1) στοιχείο της στήλης B περισσεύει.

A	B
1. Καρακάλλας	α. ιστοριογραφία
2. Λυσίας	β. μέτρα που βελτίωναν τη θέση των ακτημόνων
3. Κίμων	γ. ρητορική
4. Θουκυδίδης	δ. αναγνώριση όλων των ελεύθερων κατοίκων ως Ρωμαίων πολιτών
5. Γάιος Γράκχος	ε. ομηρικά έπη στ. Καλλίειος συνθήκη

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α.** περσικοί πόλεμοι
- β.** μάχη στη Μαντίνεια
- γ.** βασιλεία του Μ. Αλεξάνδρου
- δ.** έναρξη ιωνικής επανάστασης
- ε.** έναρξη Πελοποννησιακού πολέμου

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: μέγαρο (μυκηναϊκή αρχιτεκτονική), Corpus juris civilis (αστικό δίκαιο).

475. ΘΕΜΑ 1_29917

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης A με τα στοιχεία της στήλης B. Ένα (1) στοιχείο της στήλης B περισσεύει.

A	B
1. Περικλής	α. ρήτορας
2. Μιλτιάδης	β. ηγέτης της Αθήνας του 5ου αι. π.Χ.
3. Σόλων	γ. ιατρική
4. Ιπποκράτης	δ. μάχη Μαραθώνα
5. Δημοσθένης	ε. τύραννος της Κορίνθου
	στ. νομοθέτης ή αισουμνήτης

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. αποκρυπτογράφηση γραμμικής Β' γραφής
- β. ίδρυση Α' Αθηναϊκής Συμμαχίας
- γ. Στάση του Νίκα
- δ. πανελλήνια ένωση σε συνέδριο στην Κόρινθο
- ε. λήξη της περιόδου βασιλείας του ρωμαϊκού κράτους

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: δεύτερος ελληνικός αποικισμός (8ος-6ος αι. π.Χ.), πελάτες.

476. ΘΕΜΑ_1_33065

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Χαρακτηριστικό της αιγυπτιακής θρησκείας ήταν:
  - α. ο μονοθεϊσμός
  - β. η πολυθεΐα
  - γ. η απουσία γυναικείων θεοτήτων
  - δ. η συνύπαρξη μιας γυναικείας και μιας ανδρικής θεότητας
2. Στο δημοκρατικό πολίτευμα, κατά την αρχαϊκή εποχή, κυρίαρχο πολιτειακό όργανο αναδεικνύεται:
  - α. η εκκλησία του δήμου
  - β. ο Άρειος Πάγος
  - γ. το άστυ
  - δ. η βουλή των γερόντων
3. Η γυμνασιαρχία ήταν η κάλυψη των εξόδων για:
  - α. τη διδασκαλία ενός θεατρικού έργου
  - β. τη συντήρηση και τον εξοπλισμό μιας τριήρους
  - γ. μια επίσημη αποστολή
  - δ. την τέλεση αγώνων λαμπαδηδρομίας στα Παναθήναια
4. Η Κοινή Ελληνική είχε ως βάση:
  - α. την ιωνική διάλεκτο
  - β. την αττική διάλεκτο
  - γ. τη δωρική διάλεκτο
  - δ. όλες τις παραπάνω

5. Ο Οκταβιανός Αύγουστος κυβέρνησε το ρωμαϊκό κράτος:

- α. με απολυταρχικό τρόπο
- β. ακολουθώντας συμβιβαστική τακτική στην κατανομή της εξουσίας
- γ. βασιζόμενος στη δύναμη του στρατού
- δ. με μοναρχικό τρόπο, ανάλογο των μοναρχιών της Ανατολής

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. μάχη στη Μαντίνεια
- β. διάταγμα του Καρακάλλα
- γ. μεταφορά του συμμαχικού ταμείου από τη Δήλο στην Ακρόπολη των Αθηνών
- δ. ανασκαφές στις Μυκήνες από τον Ερίκο Σλήμαν
- ε. ίδρυση της Ρώμης

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: τιμητές, Corpus juris civilis (αστικό δίκαιο).

477. ΘΕΜΑ 2_29318

- α. Τι συμφωνήθηκε στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ. ανάμεσα στον Φίλιππο Β΄ και στις ελληνικές πόλεις;
- β. Ποια είναι η σπουδαιότερη σε σημασία πλευρά της εσωτερικής πολιτικής του Ιουστινιανού; Να τεκμηριώσετε την άποψή σας.

478. ΘΕΜΑ 2_29319

- α. Γιατί η οργάνωση του κράτους των αρχαίων Αιγυπτίων είχε χαρακτήρα θεοκρατικό;
- β. Με ποιες πολιτικές επιλογές ο Ιουστινιανός απέτρεψε τον εκφραση του αυτοκρατορισμού της αυτοκρατορίας;

479. ΘΕΜΑ 2_30492

- α. Ποιοι λόγοι οδήγησαν στον δεύτερο ελληνικό αποικισμό κατά την αρχαϊκή εποχή;
- β. Με ποιες επιλογές ασκήθηκε η θρησκευτική πολιτική του Ιουστινιανού;

480. ΘΕΜΑ 2_30495

- α. Γιατί η Ομηρική εποχή (1100-750 π.Χ.) έχει χαρακτηριστεί «ελληνικός μεσαίωνας» και «σκοτεινοί χρόνοι»; Να αναφέρετε ονομαστικά δύο επιτεύγματα της εποχής με βάση τα οποία σήμερα η ιστορική έρευνα μιλάει πλέον για μία περίοδο ανασυγκρότησης και οργανωτικής δημιουργίας.
- β. Να αναφέρετε επιγραμματικά τρία από τα κύρια σημεία της εσωτερικής πολιτικής του Ιουστινιανού.

481. ΘΕΜΑ 2_30501

- α. Τι ήταν η συμμαχία της Δήλου και πώς λειτουργούσε πριν τη μετατροπή της σε αθηναϊκή ηγεμονία;
- β. Ποιο ήταν το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού;

482. ΘΕΜΑ 2_30502

- α. Με ποιον τρόπο η οπλιτική φάλαγγα συνέβαλε στην κρίση της αριστοκρατικής δομής της κοινωνίας κατά την

αρχαϊκή εποχή;

β. Με ποιο νέο διοικητικό σύστημα απέτρεψε ο Ιουστινιανός τον εκφεουδαρχισμό της αυτοκρατορίας;

483. ΘΕΜΑ 2_32283

α. Ποια ήταν η σχέση των Μυκηναίων με την τρωική εκστρατεία;

β. Ποιο ήταν το διοικητικό σύστημα που εφάρμοσε ο Ιουστινιανός και πού αποσκοπούσε;

484. ΘΕΜΑ 2_32426

α. Ποια ήταν τα οικονομικά χαρακτηριστικά του ελληνιστικού κόσμου;

β. Ποιο γεγονός οδήγησε στην ισχυροποίηση της απόλυτης μοναρχίας στα χρόνια της βασιλείας του Ιουστινιανού;

485. ΘΕΜΑ 2_27939

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται να απαντήσετε στα εξής:

α. Ποιο ήταν το αποτέλεσμα των συγκρούσεων μεταξύ των δήμων στα χρόνια του Ιουστινιανού και ποια ήταν η στάση του ίδιου του αυτοκράτορα, δηλαδή της κεντρικής διοίκησης, απέναντί τους;

β. Ποιος φαίνεται να ήταν ο ρόλος των δήμων στην πολιτική και κοινωνική ζωή της Κωνσταντινούπολης στην εποχή του Ιουστινιανού; Να σχολιάσετε κριτικά τις απόψεις που διατυπώνονται στα δύο παραθέματα.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ένα άλλο σύμπτωμα ήταν η βία στις πόλεις. [...] Οι δύο μεγαλύτεροι δήμοι, οι Πράσινοι και οι Βένετοι, συγκρούονταν τακτικά και ύστερα επιδίδονταν σε πυρπολήσεις. Ο κατάλογος των ταραχών είναι μακρύς, και μερικές από αυτές κατέληγαν σε τεράστιες καταστροφές, όπως ήταν ο μεγάλος διωγμός στην Αντιόχεια το 507 και η πασίγνωστη στάση του Νίκα στην Κωνσταντινούπολη το 532, που λέγεται ότι άφησε 30.000 νεκρούς και μετέτρεψε το κέντρο της πόλης σε στάχτες. [...] Όπως αποδείχτηκε πρόσφατα, οι Πράσινοι και οι Βένετοι δεν είχαν κάποιους πολιτικούς αντικειμενικούς σκοπούς, ούτε φανερά ταξικά παράπονα ή συγκεκριμένη θρησκευτική ταυτότητα.

Mango, C., Βυζάντιο: Η αυτοκρατορία της Νέας Ρώμης, μτφρ. Δ. Τσουγκαράκης, ΜΙΕΤ, Αθήνα 1999, σσ. 85-86.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η κεντρική διοίκηση αναγκαστικά υπολόγιζε τους δήμους (Βένετους και Πράσινους) ως παράγοντες της πολιτικής ζωής και ευνοούσε άλλοτε τη μία και άλλοτε την άλλη παράταξη, έτσι που κατά κανόνα η μία από τις δύο υποστήριζε την κυβέρνηση, ενώ η άλλη περνούσε στην αντιπολίτευση. Μερικές φορές οι δύο δήμοι ενώνονταν σε κοινό αγώνα κατά της αυτοκρατορικής κυβερνήσεως, για να υπερασπιστούν την ελευθερία τους εναντίον της αυθαιρεσίας και της απολυταρχίας της διοικήσεως.

Ostrogorsky, G., Ιστορία του Βυζαντινού κράτους, μτφρ. Ι. Παναγόπουλος, τ. Α', Αθήνα, 1997, σ. 130.

486. ΘΕΜΑ 3_35605

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Ποιο ήταν το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού και ποια η σημασία του;
- β. Ποια ήταν η θρησκευτική πολιτική του Ιουστινιανού;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Με ανυπέβλητη καθαρότητα και σαφήνεια το ρωμαϊκό δίκαιο, όπως κωδικοποιήθηκε από τους βυζαντινούς νομομαθείς, ρυθμίζει ολόκληρη τη δημόσια και ιδιωτική ζωή του κράτους, όπως και του πολίτη και της οικογένειάς του, τις σχέσεις των πολιτών μεταξύ τους καθώς και τις οικονομικές συναλλαγές και τις περιουσιακές σχέσεις τους. [...] Οι νομομαθείς του Ιουστινιανού, όχι μόνο συνέπτυξαν αλλά και σε μερικά σημεία τροποποίησαν το κλασικό ρωμαϊκό δίκαιο, έτσι ώστε το κωδικοποιημένο δίκαιο να προσαρμοστεί στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνικής τάξεως και να εναρμονισθεί με τις εντολές της χριστιανικής ηθικής [...]. Σε πολλές περιπτώσεις, ιδιαίτερα στο οικογενειακό δίκαιο, η χριστιανική αντίληψη οδήγησε σε πιο ανθρωπιστικές νομικές αντιλήψεις. Από την άλλη πλευρά η δογματική αποκλειστικότητα της χριστιανικής θρησκείας είχε ως συνέπεια να αποστερηθούν από κάθε νομική προστασία η ετερόδοξοι¹⁰. Οι αρχές της ελευθερίας και της ισότητας των ανθρώπων, που διακηρύσσονταν από το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού, δεν εφαρμόστηκαν στην πράξη με απόλυτη συνέπεια.

Ostrogorsky, G., Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους, Ιστορικές Εκδόσεις Στέφανος Βασιλόπουλος, Αθήνα 1993, σ. 142-143.

487. ΘΕΜΑ 3_35606

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Πώς μεταβλήθηκε το πολίτευμα στα χρόνια του Ιουστινιανού;
- β. Ποια ήταν η θρησκευτική πολιτική του Ιουστινιανού;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Στους εξωτερικούς κινδύνους προστέθηκαν και οι βίαιες εσωτερικές αναταραχές. Ανάμεσα στην κεντρική εξουσία και στις πολιτικές οργανώσεις του λαού ξέσπασε ένας άγριος αγώνας που κορυφώθηκε τον Ιανουάριο του 532 στην Κωνσταντινούπολη με τη φοβερή στάση του Νίκα. [...] Σε διαβουλεύσεις με τους Βενέτους ο Ναρσής¹¹ διέσπασε την ενότητα των επαναστατών, ενώ ο Βελισάριος¹² εισέβαλε στον Ιππόδρομο με ένα στρατιωτικό άγημα που ήταν πιστό στον αυτοκράτορα και κατατρόπωσε τους ανυποψίαστους επαναστάτες. [...] Έτσι ο βυζαντινός δεσποτισμός νίκησε τους δήμους¹³, που ενσάρκωναν το τελευταίο υπόλειμμα στις ελευθερίες των πολιτών. [...] Ο Ιουστινιανός

¹⁰ Άτομα που έχουν διαφορετικό θρησκευτικό δόγμα.

¹¹ Βυζαντινός στρατηγός, στην υπηρεσία του Ιουστινιανού.

¹² Βυζαντινός στρατηγός, στην υπηρεσία του Ιουστινιανού.

¹³ Δήμοι ήταν οι ομάδες των οπαδών του ιπποδρόμου, οι οποίες, στη διάρκεια του 5ου και του 6ου αιώνα, εξελίχθηκαν σε πολιτικές οργανώσεις. Οι Πράσινοι και οι Βένετοι, που ήταν οι κυριότεροι δήμοι, εκπροσωπούσαν διαφορετικές πολιτικές τάσεις.

ήταν ο τελευταίος ρωμαίος αυτοκράτορας του βυζαντινού θρόνου. Ταυτόχρονα όμως ήταν ο χριστιανός μονάρχης, ο διαποτισμένος από τη συνείδηση της «ελέω Θεού¹⁴» εξουσίας του. [...] Κανένας αυτοκράτορας από την εποχή Θεοδοσίου Α' ¹⁵ δεν επιδόθηκε με τόσο ζήλο στην εκχριστιάνιση της αυτοκρατορίας και στην εκρίζωση της εθνικής θρησκείας¹⁶.

Ostrogorsky, G., Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους, Ιστορικές Εκδόσεις Στέφανος Βασιλόπουλος, Αθήνα 1993, σ. 137-138 & σ. 143.

¹⁴ Πολιτική αντίληψη σύμφωνα με την οποία ο μονάρχης έχει λάβει την εντολή της εξουσίας από τον Θεό, στον οποίο και μόνο λογοδοτεί.

¹⁵ Ρωμαίος Αυτοκράτορας (379-395 μ.Χ.).

¹⁶ Η ειδωλολατρία.